

yeni demokراسi

Ocak-Şubat 1990

Sayı: 29

Yıl: 3

Aylık Siyasi Dergi

Fiyatı: 3000 TL (KDV Dahil)

YASASIN MARKSİZM-LENİNİZM MAO ZEDUNG DÜŞÜNÇESİ

İMPERYALİZMİN
AZERBAIJAN
ÇIKARMASI

DERGİMİZİ KATKILARIMIZLA GÜÇLENDİRELİM!

Yayın hayatına ML-MZD biliminin ışıklı yolunda, İ.Kaypakkaya'nın hattında proletaryayı ve geniş emekçi kitleleri aydınlatma, harekete geçirme, perspektif sunma, faşist diktatörlüğü teşhir etme görevini üstlenen dergimiz Yeni Demokrasi Komprador patron-ağa devletinin, onun kurum ve kuruluşlarının şimşeklerini üstüne çekmiş, saldırılarının boy hedefi olmuştur. Baskılar, tehditler, peşpeşe gelen büro baskınları, işkenceler, keyfi tutuklamalar ve ardı arkası kesilmeyen toplatma kararları...

Faşist diktatörlüğün bütün bu saldırılarına karşın Dergimiz Yeni Demokrasi yayın politikasından taviz vermeden yayını sürdürmüş, elemanları daha bir bilinçle, azim ve inançla görevlerine sarılmışlardı. Bu durum egemen zorbaların saldırılarını daha da yoğunlaştırdı. Yine baskılar, tehditler, büro baskınları, tutuklamalar ve de toplatmalarla okuyucularımıza ulaşmayı engelleme, ekonomik olarak güçsüz düşürme şeklinde yoğunlaşırverdi.

Evet; peşpeşe verilen toplatma kararı dergimizin çıkışını belli oranda etkiledi ve Ocak sayımızı ekonomik nedenlerle çıkaramadık. Biz gücümüzü siz okurlarımızdan almaktayız. Başka da herhangi bir dayanağımız olamaz. Okuyucularımız bize destek verdiği oranda, bizimle omuz omuza mücadelemize katıldıkları sürece bizim gücümüz de o oranda artacaktır.

Egemen zorbaların dergimiz üstündeki baskılarının arttığı bugün, okuyucularımıza her zamankinden daha çok önemli görevler düşmektedir. Yeni Demokrasi olarak önümüze, okuyucularımıza daha bir nitelikli ve doyurucu olarak çıkma görevini koyuyoruz. 15 günde bir çıkacak kitle gazetesi ve teorik bir yayın organı ile tüm okuyucularımızın ihtiyacına cevap vermek kararındayız. Amacımıza uygun pratik adım atmamız da ekonomik sorunumuzun çözümüne bağlıdır. Ve bu sorunun çözümünün temeli ise siz okuyucularımızın vereceği ekonomik destekten başka bir şey olamaz.

Bunun için tüm okurlarımızı göreve davet ediyoruz. Bu çağrımız bir zorunluluğun, bir ihtiyacın ürünüdür. Tekrar tekrar vurguluyoruz. Tüm okuyucularımız sorunun bilincinde hareket ederek imkanları ölçüsünde bize ekonomik olarak destek vermeli, "vereceğim bu küçük miktarla ne olabilir" kaygısı taşımadan birkaç lirada olsa ekonomik durumuna göre mutlaka bize destek vermelidir. Unutmamalıyız ki vereceğimiz en küçük destek, diğer desteklerle bütünleşince büyük bir güce dönüşecektir. Her okuyucu yapacağı -küçük de olsa- destekle yetinmeyip diğer okuyucuları da duyarlı kılıp harekete geçirmeli, geniş emekçi yığınların desteğini sağlamalı, her okuyucu kendi çevresinde kampanyaya aktif olarak katılmalı, propagandasını yapmalıdır. Okurlarımızın genelde işçi ve dargelirli emekçiler ve gençlikten oluştuğunu biliyoruz. Başta işçi olan okurlarımız olmak üzere diğer emekçi okurlarımız dergilerini destekledikçe, sesini Yeni Demokrasi'nin sesine kattıkça, Yeni Demokrasi üstlendiği misyonu layıkıyla yerine getirebilir.

Bu destek sadece maddi olmakla kalmamalı. Her okurumuz Yeni Demokrasi'nin bilinçli savunucusu, onu kitlelere taşıyıcısı, eleştirmeni olmalı. Haber, yorum, inceleme, araştırma yazılarıyla gönüllü yazarı, çizeri, muhabiri olmalıdır. Resim, fotoğraf göndermeli, eğer çizimleri varsa bize ulaştırmalı, katkıyı çok yönlü düşünmeli, gönüllü dağıtıcılığını yaparak abone olmalı, abone bulmalı, propagandasını yapmalıdır.

Kısacası okuyucularımıza çok yönlü görevler düşmektedir. Yeni Demokrasi'nin Teorik ve kitle gazetesi -15 günde bir çıkacak- yönünde ayrışmasının sizin her yönlü desteğinizle gerçekleşeceğini bilmelisiniz.

Öyleyse zaman yitirmeden hep beraber bu sorumluluğu omuzlamak için görev başına!

Kampanyamızın yaşam bulması için, canla başla, bilinçle, azimle seferber olmak için ileri!

Kampanyamızı pratik çalışmalarımızla, desteğimizle, katkılarımızla maddi güce dönüştürelim!

- Katkılarımızı Umut Yayıncılık Basın San. ve LTD. ŞTİ. Pamukbank T.A.Ş. Türbe-İST. Şubesi Hesap No: 102102-37 nolu hesaba bekliyoruz.

Yeni Demokrasi

Aylık Siyasal Dergi

UMUT YAYINCILIK

ve Basım Sanayi Limited Şirketi
Adına Sahibi
Yusuf UYGUN
Genel Müdür
M.Ali ESER

Genel Yayın Yönetmeni
Hüseyin YILDIRIM

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Tuncer DİLAVEROĞLU

Yayın Danışmanı
Haydar UĞUR
Teknik Sorumlu
M.Ali DOĞAN

Yönetim Yeri: Piyerloti Cad. Ortaklar İşhanı
No: 33/35-37 Çemberlitaş-İSTANBUL
Tel: 528 09 33 - 516 60 20

BÜROLAR VE TEMSİLCİLER

Yurtiçi

• ANKARA Ali Ekber Kaypakaya
Necatibey Cad. No: 80/12 Maltepe-ANKARA
Tel: 230 63 27

• KARTAL A. Haydar Süylemez
İstasyon Cad. Bingöl Apt. Kat 2-3 Bölüm 36
Kartal-İSTANBUL

• DİYARBAKIR Burhan Kartal
İnönü Cad. Modern Çarşı No: 325 Kat 3
DİYARBAKIR

• İZMİR A. Haydar Umud
Kestelli Cad. 2. Kestelli Sokak No. 49-202 İZMİR
Kaya Güler

• İZMİT Kaya Güler
İnönü Cad. Ataser İşhanı No: 184 Kat 2-28 İZMİT

• BURSA Ali Rıza Altun
Atatürk Cad. Koruyucu İşhanı 5. Kat No: 248
BURSA

• KARS Şah İsmail Atık
Kazım Karabekir İşhanı Kat 2 No: 217 KARS
Tel: 169 84

• KAYSERİ Hasan Aşlamacı
Sivas Cad. Stat İşhanı Kat 5 No: 605 KAYSERİ
Tel: 11 06 01

• SİVAS Murat Kaymak
Sularbaşı Mah. Eski Belediye Sokak Selçuk
İşhanı No: 309 SİVAS

• SAMSUN Cevdet Gündemir
19 Mayıs Mah. Ağabalı Sokak Çetin Han 5/2
SAMSUN

• AVRUPA TEMSİLCİLİĞİ
Kohlergasse 16 8900-Augsburg 11/BRD
Tel: 621 514 026

• AVUSTRALYA
1. floor Rawson ft AUB 2144
Sidney - AVUSTRALYA

• FRANSA
17. Rue De-L'echioer 75010 Paris

• HOLLANDA
Vonberkum Str. 40 ARNEHM

• İSVİÇRE
Herrnegabergweg 19 9 4054 Bassel-SCHWEIZ

• AVUSTURYA
Münzwardengasse S 1060 Wien/AVUSTURYA

ABONE KOŞULLARI

Yurtiçi

6 aylık 15.000 TL.

1 Yıllık 30.000 TL.

Yurtdışı

6 Aylık 30 DM - 15\$

1 yıllık 60 DM - 30\$

Yurtiçi Hesap No: UMUT YAYINCILIK

Akbank Bahçelievler İst. Şubesi

Hesap No: 6720-7 DHN

Yurtdışı Hesap No:

Akbank Bahçelievler İst. Şub.

Döviz Tevdiat Hesabı No: 6764-5

Yurtdışı Aboneleri Hesap No:

Konta Nr: 1062520 BLZ.

72050000 STADTSPARKASSE AUGSBURG

Diğli : Maraton Diğievi

Baskı : Uygun Basım Mat. Ltd. Şti.

Dağıtım : Hürriyet Holding A.Ş.

Merhaba!

Egemen sınıfların faşizmden yana yasaları gereğince basın özgürlüğü komedisi ile birlikte uygulayageldiği sürekli toplantı kararları; 3 yıllık yayını boyunca ilk kez dergimizi geçtiğimiz ay ciddi ekonomik bir sıkıntıyla karşı karşıya bıraktı, çıkamadı.

İtiraf edelim ki, hemen her sayımızda bir önceki sayımızın toplatılmasını kınayan basın açıklamalarımızı okuyan okuyucunun bu sistemli saldırıya karşı dergisini koruyacak titizliği anında gösterme tutumunu henüz öğrenmemiş olmamasını önemli bir duyarsızlık olarak değerlendiriyoruz.

Faşizmin genelde sosyalist basına, özelde ise dergimiz Yeni Demokrasi'ye saldırıları "adet yerini bulsun" türünde değildir. Çürümüş düzenin temellerine yönelen siyasi ideolojik doğruların kitlelerin sosyal ve siyasal pratiğine dönmesi halinde doğacak tehlikeyi hissettiği için bunu yapıyor. Önümüzde bir yol var. Faşizm dergimizin siyasi ideolojik doğrularını yok edecek zeminlerden yoksun olduğu için tek çare olarak ekonomik çökertme yolunu kullanıyorsa, bu saldırıları da püskürtmek mümkün. Çok somut koyarsak yaşatmanın yolu şudur: 3 ayda bir her okuyucunun üç paket sigaradan feragat etmesi ve bunu periyodik bir alışkanlıkla dergiye bağışa dönüştürmesi egemen sınıfların çökertme politikasını boşa çıkartmaya yetecektir.

Dünyanın, Doğu Avrupa'da başlayan kitle fırtınalarıyla sarsılması, 80'li yılların yüzüylün son on yılına devrettiği en umutlu gelişmeleryle yüz yüze. Kitlelerin yıkıcı gücü o kadar korkutucu ki, sözgelmi devrilmeden bir hafta önce Çavuşesku'yu alkışlayan patron-ağa devletin Cumhurbaşkanı, devrilip kurşuna dizildikten sonra "neden ayaklarından asılmadığına" hayıflananak darbe destekli kitle hareketini alkışlayabiliyor. Bütün dünya gericiyle sahneye çıkan kitlelerin kahredici gücünden korunmak için, onları yedeklemeye çalışırken özellikle Doğu Avrupa'daki olaylarda tek bir lisan kullandılar; Komünizm çöküyor, (flas etti!) Her bilinçli insan bilir ki olmayan bir şeyin iflası da olmaz. Komünizm bir dünya düzenidir. Sömürüyü, baskıyı, devleti sınıfları, sınırları ve her türden eşitsizliği ortadan kaldıran bir özgürlük ve refah düzenidir. Ütopya değil geleceğin düzenidir. Ama dünyada henüz böyle bir düzen kurulmadı. Kastedilen sosyalizmse, o da iflas etmedi, sadece 30 yıl önce bürokratlaşan KP'lerin ihanetine uğradı ve bugün yaşananlar sosyalizme ihanet edenlerin ömrünün tükendiğinin ifadesidir. Doğu Avrupa'daki gelişmeler Marksizm-Leninizm ve Mao Zedung düşüncesinin doğruluğunu ispatlıyor. İşyan, emekçilerin, üretkenlerin kalabalığına dönüşmüşse orada mutlaka bir haksızlık ve adaletsizlik vardır.

İşte bu sayımızda Egemen sınıfların geleneksel devrim ve sosyalizm düşmanlığının yanı sıra, küçük burjuva çaresizliğinin de kafa karışıklığına neden olan yaygaralarına tek bilimsel çözümün; ML-MZD düşüncesine olduğu ifade ediyor. Yaşasın Marksizm-Leninizm Mao Zedung Düşüncesi diyoruz.

İÇİNDEKİLER

ML-MZD Biliminin Aydınlik Güzergahında Kavranın Engin Denizine Atılalım	4
Yaşasın Marksizm-Leninizm Mao Zedung Düşüncesi	7
Emperyalizmin Azerbaycan Çıkartması	17
Gücünü Halktan Alan Yeni Demokrasi'nin Mücadelesi Engellenemez	24
Yeni Demokratik İşçi	26
Atatürk'ün Çiftliğinde Grev Var	29
Yeni Demokrasi Avusturya Televizyonunda	33
Yeni Demokratik Gençlik	35
Özürü Kabahatinden Büyük	51
Hergün Ölümle Yaşamak Kadın Olmak	53
Mağaraya Hapsedilen Köylülerin Dramı	55
Tayfun Gönül Hakkında Desteklenir	60
Hep Bir Ağızdan Hoygun Hep Bir Ağızdan İntifada	64
Romanya Olayları ve Yankıları Üzerine	66
Yazının Toplumsal İşlevi Üzerine Yada Niçin Yazmak	77
İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı ve Ellinci Yılı'nın Ardından; Aklanan Hitler, Suçlanan Stalin mi?	83
Sosyalizmin Sorunları	88

ML-MZD Biliminin Aydınlik Güzergahında Kavganın Engin Denizine Atılalım

Yer küredeki gelişmelerin yakalanması zor bir rota' izlediği günümüzde, bütün emperyalistlerin "baş" demeçleri birbirini kovalıyor. Her günün ardından basın kuruluşlarının yıkılan duvarlara atfen yayınlarına tanık oluyoruz. Geride bıraktığımız yıl, Orta Avrupa merkezli gelişmelerle anılacaktır. Yürütülen bu demagojik kampanyanın hedef ve kapsamı proletarya cephesi açısından tarihsel dersleri bağrında taşıyor.

"Barış" çılgınlığının gölgesinde ABD haramilerince işgal edilen Panama'yı, drakulanın torunu" Çavuşesku'nun RES'ce tezgahlanan dramatik yıkılışı izledi. "Demokratize" olmaya çalışan Rus çarları akan kanların gerisinde olası karşı koyuşların akibetini dostlarına gösterdi. Dostoyevski'nin saralı katil tipleri birbirlerini boğazlarken, şaşkın orta yolcularımıza da daha dün kadar "üstyapıdaki revizyonist"leri kahraman yapmak düştü.

Romanya'da RSE'ce tezgahlanan bu darbenin haklı olabilecek hiçbir yönü yoktur. Aynı şekilde, gıdasını Stalin şahsında ML düşmanlığından alan Çavuşesku revizyonistinin de savunulacak yönü yoktur. Olayları yakalamada beceriksiz, sosyal pratikçe mahkûm olmanın her geçen gün sürüldüğü siyasal çıkmazla bir kez daha sarsılan k.burjuva orta yolcuları, "son kahramanlık"la övdükleri Çavuşesku'nun kötü mirasıyla aynı akibette bir kez daha kendilerini mahkûm ettiler. Ortası delinmiş Romen bayraklarının tazyiği bu örgütlenmeler Çavuşesku'yu savunmaya götürmüştür. Çar-drakula çatışmasının ille de taraftarı olarak gerekmez. Kötüler için de daha az kötünün tercih edilmesi, bu yapılanmaların pragmatik yansımasıdır. Siyasal düşüncelerini küçük burjuva pragmatizminin zeminine inşa edenlerin dün "tu kaka"larını yücelterek kahramanlaştırmaları şaşırtıcı olmaz. Bu çelişme, kendinidünyanın merkezin-

de gören YÇ. vb.lerin şaşkın ruh halini yansıtır. Dünyadaki gelişmeleri doğru bir şekilde görmediklerinden, halka nedenlerini de anlatmaktan acizler. Öncülük iddiasıyla yola çıkmış olmak sorunlara doğru yaklaşmaya yetmez. Her geçen gün bağrında büyük kabanış ve ayrışım tohumlarını taşıyan kargaşa ve kaosun durulmasıyla ortaya çıkacak durumda şimdiden görüp ona uygun taktikler geliştirmek gerekir. Yoksa yılan eğrisi bir siyasal hatta tutunarak, bir yere varmak mümkün değildir. Hafızalarını biraz zorlayan herkes, güne kadar sosyal-emperyalist dediği için orta yolcuların hismine uğramış devrimcilerin varlığını bilir. RSE'ce düzenlenen bu darbeye karşı çıkmanın yolu Çavuşesku'ya göz yaşlarıyla donanmış destanlar yazmak değil, kararlı bir anti-emperyalist siyaset izleyerek RSE'ne de tavir almaktır.

"İki ucu ince, ortası kalın" bir toplumsal-sınıfsal yapıya sahip ülkemizde, proletarya ve burjuva sınıfının dışında geniş bir ara sınıf ve tabakalar mevcuttur. Doğal olarak bu ara sınıflar içinde küçük burjuva sınıfı en yaygınını oluşturur; mülksüzleştirilmesine karşı koyuşu onu devrimcileştirir ve proleterleştirirken, tali yanıyla da palazlanıp burjuvaziye yaklaşmaya çalışır. İdealizmin şekillendirdiği bu kesimin sayısız grup ve katmana bölünmüşlüğü, yapısıyla paralellik gösteren siyasal bir hat izleyerek, proletaryadan da kısmi oranda etkilenir.

Dünyaya bakışı pragmatizm ve dar deneycilik olan bu kesimin olumsuz gelişmelerden çok çabuk etkilenmesi kaçınılmazdır. Marksist öğretilen etkilenmiş olsa bile, bu kesime tekabül eden entellektüel kesim, kitlelere sorunun bütününü ve onu var eden nedenleri iyi bir şekilde anlatamadığından, ya keskin bir çıkışla, ya da safları terk ederek kimliğini ortaya koyar.

YÇ vb. anlayışların yapısı da budur. Bütün

gelişmelerde olduğu gibi, bu olayda da tutarsız tavır takınmalarına kaynaklık eden siyasal zemin budur. Dünyanın merkezine kendi ego'larını yerleştiren bu örgütlülüklerin Romanya'daki olayları "emperyalist darbe" diye tanımlamaları sadece onların çelişkili bakış açısını ortaya koyar. Hangi emperyalist güç? Kimlerin pazarlığı sonucu hem Panama'daki işgal ve hem de Romanya'daki darbe tezgahlanmış? Bu soruların cevabını tutarlı bir şekilde araştırmak gün geçtikçe daha da bir önem kazanmaktadır.

Güdütlü bir basın kampanyasıyla sunulmak istenen Romanya'daki "halk devrimi" de gerçekleri çarpıtmaktan başka bir şey değildir. Ekranlarda "halk" diye gösterilen salt askerler olması, darbenin hemen akabinde bir komitenin olayları yönlendirmesi, uzun bir çalışmanın sonucu darbenin tezgahlandığını gösteriyor. Romanya'yı ilk ziyaret edenin S.Birliği dışişleri bakanı olması kimlerin perde arkasında görev dağıtımını yaptığını iyi belgeliyor. Kaldı ki, darbeden üç gün öncesine kadar Çavuşesku'ya sadık komutanların darbeyi yönetiyor olmaları, kuşkuya yer bırakmayacak kadar bu işin RSE'ce planlandığını ortaya koyuyor. "Büyük başkan Gorbaçov'un okul arkadaşı İlesko" şarkıları da bu işin cabası.

Madalyonun diğer yüzünü ise, sosyal-faşist Çavuşesku hanedanlığı oluşturuyor. Yıllardır ML düşmanlığının merkezine kendisini yerleştirmiş, en büyük Stalin düşmanı olmasıyla Avrupalı emperyalistlerin bile övgülerine mazhar kalmış bu kliğin gerçek yüzü de iyi bir şekilde açığa çıkarılmadığıdır. Mazluma sahip çıkmanın ruh haliyle olaya yaklaşılmaz. Bürütüs'ün İhanetine uğrayan Sezarlar hep iyi ve dürüst değillerdir. Kendisine yapılan haksızlığa karşı çıkılırken, devrimci avukatlarımızın yaptığı gibi, adil yargılanmasını talep etmekte yetmez. "Barış" ve "insan hakları"ndan bolca bahseden RSE hakim sınıflarının ve Batılı emperyalistlerin suskunluğu elbette teşhir edilmeli. Ancak bu yapılırken, "sosyalizm" adına kendi hanedan-

lığını, bürokrat yeni burjuvazinin çıkarlarını geçirenleri de teşhir etmek gerekir. Bunun bu şekilde ele alınmaması YÇ. vb. anlayışları olduğu gibi, bizi de ebediyen çıkmaz sokağın yollarını yapar.

Bu konuda belkemiक्सizliğin diğer bir örneğini ise, "2000'e D oğru" dergisi ve onun "baş yazar"ları oluşturuyor. "Tutarlı"lıkları yıllardır bilinen bu kesim, aç gözlü taşra eşrafının kurnazlığı ile olaylara yaklaşıyor. Daha düne kadar, "terör olaylarına karşıyız", "Biz 45 milyon kardeşliğini, devlet bütünlüğünü savunuyoruz" diyenler, bugün "Kürdistan dağlarındaki gerillalara" övgüler diziyorlar. İhbarcılıklarının gazetelerindeki mürekkepleri kurumadan, Çavuşesku'ya ihanet edenleri kınıyorlar. Boyunzün kulağı geçmesi misali, Çavuşesku taraftarlarından çok, Çavuşesku'cu kesildiler. Bir zamanlar "Maocu"luğu kimseyekaptırmayanlar, "karşı-devrimci Çavuşesku"yu gül suyuna batırıp tertemiz pakladılar. Bu baylar, halen 12 Eylül ertesinin Türkiye'sinde yaşadıklarını sanıyor-

lar. Yenilginin yarattığı boşluktan yararlanıp, "önder"leşebileceklerine inanıyorlarsa, adanıyorlar. Halkımız hem onları, hem de onların kaleminden temize çıkmış Çavuşesku'ları iyi tanıyacak kadar acı deney ve tecrübelerin sahibidir artık.

"Kurt dumanlı havayı sever" diye halkımızın bir deyişi vardır. Günümüze ne kadar da uyuyor. Hakim sınıflar bütün cepheelerde, son Orta Avrupa olaylarını bahane ederek saldırıya geçtiler. Kavram kargaşasının yarattığı kaos ortamından yararlanarak, yaratılan, devrimci değerlere pervasızca saldırıyorlar. "Kızıl hanedan"lık masalları girila, TV ekranlarında hanedan başları, Marksizmin öldüğünden dem vuruyor. Burjuva basınının köşe başlarında görünmeye pek meraklı geçmişin "önder"leri, TDH'nin halen Leninist oluşundan yakınıyor. "K" etiketli uşaklar bir alem, kokteyllerde legalizme olmanın keyfiyle, renkli burjuva spotlarının ışığında kendilerine verilen görevleri eksiksiz yerine getiriyorlar. "Vatan" hasretine övgüleri, göz yaşartacak nitelikte. Yıkılan duvarların enkazlarına kadeh kaldırırken, geçmişlerinde savundukları sefaletin yıkılışına yeni kıyılar aramanın derdindeler. Yıllardır Kremlin saraylarının taşlarına yüz sürmeyi kutsalık sanmış bu hırpani topluluğu, yeni döneme uygun politika ile geçmişin "Öz-eleştiri"sini yapmakla meşguller. Uşaklık ruhuyla şekillenmiş kafalarındaki tasmaların etiketi o kadar önemli de değil. Dün SB, bugün TC.

Şeytanların bir gecede Melek sayılarak kutlandığı geçmiş yılın bütün olumsuz gelişmelerine rağmen, yoğun bir olumluluğu da bağrında taşıdığı bir gerçek. Yer kürenin bütün parçalarındaki öfkeyle sıklı milyonlarca yumruğun bağrında taşıdığı potansiyel gözardı edilemez. Proletarya yeni 17 Ekim devrimlerinin tekrar yaratılmasında daha deneyimlidir. Yenilgilerin bağrında çıkardığı acı deneyler, onun savaş mevzilerini daha sağlam kazınmasını sağlamıştır. ML-MZD biliminin şafağında kararlı, tavizsiz yürümenin can alıcı önemi, her geçen gün bir kez daha ortaya çıkmıştır. Yıkılan duvarlar ve bir gecelik darbeler, yüzlerdeki maskelerin çıkmasına yaramıştır. Kaybeden proletarya ve onun rehber bilimi ML olmamıştır.

Sosyalist dönemde tesis edilmiş olan, SB'deki hakların gönüllü birliği, bugün halkların birbirleriyle çatışmasına dönüşmüştür. İktidarı gasp eden sosyal-emperyalist bürokrat burjuvazi, izlediği sömürge siyasetiyle halkların öfkesine sebep olmuştur. Onu aşan bu uyanışları bilinçli bir şekilde milliyetçi çatışmalara dönüştürerek, hem kendi siyasal çıkmazlarını örtbas etmek, hem de diktatörlüklerini daha sağlam tesis etmek için maddi zemin oluşturmada kullanılmaktadırlar. Son Ermeni-Azeri halklarının çatışması bunun sonucudur. Gelecekte daha büyük çatışmalar beklenmelidir.

Bürokrat burjuvazinin "reformcu" kanadı görünümündeki kesim, bu olayların yarattığı ortamdaki yararlanarak, geçmişteki hantal yapının savunucusu "muhafazakâr" patentli kesimi-

mi tasfiye edecektir. Ancak gelişmeler bu şekilde sürerse (ki öyle görünüyor) "Glastnost" politikasının iyimser "barış" rüzgârı en kısa zamanda yerini "soğuk savaş" rüzgârlarına bırakır. Yeni "neo-stalinciler"; görmek hiç de uzak bir ihtimal değil. Bütün emperyalist güçlerin Gorbaçov'u desteklemeleri, yakın bir gelecekte çok büyük çatışmaların ve ayrışmaların hiç de sürpriz olmayacağı gerçeğine bizi götürmektir.

Yeni bir döneme giriyoruz. Uluslararası alandaki gelişme ve ayrışmalar ülkemize de yansıtacaktır. Reformizm ve devrim çatışması daha da şiddetlenerek sürecektir. Kurulacak legal "KP"nin ertesinde ilerici ve devrimci kesimleri yoğun saldırılar bekliyor. "Fikir suçlularını kapsayacak bir af"ın kapsamı TBKP ve yandaşlarının legalizme olmalarına yöneliktir. Yıllardır halka karşı ihanet kaplolarının içinde bulunanlar, yeni döneme ilişkin görevleriyle tekrar karşımızda olacaklardır. K.burjuva orta yolicularını da büyük ayrışmalar bekliyor. Gelişmeler onları tam bir çıkmaza sokmuştur. Yıllardır üzerlerinde şekillendikleri teorileri yeni gelişmelerle iflas etmiştir. "Altyapı sosyalist, üstyapı revizyonist" gibi oportünist tezlerinin öyle kolayca savunulur yanı kalmamıştır. Mızrağı çuvala sığdırmak mümkün değildir.

İşte bütün bunlar proletaryanın lehine olan gelişmelerdir. Karamsırlığa, nemelazımcılığa prim vermeden, ML-MZD silahlarıyla donanarak emin adımlarla yürünmelidir. Mücadele için örgütlenmenin önemini bilince çıkararak özverili çalışmalıdır. Olayları ele almadaki anahtarımız, geçmiş tecrübeler ve yenilgilerimizin doğru bir analizidir. Korkusuzca hatalarımızın üzerine gidebilmenin erdemliliğine ulaşmak, halka ve devrime bağlı olmanın bir gereğidir. Kendi küçük değerlerimizden gördüğümüz kadar dünya değerlendirilmemeli; olayı, o olayı var eden maddi zeminin bütünlüğü içinde ele alarak, zaman ve mekandan koparmadan irdelemeliyiz. Böyle bir yöntem bizi doğrular, elde etmeye götürcektir.

Coşkun duyguların ruhlarda "Don-kişot"larda yarattığı gözardı edilmemelidir. Görece olarak olumsuz olan koşulların bu tür sapmalar için iyi bir zemin oluşturduğu asla unutulmamalıdır. Yoğun ideolojik ve siyasi saldırıların altında inatçı bir mücadele hattıyla, davaya sadık, kavganın sıradan bir neferi olmaya önem verilmelidir. Hüsrarla sonuçlanacak yel değişimlerine saldırılar, onanılması zor yaralar açar.

Diğer yandan, geçici yol arkadaşlıklarının böylesi dönemlerde revaçta olacağını bilerek kitlelere yaklaşılmalıdır. "Geçmişin değerlendirilmesi" kisvesiyle kavgaya karşı cepheden savaş açmak bilinen bir yoldur, bu arkadaşlar için.

ML-MZD biliminin aydınlık güzergahında, ML bir siyasal hatta tutunarak kavganın engin denizine atılmalıdır. Bilinmelidir ki, ülkenin kirlenmiş enginleri fethetme ruhuna sahipleri bağrına basacak olgunluktadır. Yeter ki, azimli, sebatkâr, uzak görüşlü ve ML-MZD biliminin yılmaz savaşçısı olunulsun. ■

Kavgaları Kavgamız

Yüreklere sevdayı, beyinlere kavgayı
şafağa giden çığırı aç aça
sekizer, dokuzar, onar düştüler bilinçlere
bu can bedeli kavgada

Dişe diş başa baş süren bu amansız devrim kavgasında nice yiğit insanın, yılmaz proleterin, korkusuz neferin kanıyla sulandı, kızla boyandı bu topraklar. Her gün radyo, TV haberlerinde, gazete manşetlerinde doğuşarak toprağa düşen bu güzel ve yiğit insanların adlarına rastlarız. Yaşamlarını devrime, halka, proletarya ya adanmış bu güzel insanları anmak, kavgalarına sahip çıkmak her devrimcinin yurtseverin, proleterin görevidir. Onlar bu ülkenin kurtuluşu davasında hiçbir çıkar gözetmeksizin, zehmerinin soğuğu, açlık, susuzluk demeden adeta ölümlü alay edercesine, türküler söyleyerek ölmü kucaklayan bu yiğit ve güzel insanlar... Sesimizi bu güzel iyi insanların sesine, gönümüzü gönüllerinin yanına koymalıyız. Onları yüreğimizde, bilincimizde vede kavgalarına sahiplenerek, daha ileri götürerek sahiplenmeliyiz.

Dersim'in dağı, taşı, insanı, nice halk kahramanı, yiğit proleterin kavgasına, kavgadaki yiğitçe ölümüne tanık oldu. Dersim insanı adını kavgayla duyurdu tüm dünyaya. Dersim toprağı boydan boya kızla boyandı. Yüreklilerindeki sekizlerin, dokuzların acısı sönmeden onların acısıyla korlandı, yas tutmadı yiğit Dersim halkının yüreği, isyanı büyüttü bilincinde, kavgaya için evlat yetiştirmeye devam etti. Faşist diktatörlüğün zulmünü, vahşetini, sömürü düzenini yerle bir etmeyi bilinçlerine kazıyan Dersim halkı daha nice yiğit insan yetiştirecek devrim kavgası için. Ağulardan çıkıp gelen bu halk, bu topraklar o kavgaya insanlarını hep bağrında saklamaya devam edecek.

Dağbaşlarında silahlarıyla özgürlük meşalesini tutuşturan, Yeni Demokratik Türkiye şiarını dağdan düze kavgaya nağralarıyla geliştirerek yürüten gerillalardan 10'u Şubat'ın ilk günü Tunceli'nin Nazimiye ilçesi Kıl Köyü'nde girdikleri uzun bir çatışmada dokuzu vuruldu, bir yaralı yakalandı. Ve bir gün sonra yaralı yakalanan gerilla da şehitlere eklendi. Nazimiye'deki 10 gerillanın öldürülmesi faşist diktatörlüğün devrim kavgasını öteden beri hep kanla bastırmayı hedeflediğini göstermektedir. Yükselen halkın devrimci muhalefetini, düzeni silahlarıyla eleştiren güçlerin mücadelesini hep zulümle, terörle, imha etmeyi bastırmayı tek seçenek gören faşist diktatörlüğe karşı kavgada zoru gerektirir. Ülkemizde şafak silahların gücüyle sökecek, Yeni Demokratik Türkiye silahlı bir devrimle mümkün olacaktır. Bunu bilinçlerinde yer eden, ülkemizin gelecek günleri için gerilla kavgasına atılıp ölümü kucaklayan bu 10 proleter savaşçıyı kalbimize gömdük, onlar herdaim yüreğimizde yaşayacak, kavgaları alev alev kırlardan şehirlere doğru tutuşarak büyüyecek, ülkemizin mutlu günlerini bu kavganın alevleri yaratacak. ■

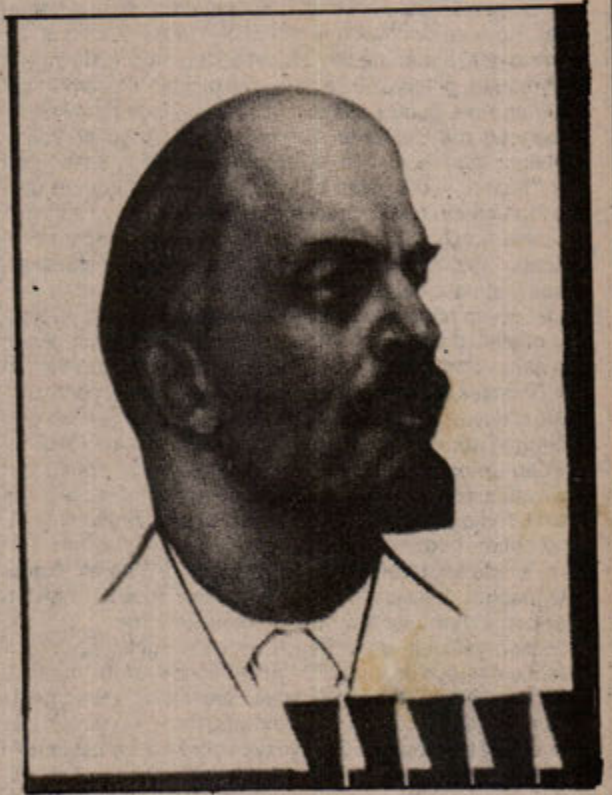
80'lerden 90'lara Geçerken (*)

Eşiğine Geldiğimiz 2000'lere ve Dünyaya Doğru Bakış

Yeni bir yıla girerken, aynı zamanda yeni bir on yıla, 2000'ler öncesinin son on yılına da adım atmış oluyoruz. Bir anda değişerek yeni yılları, on yılları, yüz yılları, bin yılları ifade eden takvim rakamları, psikolojik bir etki oluşturuyor insanlar üzerinde. Özellikle şu sıralar yaklaşan 2000 yılından söz edildiği zaman gayri ihtiyari bir büyülenme olduğu görülüyor. Egemen sınıf çevrelerince toplumdaki bu rakam psikolojisine hitap edilerek toz pembe tabloların çizilmesi ise, sözkonusu takvim yaprağının adeta bir "tarihi dönemeç" oluşturacağı imajını yerleştiriyor bilinç altlarına. Sanki 2000'lere gelindiğinde ülkelerin ve dünyanın sorunları kendiliğinden bir hal yoluna girecek; bugüne dek toplumsal dengesizlik ve eşitsizlikleri muazzam boyutlara ulaştırın, insanlığa büyük acılar yaşatan ve bugün de özellikle bağımlı ülke halklarının kanını kuruturcasına emerek korkunç haksızlıkları sürdüren uluslararası kapitalist-emperyalist sistem, gitgide işlevini değiştirip yüksek teknolojisini insanlığın hizmetine sokacak, böylece yüzünde barışın egemen olduğu, savaşların tarihe karıştığı yeni bir çağ açılacak, her yere refah ve özgürlük gelecek, dünya cennete dönecek(!)

Sürekli daha büyük sömürü, daha fazla kâr, daha yoğun merkezleşmiş sermaye ve daha geniş hegemonya için geliştirilen, bununla çeliştiği ölçüde yatay ve dikey gelişimi sınırlandırıp engellenen o muhteşem teknoloji, esas olarak bir sınıfın, bir ideolojinin hizmetinde değilmiş de, sanki sınıflardan bağımsız (onu kendi ellerinde bulduranlardan ayrı, azade, kendi başına) işlevi olan, genel olarak ideoloji kavramıyla çatışan ve gelişip güçlendikçe onu eriten bir şeymiş gibi, süper zırva yorumlarla böyle aldatıcı tablolar çiziliyor; 2000'li yıllar için kapitalizmin, sosyalizmin, savaşların, devrimlerin bahsi edilmeden, bir de son yılların emperyalist-sosyal emperyalist bloklar arası yumuşama, kaynaşma ve içiçe geçme olayı "kapitalist-sosyalist sistemler arası bütünleşme" gibi gösterilerek, soyut bir teknoloji kavramıyla yeni "çağ" tespitleri yapılıyor, "yeni bir dünya"nın kuruluşundan filan söz ediliyor. Revizyonist gerici de "bilimsel-teknolojik devrim, barış ve demokratik yenilenme" gibi kavramları sınıf mücadelesinin, proletarya devrimlerinin, burjuva ve proletarya diktatörlüklerinin yerine geçirerek aynı koroya katılıyor.

Zaman ilerledikçe bilim ve teknoloji, egemen üretim ilişkilerinin bütün engelleyiciliğine, gerici sistemlerin bütün

kısıtlayıcılığına rağmen gelişimini sürdürüp bugünkünden daha yüksek düzeylere ulaşacağından, 2000'li yılların -eğer bir nükleer felaket olmazsa- daha modern bir dünyaya tanıklık edeceği açıktır. Ama bunun kadar açık olan bir şey daha var ki o da mali sermayenin ve işbirlikçi uzantılarının egemenliği sürdükçe, toplumlar, uluslar ve sınıflar arasındaki dengesizlik ve eşitsizliklerin yine muazzam boyutlarda yaşanacağı, bilimin ve tekniğin yine esas olarak azınlıktaki yönetici sınıfların (en başta da dünyaya hükmedenlerin) çıkarları doğrultusunda geliştirilip üretimde, sosyal yaşamda, siyasal ve kültürel alanda yine onların hizmetine koşulacağı, o çok gösterişli teknik ilerleme ve modernizasyon hamlelerinden bağımlı toplumların yine fazla yararlanamayacağı ve bunlardan en geri bırakılmış ülkelerdeki ezilen halklara düşen payın devde kulak bile olamayacağıdır.

(*) Bu yazı Ocak ayı başında yayınlanmak üzere hazırlanmıştı. Mali güçlükler nedeniyle dergimiz Ocak sayısını çıkaramadığı için bir ay gecikmeli olarak yayına giriyor. Yeni yıl mesajı niteliğinden dolayı uygun olmayan gecikmenin anlayışla karşılanması dileğiyle.

Ülkelere ve dünyaya hükmeden emperyalizm oldukça takvim yaptıkları 3000'li yılları da gösterse sınıf mücadeleleri, devrim savaşları durmayacak, burjuvazinin "evrensel barış" teorileri hayat bulamayacaktır.

Şüphesiz ki, bağımlı ülkelerin sömürücü hakim sınıfları da, kapitalist-emperyalist sistemin merkezi güçleri gibi çok büyük mali-ekonomik-teknolojik güç ve olanaklara erişerek kendi ülke halklarını sosyal taviz politikaları temelinde rahatça yönetmek, yani o metropol ülkelerde olduğu gibi hayli tatminkâr maddi yaşam koşulları ve geniş sendikal-siyasal-demokratik haklar tanıyarak emekçi yığınları bir sömürücü azınlık diktatörlüğü olan düzene bağlamak, böylece sınıf hakimiyetlerini bir "ulusal uzlaşma" ortamı içinde, zorlanmadan, şiddet kullanmaya fazla ihtiyaç duymadan, güler yüzlü ve yumuşak biçimlerde sürdürmek isterler. Ama bunun istisnai durumlar dışında mümkün olmayacağı meydandadır. Şimdiye dek bu koşulları sağlayabilmiş olan devletlerin -ki sayıları 20'yi geçmez- böylesi bir "başarı"yı dünyanın büyük bölümünü oluşturan ülke ve toplumların farklı derecelerde geri, yoksun ve sefil kalmasına borçlu oldukları, düpedüz onları sömürgeleştirip yeraltı-yerüstü ekonomik zenginlik kaynaklarını sistemli şekilde yağmalayarak, normal gelişme olanaklarından yoksun bırakıp büyük acılara sürükleyerek bugünkü güçlerine eriştikleri düşünülürse, aynı şansa diğerlerinin genelde sahip olamayacağı açıktır. Halen bağımlılık ilişkilerinin bir örümcek ağı gibi dünya ölçüsünde sürmesi, yeryüzündeki ülkelerin büyük çoğunluğunun yarı-sömürge veya yeni sömürge durumunda olması, kaynakların bu çevre toplumlardan sistemin merkezine doğru akmaya devam etmesi ve kapitalist-emperyalist dünya sistemi içinde aşağı yukarı bir ekonomik dengenin hiçbir zaman sağlanamaya çok olması nedeniyle bu böyledir. Tersini söyleyenler, sistem içinde tek taraflı bağımlılıkların yerini giderek "karşılıklı bağımlılık ilişkisi"nin alacağını öne sürenler halkları kandırmaktan başka bir amacı olmayanlardır.

Emperyalizmin daha ileri teknolojileri geliştirip birçok alanda devreye sokması dünya genelinde refahı artıracak ve insanlığa mutluluk getirecek olsaydı, bu yaşadığımız yüzyılda görülürdü. Sonuna yaklaştığımız XX. yüzyılın teknik düzey bakımından XIX. yüzyıla göre kat be kat ileri ve modern olduğu inkâr edilemez. ama madalyonun öbür yüzü kapitalizmin önceki yüzyıllara göre daha büyük barbarlıklar ve iğrençlikleriyle doludur. Tekelci aşaması olan emperyalizme ulaştığı yüzyılımızın başından beri bu sömürücü sistem daha da canavarlaşarak, başta iki büyük genel paylaşım savaşı olmak üzere pek çok durum ve sayısız örnekte görüldüğü gibi dünya halklarına muazzam acılar tattırmıştır. Bugün de madalyonun bu yüzü farklı değildir ve devrimlerle gücü kırılıp sonunda yeryüzünden silininceye kadar da kapitalist-emperyalist sistem insanlığa acı vermeye devam edecektir. Bu nedenle, ülkelere ve dünyaya hükmeden emperyalizm oldukça takvim yaptıkları 3000'li yılları da gösterse sınıf mücadeleleri, devrim savaşları durmayacak, burjuvazinin "evrensel barış" teorileri hayat bulamayacaktır.

YAŞADIĞIMIZ ÇAĞ VE DÜNYANIN GELECEĞİ

Dünyaya kalıcı barışı getirecek olan, emperyalist blok-

lararası yumuşama, yakınlaşma, silah indirimleri, karşılıklı tavizler, içiçe geçmeler, "Ortak Avrupa Evi" vesair yeni oluşumlar değil, ezilen halkların devrimci proletarya önderliğinde emperyalizmi yeryüzünden her şeyiyle silme mücadelesidir. Bu anlamda, soyut barış havariliği yaparak her tür savaşa karşı olduklarını söyleyenler -iyi niyetle burjuvazinin oyununa gelenleri saymazsak- yeryüzünde kalıcı bir barışı gerçekte istemeyen ve emperyalizmin varlığını gerici militarizmiyle, karşı-devrimci şiddetiyle, haksız savaşlarıyla onaylayanlardır. Çünkü emperyalist sistem bunlardan ayrı düşünülemez. Ve haklı savaşlar yükseltilmeden haksız savaşların tarihe gömülmesi mümkün değildir. Gerçek ve kalıcı evrensel barış, ancak tüm sınıfların, sınırların, devletlerin, ittifakların ortadan kalkacağı, bütün insanlığın enternasyonal birlik halinde özgür ve kardeşçe yaşayacağı altın çağda hayat bulacaktır. Marks ve Engels tarafından ortaya atıldığı geçen yüzyılda Avrupa burjuvazisini korkuyla titreten komünizm ideali, dünya gericiliğinin günümüzdeki bütün "ölüm" fetvalarına, "bittitükendi" biçimindeki erken sevinç çılgınlıklarına rağmen -ki bu tantana, komünizme karşı yürütülen 150 yıllık haçlı seferinin "tam bir zafer"e ulaştırılması yönünde, komünist sıfatını sahtekârca sürdüren revizyonist hainlerin açık iflasının eşi bulunmaz bir fırsat olarak değerlendirilmesi dışında bir şey ifade etmiyor- gerçek komünistler tarafından dünyanın dört bir yanında bugün de uğruna can verilen yüce bir ideal, kararlılıkla estirilen bir rüzgâr, gururla taşınan bir bayraktır. İnsanlık düşmanı sömürücü sınıflar hiçbir zaman yok edemeyecekleri komünizm "heyulası"yla tekrar tekrar titremekten ve sonunda yok olup gitmekten kurtulamayacaklardır.

Haklı savaşlar yükseltilmeden haksız savaşların tarihe gömülmesi mümkün değildir. Gerçek ve kalıcı evrensel barış, ancak tüm sınıfların, sınırların, devletlerin, ittifakların ortadan kalkacağı bütün insanlığın enternasyonal birlik halinde özgür ve kardeşçe yaşayacağı altın çağda hayat bulacaktır.

Sınıfsız toplum bir ütopya değil. Gerçekçi ve bilimsel bir hedeftir. Onu önceleri hararetle savunup da sonradan "gerçekleşmesi olanaksız bir düşün" sayarak terkedenler proletaryaya bilinçli bir ihanet içinde değillerse eğer, sömürücü sınıfların taktik gücü karşısında afallayıp onları kadir-i mutlak görenek insanlığın geleceği konusunda büyük bir umutsuzluk ve karamsalığa kapılanlardır. Sınıf mücadelelerinin binlerce yıllık tarihinin proletarya devrimleriyle devam eden son evresinin de doğal olarak uzunca bir süreci kapsayacağını, tek tek ülkelerde sosyalizmin inşası ve giderek dünya ölçüsünde proletaryanın nihai zafere ulaşmasının basit bir şey olmadığını, devrim sonrası görevlerin devrim sürecinden daha zorlu olduğunu, binlerce, on binlerce yıllık sınıflı toplum geleneklerinin, gerici düşünce, alışkanlık ve güdülerin, özellikle de insanlardaki bireysel çıkar dürtüsünün kısa zamanda yok edilemeyeceğini, dahası kendilerini sürekli yenilemeyen, kendi içlerindeki sınıf mücadelesini proletarya lehine sürekli kılmayan komünistlerin de zamanla yozlaşmış burjuvalaşmalarının mümkün olduğunu, sosyalizmin bir kere kurulunca sonuna kadar kendiliğinden ilerleyecek olmadığını, geri dönüşlerin, geçici yenilgilerin sosyalizmde devam

eden sınıf mücadeleleri nedeniyle hep ihtimal dahilinde olmakla beraber bir mukadderat da olmadığını, sosyalizm tarihinin önceki toplumlara göre henüz çok yeni olup bir başlangıç döneminde bulunduğunu, kısa süredeki başarısızlıkların ilk tecrübeler içinde yaşandığını, bu esnada geleceğe yönelik önemli bir birikimin de oluştuğunu, kapitalist-emperyalist sistemin şimdiki kazancının onu uzun vadede hiç de güçlü ve yenilmez kılamayacağını, şimdilik tasfiye olmuş bulunan sosyalist sistemin yeniden kurulup eskinin de dersleriyle çok daha büyük bir güce erişeceğini, giderek emperyalist sistemi yeryüzünden silip komünizm hedefine ulaşacağını, insanlık tarihinin bir evresinde doğan sınıflı toplumların böylece sona ereceğini bilince çıkarılanların gözünde karamsarlığa yer yoktur.

Sınıfsız toplum bir ütopya değil, gerçekçi ve bilimsel bir hedeftir.

Emperyalizm geçici başarılarıyla ne kadar moral kazanır- sa kazansın, dünyanın geleceği kızıldır. Proletarya devrimleri sürüyor ve sürecektir. Gene, emperyalizm hangi kılığa girerse girsin, dünya proletaryası ve ezilen halklar onu tanımakta güçlük çekmeyeceklerdir. Tilkinin tüyü değişir, huyu değişmez. Son yıllarda izlenen yumuşama politikaları kimilerine neredeyse "emperyalizmin nitelik değiştirdiği" tespitini yaptırırken, ABD 80'leri son bir ay içinde gerçekleştirdiği iki askeri operasyonla kapayarak, dünya halklarına "barışsever" nutuklarıyla gerçekte neler vadettiğini ortaya koymuş, 90'lar için de, 2000'ler için de iyi bir işaret vermiştir. Keza diğer emperyalist güçler ve artık "sosyal" ekini kullanmamızı gittikçe gereksiz kılan hızlı çehre değişikliğiyle Rus Sosyal Emperyalizmi de kuzu postuna bürünmüş kurttan farksız durumda olup, yirtici dişlerini, canavar ruhlarını yeri geldikçe göstermekten kaçınmayacaklardır. Emperyalizm ve Proletarya Devrimleri Çağı devam ediyor ve bu iki temel olgunun çarpışması sonuçlanıncaya kadar da dünya tarihinin bu fırtınalı çağı değişmiş olmayacaktır.

YÜZYILIN ÖNEMLİ OLAYLARI

İçinde bulunduğumuz yüzyılın ve bin yılın sonunu oluşturan 90'lı yıllara girerken, yakın geçmişte şöyle bir gözden geçirecek olursak; yüzyılımızın en önemli olayı, şüphesiz ki, bu bütün gerçekliğiyle devam eden çağı açan 1917 Büyük Ekim Devrimi'dir. Geçen yüzyılda yenilgiye uğrayan Paris Komünü deneyinden sonra uluslararası proletaryanın ilk büyük zaferi olan bu devrimle I. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın külleri üzerinde sosyalizmin tek ülkede inşasına girilmiş, Lenin ve Stalin önderliğinde büyük gelişmeler kaydeden SSCB, II. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda faşist devletler ittifakının yenilgisini sağlamakla kalmayıp, işgale uğramış Doğu Avrupa ülkelerinin -bir tek Yunanistan hariç- emperyalist sistemden kopuşuna da hizmet etmiştir. Bunun ardından Çin Devrimi zafere ulaşmış ve 1940'ların sonunda dünyanın yaklaşık üçte bir nüfusu kapsayan bir sosyalist sistem oluşmuştur. 1950'lerde Kore ve Küba devrimleriyle emperyalizmin zayıf halkalarından kopmalar sürmüş, ne var ki Stalin'in ölümü ardından SSCB'de Kruşçev'in revizyonist çizgisinin partide hakim olması, bundan önce Yugoslavya'da ortaya çıkan Tito revizyonizminden farklı olarak SBKP otoritesini değerlendirmeye yoluyla Kruşçev kliğinin Çin ve Arnavutluk dışındaki sosyalist ülke yönetimlerini kendi çizgisine sokmayı

başarması bütün bu ülkelerde sosyalizmden adım adım geri dönüş ve kapitalist restorasyon sürecini başlatmış; 1966-76 yılları arasında Başkan Mao'nun önderliğiyle Çin'deki kapitalist yolculuğa karşı yükseltilen 10 yıllık Kültür Devrimi bu süreçte sosyalizmin inşasını proletarya diktatörlüğü altında devrimlerle sürdürme konusunda ML teori hazinesine de katkı yapan büyük bir deneyim olarak tüm dünyada geniş yankılar uyandırmıştır. Yüzyılımızın ikinci büyük olayı diyebileceğimiz bu devrimle beraber Asya, Afrika ve L.Amerika'nın sömürge ve yarı sömürge ülkelerinde esen halk savaşı fırtınaları da 60'lı ve 70'li yılları güçlü bir devrimci dönem olarak tarihe geçirmiş, 70'lerin ortalarında Çin Hindî devrimleri, sonunda d. Nikaragua devrimi zafere ulaşarak emperyalizme büyük darbe indirmiştir. Afrika'daki bir dizi sömürge de bu arada Batı Emperyalizminden kopmuş, fakat aynı zamanda Rus Sosyal Emperyalizmi dünya hegemonyası için ABD'yle yarışan bir güç olarak D.Avrupa, Kuzey Kore ve Küba'ya ilaveten Çin Hindî ve Afrika'da sömürgelik koşullarındayken devrimlerine yardımcı olduğu ülkeleri ve çeşitli bölgelerdeki Batı'ya bağımlı bir kısım yarı sömürgeleri de kendine bağlamayı başarmış, ardından bizzat kendi güçleriyle Afganistan'ı işgal ederken Kamboçya'yı da Vietnam ordusu aracılığıyla istila etmiş ve dünya ölçüsünde yayılmacılığa hız vermiştir. Bu arada Başkan Mao'nun ölümünü fırsat bilen Çin'deki kapitalist yolcu Den kliği, darbe, hile ve entrika yoluyla kademeli olarak iktidarı gasbetmeyi başarmış, çok geçmeden Arnavutluk lideri Enver Hoca'nın da Mao Zedung şahsında Marksizm-Leninizme cephe almasıyla, 1970'lerin sonu, bir devrimci fırtınanın ardından çeşitli türde revizyonizmin tüm sosyalist ülkelerde hakimiyet sağlaması gibi büyük bir olumsuzluğun tarihi olmuştur. Sözünü ettiğimiz dönemlerde ABD başta olmak üzere Batı emperyalizminin işgalci, ilhakçı, darbeci, hegemonyacı faaliyetlerine değinmeye gerek dahi yok. Ama bu süreçte Üç dünya'cı revizyonizmin RSE'ni baş düşman ilan edip ABD emperyalizmini (ve diğer Batılı emperyalistleri) tüm haydutluklarına rağmen "barışçı" güçler saydığını hatırlatmakta yarar var.

80'Lİ YILLARIN DÜNYASI

80'li yıllara gelince: geride bırakmış olduğumuz bu on yılın ilk yarısı da 70'lerde olduğu gibi ABD ve RSE'nin başında bulunduğu iki emperyalist blokun şiddetli dalaşmaları, bölgesel savaş, işgal, darbe vesair müdahaleleriyle dolu bir dönem olarak geçti. 12 Eylül darbesiyle Türkiye'nin de aralarına katıldığı birçok ülke 80'lerin başında Amerikancı askeri faşist cuntalarla yönetilme durumundaydı. Batı emperyalizmi daha 60'ların sonunda devreye sokmuş olduğu "yeni uluslararası iş bölümü" adlı ekonomik program ve politikalarını 80'lere gelindiğinde hemen hemen bütün yarı sömürgelerini kapsayacak ölçüde genişletmişti. 70'lerde yaşanan iki büyük petrol krizinin iyice derinleştiği emperyalist sistemin genel ekonomik buhranı, Friedmancı politikalarını IMF-Dünya Bankası gözetiminde sıkı sıkıya uygulanması yoluyla bu ülkelere daha büyük ölçüde fatura edilmeye başlandı. Bizde 24 Ocak Kararlarıyla simgeleşen sözkonusu politikaların bütün bu ülkelerde uygulanışı siyasal alanda katı otoriter düzenlemelerle elele gitti. Başkanlık sistemleri, cunta yönetimleri ve cunta uzantısı sivil hükümetler şeklinde faşizm her zamankinden daha hayasız sürdürüldü.

Bu yıllar boyunca uzayıp giden İran-İrak Savaşı ve başka bölgesel çatışmalar emperyalist ilah tekellerine büyük bir pazar oluşturdu. ABD emperyalizmi Lübnan'a, Libya'

ya, Grenada'ya, Basra Körfezi'ne doğrudan askeri müdahalelerde bulundu. Nikaragua'ya karşı Somoza artığı Kont-ra'ları besleyip sınırlardan saldırttı. İngiltere Falklan'da, Fransa Çad'da savaşa girdi. RSE Afganistan'da, Vietnam birlikleri Kamboçya'da işgal hareketini sürdürdü. Yine 80'lerin başında ilk defa bir Doğu Bloku ülkesi (Polonya) askeri cunta ile yönetilmeye başlandı. RSE bu ülkede gelişen toplumsal muhalefeti, Dayanışma Sendikası'nca örgütlenen işçi hareketini, 68'deki Çekoslovakya işgalini tekerrar etmek yerine, ABD emperyalizminin kendine bağlı ülkelerde sıkça başvurduğu askeri darbe yöntemine özenerek bastırmayı denedi. Sosyal faşist General Jaruzelski cuntası, sıkıyönetimlerle, toplu tutuklamalarla, sendika kapatma, her tür direnişi yasaklama ve asker-polis terörü es-tirme yoluyla işçi hareketini yok etmeye çalıştı. Ama başarılı olamadı. Liberal burjuva dayanışma önderliği kitlelerin revizyonist bürokrat burjuva diktatörlüğe tepkilerini iyi değerlendiren yasaklı olduğu yıllar içinde örgütlenmesini illegal yollardan yürütüp daha da güçlendi. Bugünkü Doğu Avrupa rüzgârının tabandaki esintisini 80'li yıllar boyunca Polonya işçi sınıfı geliştirdi. Ama bu rüzgârın bir tepedeki esintisi var ki, onu da 86 yılından itibaren blokun merkezinde ipleri eline alan Gorbaçov kliği geliştirmeye başladı.

RSE'NİN GERİ ÇEKİŞİ VE D.AVRUPA'DA LİBERAL DALGA

Bu durum 80'li yılların dünya ölçüsünde yaşanan en büyük olayını hazırladı. Sözünü ettiğimiz olay, yaklaşık üç yıldır RSE ile ABD'nin temsil ettiği bloklar arasında yaşamaya devam eden diyalog, yumuşama, silah indirimi, karşılıklı siyasi tavizler ve en sonu geçtiğimiz 89 yılında görülen, 90'da da sürecek olan D.Avrupa'daki hızlı liberal değişimdir. 1956'dan itibaren SSCB başta olmak üzere sosyalist ülkelerde birbiri ardına revizyonizmin iktidar oluşuyla toplumsal-ekonomik-siyasal yapının özde değişme-

RSE Baltık Cumhuriyetlerine gösterdiği hoşgörüyü ekonomik olarak güçlü bir konumda olan Azerbaycan'a göstermedi.

ye başlaması, yani sosyalizmden bürokrat tekelci devlet kapitalizmine dönüş, giderek kendi sorunlarını üretmiş, büyük bunalım ve çıkmazlar oluşturmuş ve sosyalizm görün-tüsünü vermek için muhafaza edilip bürokrat burjuvazinin çıkarları doğrultusunda özleri değiştirilerek sürdürülen siyasal-ekonomik kurumlar, sistemler, model ve biçimler artık ihtiyaca cevap veremez duruma gelmişti. Sosyal-emperyalist hegemonyacı sistem, bürokrat kapitalist tekelci ekonomi büyük bir tıkanma içine girmiş, dış ve iç politikada Glasnost, ekonomide Perestroyka denilen kapsamlı yeniden yapılanma hareketleri bir zorunluluk haline gelmişti.

Sosyal-emperyalist bloku en çok zorlayan da Batı emperyalizmiyle sürdürdüğü dünya hegemonyası dalaşı ve bu temeldeki muazzam silahlanma yarıştıydı. Gelinek noktada karşılıklı nükleer silah yığınağı akıl almaz ölçü-ye varmış, kaba bir hesapla dünyayı 50 kere yok edecek bir nükleer güç oluşmuştu. ABD ile RSE durmaksızın birbirlerine üstünlük sağlama ve geri kaldıkları noktalarda birbirlerine yetişme çabası içinde bu silahlanma yarışını tam bir çılgınlığa dönüştürmüşlerdi. Artık yeryüzündeki kıtalararası halistik füzelerden öte, uzaya taşınan bir silahlanma, Yıldız Savaşları Projesi ve karşıt projelerin geliştirilmesi çabası sözkonusuydu. Bu durum her iki süper gücün de bütçesine büyük bir külfet yüküyor, mali olanaklarını zorluyordu. Artık bir yerde frene basmaya her ikisinin de ihtiyacı vardı. En şiddetli ihtiyacı duyan da RSE olduğundan ilk adımı atan o oldu. Önce böyle bir sürecin zeminini hazırlayan Gorbaçov, ABD'yi ikna edip silah indirimi görüşmelerini başlattı. Ve hatta -öylesine zorlanmıştı ki- daha önceleri şart koştuğu Yıldız Savaşları Projesi'nin iptalini dayatmaktan da vazgeçerek uzlaşma yolları aradı. Üstüste zirvelerle nükleer silahlarda kademelili bir indirme rakibini razı etti. Aynı zamanda siyasal alanda (dış politikada) karşılıklı tavizler de gündeme geldi. RSE Afganistan'dan geri çekilme, Kamboçya'daki dolaylı işgalini kaldırma vb. yolunda adımlar atıp -bundan sonra dış ülkelere askeri müdahalede bulunmama yönünde "güven-celer" verirken, ABD emperyalizmi de on yıllarca kendine sadakatle uşaklık etmiş, bazı faşist diktatörleri gözden çıkarmaya ve bir kısmına yönetimden el çektirmeye başladı. Aslında her ikisinin de bu tür girişimleri daha çok kendi güçlükleri, çıkmazları ve mecbur kalmalarının sonucuydu, RSE Afganistan'da tam bir batağa saplanmıştı. ABD'nin Marcos gibi bazı uşakları artık ona yararlı olmaktan çok zararlı olmaya başlamışlardı. Aquino gibiler devreye sokulmazsa devrimci hareketler daha güçlenecek ve iktidarın elden gitmesi işten bile olmayacaktı.

Gorbaçov'un liderliğiyle beraber RSE'nin bloklararası yumuşamaya ön ayak olması ve ardından karşılıklı tavizler sürecinde yine en esaslı geri adımları atan taraf olması dünya kamuoyunda Gorbaçov'a büyük sempati geliştirdi. Bunda Batı'nın giderek artan pohpohlamalarının da önemli rolü oldu. Batı emperyalizminin ona büyük övgüler düzmesi boşuna değildi. Kendi sisteminin derin bunalımına çözüm arayan RSE lideri, yöneldiği yeni politikalar ve cömert tavizlerle, Batı emperyalizminin hareket sahasını, siyasi ve ekonomik nüfuzunu, dış pazar ve sömürü olanaklarını genişletecek bir süreci başlatıyordu aynı zamanda. Gorbaçov yönetiminin kapsamlı liberalizasyon hamlesi dünyada ve ülkesinde tutuldukcça, yıllardan beri liberal bir muhalefetin iktidarı zorladığı Polonya başta olmak üzere Doğu Avrupa'daki blok üyesi ülke yönetimleri içinde de bu eğilim kuvvetlenmeye başladı. İktidarlar içinde büyük şaflaşmalar ve derin çatlıklar oluştu. Bu durum sözkonusu ülkelerde son zamanlar görülen hızlı liberal deği-

şimlerin elverişli koşullarını hazırladı ve Romanya haricinde yönetimlerin kansız el değiştirmesini, yeni düzenlemele- rin kolayca gerçekleşmesini sağladı.

80'li yıllar tam kapanmak üzereyken (89'un son ayın- da) Sosyal emperyalist blok üyesi Doğu Avrupa ülkelerinde liberal değişiklik kavgasına tek olarak ayak diremeye devam eden ve daha birkaç hafta öncesinde çok güçlü ulusal desteğe sahip, sarsılmaz bir iktidar görüntüsü vermiş olan Romanya'daki Çavuşesku yönetiminin ilk muhalefet rüzgânıyla birlikte kendine omuz atan kendi ordusu tarafından köksüz bir ağaç gibi devrilmesi 80'li yılların en önemli olaylarından biri olarak tarihe geçti.

Emperyalizm geçici başarılarıyla ne kadar moral kazanırsa kazansın, dünyanın geleceği kızıldır. Proletarya devrimleri sürüyor ve sürecektir.

Blok üyesi Doğu Avrupa ülkeleri içinde en sona kalan Romanya'daki liberal değişiklik hem en zor, hem de en kolay gerçekleşen bir değişim olmuştur. Zahiri durumla gerçek durum arasındaki uçurum bu paradoksa temel oluşturmuştur. Zahirî olan Çavuşesku'nun gücü, otoritesi, sahip olduğu parti, ordu ve halk desteğiydi. Son parti kongresindeki hareketli alkışlar ve toplum içerisindeki sessiz onaydı. Gerçek olan ise alkışlayanların büyük çoğunluğunun ilk fırsatta kendisini devirmeye ya da her anda çötmeye hazır oldukları ve halk arasında dışa vurulamayan büyük bir hoşnutsuzluğun bulunduğuydü. Keza dışarıda yüze gülenlerin kazmakta oldukları kuyuydu.

Son kongresinde elde ettiği parlak başarıdan dolayı Çavuşesku'ya tebrik mesajı yollayan Gorbaçov ve son zamanlar eskisi kadar olmasa da pohpohlayıcı tutumunu sürdüren Batı, ona tam bir alicengiz oyunu oynadı. İki yıldan beri Moskova'da hazırlanıp diğer Doğu Avrupa ülkelerindeki zincirleme yönetim değişikliklerinden sonra da vaktin geldiğine karar verilerek Malta Zirvesi'nde ABD'yle de görüşüldüğü ve "okey"lendiği anlaşılan tezgah, hemen bu zirvenin ardından ve burada mutabık olunan ABD'nin Panama işgaliyle aynı günler içinde yıldırım hızıyla uygulandı. İki büyük emperyalist güç birbirlerinin "çibanbaşlarını temizleme" operasyonlarına ses çıkarmama konusunda anlaştıkları bu zirveyle dünyaya "uluslararası barışı güçlendirme" gibi gerçeğin tam tersi bir mesaj vermedi de ihmal etmediler.

Romanya olayını dergimizin bu sayısında ayrı bir inceleme konusu yaptığımızdan burada geçelim ve dünya genelinde durumu özetlemeye devam edelim.

YENİ DENGELERİN KURULMASINA DOĞRU DÜNYANIN GENEL DURUMU

En son Romanya'daki yönetimin de el değiştirmesiyle Varşova Paktı üyesi Doğu Avrupa ülkelerinde liberal dalganın tamamlandığı oldu. Şimdi bütün bu ülkelerde çok partili burjuva siyasi model ile serbest piyasa ekonomisi ve bunun gereği olan dış ilişkiler çok hızlı bir şekilde geliştirilmekte, boynuzlar bir bir kulağı geçmektedir. Her birinde işbaşına gelen yeni yönetim Gorbaçov'un henüz yansımadığı "KP" tekelini kaldırmaya gibi anayasal değişiklikleri yapmakta ve devreye sonradan girenlerin her biri kendinden öncekilere baskın çıkmaktadır. Bu durum söz konusu gelişmeleri Gorbaçov liderliğindeki RSE'nin başlatıp yönlendirdiği gerçeğini değiştirmiyor. Devam eden

değişiklikler de esas itibarıyla onun kontrolündedir, ancak gittikçe kontrolünden çıkma eğilimini de gösteriyor. VARŞOVA Paktı ve COMECON ekonomik birliği devam etmekle birlikte bu ülkelerin tek tek Batı ile bağları güçlenip RSE'yle bağları zayıflama durumundadırlar. Bir süre sonra da bu birliklerden kopmalar da gündeme gelebilir. NATO'nun devam eden varlığı nedeniyle VARŞOVA da kendini tasfiye konusunda acele etmeyecektir, ancak tek tek kopmalar başgösterirse dağılma noktasına hızlı gelinir. COMECON'un tasfiyesi ise daha kısa bir zaman içinde iradi olarak ve toplu halde gerçekleştirilebilir.

Bu gidişi de içeren son durum Gorbaçov önderliğindeki RSE'nin zorunlu tercihi ile gelişmiştir. Ekonomik tıkanma sonucu dünya hegemonyası yarıncında güçten düşen ve geri çekilme politikasını benimseyen RSE, kendi blokunun bütünü de kendine uydurarak Batı emperyalizmiyle anlaşma ve içiçe geçme, kendisini bunalımdan çıkarıp yeniden güçlendirecek farklı uluslararası oluşumlara (çok kutuplu yeni ittifak ve bloklaşmalara) açık bir yolda yürümeye karar vermiştir. Bu durumu RSE'nin kötü bir çöküntüye uğramamak ve ileride gücünü toparlayıp yeniden büyüyebilmek amacıyla yapmış olduğu geçici bir küçülme tercihi şeklinde tanımlamak da mümkündür. Bir anlamda kumara girmiştir Gorbaçov. Başlattığı süreç hep hesapta olmayan veya öylesine hızlı ve kuvvetli gelişeceği beklenmeyen olayları ardı ardına getirmiş, sürpriz durumlar ortaya çıkmıştır. Kendisi de Batı alemi de hayli şaşkındır. Girmiş bulunduğu kumarın sonunda çok zararlı çıkabilir. Doğu Avrupa ve dünyanın çeşitli yerlerindeki nüfuzunun

Yumuşama havası bir süre sonra dağılıp emperyalistler arası ilişkilerde gerginlik yeniden başgösterecektir. Hepsi de aç kurtlar gibi gözünü dünyanın kritik bölgelerine dikmiş yeni paylaşım sürecinde en büyük lokmaları kapmak için hummalı bir uğraş içindeler.

Batı'yla işbirliği halinde sürdürmeyi ve "ortak Avrupaevi" içinde güçlü bir üye olarak yeralmayı tasarlarken, kendine bağımlı ülkeleri tümden kaybetme ve bununla da kalmayıp devlet bütünlüğünün parçalanması sonucu bir daha hiç büyüyemeyecek bir şekilde ufalama gibi hazin bir durumla yüzyüze gelebilir. Bu şimdilik ufukta görülen bir akıbet olmasa da uzun vadede ihtimal dışı değildir.

Şimdilerde Gorbaçov'un Perestroyka ile sorunlarını hafifletme yerine daha da ağırlaştırdığı ekonomisini nasıl düz- lüğe çıkaracağı en büyük derdi, "SSCB'nin bütünlüğünü tehdit eden milliyetçi hareketleri yatıştırma, tehlikeli gelişmeleri önleme ve gittikçe daha çok ayrılık talebinin yükseldiği Cumhuriyetleri birarada tutma konusundadır. Bunun için Batı'nın kendisine yardımcı olmasını, ülkesinde ayrılık körüklememesini talep etmekte, karşılıklı çıkar yerine tek taraflı ve artan ölçüde Batı'nın yararına kendisinin zararına işlemesi halinde bu yumuşama ve işbirliği politikasının sona erdirilebileceği konusunda onları uyarmaktadır. En son Malta Zirvesi'nin ortaya koyduğu gibi Batı emperyalizmi de RSE'nin bu durumunu dikkate almakta ve kendi çıkarlarını geliştirmeye çalışırken, onu da belli ölçülerde kollamayı, en azından daha bir süre barışık kalmayı en akılcı yol olarak görmektedir. Yine de, avantajlı durumdaki Batıların ona el altından sinsi oyunlar oynamaları düşünülemez, ancak bunda da çok temkinli hareket edeceklerdir. Tüm sıkıntılına ve gerilemesine karşın

RSE'nin hâlâ büyük bir güç olduğunu dikkate almazlık edemez ve dolayısıyla onu en kısa zamanda mahvetme gibi aptalca bir düşünceye kapılıp aşırı fırsatçı davranmazlar.

Bu durumda dünyanın kurulu dengeleri değişmeye yüz tutmuş ve dahası yeni dengelerin kurulması sürecine girilmiştir. Yaşanan uluslararası yumuşama ve dünya başarısı geçicidir, geçicidir, ayrıca çok sahteci ve göstermeliktir. Yumuşama içinde karşılıklı anlaşmalarla başta ABD ve RSE olmak üzere emperyalistler kendi sahalılarında istedikleri gibi at oynatma ve çiban başı olarak gördükleri yerleri birbirlerine pek çaktırmadan halletme durumundadırlar. Malta zirvesinde buna mutabık olan Bush ile Gorbaçov ayrıca Doğu Avrupa'daki son gelişmeler, Batı Avrupa'nın durumu, iki Almanya'nın birleşme ihtimali vs. üzerinde durarak kendi çıkarları açısından geleceği tartışmışlardır. Belirgin bir işbirliği görüşmesi olmuştur bu zirve. Hemen ardından gelen Panama ve Romanya olayları ise barış ve yumuşama çığırkanlıklarının gerçek mahiyetini ortaya koymuştur.

Karşılıklı yumuşama olmasına ve tavizler verilmesine rağmen emperyalistler arası çelişki gene esastır. Çelişkiler ve pazar paylaşım dalaşları giderek kızışacak ve görülen yumuşama havası bir süre sonra dağılıp emperyalistler arası ilişkilerde gerginlik yeniden başgösterecektir. Hepsisi de aç kurtlar gibi gözünü dünyanın kritik bölgelerini dikmiş yeni paylaşım sürecinde en büyük lokmaları kapmak için hummalı bir uğraş içindeler. Tahiri caizse, silahsız bir üçüncü paylaşım savaşı yaşanmaya başlamıştır. Ekonomik güç ve siyasi etkinlikle yürüyen bir savaş olacaktır bu esas itibarıyla. Anlaşmalar, tavizler, saflaşmalar ve hırlaşmalar içiçe yaşanacak ve tabii yer yer çatışmalar da olacaktır. Dünya halklarına, bağımlı ülkelere yönelik saldırıganlıklar artarak sürecektir. Emperyalistler kendi aralarında dünyanın yeni dengelerini genel bir savaşta başvurmadan kurmayı tasarlıyorlar. Sürpriz gelişmelerle dolu çok hareketli bir siyasal süreç, güç dengelerinin değişimi açısından gayet kritik dönem yaşanıyor gökkubbenin altında. Bununla beraber gökler fazla bulutlu değil. Devrim akımı esas, savaş talidir. Ancak özellikle geri çekilme durumundaki RSE'nin kötü bir çöküş yoluna girmesi, şimdiden dünyanın tek gerçek süper gücü gibi bir konuma giren ABD'nin Batılı müttefikleriyle elele bu güçten düşmüş rakibini hoyratça mahfetme çabasına yönelmesi kara bulutları hızla yoğunlaştırıp üçüncü bir büyük gümbür-tüye yolaçabilir.

Sosyal emperyalist blokta yaşanan gelişmeler, 30 yıldır sosyalizmin adını batıran revizyonist iktidarların maskelerini indirip gerçek yüzleriyle sırtmaları bakımından iyi olmuştur. Keza bu ülkelerde ayağa kalkın kitlelerin sosyal-faşist diktatörlüklere, sosyal ve ulusal haksızlıklara, baskı ve zulümlere, yolsuzluk, rüşvet ve bürokratik yozlaşma ve ayrıcalıklara yönelik tepkileri olumlu bir yöndür. Olumladığımız şey liberal istekler ve burjuva reformizmini değil, kitlelerin hareketi içinde gerçekten iyi olan değerlerdir. Yaptıkları büyük kötülüklerle milyonları sosyalizmden soğutan, Batı kapitalizminin başaramadığı ölçüde komünizm antipati ve düşmanlık geliştiren, sahtekârca bağlı görünerek ırzına geçtikleri değerlere, ideallere insanları sövdürten, ihanet ettikleri Lenin'in, Stalin'in heykellerine saldıran, her tarafta buram buram milliyetçilik canlandıran, eski krallara, monarşi sembollerine davetiye çıkartacak kadar bu haklara kötülük etmiş olan revizyonist kast yönetimleri hiçbir şeyiyle savunulamaz ve mazur gösterilemezler. Hele de bunları "Sosyalist" diye savunup, bunların burjuva çizgilere savurduğu yüzbinleri, milyonları

"gerici" ve "sosyalizm düşmanı" diye damgalamak ve suçlamak tam bir ideolojik aczin ifadesidir. ML'ler kitlelerin Sosyalizm ve Komünizm konusunda yanıltıcı görünüş ve sıfatlar nedeniyle kötü yargılara sahip olmalarına üzülürken, haksızlığa karşı başkaldırıları coşkuyla karşılamasını da bilmelidirler. Bu olmadan dünya değişmez. Sosyalist maskeli bürokrat kapitalist istemlerin olduğu gibi devam etmesinde dünya proletaryasının hiçbir yararı yoktu. Şimdi hiç olmazsa bu ülke halkları baki gerçekleri daha iyi görüp anlamaya imkânına sahip olacak. En azından o çok reklam edilen Batı dünyasının bir parçası durumuna gelmekte kapitalizmi "Sosyalizm" olarak değil, kapitalizm olarak tanıyacak ve IMF kışkıncında, Batı bankalarının ağında daha yüksek enflasyon, çoğalan işsizlik, artan yoksulluk, çığ gibi büyüyen dış borçlar vb. ile sarsılacaklar. İlk başlardaki bahar havasının yerine siyasal alanda da giderek sert bir iklimle karşılaşacak ve çok partili burjuva sistemini kendilerine özgürlük filan sağlamadığını pratikte görecekler. Bu da zaten nüfusun belli bir bölümünün eski sistemi gerçek sosyalizm olarak görmediği ve Batı modeline geçişi de tasvip etmediği bu ülkelerde sosyalizmin toprağını yeniden kuvvetlendirecektir.

Emperyalizm ve dünya halkları arasındaki çelişki gene öndedir, başçelişkidir. Dünya emperyalist sisteminin parçalanmasını, zayıflamasını ve sonunda ortadan kaldırılmasını sağlayacak olan devrim savaşları gene öncelikle bağımlı ülkelerde gelişip muvaffik olacak, dünya gericiliği daha uzun bir süre ağır darbeleri buralarda yiyecektir.

Keza dünyanın hiçbir sorununa çözüm getirmeyecek olan bağımlı ülkeleri daha büyük krizlere sokan, ikibinlerin eşliğinde yuzmilyonların açlık sorunu, ilkel yaşam koşullarının salgın hastalıkları sürdürülen, işsizliği tüm dünyada büyük bir hızla artıran, her gün yeni bir sorun üreten, kendi cafcacı "refah" toplumlarında insanları daha beter bunalmaları sevkeden kapitalist emperyalist sistem, öncelikle bağımlı halklarında olmak üzere halkların gazabına uğramaya devam edecektir. Emperyalizm ve dünya halkları arasındaki çelişki gene öndedir, başçelişkidir. Dünya emperyalist sisteminin parçalanmasını, zayıflamasını ve sonunda ortadan kaldırılmasını sağlayacak olan devrim savaşları gene öncelikle bağımlı ülkelerde gelişip muvaffik olacak, dünya gericiliği daha uzun bir süre ağır darbeleri buralarda yiyecektir.

HAYDUTBAŞI ABD VE GÖSTERDİKLERİ

Konumuzun girişinde de değindiğimiz gibi, dünyadaki son gelişmeleri "yeni bir çağa giriş" şeklinde yorumlayanlar, dünyada "klasik liberalizm ile marksizmin sentezinden oluşacak çağdaş ve evrensel bir insan hakları öğretisi"nin geleceği belirleyeceğini iddia edenler ve bu temelde her tür şiddetin hızla geçersiz hale gelip barışın dünyaya egemen olacağını vaaz edenler -ki en temel dayanakları bu sahte "komünistler" in çöküşü ile bloklararası aldatıcı yumuşama havasıdır- emperyalist dünyanın gerçeklerini çok bilinçli bir şekilde külleme çabasıdadırlar. Onca yumuşama ve barış gösterisine rağmen dünyanın dört bir yanı 90'lara girerken kan ve barut kokuyorsa, bu

şiddetin halen çok geçerli bir yol olup uzlaşmaz sınıf karıştırlıkları sürdürükçe de geçerli kalacağından başka neyi gösterir? Silah indirimi deniyorsa bu hiç bir şeydir. Konvansiyonel silahlar bir yana, emperyalistler nükleer silahları da bütünüyle kaldırma niyetinde değildir. O kadar ki halen birçok devlet nükleer denemeleri sürdürüyor. Dünya hegemonya dalaşı sona ermiyor. Aksine daha da kızışacak bir devreye giriyor. Yeni hesaplar Avrupa üzerinde (bilhassa Doğu Avrupa'da) yoğunlaşıyor ve tabii dünyanın başka bölgeleri de ihmal edilmiyor.

ABD emperyalizmi geçtiğimiz bir ay içinde iki ülkeye askeri müdahalede bulunmuştur. Bir Filipinler, diğeri Panama. Filipinler'de Marcos'tan sonra kendine uşaklık eden Aquino hükümetine karşı darbe girişimini, bu ülkedeki üslerinden kendi askeri kuvvetlerini harekete geçirerek "demokrasiyi koruma" demagojisiyle bastırma çabasına girmiş ve "benim istemediğim bir darbe meşru değildir" diyerek bastırmıştır. Hemen ardından Panama'ya açık işgal niteliğinde daha büyük bir müdahale cesaretini de gösterbilmiştir.

Sosyal emperyalist blokta yaşanan gelişmeler, 30 yıldır sosyalizmin adını batıran revizyonist iktidarların maskelerini indirip gerçek yüzleriyle sırtmaları bakımından iyi olmuştur.

Çok yakın zamana kadar CIA hesabına çalışan ve ABD'ye büyük hizmetler yapmış olan Noriega'ya Panama Kanalı'ndaki stratejik çıkarlarını ilgilendiren bir uyuşmazlık sonucu yine ABD'nin devirmek istemesi ve bunu Panama'da bir Amerikan subayının öldürülüşü, Noriega'nın uyuşturucu kaçakçılığı, kazanmadığı seçimleri iptal ederek fiili devlet başkanlığını sürdürüşü gibi gerekçelerle açıklamaya çalışması, 1990'a girerken emperyalizmin aşağılık yüzünü ortaya koyan çarpıcı bir örnektir. Eğer Noriega'nın ABD'ye ters düşen bir tutumu olmasaydı onun ne uyuşturucu kaçakçılığı yapması, ne anayasaya aykırı başkanlık sürdürmesi ve ne de yönetimi sırasında bir Amerikan subayının öldürülmüş olması ABD'nin ona cephe almasına neden olacak, tam tersine ABD ona kol kanat getirip iyi bir uşak olarak onu besleyecekti. Noriega haydutsa ABD'de haydut başıdır. Marcos'lar, Papadopolost'lar, Pinochet'ler, Ziya'lar, Videla'lar, Evren'ler kendi ülkelerinde kendi burjuva hukuk normları içinde ne kadar meşru idiyeler, Noriega'da Panama'da o kadar meşruydular. Ve çıkarına dokunan bir tarafı olmasa ABD onu "Orta Amerika'nın demokrasi şampiyonu" bile sayabilirdi. Onun -aynı zamanda bütün Batı Avrupa emperyalizminin- "hür dünya" sı ve "demokrasi" sı budur işte. "Bu devlet başkanı bize karşı suçlu" diye bir ülkeyi 25 bin askerle istila edip ev arama yapmak, sokaklarda terör estirmek, yüzlerce kişiyi katletmektir.

Tüm emperyalist güçlerin "evrensel barış" demagojilerinin iç yüzü böylesi gerçeklerle doludur. RSE'nin Çekoslovakya işgalini 20 yıldır "insanlık" adına kinamaktan yorulmayan Batı aleminin haydut başı ABD ile bir kısım müttefiki, Romanya'da yaşanan kanlı olaylar üzerine Varşova Paktı'nın bu ülkedeki reform yanlısı güçlere destek sağlama amacıyla yapacağı bir askeri müdahaleyi destekleyeceklerini açıklamışlardır. Aynı gün RSE ise böyle bir şey düşünmediğini duyurmuştur. ABD ve yandaşları bu tavırlarıyla kendi dış müdahalelerini diğer bloka dengeleterek daha rahat savunabilmeyi ve tekrar tekrar daha ko-

lay gerçekleştirebilmeyi amaçlarken, RSE'de kendi yeni politikasının ne kadar "tutarlı ve istikrarlı" olacağını kanıtlaya yönünde değerlendirmişlerdir.

ABD'nin Panama'yı alçakça istila etmesine ise Batı başkentlerinin birçoğu açık destek verirken RSE Lideri Gorbaçov göstermelik bir kinama yapmıştır. O da Malta'daki pazarlıklarının hissedilmemesi için. TC Hükümeti ise tam "ABD'yle ilişkileri gözden geçirmek"ten söz ettiği bir sırada bu işgale B.M'de onay vererek "kucaktan kalkma"ya hiç mi hiç niyeti olmadığını bir kez daha ortaya koymuştur.

Şu sıra barış güvercini rolünü özellikle RSE oynamakta, ABD ise "demokrasi güçlerini destekleme" gibi alçakça bir yalanla hayli pervasız tavırlar geliştirerek büyük rakibinin sıkıntıda olduğu ve geri çekildiği bu dönemi biraz fazla teşhir olma pahasına fırsatçı bir şekilde değerlendirmektedir. Emperyalizmin genel karakteridir bu. RSE'nin de tekrar saldırgan bir politikaya yönelmeyeceğinin hiçbir garantisi yoktur. Gorbaçov'un verdiği "güvence"ler rahatlıkla çiğnenip geçilecek sözlerden ibarettir. RSE'nin şu sıralar iç sorunları ağırlıkta olduğundan ABD'yle dünya ölçüsünde güç yarıştıracak hali yok. Bu yüzden onun kısa vadede daha büyük insiyatif kazanmasını da göze alarak cömert tavizlere dayalı bir yumuşama politikası izliyor. Dolayısıyla RSE'nin bir süre daha dışarda saldırganlık yapması beklenmiyor. Ama içerde, özellikle ulusların ayrımla istekleri karşısında aynı yumuşaklığı göstermeyecek, zorlandığı durumlarda çok kanlı saldırılar da yapabilecektir. Nitekim şu günlerde Litvanya KP'sinin SBKP'den bağımsız bir parti olma kararına Gorbaçov sert bir dille yanıt vermiş ve "Hiçbir Cumhuriyetteki KP'nin kendi bağımsızlığı için oy kullanmaya hakkı olmadığını" açıklamıştır. Bu aynı zamanda hiçbir ulusun müstakil bir devlet olmak üzere "SSCB"den ayrılmaya hakkı olmadığını ilan etmektir. Ve tabii bu cumhuriyetlerden biri -ezici çoğunluğun isteğiyle de olsa- federe devletten ayrılmaya kalkarsa başına her şey gelebilecektir.

HANGİSİ DAHA GEÇERLİ?

80'lerden 90'lara girerken dünyadaki emperyalist bolaklararası yumuşama ve D.Avrupa'daki barışçıl kitle hareketleriyle birlikte hızlı liberal değişiklikler, savaşların, devrimlerin, genel olarak şiddetin tarihe karışmakta olduğu savını gayet emin bir ses tonuyla yükseltmelerine zemin oluşturdu kimilerinin. Ama tarihin cilvesine bakın ki 80'li yılların en son ayı büyük bir azınlık etti bunlara. Hemen hemen aynı günler içinde yaşanan Panama ve Romanya olayları adeta bu savları tekzip etmek için üstüste geldi. 80'li yıllar boyunca böylesi görüşleri tekzip eden çok şey vardı aslında. Hiçbir zaman da eksik olmadı. Nedir diyalog ve uzlaşmadan başka bir laf etmeyenlerin görmek istemedikleri şey? Tabii ki her şeyden önce devrimler. Başta Peru, El Salvador ve Filipinler olmak üzere komünist ve devrimcilerin bir dizi ülkede yürüttükleri halk savaşları. Bu ülkelerde demokratik halk devrimi özellikle 80 sonrası büyük bir ilerleme gösterdi. Her üçünde de devrimci güçlerin üstünlük sağladığı geniş kırsal alanlar ve yeni iktidar organlarının oluşturulduğu, devrimci dönüşümlerin başlatıldığı yerler mevcuttur. Geçtiğimiz ay önce Peru'da, ardından El Salvador'da gerillalar büyük kuvvetlerle başkente girerek eylemler koymuş ve faşist diktatörlüklere korkulu günler yaşatmışlardır. El Salvador'da devrimin zafiri iyice yakınlaşmış görünüyor. Silahlı mücadelenin günümüz dünyasında (?) geçersiz (!) bir duruma geldiğini söyleyenler, bu gelişmeleri gördükçe çok kızıyor olmalılar.

Gorbi ve Busch "birbirtimizle savaşımadan da dünyayı paylaşabiliriz". Acaba?

Ama bunlar da günümüz dünyasının canlı olgularıdır işte. Ve dünyanın geleceği hakkında asıl sözü ulusal kurtuluş hareketleriyle beraber bu komünist ve devrimci önderlik altındaki halk savaşları söylüyor. Andığımız üç ülkenin dışında -şimdilik alt düzeyde de seyretse- silahlı devrim hareketlerinin görüldüğü ve 90'larda alevlenme potansiyeline sahip olduğu ülkeler mevcuttur. Emperyalistlerin en büyük huzursuzluk kaynağı da budur. Çünkü bu savaşlarla onların can damarları kesilmekte, gerici hesapları bozulmakta, dünya ölçüsündeki çıkarları zedelenmekte, bölgesel güç ve otoriteleri sarsılmaktadır. Başta ABD olmak üzere emperyalizm, yangının bacayı sardığı ülkelere 90'larda da, 2000'lerde de müdahale etmekten çekinmeyecektir. Son Panama işgali bir yönüyle de devrimci gelişmelerin olduğu ülkelere tehdittir. Gorbaçov liderliğindeki RSE de devrimci gelişmelere elden geldiğince set çekme konusunda ABD ve Batı emperyalizmiyle hemfikir olup Malta'da bunun sözleşmesini yapmıştır. Önümüzdeki yıllar örneğin ABD, El Salvador'u veya Peru'yu işgal etse ve RSE bunu da göstermelik "kınamalar"la geçiştirse, hatta "barış gücü" adı altında çeşitli yerlere birlikte askeri güç sevketseler hiç şaşırıcı olmayacaktır. Ama ne yaparlarsa yaparsınlar, ezilen dünya halkları çanlarına ot tikamaya devam edecek.

80'li yıllar boyunca silahlı Ulusal Kurtuluş hareketleri de eksik olmamıştır. Batı emperyalizminin etki sahasında Filistin, Kürdistan, Sri Lanka (Tamiller), Batı Sahra, Namibya, Sosyal emperyalizmin etki sahasında Afganistan, Kamboçya ve Eritre Ulusal Kurtuluş Savaşları başlıca örneklerdir. Büyük çoğunluğu da sürüp gidiyor. Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi silahlı mücadeleden uzak durup diplomasiye daldıkça etkisizleşmiş ve son iki yıllık intifadıyla bir canlılık kazanmasına rağmen FKÖ kurmaylarının pasifist-uzlaşmacı-statükocu çizgisi halkın geliştirdiği bu hareketi de bir kısır döngüye sokmuştur. Şimdi Arafat, "D. Avrupa'daki gelişmeler dünyanın bize ilgisini iyice azalttı" diye yakınmaktadır. Oysa "dünyanın ilgisi" ne bel başlamak ve bunun azaldığı durumda yakınmak yerine taşlı mücadeleyi silahlı mücadeleye çevirmesi, bağımsızlığı masa başlarında aramaktan vazgeçip namlunun ucunda görmesi, bir tür halk savaşı yoluyla koparıp almaya yönelmesi gerekir. İsrail gibi bir pervasız devletin anlayacağı başka bir dil olmadığını her gün taşlara karşılık sıkılan kurşunlar, katledilen gençler ve çocuklar FKÖ'ye olmasa da Filistin halkına yeterince öğretmiştir. Ve FKÖ buna daha fazla karşı durursa, halk onun otoritesini aşip bu yola girecektir.

Romanya'ya sıra gelinceye kadar D. Avrupa ülkelerinde büyük siyasal değişikliklerin kansız gerçekleşmesi, kit-

lelerin barışçıl gösterilerinin ardından yönetimlerin toplu istifaları el değiştirmesi ve ard arda hızlı reformlar yapılması, siyasal alanda sosyal faşizmin hüküm sürdüğü bu bürokrat kapitalist yapıların özgül koşulları içinde değerlendirilirse, buradan dünya genelinde barışçıl mücadele yolunun benzer değişiklikler için yeterli ve sonuç alıcı bir yol olarak savunulamayacağı ve farklı koşullara sahip ülkelerde, hele de devrimci değişimler için barışçıl mücadelenin esas alınmayacağı sonucuna rahatlıkla varılır.

Söz konusu ülkelerde siyasal değişiklikler dalgasının yalnız kitlelerin zorlamasıyla meydana gelmediğini belirttik. Polonya örneğini ayrı tutarsak blok içinde bu rüzgârı estirmeye başlayan, kitlelerden ve parti dışı muhalefet güçlerinden önce revizyonist parti ve iktidarlar içindeki liberal kanatlar, en başta da blokun merkezinde liberal çizgiyi egemen kılan Gorbaçov yönetimi olmuştur. Bürokrat tekelci devlet kapitalizminin bunalımlarını aşma yolunda öncelikle ekonominin liberalize edilmesi şiddetli bir ihtiyaç olarak kendini dayatmış, Perestroyka dedikleri bu olayı Gorbaçov ilan edinceye kadar birçoğu değişik ölçülerde sessiz sedasız geliştirmiş, ardından bunun siyasal sisteme de yansıtılması konusunda Gorbaçov yönetimi bir yumuşak geçişi, zamana yayılmış kademelli bir siyasal liberalizasyonu (Glasnost) Perestroyka ile birlikte ele alırken, diğer örneklerde iktidara çöreklenmiş 20-30 yıllık şefler genel olarak siyasal liberalizasyon sürecine girmekten kaçınmış, katı otoriter yöntemlerini sürdürmeye çalışmış, bu durum revizyonist iktidarlar içinde ciddi saflaşmalara yol açmış, liberal ve muhafazakâr diye adlandırılan kanatlar arasında mücadele kızışmaya başlamış, Gorbaçov gibi akıllı davranmayıp uygun zamanda liberal değişim yolunda tedrici adımları atmayan bu ülkelerin yüksek yönetim kademeleri birkaç yıl içinde güç durumlarına girmiş ve kitlelerin de zorlaması karşısında ya parti dışı muhalefet güçleriyle uzlaşıp yönetimi büyük ölçüde onlara devrederek (Polonya-Macaristan), ya da istifa edip yerlerini öncelikle parti içi liberal kanat temsilcilerine bırakarak (D. Almanya, Bulgaristan, Çekoslovakya) hızlı bir siyasal değişikliğe rıza göstermek zorunda kalmışlardır. Bu gelişmelerde barışçıl gösterileriyle rol oynayan geniş yığınlar da esas olarak parti içi -parti dışı liberal güçlerin manivelası gibi bir işlev görmüşlerdir. Haliyle böyle olunca barışçıl gösteriler bir örnekten diğerine daha çabuk ve daha kolay sonuç getirmiştir. Tepede değerleri gibi bir çatlağın en azından hissedilir biçimde oluşmadığı, son parti kongresinde Çavuşesku'nun delegelerden "tam destek" alıp "ayağının yere sağlam bastığını" sandığı ve ayrıca uzun yıllar Batı'nın teveccühüne mazhar olan blok içindeki özgün imajına güvendiği Romanya'da ise barışçıl gösteriler sonuç getirmek şöyle dursun, göstericilere zibil gibi kurşun ve ölüm getirmiş, ancak silahlara karşı silah kullanılarak (ordunun müdahalesiyle) sonuç alınabilmiştir. daha önce Çin'de yine Batı'nın desteğine sahip Deng iktidarı ise barışçıl kitle gösterilerini kanla bastırabilince parti içindeki liberal kanadın da işini görmüştü.

Romanya dışındaki D. Avrupa örneklerinde olayın üst tarafını görmeyen ya da görmek istemeyenler, yerli yersiz "bakın gördünüz mü, barışçıl eylemler ne kadar etkiliymiş" diyebilir ve söz konusu örnekleri artık dünyada tüm sorunların barış, uzlaşma ve diyalog yoluyla çözümleneceğini kanıt (!) olarak gösterebilirler. Ne ki daha dünyanın başka taraflarına gitmeye gerek kalmadan bir Romanya örneği böylelerini D. Avrupa'da tekzip ederek, elverişli özgül koşullarda rolü büyük görünen barışçıl eylemlerin elverişsiz koşullardaki etki gücünün ne olabileceğine dair yeterince açık fikirler vermektedir.

DOĞU AVRUPA RÜZGÂRININ OLASI ETKİLERİ ÜLKEMİZDE NASIL DEĞERLENDİRİLMELİ?

D. Avrupa'daki gelişmelerin siyasi mahiyetini geçen sayımızda daha geniş değerlendirdik. Burada da geçerken özetle değindik. Bir de bu dalganın olası etkileri üzerinde durmamız gerekir.

Tüm dünyada burjuvazi bu gelişmeleri başından beri "kapitalist sistemin sosyalizme üstünlüğü" nün kanıtı (!) olarak göstermeye çalışıyor ve özellikle de iflas eden modern-revizyonist partilerin sahte "komünist" sıfatlarından istifade ederek halk yığınlarına komünizm idealinin "ne kadar kötü bir şey" olduğunu anlatıp duruyor. Evet, hakim sınıflar ve bütün gerici çevreler tarafından bu dalga komünizm düşmanlığını kuvvetlendirme yönünde kullanılmaya devam edilecek. Fakat onun bir de kendi doğal etkileri, gerçek yansımaları, hakim sınıfların asla işine gelmeyen yönü var ki, o da halk yığınlarının faşizme karşı mücadelesine ivme kazandıracak oluşudur.

Ülkemiz açısından bakalım. Üç-dört aydır her gün haberlerde büyük bir ağırlık oluşturan Doğu Avrupa'daki kitle hareketleri, ayağa kalkan yığınların "demokrasi, özgürlük, reform" diye haykırımları halkımız üzerinde -şu an henüz sokaklara fazla yansımaya da- ciddi etkiler yaratmaktadır.

Bu gelişmeleri seyreden işçiler, köylüler, emekçiler, öğrenciler, yüzbinlerin, milyonların siyasi taleplerle sokağa dökülmelerini ve en sonu Romanya'da barışçıl gösterilere katılmaya cevap veren iktidara karşı ayaklanmalarını gördükçe ülkemizin gerçeklerini, kendi içinde yaşadıkları kölelik düzenini, hak yoksunluklarını, amansız baskıları ve kendilerinin bu düzeni -ya da en azından mevcut koşullarda değiştirme gücünü daha bir bilince çıkaracak; "Biz neden gücümüzü daha fazla ortaya koymuyoruz? Bizim içinde yaşadığımız şu düzen o ülkelerdekinden daha mı iyi? Bizi yönetenler daha aşağılık soyguncular değil mi? Üzerimizdeki baskı, terör, ülkenin her yanındaki işkence ve zulüm, Kürt kesimindeki vahşet daha da isyan ettirici değil mi? Bizdeki sendikal ve siyasal haklar neredeyse sıfırlanmış durumdayken, faşist yasalar, kurumlar ve sıkı denetim mekanizmaları dört koldan bizi baskılamak, yönetime hiçbir katilimimiz söz konusu değilken, bizi sırayla ezmek için birbirleriyle çekişen hepsi aynı hamurdan yoğrulmuş düzen partilerini ve devlet kontrolündeki sendikaları göstererek demokrasiden dem vurmaları bizi daha ne kadar aldatacak? Biz de baş kaldırmalıyız artık. Bizim hanedanlar ve bilim kodaman takımı da gücümüzle sarsılmalı, tepetakla olmalıdırlar. Bunun için örgütlenmeli, birleşmeli ve ne pahasına olursa olsun, dişe diş mücadele yükseltmeliyiz" şeklinde duygu ve düşünceler kitlelerin kapasında derece derece yükselmektedir.

Yine bu ülkelerden Bulgaristan'daki Türk azınlığın durumu üzerine yapılan yayınlar ve son gelişmelerle birlikte belli düzelmelerin görülmesi, ülkemizdeki Kürt ulusunun durumunu -başta Kürt halkının kendisi olmak üzere- çeşitli milliyetlerden halkımız arasında daha bir bilince çıkaracak ve "Bulgaristan Türklerinin dili, kültürü, isimleri, okulları ve baskı haklarını vazgeçilmez milli haklar sayan, bunun yasaklanmasını insanlık suçu diye eleştiren Türk Devleti ve düzen partileri, ülkemizde çok daha büyük nüfusa sahip olan Kürtlerin en ufak bir hakkını ve hatta varlıklarını bile tanımamalarını nasıl gözümüzün içine baka baka savunabilirler? Biz de Kürt ulusunun özgürlüğünü dayatmalı ve bu aşamada hiç olmazsa birtakım haklarını koparılması için mücadele yükseltmeliyiz" düşüncesini geliştirecektir. Aynı şekilde "Sovyet" cumhuriyetlerinde gö-

rülen ulusal hareketler, birçok ulusun bağımsızlık talebinde bulunması yine ülkemizdeki Kürt ulusunun durumunu akla getirecek; "orada federe cumhuriyetler halinde yaşayan, kendi dillerini, kültürlerini serbestçe kullanan, kendi özerk sınırlarına, idari organlarına vs. sahip olan uluslar bile ayrılıp müstakim bir devlet olma hakkını öne sürerken, TC sınırları içinde o cumhuriyetlerin pek çoğundan daha büyük nüfusa, üzerinde yoğun olarak yaşadıkları daha geniş topraklara, tarihi bir geçmişe sahip olan Kürt ulusunun ayrıma ve bağımsız bir devlet kurma hakkı nasıl yok sayılabilir? Kürtlerin kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkını pervasızca çiğneyen ırkçı-şöven gericiлик karşısında suskun kalarak bu suça ortak olamayız. Sesimizi yükseltmeli, mücadele etmeli, Kürt ulusunun bu doğal hakkını ısrarla savunmalı ve bunun engellerini ortadan kaldıracak yolda ilerlemeliyiz" düşüncesini çeşitli milliyetlerden halkımız arasında dolaylı şekilde güçlendirecektir.

Ama elbette bu bilinç yükselmesi asıl olarak devrimci propaganda-ajitasyon yoluyla gerçekleşecek, dolaylı etkiler kitlelerin düşünce ve eylemlerinin devrimleşmesine sadece yardımcı olacaktır.

Dünyanın geleceği hakkında asıl sözü Ulusal Kurtuluş Hareketleri'yle beraber bu komünist ve devrimci önderlik altındaki halk savaşları söylüyor.

Gene bunun gibi D. Avrupa rüzgârının, çok yakındaki ülkemizde, oldukça elverişli bir zeminde kitlelerin kendiliğinden hareketine ivme kazandırması, daha geniş yığınlar halinde gösteri ve direnişlere, genel grev vb. eylemlere halkı teşvik etmesi yalnız ekonomik taleplerle kalmayıp siyasi haklarını da dayatma yönünde gayrete getirmesi mümkündür. Ülkemizde genel grev ve siyasi grev kanunla yasak. Gösteri ve yürüyüşler büyük kısıtlamalar altında ve izne tabi. Kitlelerin en basit talepleri, en barışçıl eylemleri bile şiddetle bastırılmaya çalışılıyor. İşçi sınıfımız 1989 baharında geliştirdiği yaygın, pasif direniş dalgası yasal engelleri bir ölçüde aşmasına rağmen yoğun bir şiddetle karşılanmadı, ama yeni bir dalganın -hele de siyasi yönü daha güçlü ve eylem biçimleri daha radikal olursa- o kadar yumuşak karşılanmayacağı açıktır. Yasak olan genel grev ve siyasi grevlerin nasıl önlenmeye çalışılacağını da kestirmek zor değil. Ülkemizin gerçekliği, kitlelerin kendiliğinden hareketinin dahi faşizmle çatışmaktan kaçınmayacağını bugüne kadar defalarca göstermiş ve yine göstermektedir. Bu durumda yasal platform ve barışçıl yollardan ayrılmamayı telkin eden reformist güçler her geçen gün biraz daha kitlelerin gerisinde kalacaklardır.

D. Avrupa rüzgârının olası etkilerinden ülkemiz hakim sınıfları endişe duyuyor ve kimi onu kendi kontrolünde tutup hükümet olma mücadelesinde bir kaldıraç gibi kullanmayı tasarlarlarken, kimi de bütünüyle kırmaya çalışıyor. Geçen gün Demirel'in "D. Avrupa'daki gelişmeler Türkiye'ye de sirayet edecek, orada yapılanları benim milletim de yapacaktır" demesine karşılık, ANAP sözcüsü İ. Özdemir'in "Türk insanı kavgayı ve sokağı sevmek. Halk sokağa dökülürse bunun Demirel'e de faydası olmaz" demesi bu durumun açık bir göstergesi oldu. Öte yandan D. Avrupa'daki değişikliklerin liberal burjuva çizgide olmasını ülkemizde başından beri yaptığı ve ilgisiz işleri bile "liberalizm" diye tanıtmayı adet edinmiş olan ANAP, kendi lehine hava yaratmak için kaba benzetmelerle propaganda edip durdu. Görüldüğü gibi her sınıf, her klik, her parti ve grup du-

rumu kendi lehine değerlendirme çabasındadır. Kitleler üzerinde asıl büyük siyasi nüfuzla sahip olan, halkı halen çok geniş ölçüde denetimleri altında tutan güçler hakim sınıf partileri olduğuna göre, geniş kitlelere bunların teşhir edilmesi ve birinden diğerine umut bağlama durumunun kırılması en başta gelen siyasi görevdir. Bununla birlikte, düzenle uyuşma içindeki revizyonist-reformist-yasalcı güçlerin teşhiri ve tecriti de önemlidir.

Komünist hareketin, devrimci güçlerin kendiliğinden kabarmalar beklemeyip radikal kitle hareketlerini bizzat örgütlemeye çalışmaları, bu temelde canlı politikalar ve yaratıcı eylem çizgileriyle devrimci etkinliği artırarak kitleleri örgütlü mücadeleye çekmeleri, kendiliğinden hareketler içinde ise öne çıkarak yönlendirici olmaları, geniş yığınlara doğrudan önderlik götürecek güç ve olanaklardan yoksun oldukları bugünkü durumda daha küçük kalabalıklarla radikal eylemler geliştirerek geniş kesimleri etkilemeleri, dolaylı bir önderlikle de olsa onların hareketine doğrultu vermeleri ve bütün faaliyetlerini tek bir merkezi göreve, tayin edici olan mücadeleye güç katacak şekilde yürütmeleri, sonuç olarak bütün çabalarını iktidar hedefine yöneltmeleri gerekmektedir.

80'LERİN TÜRKİYE'Sİ 90'LARDA DEVRİMCİ RÜZGÂRLARA AÇIKTIR. ATILIM RUHUyla İLERİ!

Ülkemizde 12 Eylül'le damgalanan 80'li yıllar halk güçleri için çok ağır ve acılı bir dönem olarak geçmiştir. Bu on yılın özellikle ilk yarısı, karşı-devrim saldırılarının azgın bir tufan gibi estiği dönem, devrimci hareketin zaafı temelinde aşırı yıpratıcı olmuş, çok kan kaybedilmiş, geniş bir deformasyon yaşanmış, ardından toparlanma ve ilerleme sürecine girilmesine rağmen arzu edilen hıza erişilememiştir. Bu yıllar zarfında en esaslı gelişmeyi 84'ten itibaren Kürt ulusalcısı PKK göstermiş, yanısıra komünist çizgideki TKP/ML-TİKKO'nun 80'li yıllar boyunca sınırlı da olsa eksik olmayan bir gerilla faaliyeti kendini hissettirmiştir. Kürt ulusal sorununun PKK hareketiyle birlikte her zamankinden fazla güncelleşip ülkenin siyasi gündemine ağırlıklı bir konu olarak yerleşmesi, açıkça tartışılır duruma gelmesi ve hakim sınıfların başını günden güne daha çok ağrıması, 80'li yılların ülkemizdeki bir başka gerçeği ve en önemli olgularından biridir.

80'li yılların Türkiye'si her zamankinden fazla emperyalizmin cirrit attığı bir ülkedir. Ekonimi geçen yüzyılın kapitülasyonlar rejimini aratmayacak ölçüde dışardan yönetilip denetlenmekte ve her şeyiyle uluslararası mali sermayeye ipoteklenmiş bulunmaktadır. Bütün göstergeler halkın aleyhine grafik çizmesine rağmen, yapılanların hiçbirisi işbirlikçi hakim sınıfların bunalımına da çare olmamış, "istikrar" programının on yıllık uygulaması daha büyük bir istikrarsızlıktan başka bir şey doğurmamıştır. GSMH'den işler ve küçük üreticilerin aldığı toplam pay on yılda % 50-60'lardan % 30 civarına düşürülürken ülkenin dış borçları da 13 milyar dolardan 50 milyar dolara ulaşmıştır. Halka bütün yükler "enflasyonu düşürme" demagojisiyle bindirilirken, enflasyon oranı bu on yılda önceki dönemin iki-üç kat üzerinde seyretmiştir ortalama olarak. Hiçbir partinin de bu politika dışında uygulayacağı bir şey yoktur. Düzenin güçleri için tek bir seçenek var, o da emperyalizmin emir ve direktiflerini yerine getirmek.

Siyasi alanda 80'lerin sistemi halen sürdürülmekte olan açık faşizmdir ülkemizde. 82 Anayasası, cuntanın getirdiği diğer yasalar, katı otoriter düzenleme ve aşırı baskıcı kurumlar, yaygın ve sistematik işkence, yoğun fişleme, geniş istihbarat ağı, sıkı denetim, kapsamlı depolitizasyon

ve Kürt halkı üzerinde olağanüstü hal uygulaması, asker, polis yığınağı, koruculuk sistemi, özel savaş düzeni, toplu gözaltı, toplu işkence, toplu sürgün ve katliamla cisimleşen bir sistemdir.

Dış ilişkilerde her zamankinden fazla Amerikan uşaklığına tanık olmuştur 80'li yılların Türkiye'si. Şah'ın devrilişi ardından, 12 Eylül generalleri aracılığıyla TC, İran'dan boşalan yeri almış, Amerikan jandarmalığı ve Batı emperyalizminin ileri karakolluğu görevini pek de saklamaya ihtiyaç duymadan üstlenmiştir. Kâmuran İnan gibi bazı açık sözlüler "Amerika'nın kucağına oturmuş durumdayız, malesef kalkmamız da mümkün değil" diyebilmişlerdir. Öyle onulmaz bir bağımlılık içindeler ki, şu sıralar "Ermeni Soykırım Tasarısı" nı reddetmesi için ABD yönetimini zorlamak isterken hiçbir etkili tavir geliştirememenin sıkıntısını yaşamakta ve kafa tutar pozlar altında yalnızca yalvarıp yarmaktadır. Uşaklık ruhu ta iliklerine işlemiştir.

1990'larda AT'a girme umudunu besleyerek talepte bulunan T.C hükümetine geçtiğimiz ay verilen cevap (93'ten önce bu talebin görüşülemeyeceği), beklenir olmasına rağmen düş kırıklığı yaratırken, "azınlıklara saygı gösterilmesi" biçimindeki kıyırık maddede büyük bir kızgınlık gösterilmesine yetmiştir. "Milli birlik ve bütünlüğümüzü bozmak için fitne sokanlar şunu iyi bilsinler ki..." filan diye konuşup "Ortak Pazar onların olsun, böyle olacaksa girmeyiz" diyen Demirel'in, hemen bu sözlerine ilaveten "Ortak Pazar'a girmenin faydaları" nı anlatması Türk hakim sınıflarının açmazlarını ortaya koyması bakımından ilginçtir.

Kürt ulusal sorununda AT'ın vs. değil ama, iç dinamiklerin etkisiyle 90'lı yıllarda Türk hakim sınıfları çok daha zorlanacak ve Kürtleri yok sayan katı resmi politikayı öncelikle göstermelik biçimde de olsa değiştirmekten kaçınmayacaklardır. Şurası açık ki, başka çareleri kalmayınca kadar Kürtleri Türklere ayrı bir ulusal topluluk olarak tanımamayı sürdürecektir ve bir "azınlık" statüsünü dahi kabul etmek istemeyeceklerdir. Yine Demirel'in Kürtleri kastederek "onlar azınlık değil, Türkiye'nin birinci sınıf vatandaşlarıdır" şeklinde izahatları girmesi ve başka parti liderlerinin buna paralel tutumu, şu sıralar Kürtleri Türklük içinde resmen tanıma, fakat çok mecbur kalmadıkça ciddi tavizler vermeme, hatta Kürtçe yasasını bile önce sadece fillen işlevsiz kısmıyla -yalnız konuşma alanında- kaldırıp, eğitim, yayın, basın vb. alanlarda kaldırılmama, Kürtlerin ulusal kimlikleriyle örgütlenmelerine fillen imkân sağlamama şeklindeki taktik eğilimin ifadesidir. Diğer siyasal sorunlarda da hakim sınıfların genel tutumu mümkün olduğunca az taviz ve 12 Eylül siyasal sisteminin elden geldiğince uzatılması yönündedir.

1990'ların ülkemizde zorunlu bir mücadele dönemi olacağı her açıdan görülüyor. Ama devrimci atılım tuhuyla büyük ilerlemelerin kaydedilmesi, en azından taktik başarıların kazanılması bütünüyle olanaklıdır. Objektif koşullar bunun için-son derece elverişli ve her zamankinden daha uygundur. Siyasi iktidar mücadelesinin adım adım ilerletilmesi ve buna hizmet eder şekilde hakim sınıflardan ciddi siyasal tavizlerin koparılması yakın yılların gerçekçi bir hedefi olarak kavranmalı, yıldan yıla komünist-devrimci hareketin güçlenmesi ve kitleleri kucaklaması için 70'li, 80'li yılların tecrübeleri çok iyi değerlendirilmelidir. ML çizginin ülke özgüllüğü içinde daha somut politika ve daha isabetli taktiklerle yaratıcı biçimlerde hayata geçirilmesi halinde yıldan yıla ciddi başarıların, çok sevindirici gelişmelerin gösterilmemesi için hiçbir neden yoktur.

90'lı yılların ülkemizde ve dünyada büyük devrimci ilerleme ve zafer dönemi olması için ileri!

Yaşasın Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi!

Emperyalizmin Azerbaycan Çıkarması Gorbaçov Rüşdünü İspatladı

• SSCB'de Gorbaçov'un Glasnost ve Perestroyka politikalarıyla beraber hızla suyü- züne vurup büyük kaynamalara yol açan milliyetçilik duygularının sonunda ayrılık taleplerini yükselteceği ve Moskova'nın bu konuda büyük bir çıkmaza gireceği belliydi.

“80'lerden 90'lara geçerken” başlıklı yazımızda bir ay kadar önceki son durum üzerine vurgulamış olduğumuz gibi, dışarda “barış ve yumuşama”nın öncülüğünü yapan RSE içerde federe cumhuriyetlerin kopma ihtimali karşısında şiddetten ve sertlikten kaçınmazdı. Malta Zirvesi'nden hemen sonra ABD'nin Panama işgaliyle aynı günler içinde Romanya'daki askeri darbenin perde arkasında görünmez bir rol oynayan Gorbaçov, Afganistan'daki güçlerini çekmiş bulunması ve açık dış müdahalelerden tatlik olarak uzak durması nedeniyle ABD gibi teşhir olmuyor, “barış meleği” pozlarını daha inandırıcı şekilde sürdürüyordu. Ama içerde ne kadar sürdürülebilirdi bunu?

Litvanya KP'nin SBKP'den ayrılma kararı üzerine ilk sertlik işaretini de verdi. Tehditkâr uyanlarda bulundu. Ardından bizzat bu cumhuriyetin başkentine gidip temaslarda bulunarak ortalığı yatıştırmaya, işi tatlıya bağlamaya çalıştı. Hatta bu gezisinde “isteyen ayrılabilir, zorla tutamayız” gibi sözler de sarfetti. Bu aslında Sovyet anayasasının halen yürürlükte olan “ayrılma hakkı” ilkesiyle açık çelişme halindeki ilk tutumunu dengelemek içindi. Yani “bu hakka saygımız var, yanlış anlamayın” demeye getiriyordu. Bununla birlikte “birkaç kere değil, bin kere düşünün. Ayrılmanız sizi çok daha kötü durumlara düşürebilir” diyerek, “sosyalistçe” görünen fakat sosyal-emperyalist büyük devlet sınırlarını korumaktan başka bir gayesi olmayan ikna çabalarıyla etkili olmaya çalışıyordu. Basında yer alan bazı haberlere göre de Gorbaçov anayasadaki ayrılma hakkının kullanılmasını teorik olarak mümkün, pratikte ise hemen hemen imkânsız kılacak bazı yasalar çıkarmaya yöneliyordu. Örneğin bir cumhuriyetin ayrılma kararının meşru olabilmesi ve yasal yoldan gerçekleşebilmesi için SSCB'yi oluşturan 15 federe cumhuriyetten her birinin bu karara olumlu oy vermesi, ya da hiçbirinin karşı çıkması gibi... Böyle bir şeyin egemen ulus konumundaki Ruslarla diğerleri ve diğer ulusların ayrıca kendi aralarındaki çelişkiler nedeniyle mümkün olamayacağı açıktır. Ayrılmalara zorlaştırmak için anayasadaki ilkeyi kaldırmadan yapılması düşünülen hukuki düzenlemeler yukarıdaki şekilde mi olur, başka türlü mü, onu bilemeyiz, ama bir şeyler yapılacağı kesindir. Ayrıca Gorbaçov'un ülkedeki federasyon sistemini, bağlı cumhuriyetlere daha geniş özerklik, daha fazla yetki ve inisiyatif temelinde yeniden düzenlemeyi tasarladığı bildiriliyor. Bu da ayrılma yetkilerini azaltmak içindir. Ama gerek birliği özendirici, gerekse ayrılmayı zorlaştıran düzenlemeler gelinen noktadan sonra kopmaları önlemeye yetecek gibi görünmüyor.

Ulusların gönüllü birlik ruhunu geliştirip pekiştiren sosyalist sistemin yerine büyük ulus durumundaki Rusların lehine, küçük ulusların aleyhine işleyen bir bürokrat kapli-

alist sistemin geçirilmesi, dışarda sosyal emperyalist, içerde sosyal-şöven politikalar geliştirilmesi, ekonomik kaynakların dışarda bağımlı ülkelerden, içerde çevre cumhuriyetlerden Rus bürokrat burjuvazisinin hakim olduğu merkezi devlete akıtılması, ayrıca uluslar arasında ihtilaf konusu olan tam çözümlenememiş sorunların daha da büyütülmesi, artan haksızlık ve adaletsizliklerle dolu bu elverişli zeminde proletarya ideolojisi ve kütürünün sistemli tahribatıyla beraber milliyetçi burjuva ideolojisinin doğal olarak büyük bir canlanma göstermesi, daha önceleri dışa vurmayan bu birikimin Glasnost süreciyle birlikte ani ve hızlı bir şekilde harekete geçmesi, birçok cumhuriyette milliyetçi hareketlerin örgütlenip büyük güce ulaşmaları, bu arada Azerilerle Ermeniler arasında olduğu gibi ciddi çelişki ve çatışmaların başgöstermesi, Batı'nın da Gorbaçov'a kârlı bir işbirliği geliştirdiği bu süreçte liberal değişikliklerin kesintiye uğramaması için fazla aşırıya gitmekten ve açık oynamaktan kaçınmakla birlikte “Sovyet” cumhuriyetlerindeki milliyetçilik cereyanlarını ve ayrılık hareketlerini el altından yer yer körüklemesi, bir yandan bu büyük devletin hızlı parçalanma ve süratli çöküşünü kendi çıkarlarına da hizmet etmeyecek tehlikeli bir gelişme olarak görüp ihtiyatlı davranır ve Gorbaçov'a destek olurken, diğer yandan uzun vadeli stratejisini yeni paylaşım sürecinde RSE'yi olabildiğince küçültme ve onun egemenlik alanlarını nüfuz bölgelerini pazarlarını kaparak kendi güçlerini azami ölçüde büyütme üzerine kurması büyük sıkıntılar içindeki bu büyük devletin geleceğini tartışma konusu yapan, parçalanma olasılığını güçlendiren başlıca iç ve dış etkenlerdir.

Azerbaycan işgali Rus-Sosyal Emperyalizminin çözülüşünde bir dönüm noktası olarak görülmeli, Çekoslovakya ve Afganistan işgalleriyle karıştırılmamalıdır.

Son olarak D.Avrupa'da yaşanan büyük liberal değişikliklerin ardından SB'de milliyetçi hareketler daha bir güç toplayarak atağa kalkmış ve yer yer ayrılık yolunda fiili girişimler gündeme gelmiştir. Henüz bu girişimler kendisine birkaç cumhuriyette ve başnçil temelde göstermekle birlikte, bu yoldan sonuç almanın mümkün görünmemesi nedeniyle silahlı başkaldırı potansiyelini de içinde taşımaktadır. Ayrılıp müstakil bir devlet kurmaya yönelik silahlı hareketler başgösterdikten sonra yapılacak askeri müdahalelerin başan şansının zayıf olacağını bilen Gorbaçov yönetimi, Litvanya'da aldığı ciddi sinyallerden sonra askeri müdahale kozunu milliyetçi akımların güçlendiği cumhu-

riyetlerden birinde uygun bir bahaneyle ve kısa sürede başarılı olacak şekilde erkenden devreye sokup bu yoldan tüm bağımlı ulusların burjuva milliyetçi güçlerine bir gözdağı vermeyi, silahlı kalkışmalarla ayrılık amacını gerçekleştiremeyecekleri inancını yaymayı, böylece merkezi devlete karşı silahlı harekete geçmelerini önlemeyi ya da en azından geciktirmeyi amaçlamıştır. Azerbaycan'a yapılan ani saldırının en esaslı hedefi budur.

Neden Litvanya'da diyalog, Azerbaycan'da işgal ve katliam? Çünkü Litvanya'da ayrılık talebi daha güçlü olmasına karşın silahlı hareket yoktu, fiili girişimler de başarılı çabaların ötesine geçmiş değildi. Bu durumda asker ve tank göndermeyi izah edemezlerdi. Buna karşılık Kafkasya'da iki yıldır yaşanan Azeri-Ermeni çatışması, iki tarafın fanatik milliyetçi güçlerinin giderek silahlanmaları ve son olarak Bakü'de en yüksek can kaybına yol açan saldırıların görülmesi bir askeri müdahale için uygun gerekçeler oluşturuyordu. Belki de Bakü'deki olaylar doğal bir seyir içinde kendiliğinden meydana gelmeyecek bir askeri müdahalenin psikolojik zeminini olgunlaştırmak için bilinçli kuşkırtmalarla geliştirildi. Genel olarak Kafkasya'daki milliyetçi akımların, özel olarak da Azerbaycan'daki Halk Cephesi adlı örgütün kazandığı güç Baltık cumhuriyetlerinde görülenden geri kalır durumda olmasa da bunların talepleri birbirleriyle olan ihtilafları temelinde yoğunlaştığı için ayrılık yönü o denli öne çıkmıyor ya da taktik olarak çıkarılmıyordu. Ama Baltık cumhuriyetlerinden sonra ayrılık yönündeki talep ve girişimlerin yükseleceği ilk bölge yine burası ve herhalde öncelikle de Azerbaycan olacaktı. İşte bu koşullarda iki ulusun milliyetçi güçleri arasındaki çatışmaları sona erdirmeye gerekçesiyle Bakü'nün işgal edilmesi ve kan dökülerek bölgede "asayiş" sağlanmaya çalışılması iki ulus arasındaki sorunları halletmekten çok merkezi devletin gücünü gösterme ve parçalanmaya yüz tutan ülke bütünlüğünü korumaya yönelik bir genel ihtar hareketi olarak geliştirildi.

Bu iç işgal eyleminin alanı Azerbaycan yerine Ermenistan'da olabilir veya Bakü'yle birlikte Erivan'a da asker sevk edilebilirdi. Her iki cumhuriyette ve özerk Karabağ bölgesinde de iki yıldan bu yana çeşitli olaylar yaşanıyor, karşılıklı çatışmalar, saldırılar, ölenler ve yaralananlar oluyordu. En son Nahçıvan özerk cumhuriyeti de kaynamaya başlamış iki ulus arasındaki ihtilaflar yer yer sınır çatışmalarına da gündeme getirmişti. Anlaşıldığı kadarıyla Moskova askeri müdahaleyi geniş bir alanda gerçekleştirmeye yerine önemli bir merkezde yoğunlaştırmayı tercih etti ve burada tam bir denetim sağlayarak otoritesini her tarafa hissettirmeyi amaçladı. İşin bahanesi yapılan Bakü'deki bir grup fanatik dinci ve aşırı milliyetçi Azeri'nin Ermeni hanelerine saldırıp (ya da saldirtılıp) 50'den fazla can alması olayını ve buradan hareketle öne sürülen "Bakü'deki Ermeni yurttaşların can güvenliğini sağlama etnik çatışmaları sona erdirmeye, huzursuzluğu giderme" vb. türünden göstermelik gerekçelerini bir tarafa bırakacak olursak, başlıca gerçek faktör olarak Kafkasya bölgesinde ayrılık hareketine yönelebilecek en ciddi örgütlenme durumundaki Azeri Halk Cephesi'nin gün geçtikçe artan gücüyle gösterdiği potansiyel tehlikeye set çekme fikri, gecikmeden yapılmak istenen bir askeri güç gösterisi için Bakü'nün seçilmesini belirlemiş oldu. Bu seçimde önemli bir rolü olması bile, Batı aleminin Ermeni-Azeri ihtilafında Ermeni milliyetçilere koltuk çıkan bir genel tavır içinde bulunması, yapılan kanlı askeri müdahalenin Batı'dan daha rahat desteklenmesi bakımından da Bakü ve Azerbaycan'ın seçilmesini isabetli kıldı. Ama diğer açıdan daha önem arz eden Ermenistan olsaydı Moskova aynı askeri müdahale-

lesini oraya yapmaktaki da Batı'dan yana pek kaygı duymazdı. Bunun getireceği fark yine genel bir onay içinde en fazlası bazı hükümetlerin hafif eleştiriler yapması olurdu. Zira bu olayda Romanya'daki darbe gibi ve ABD'nin Panama işgali gibi Malta'da işbirliğini geliştirip birbirlerine pek ses çıkarmadan kendi çibanbaşlarını deşme konusunda tam bir anlaşmaya varan Gorbacov-Bush ikilisinin zirve sonuçlarından biri olarak hayata geçti. Romanya olayları sırasında darbecilerden yana bir RSE müdahalesine açık çek veren ABD ve diğer Batı emperyalistleri aynı anlaşmaları gereği Azerbaycan'a yapılan müdahaleyi de açıkça onaylayıp desteklediler. İki yıl önce böyle bir şey olsa öfkeyle ayağa kalkar ve çok sert eleştiriler yöneltirlerdi. Oysa şimdi durum çok farklı. Yalnızca kendi devlet sınırları içindeki federe cumhuriyetlere değil, dış ülkelere saldırmasına da onay çıkarıyorlar. Çünkü karşılığında güçten düşmüş, dize gelmiş, nüfus alanlarını kendilerine açmış, insiyatiflerini artırmış bir RSE var. Bu RSE'yle dünyanın her yerinde serbestçe at oynatma konusunda anlaşmak kârlıdır. Daha çok cirit atabilecek durumda olan kendileridir. Barış-yumuşama ve soğuk savaşa son verme hikâyesinin özü de bu. Dünya halklarının esnesinde elbirliğiyle boza pişirme oyunu!..

İki ulusun milliyetçi güçleri arasındaki çatışmaları sona erdirmeye gerekçesiyle Bakü'nün işgal edilmesi iki ulus arasındaki sorunları halletmekten çok merkezi devletin gücünü gösterme ve parçalanmaya yüz tutan ülke bütünlüğünü korumaya yönelik bir genel ihtar hareketi olarak geliştirildi.

Moskova'nın Azerbaycan'a askeri müdahalesi ve olağanüstü hal uygulaması yukarıda değindiğimiz amaçlarını ne ölçüde gerçekleştirecek? Ya da bu hareket lider olarak geleceği tartışılan Gorbacov'un ne kadar yararına, ne kadar zararına olacak? Esas hedefi ayrılığa yönelik milliyetçi hareketleri geriletme olan müdahale, yapılan hesapların tam tersi sonuçlarda doğurabilir. Azerbaycan'da şimdiye dek belirgin bir ayrılık girişimi görülmemiş olan Halk Cephesi adlı milliyetçi liberal burjuva örgüt, kanlı müdahalesiyle yüzyüze geldiği Moskova'ya karşı bundan böyle artan bir düşmanlık güderek en kısa zamanda silahlı ayaklanmalar ya da gerilla savaşı örgütlenme yolunu tutabilir pekâlâ. Böyle bir gelişme olursa bunu başka örneklerin takip etmesi ve RSE'nin önümüzdeki yıllar birden fazla iç Afganistan batağına girmesi içten bile değil. Bu bakımdan Gorbacov yönetimi Azerbaycan'daki askeri harekâtını ve olağanüstü hal uygulamasını fazla uzatmak istemeyecek, büyük ihtimal yerel KP aracılığıyla Halk Cephesi'ni dolaylı bir şekilde muhatap alıp en azından onun ilimli kanat temsilcileriyle bir diyalog geliştirerek, belki Azerbaycan Cumhuriyeti'nde bu muhalif güçleri yönetime katma gibi ek bir taviz içine de girerek hem işi tatlıya bağlayan hem de kendisi için başarı tablosu çizen bir geri çekilmeyi kısa süre içinde gerçekleştirmeye çalışacaktır. Ama bu esnada gelişmeler diyalog ve uzlaşma koşullarını zorlaştırıp gerginliği ve çatışmaları artırarak girişilmiş bulunan işgal hareketinin daha kapsamlı şekilde ve önceden düşünülmemiş ölçüde uzatılmasını da "zorunlu" kılabilir.

Halk Cephesi ile "Sovyet" makamları arasında bir yandan diyaloga, bir yandan gerginliğe, ama daha çok da ikincisine hizmet eden çelişkili bir hava oluşmuştur. Halk Cep-

hesi ilkin 48 saat içinde ordu birlikleri geri çekilmemse ayrılık için referandum yapacağını açıklamış, daha sonra bu süreyi "kisa zamanda" diye değiştirerek tutumunu esnetmiş, aynı zamanda genel grev örgütlemekten diyalog çağrısı yapmaya kadar bir dizi girişimde bulunmuş, Moskova'da Gorbaçov'u ağır dille eleştirip "Azerbaycan ikinci bir Afganistan olur" diyen cephenin başkan yardımcısı Mededov'un tutuklanmasıyla beraber resmî makamlar örgütün binalarında silah, mühimmat, askeri giysi ve önemli stratejik mevzilere yönelik saldırı planları ele geçirildiğini açıklamış, SSCB Savunma Bakanı General Dimitri Yazov, Bakü'ye yapılan askeri müdahalenin "Azerbaycan'da iktidarı ele geçirmeye hazırlanan Halk Cephesi'ne karşı yapıldığını" belirtmiş, Lenkoran kentinde yerel yetkililerle uzlaşma içinde yönetime katılan Halk Cephesi temsilcileri burayı da istila eden ordu birliklerinin müdahalesiyle tekrar yönetim dışına çıkartılmış, buna karşılık Nahçıvan-Ermenistan sınırında her iki tarafın yerel makamları aracılığıyla "ateşkes" ve "rehine değiş-tokuşu" üzerinde mutabakata varan Azeri Halk Cephesi ile Ermeni Ulusal Hareket örgütleri bu diyaloglarıyla belli bir meşruluk ve insiyatif kazanmış, her iki örgüt iki cumhuriyette ve iki özerk bölgede etnik çalışmalarını önleyerek halkın güvenliğini sağlama konusunda kendilerinin gerekli sorumluluğu göstereceklerini belirtip Moskova'nın kendilerini muhatap alması ve askeri birliklerini çekmesi çağrısında bulunmuşlardır.

Emperyalist bir ülkenin çatısı altındaki ezilen bağımlı ulusların merkezi otoriteyi, ezen ulusa karşı geliştirdiği eylemin milli ve demokratik yanları mevcuttur.

Dünyanın en dertli adamı Gorbaçov gün geçtikçe artan sorunların oluşturduğu çok girift ve karmaşık denklemler içinde bunalıdkça bunılıyor. Temsil ettiği Rus egemen sınıflarının çıkarı açısından en akılcı adımları atmaya çalışırken kendi kaderini belirleyecek sayısız tehlikeyle dolu bir yolda yürüdüğünü ve şu sıralar çok kritik bir noktaya geldiğini biliyor. Kendisi hakkında "Olağanüstü zor bir durumu çok iyi idare ettiği görüşündeyim" diyen ABD Başkanı Bush, "Bu görevde başka kim olabilir diye düşündüğümde, çıkarlarımız doğrultusunda en iyisinin Gorbaçov olduğunu düşünüyorum" şeklinde çok açık sözlü bir demec de verebiliyor. Ancak Kafkasya'daki krizi atlatabiz ve devletini parçalanma eşiğine getirirse Rus bürokrat burjuvazisi kendi çıkarları açısından hiç de en iyi olmadığına hükmedip onu en kısa zamanda alaşağı edecektir. Zaten Glasnost ve Perestroyka politikalarının yarardan çok zarar getirdiği kanaatinde olan Gorbaçov'un kendilerini topyekün mahvedecek olduğunu düşünen ve ona fena halde dış bileyen bir kanat var devlet içinde. Öte yandan son olayda İçişleri Bakanı ve Bakü'deki kuvvetlerin komutanı dahil bazı yetkililer Halk Cephesi'yle diyalog kurulmadan Bakü'ye askeri müdahalede bulunulmasını eleştirmiş ve Halk Cephesi'nin hedef olduğunu açık eden Savunma Bakanı'yla çelişkiye düşmüşlerdir. Aynı şekilde SSCB parlamentosunda birçok temsilci askeri müdahaleye muhalefet geliştirmiştir. Bu da Glasnost-Perestroykacı kanatların kendi aralarında yaşanan ve o büyük "demokrasi" sembolü Gorbaçov'u açıkça "anti-demokratik" konuma düşüren bir durum olmuştur.

Özünde tüm kanatlarıyla Rus hakim sınıflarının da dünyadaki bütün büyük sömürücü güçler emperyalistler ve uşakları gibi demokrasiye, barışa, eşitlik ve özgürlüklere

düşman oldukları, emekçi sınıfları, küçük ve bağımlı ulusları daha çok sömürmek için oluk oluk kan dökmekten her türlü zulüm ve baskı uygulamasına kadar zorbalıktan taraf oldukları bütün kuşkuların üzerinde çok yalın, bir gerçektir. Avrupa Topluluğu Komisyonu Başkanı Jaques Delors'un "Kansız Perestroyka Olmaz" sözü bu bakımdan çok çarpıcı. Ama buna "Kansız hiçbir türlü sömürü sistemi yürümez" şeklinde söylemek gerçeği daha tam ve doğru yansıtır.

SSCB ve liberal değişim yolunda onu da aşarak ilerleyen D.Avrupa topluluklarının gelmiş oldukları nokta ve yaşadıkları durum kapitalist yolculuğun bir açmazdan ötekine sürüklemesidir. Tekelci bürokrat kapitalizminin çıkmaza giren merkezîyetçi sistemi perestroykayla piyasacı değişiklik sürecine sokulmuş ama daha başlangıç yılları içinde bu da kendi sorunlarını üreterek ekonomik bunalımı hafifletmek yerine daha bir ağırlaştırmıştır. Tıkanma ve iflasa yolaçan sistemin sosyalizm değil kapitalizm olduğunu tarih daha nasıl gösterebilir?

Perestroyka ile birlikte SSCB'de çevre cumhuriyetler aleyhine eşitsizliğin ve dengesizliğin daha büyük bir artış gösterdiğini Rus yöneticileri itiraf ediyor açıkça. Küçük ulusların milliyetçi burjuva güçleri de kendi ekonomik kaynakları ve pazarlarına sahip çıkma yönünde kitleleri ayağa kaldırıyorlar doğallıkla. Gorbaçov ve yönetimi hem ekonomide, sosyal ve sınıfsal alanda, hem de siyasette ulusal sorunlar ve cumhuriyetlerin ayrılma istemleri karşısında zorlanıyor. Yeni politikaların yarattığı büyük işsizlik ve getirdiği hızlı yoksullaşma Rus proletaryası ve diğer ulus işçilerini büyük direnişlere yöneltiyor. Bağımlı ulus emekçileri daha çok milliyetçi duygularla şekillenerek ulusal taleplerini öne çıkarıyor ve sosyal taleplerini de burjuva önderlikler altında bu ulusalımla motive ediyorlar. Çeşitli uluslardan işçi ve emekçilerin Rus işçileriyle diğerlerinin, Kafkaslar ve başka bölgelerdeki komşu halklarının birliğini hem zorlaştıran hem de geliştirmeye hizmet eden çok farklı etken ve koşulların rol oynadığı istikrarsızlık ve kaynakların arttığı çok canlı bir süreç yaşanıyor. Azerbaycan'ın işgali bu durumu daha da geliştirmiş bulunuyor.

Son gelişmeler RSE birliklerinin Azerbaycan'da duruma hakim olmaya başladıkları Halk Cephesi'nin ılımlı kanadıyla görüşmeye eğilim gösterdikleri, ayrıca Azeri Halk Cephesi ile Ermeni Ulusal Hareketi'nin Baltık'ta uzlaşma görüşmeleri yapacakları yolunda.

Bilindiği gibi iki ulus arasında anlaşmazlık konusu olan bir Karabağ sorunu var. Ermeniler nüfus çoğunluğunu ileri sürerek kendi cumhuriyetlerine bağlanmasını istiyor. Azeriler ise kendi tarihi toprakları olduğunu söyleyerek buna karşı çıkıyor. Bu konuda bir yorum yapacak durumda değiliz. İki yıldır çatışmalar yaşanıyor. Bu çok üzücü bir durumdur. Komünistler her zaman halkların kardeşlik duygularını ve birliğini güçlendirmekle yükümlüdürler. Oysa bu cumhuriyetlerde adı "komünist" olan parti ve hükümetler de en az muhalefet güçleri kadar iki halkın birliğini baltalayıcı politikalar izliyor, komünistlik adına milliyetçilik yapıyorlar.

Bu yaşanan durumlarda milliyetçiliğin her birinin de tıpkı bir din gibi halklar için ne kötü bir zehir olduğu gözleniyor. Son bazı haberlerde her iki tarafın birbirlerine olumlu yaklaşımları, örneğin Halk Cephesi üyelerinin Azerbaycan'daki Ermenileri koruma önlemleri aldıkları, Ermeni hareketinin Azerbaycan'daki işgali protesto ettiği ve çatışmaların karşılıklı olarak önlenmeye çalışıldığı bildiriliyor. Bunlar sevindirici şeyler olmakla beraber, milliyetçiliğin her iki tarafta güçlü ve düşmanlık duygularının da köklü olması fazla güven vermiyor.

TÜRK HAKİM SINIFLARININ REZİL MİLLİYETÇİLİĞİ

Türk hakim sınıflarının Azerbaycan konusundaki tutumu tek kelimeyle rezil bir tutumdur. Bunlar bir yandan "tarihi ve kültürel bağlar" teranesiyle Azerbaycan halkına ve Türkiye'deki Azerilere şovenist gülücükler dağıtırken, öbür yandan aşâğılık sınıf çıkarlarının gereği olarak RSE'nin işgalini hoşgörülle karşılama durumundadırlar.

Yukarıda tarihi turancılık emellerine değinmiştik. Bu Türk şovenizminin her fetihçi milliyetçilik gibi aklının bir kenarında duran devlet politikalarının içinde saklı ve gizli olan bir şeydir. Bugünkü tarihsel siyasal koşullar bunun hayata geçirilmesine uygun değildir. Ama örneğin RSE'de Gorbacov düşer, ABD'nin stratejisi değişir ve bölgedeki durum ile kendi özne koşulları da elverişse hızla somut planlara dönüşebilir. Geçenlerde Devlet Bakanı Ercüment Konukman'ın Azerbaycan'a ve başka dış Türklere değinecek "20. yüzyılın hasta adamı Osmanlı Devleti'nin tekrar eski gücüne kavuşturulması"ndan söz etmesi Türk şovenizminin bu gizli yönünü açık etmiş. Bakan'ın patavatsızlığını eleştiren gazete yazarlarından Altan Öymen ise "Böyle şeyler özel sohbetlerde konuşulur, ama resmi beyanlara yansıtılmaz" diyerek devlet politikalarında Turancı varsayım ve hesapların gizli bir yön olarak mevcut olduğunu, ayrıca dışa vurmuştur. Fazla heyecanlı ve düşüncesizce konuşan bakanının kırdığı potu telafi etme yönünde bir de özel kendi ağırlığını koymak isterken aksi yönde bir gafı da o yapmış. "Azeriler şiiidir, daha çok İranlılara yakındır" şeklindeki Amerika'dan flaş haber geçilen demeciyle ortalığı daha beter birbirine katmıştır. Belki oradaki akıl hocası Amerikalıların da tavsiyesiyle ABD'nin Gorbacov'u koruyup kollama taktik politikasına denk düşen bir yaklaşımla "Bizim Azerbaycan'da gözümüz yok. Ve Azerileri ayrılığa teşvik etme durumunda da değiliz" mesajını vereyim derken, hem Türkiye'deki alevilerin ve Azerilerin tepkilerini doğuran, hem de olaya dinsel baskısıyla "C.başkanlığına layık olmadığı" yolundaki eleştirilere güç veren büyük bir çam devirmiştir. Bundan hemen sonra da hükümetin Azerbaycan işgali konusundaki resmi tutumu gündeme gelerek içinde bulunduğu durumun aynası olmuştur.

Türk hakim sınıflarının olaya büyük bir itidal içinde yaklaşmalarının pek çok nedeni vardır. Sıralayacak olursak; Dünyada ABD-RSE yakınlaşması ve en sonu bunların tam bir kapsamlı anlaşmaya vardığı Malta Ruh'u'yla karakterize olan yeni dönem, T.C.'nin Amerikancı dış politika geleneği ve ayrıca AT'la ilişkileri, Türk komprador sermayesinin RSE'yle son dönemlerde kurduğu çok kârlı ekonomik-ticari bağlantılar ve Türk Devleti'nin "dış güçlerce kaşınması"ndan çekindiği kendi büyük yarası Kürt sorunu RSE'nin Azerbaycan işgaline onun kendi "iç sorunu, iç işleri" şeklinde yaklaşmasını belirleyen faktörlerdir.

Bütün bunlar ve ABD'nin Turancı senaryoları en azından şimdilik askıya almış olması, Türk hükümeti ve devletinin "milli" tepkilerini güdümlenmiş, gemlemiş, en sınırlı ölçüler içine hapsedmiştir. Öyle ki resmi görüşme ve beyanlarda Azeri'nin lafını etmekten bile kaçınır olmuşlardır. Bu onların millilik ve milliyetçiliklerinin ne rezil bir emperyalist uşaklığı olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Soğuk savaş yıllarında ABD'nin güdümüyle "Komünist Rusya"ya hırçın bir saldırı ve "Esir Türkləri kurtarma" çabıkları, bugünkü karşılıklı yumuşama ve işbirliği ortamında ise yine ABD'nin güdümüyle "Rus dustluğu, iyi komşuluk ilişkileri, oradaki Türk'lerle kültürel bağlar dışında ilgilenmeme" yolunda açıklamalar ve Azerbaycan'ın işgalini Moskova'nın "iç işleri"nden sayarak normal karşıla-

ma tutumu... Her ikisi de "milli" dış politika!

Aşâğılık sınıf çıkarlarından başka hiçbir şeyi gözetmeyen emperyalist patentli milliyetçiliğin sefalet ve rezaletini belgeleyen bu çarpıcı çelişki, muhalefet partilerinin tavırında ANAP Hükümetinin kadar bariz gözükme de, bütün hakim sınıf güçlerinin ortak durumunu sergilemektedir. İrkçi ideolojinin en fanatik biçimleriyle yoğrulmuş MHP gibi güçlerin miting meydanlarında İnönü'lerin hükümetten kısmen farklı tepkiler göstermeleri gibi iç politikada prim yapmak için giriştikleri "tutarlılık" gösterilerinden başka bir şey değildir. Hükümet olsalar hakim sınıfların genel çıkarı açısından taşıyacakları sorumluluk onların eski ve yeni tavırları arasında da bir uçurum yaratacaktır. Oysa bugün ANAP hükümetinde de devlet içinde belli yetkiler taşıyan, resmi konumu olan MHP kökenlilerin sivri hareketlerden uzak durmaları gibi...

Öte yandan Türkeş'in yine "başbuğ" olarak meydanlara koşması, sağ kolu Yaşar Okuyan'ın "Azerbaycan'la Dayanışma Komitesi" kurarak атаğa kalkması, bunlar önderliğinde "Türk ordusu Bakü'ye", "Azerbaycan Ruslara mezar olacak", "Ermenilere ölüm" sloganlarıyla taşkın gösterilerin yapılması MHP'nin küçük bir muhalefet partisi olarak ülkede ırkçılık ve şovenizmi uç noktalarından körüklemek, sivil faşist çeteler örgütleyip halka karşı devletin etkisiz kaldığı durumlarda yıldırıncı rol oynama misyonuna denk düşen bir durumdur. Resmi politikanın şovenizmi fazla körükleyemediği bir durumda bu tür bir gayri-resmi politikanın sokaktan devreye girmesi, yine hakim sınıfların genel çıkarları doğrultusunda bir gelişme olmaktadır. Bu yüzden polis gücüyle engellenmesi de sözkonusu değildir.

TÜRKİYE'NİN "AZERBAJYAN" I NE OLACAK?

Türk resmi politikasının Azerbaycan'a askeri müdahale, işgal hareketi ve olağanüstü hal uygulamasını Moskova'nın iç işleri, kendi sorunu, doğal hakkı şeklinde değerlendirmesi, ABD-AT ve RSE'yle siyasi-diplomatik ve ekonomik ilişkileri açısından çıkarına en uygun tavır olduğu gibi, Kürt bölgesindeki kendi savaş düzenini, büyük askeri yığınakla sürdürdüğü tarihsel ilhak durumunu, yoğun saldırı ve katliamlarını, yüzlerce köyü göçürmesini, yeni Hamidiye Alayları'nı, olağanüstü hal ve akla gelen her yolla muhafaza etmeye çalıştığı "misak-ı milli" sınırlarını, bu sınırlar içinde kalan büyük Kürt nüfusu üzerindeki kaskatı milli tahakkümünü de kendi "iç işleri"nden sayması ve bunu uluslararası platformlarda çok daha rahat savunabilmesi bakımından ayrıca uygun ve isabetli olmuştur. Aynı zamanda Batı hükümetlerinin Azerbaycan işgaline destek olmaları bu açıdan işine gelmektedir.

Yarın (bir gün) uluslararası platformlarda kendi Kürt politikası ve uygulamaları gündeme geldiğinde (ki Paris Konferansı Kürt sorununa emperyalist Batı'nın çıkarları doğrultusunda müdahalenin bir ön adımı olmuştur) TC bu hükümetlere Azerbaycan olayındaki tavırlarını hatırlatarak "çifte standart uygulamayın, tutarı olun" diyebilecektir. Azerilerin orda kendi özerk idari, siyasi, ekonomik, kültürel yapıları federe bir cumhuriyetleri bulunmasına karşılık, sayıları kat kat fazla olan buradaki Kürtlerin hiçbir şeye sahip olmamaları her ne kadar izah edemeyeceği bir durum olsa da, bunu İngiltere, Fransa gibi batı devletlerinin de imzasını taşıyan Lozan belgeleriyle "Türkiye'deki azınlıklar bellidir, Kürtler bunlar arasında değil, Türk milleti içindedir" nakaratıyla savunarak, diğer açıdan "siz Rusların kendi devlet sınırları içinde de olsa federe bir cumhuriyet olarak özerkliği bulunan Azerbaycan'a askeri mü-

dahalesini desteklediniz. Doğrudur, kendi iç işleriydi, biz de karşı çıkmadık. Şimdi bizim başından beri merkezi olarak yönettiğimiz, daimi ordu bulundurduğumuz, etnik nüfusunu milli bünyemizin içinde eritmeye çalıştığımız Misak-ı milli içinde mütalaa edip Lozan'da size de onaylattığımız, devlet bütünlüğümüzün ayrılmaz bir parçası olarak koruma, hak ve hukukuna sahip olduğumuz bir bölgeye bütün ordularımızı bile yığsak bunu nasıl eleştirebilirsiniz" diyebileceklerdir rahatlıkla.

İşin gerçeği, Lozan'dan beri bu durumu onaylamakta olan Batı hükümetlerinin buna diyebilecekleri bir şey de yoktur. Ayrıca duruma göre özerklik planlarını devreye sokmak dışında TC'yi zorlama gibi bir niyetleri ve özel savaş düzenine, olağanüstü hal uygulamasına, şuna buna ciddi bir müdahalede bulunma düşünceleri de yok.

Kürt ulusal sorununun çözümü konusunda Batı'ya bel bağlayanların bunları iyi düşünmeleri gerek, konumuza dönersek;

Bugün kim ki Türkiye'nin "Azerbaycan"ını göre göre görmezlikten gelerek Azerbaycan için gözyaşı döküyor ve mazlum bir millet adına insanlık adına acı duyuyorum filan diyorsa, o insanlıktan nasibini almamış sahtekârın tekidir. Şövenizmin kuvvetli etkileri altında bulunan, doğuştan beri "Türklük, vatan, millet" diye beyinleri yıkanan, gerçeklerin farkına kendiliklerinden varamayan, siyaset bilincinden yoksun sıradan insanların resmi söylemdeki "onlar bizim bir parçamız, ayırım yapmıyoruz" demogojilerine de kolayca kanarak Kürt sorununa duyarlılık göstermeleri az çok anlaşılır bir şeydir ve esasta kendi suçları olarak görülemez. Ama giderek kendini en görmez gözlerle bile sokmaya başlayan bir gerçek olarak Kürt ulusu ve ulusal kuruluş mücadelesi, bilinçsiz kayıtsızlığı da bir kusur olmaktan hızla çıkartmakta, suç muhtevasına sokmaktadır.

Azerbaycan işgali gibi bir somut durum karşısında devrimcilerin görevi sadece bu olaya tavır olmak değil, bununla aynı türden olan ve kendi toplumsal gerçekliği içinde önemli yer tutan Kürt ulusal sorunu gibi ciddi konuyu da bununla beraber ele alarak aynı zamanda kendi yönetici sınıflarına karşı protestolar yükseltmek, tek yanlı ve şöven etkiler altında hareket eden kitleleri sarsarak uyandırmaktır.

EMPERYALİZM KÜÇÜK ULUSLARA YALNIZCA FELAKET GETİRİR

Hakim sınıfların ağırlıklı tutumu içinde dikkat çekici bir başka yön, Azerbaycan işgali konusunda RSE'ni suçlamaktan kaçınırken, "bütün olanların sorumlusu Ermenilerdir" yorumuyla Ermeni düşmanlığını körüklemeye önem vermeleridir. Beri yanda Batı basını ve hükümetlerinin Ermenileri kayıp Azerileri suçlama tavrı içinde oldukları da doğrudur. Ama Türk şövenizmi bu tek yanlılığı hangi yözle eleştiriyor?

Gerçek olan bir şey varsa, o da hem Batı emperyalizminin hem de Türk gericiliğinin iki yüzünlük içinde bulunduğu, kendi çıkarları doğrultusunda bilinçli sahtekârlık ve demogojiler yaptığı, olayları gerçekleri mütemadiyen çarpıttığıdır. Batı'da tek taraflı olarak Azerilerin Ermenileri katlettikleri propagandası yapılıyorsa, Türkiye'de de bunun tersi yapılıyor. İki yıldır her iki tarafın pek çok saldırı hareketi olurken, Türk basını Ermeni tarafının saldırılarını abartarak ve en bariz küfürlerle aktarmış, Azeri tarafından Ermenilere gelen saldırıları ise "iki taraf arasında çatışma oldu, şu kadar insan öldü" vb. şekilde geçmiştir. En son RSE'nin işgale dayanak yaptığı Bakü'deki saldırı ve katli-

amları bile bu şekilde yansıtan gazeteler olmuştur. İki yıl kadar önce çatışmaların başlangıç noktasını oluşturan Sumgait olaylarını ise Türk basını tam anlamıyla çarpıtmış, esas saldıran taraf Azeriler ve ölenlerin büyük çoğunluğu da Ermeniler iken bunun tersini yazmıştır. 70 yıl önceki atalarının soykırım hareketini, geçen on yıl içinde gündeme gelmesi üzerine önce inkâr edip, sonra da "en iyi savunma saldırıdır" mantığıyla tam tersine çevirenler bugün yaşanan olayları da "nasıl olsa komşu ülkede, kimse bir şey görmüyor" diyerek çarpıtmaktan çekinmiyorlar. Ondan sonra da veryansın ediyorlar, Batı çarpıtmacılığına.

Her milliyetten devrimciler halklar arasında kin ve düşmanlık duygularını kuvvetlendiren her tür milliyetçiliğe ve hepsinden önemlisi de sınıf egemenlikleri altındaki halkları birbirine düşürerek daha kolay yönetmeyi, topluca sömürmeyi amaçlayan büyük ulus şövenizmine kararlılıkla karşı çıkmalı, bunun ne korkunç bir zehir olduğunu göstermeli, emekçi yığınları bunun panzehirini vermelidirler.

Öte yandan tüm dünya halklarının en büyük düşmanları, yüzlerce yıllık sömürgecilik tarihinin yaratıcı ve sürdürücüleri olan Batılı haydutlar, bazı ezilen ulusların ve örneğin Ermeniler gibi kırma uğratılmış, dört bucağa dağıtılmış halkların koruyucu hamisi kesiliyorlarsa, kendi muazzam tarihi suçlarını, yer yer bugün de görülen vahşetlerini yok sayarak mesela "Barbar Türkler" temasını işliyorlarsa, yine bazı ulusların bağlı oldukları bazı büyük devletlerden (örneğin SSCB'den) kopmaları için senaryolar geliştiriyor ve bir taraftan şikayetçi oldukları T.C. gibi bazı devletlere bir taraftan da yayılma politikaları empoze ediyorlarsa, bu onların global çıkarları temelinde aklı gelen her kılığa girebilecek, her an herşeyi yapabilecek bir karaktere sahip olmalarından, emperyalist niteliklerinden gelen, hiç şaşırıcı olmayan bir şeydir. Bunları her yönüyle teşhir edip dünya halklarına bıkmadan usanmadan gerçekleri anlatmak, emperyalistlerin himayesini arayanlara bunun ne büyük felaketler getirebilecek bir yanlığı olduğunu kavratmak gerekiyor.

ABD ve Batı Avrupa hükümetlerinin "Ermeni dostluğu" gösterilerine ve keza Kürtlere de yavaş yavaş "arka çıkar" havalarna bu açıdan özellikle değinmek gerekiyor. Ermenilerle ilgili politikalarını Hristiyanlıktan ileri gelen bir kayırma şeklinde açıklamak yeterli değildir. Salt bununla sınırlamak veya en temel nedeni olarak bunu görmek, basit ve yüzeysel bir yaklaşım olur. Emperyalizmin ruhunu kavramamaktan ileri gelir. Şüphesiz bu da bir etkidir. Tarihsel gelişimi içinde önemli bir yer tutar. Amerikan misyonerleri Osmanlı döneminde yürüttükleri faaliyetler vs. var. Ama orada da Hristiyanlık propagandası yapılmanın bir aracıdır zaten. Almanlar da Hristiyan olmalarına karşın büyük imparatorları Kayzer Wilhelm liderliğinde Orta Doğu'ya müslümanlık temasını işleyerek yayılmaya çalışmışlardır. Batı hükümetlerinin günümüzdeki "Ermeni yandaşlığı" ve Osmanlı dönemindeki soykırımı dillerine dolamaları ise, dış ilişkilerinde Türk devletine karşı bu konuya bir şantaj unsuru olarak kullanma, kendi ülkelerinde Ermeni nüfusunu oy desteğini artırma, "Soyvet" Ermenistan'ına göz kırpmaya, oradaki Ermenilerin sempatisini kazanıp yer geldiğinde bu cumhuriyeti RSE'den kopartma ve kendi güdülerinde bir devlet yapma gibi amaçlarının yanısıra, tali bir etken olarak Hristiyan olan kendi toplumlarının, kilise çevrelerinin psikolojik baskısını ileri getirmektedir. Nitekim ABD ikide bir Ermeni tasanısını Temsilciler Meclisine, Senato'ya, Kongre'ye getirip, geri çekme karşılığında Türk hükümetinin Kıbrıs konusunda bir taviz vermesini, ek askeri yükümlülükler üstlenmesini vs. da yapıyor. Öte yandan geçen yıl yaşanan deprem felaketi

üzerine Ermenistan'a giden yardım kamyonlarında bazı Batılı devletlerin silah gönderdikleri ve şu son dönem Fransa'nın Ermenistan'a silahlı gönüllüler sevk etmeye çalıştığı yolunda söylentiler yayılıyor.

Batı alemi bugün her ne kadar Gorbaçov'lu RSE'yi kollama durumunda ve topluca teslim alma çabasıdaysa da, bu politika hızla değişip parçalama stratejisine dönüşebilir. O zaman bir yandan Türk devleti ve Pakistan, S.Arabistan gibi başka müslüman devletler aracılığıyla Türk ve İslam kökenli ulusları kopartma gayreti gösterilirken, bir yandan da Avrupa'dan ve Amerika'dan yapılacak açık destekle Ermenistan'ın, Gürcistan'ın, Baltıklar ve Ukrayna'nın, Romanya üzerinden de Moldavya'nın koparılması planları işleyecektir. ABD ve B.Avrupa'daki Ermeni topluluklarına hükmeden para babalarının bu hükümetlerle sıkı işbirliği içinde olmaları sınıf çıkarlarının gereğidir. Azınlık ulusların milliyetçiliği de burjuvazinin damgasını taşır. Hiçbir milliyetçilik proletaryanın ve diğer emekçi sınıfların çıkarına değildir. Hele emperyalizme el uzatan, onun global politikalarına alet olan bir milliyetçilik hepten zararlıdır. Zehir doludur. Tarihi büyük trajedilerle dolu Ermeni halkının nerede olursa olsun, kendi gerici-milliyetçi burjuva sınıf temsilcilerine ve büyük devlet çıkarlarından başka bir gaye gütmeyen emperyalist haydutlara tavır alması, tarihi Türk düşmanlığı uygulamaları da hızla sıyrılarak yaşadığı acıların sorumlusu olmayan Türk halkıyla dostluk ve kardeşlik ilişkileri geliştirmesi gerekir. Aynı şekilde Kürt halk kendine güler yüzlü ama çok sinsi emellerle yaklaşan Fransız-Amerikan vs. Batılı diplomatlara, politikacılara en ufak bir prim vermemeli, bunların özerklik vb. "Çözüm" önerilerine hep kuşkuyla bakmalı, umut beslememeli, ulusal kurtuluşunu da sosyal kurtuluşu gibi ve bununla beraber, kendi öz gücüyle hedeflemeli, yarıbaşındaki Türk halkıyla ve diğer halklarla omuz omuza vermelidir.

Tipki bu halklar gibi Türkiye'deki, İran'daki ve Azerbaycan'daki Azeriler de şu veya bu gerici devletin kendilerini güdümlercesine karşı uyanık olmalı, özellikle Türkiye'den esen büyük ulus şövenizmi ve ırkçılığın, İran üzerinden gelen İslamcılığın dolaylı ve dolaysız etkilerine set çekmeli, aynı zamanda kurtuluşunu Azeri milliyetçiliğinde de görmeyip başta Ermeniler olmak üzere tüm bölge halklarıyla kardeşlik ve dayanışmayı geliştirmelidir.

S.B. KAFKASYA VE YAKIN DOĞU'DAKİ DURUMA DEVRİMCİ BAKIŞ VE PERSPEKTİF

Azerbaycan, Ermenistan ve Kürdistan halklarının tarihsel kaderleri az çok birbirine benzer talihsizliklerle şekillenmiştir. Her birinde ayrı bir ulusal yıkım, bölünme ve dağılma olayı görülür. Büyük Ekim Devrimi ardından S.B.'ne katılmaları Kafkaslar'da bulunan Azerilerle Ermeniler için, yaşadıkları ağır süreçlerden sonra bir büyük şans olmuştur. Ancak sosyalizmin büyük kalesi olan bu birlik sonradan revizyonizmin hakimiyetiyle gitgide sosyalist karakterini yitirmiş ve merkezdeki büyük bürokratların oluşturduğu yeni sömürücü sınıf hakimiyetiyle beraber bu uluslar ve diğerleri Rus ağırlığını, milli baskısını tekrar omuzlarında hissetmeye başlamışlardır. Çarlık Rusya'sından farklı olarak sosyalizmden kalma bir özerk ulusal yapılanma ve görünüş itibarıyla sürediden hakları vardır. Ancak ekonomik makas on yıllardır bunlar aleyhine açılmakta,

ulusal kaynakları ağırlıkla merkeze akarak gelişmeleri sınırlanmakta, birlik içinde dengeli bir kalkınma yerine bölgeler ve cumhuriyetler arası dengesizlik büyümekte, federatif yapı içindeki egemenlik hakları, irade ve insiyatifleri çığnınmakta, özerklikleri özünden zedelenip biçime indirgenmekte, ulusal-sosyal eşitlik ve özgürlük ilkeleri sosyalizmin ruhuna uygun hayat hakkı bulamamaktadır. Sosyalist yapının adım adım tasfiyesiyle bürokrat kapitalist ve sosyal emperyalist bir sisteme dönüşen büyük federasyon içinde bu tarihsel gelişimin özgül ürünü olarak yeni bir tür ulusal tahakküm, ezen-ezilen ulus gerçekliği, cumhuriyetler arası sorunlar ve her iki temelde çelişkiler oluşmuş bulunmaktadır.

Milliyetçiliğin toprağını güçlendiren de budur. Şimdi Azeri-Ermeni ve diğer "Sovyet" halkları ulusal ve sosyal kurtuluşlarını birbirleriyle ve Rus proletaryasıyla elele vererek yeniden sosyalist devrim yapmakta görmeledirler.

Gelişen somut bir durumda uluslardan birinin ayrılması genelde proletaryanın yararına olacaksa, devrimci yoldan gerçekleşip olumlu bir durum yaratacaksa bunun mücadelesi verilir. Ancak böyle davranmayı gerektiren özel durumlar olmadıkça, örneğin bir cumhuriyette proletaryanın ya da emperyalizme karşı bütünlüklü tavır içinde devrimci bir ulusal cephenin iktidarı alıp da, merkezi devletin siyasi baskı, ekonomik abluka ve askeri müdahalesi altında onu uzun süre yaşatamayacak olması gibi aylık tercihini devrimci perspektifle öne çıkaran durumlar dışında, bütün ulusların komünist ve devrimcileri ülke sathında merkezi bir strateji izleyerek tek tek cumhuriyetlerde özerk insiyatif kullanmanın yanısıra birleşik bir mücadele yürütmeli ve en doğrusu yine proletarya ihtilali yoluyla Moskova'nın düşürülmesini, bu ana kalenin ele geçirilmesinden sonra devrimin bütün cumhuriyetlere bir fırtına halinde yayılmasını hedeflemelidirler. Komünistler bağımsızlık tercihini öne çıkaran bir yol seçmeleri halinde bile diğer cumhuriyetlerin komünist parti ve grupları ile (olduğu ölçüde) örgütsel bağ ve ortak mücadeleleri geliştirmeli, daha baştan birlik ve dayanışmaya önem vermeli, kendi cumhuriyetlerinde iktidarı almada olsun, ayrılıp bağımsız bir devlet kurmada olsun diğer halkların devrimci güçlerinin desteğini yanlarında bulabilmeli, aylık yolunu en kesin hatlarıyla belirginleştiren bir durumda bile diğer cumhuriyetlerdeki devrim güçlerinden kopuk, kendi başlarına, tecrit bir vaziyette kalmamalı, devrimcilerini milliyetçilik mayasıyla yoğurmaktan kaçınıp daha baştan proletarya enter-nasyonalizmi ve halklar arası devrimci dayanışma ruhunu güçlendirmeli, bu ruhla nesnel ve özel koşulların gösterdiği en uygun, en isabetli örgütlenme ve mücadele yollarını geliştirmelidirler.

Bu bakımdan temel hattı burjuva-milliyetçi, liberal ve reformcu olan Azerbaycan Halk Cephesi'nin lideri Ebulfezi'nin "Bizim davamız Ermenistan'la değil... Karabağ esas sorun değil. Amaç 1918 tipinde bir musavat (eşitlik) cumhuriyeti kurmak. Ermenilerle 300 yıl yaşadık, bir 300 yıl daha yaşarız" demesi, milliyetçi güçlerin bile halklar arası kavga ve ayrılık yerine birlik ve dayanışma yoluna sokulabileceklerini, en azından fanatik olmayan kesimlerin buna açık bulunduğunu göstermektedir ve iyi bir işaret. Azeri ve Ermeni devrimcilerinin birlik ve dayanışma ruhuna çok daha büyük önem vermeleri gerekmektedir. Çünkü aralarında düşmanlık duygularını geliştiren çatışmalar olmuştur. Bir de tarihi Türk-Ermeni düşmanlığı sözkonusudur. Elele vermelerini zorlaştıran güçlü psikolojik faktörler mevcuttur. Buna karşılık Azerbaycan'ın RSE tarafından işgal edilmesiyle birlikte tersi faktörler de oluşma-

ya başlamıştır. Karabağ sorunu askıya alınarak iki ulus milliyetçi hareketleri arasında uzlaşma görüşmeleri başlamıştır. Komünistler iki halkın kardeşliği yolunda en esaslı rolü oynamakla yükümlüdürler.

Karabağ gibi iki ulus arasında ihtilaf konusu olan sorunların en sağlıklı çözümü de milliyetçilik duygularının zayıflatılıp kardeşlik düşüncesinin geliştirilmesinden geçer. Komünist ve devrimciler her iki tarafın sorunu kendine doğru yontma çabasına karşı çıkarak, uzlaşmaz karşıt formüllerin bir tarafa atılmasına ön ayak olarak, her iki tarafın hakkını dengeleyen çözümler geliştirmelidirler. Ki iki halkın ulusal ve sosyal kurtuluşu gibi, bu tür sorunları kesin çözümünü de proleter devrim yolundan geçer.

Beri yandan Ermeni ve Azeri devrimcileriyle Türkiye ve Kürdistan'daki devrimci güçler karşılıklı dayanışmayı geliştirmeli; coğrafi yakınlık, tarihten bu yana içiçeliği de barındıran yakın bir komşuluk ve benzer kaderleri paylaşmaları gerçeğini dikkate alarak, Kafkaslar, Anadolu ve daha genelde Yakın Doğu'nun devrimci sürecini imkânları ölçüsünde birlik ve dayanışma halinde hızlandırmalı, doğacak tarihi fırsatları karşılıklı yardımlaşma içinde ve güçlü şekilde değerlendirebilmelidirler.

"SSCB" Cumhuriyetlerinden milliyetçi kopmalar olasılığı karşısında komünistlerin tutumu "Bu devlet bir büyük emperyalist güç olduğuna göre, ondan her ayrılık, her kopma onu zayıflatması anlamında iyi bir şeydir" şeklinde basit, tek yanlı ve sakat bir mantıkla olaya olumlu bakmak olmamalıdır. Eğer bu emperyalist gücü zayıflatan bir kopuş başka bir emperyalistin gücüne güç katacak nitelikteyse orada dünya proletaryası ve ezilen halklarını yararına olan bir şey yok demektir. Hele de şimdi D.Avrupa ülkelerini Batı'ya katma yolunda mesafe alıp, güçten düşmüş RSE'yi daha da zayıflatarak kendi devasa gücüne güç

katma durumunda olan ABD ve birleşme yolunda ikinci bir süper güç olmaya aday "Birleşik Almanya" ile Batı Avrupa dünya halklarının başına çok daha büyük çoraplar örme fırsatlarını yakalarken.

Devrimci mantık ve M-L bakış emperyalizm ile dünya halkları arasındaki yerkürenin baş çelişmesini bütünlüklü olarak ele alıp genelde emperyalizmin aleyhine halkların lehine olan veya bir emperyalistin dolaylı ve kısmi yarar sağlaması sözkonusu olsa da genelde emperyalizm olgusuna darbe vurduğu açık olan gelişmeler dışındaki durumlara olumlu bakmaz. Destek olmaz, hayırhah yaklaşmazlar. Bu geri çekilmiş gözükene Batı'nın RSE'yi parçalama stratejisinin çok geçmeden tekrar devreye girebileceği, ihtimal hesaplarına göre el altından faaliyetlerde sürdürüldüğü gerçeği de dikkate alınarak, bu konuda sağlıklı düşünülmesi, emperyalist senaryolardan bağımsız, dünya devrimini güçlendirici bağımsızlık hareketleri ve kopmalar dışında, zaten zayıflamış olup ABD'si, Avrupa'sı, Japonya'sıyla Batı'nın lehine bir dağılmaya doğru giden, süper güç özelliğini yitiren RSE'nin zayıflaması mantığıyla ayrılıkların destekçisi olunmamalıdır.

Her ulusun kendi kaderini tayin etme hakkına saygı da ayrı bir şey. O saygı değişmez. Ama somut olarak ayrılığın desteklenip desteklenmemesinde mantığımız yukarıdaki gibidir ve tüm devrimcilerin de yaklaşımı böyle olmalıdır. Çok keskin "bağımsızlık"çı sloganlarla ortaya çıkıp da Batılıların bölgedeki uydularından biri durumuna gelecek güçler ve müstakil devletler ortaya çıkabilir. En azından olayın renginin net olmadığı durumlarda bir ihtiyat, ölçülü bir bakış ve en doğru yoruma hizmet edecek sağduyu ile hareket edilmesi, hatta yanlış bir imaja güç vermiş olmamak için erken yorumlardan kaçınılıp gelişmeler izlenmelidir.

BÜYÜT DAHA DA BÜYÜT ADIMLARINI

Büyüt adımlarını
yokuş çık
iniş in
Tepe turman,
Dağı aş.
Çağının gereğidir arkadaş
Tüttür sigaranı
Bin nefes iki nefes
olmadı
üç nefes daha
yetmedi
körükle körükle
Ocaktaki dumanı
Nefesin titresin üst yan
Uyar hayvanı
Bilsin davanı
Ucu beş yüz kilo karşılıyor potinin
Binin
Yüzün
itin

....
Bir daha binin
yüz binin
Beşyüz binin
Rüzgarı mı çıktı?
Siz fırtına üfürün
Lodos vurgunu için
Birkez daha düşünün
Bakın!
Makinenin bir ana ünitesi var
Çevresinde yardımcı üniteler
Giderek elinize ayarlı
Yüzlerce kollar ve düğmeler
Aydınlatmaya bakın
Ana şartel en tepede
dibe doğru birçok paralelde
Sigortalar tetikte
olası bir yangın
Ana şartele ulaşmasın diye
Alt sigortaların hepsi
birer hafiyе

.....
Şimdi kalkın
Makinenin yaşam kaidelerine
daha akıllı bakın
Sakın ha!
Onları ne kırın ne de yakın
zira bu
tohumu rastgele savrulan
yeşilliği bin dokuz yüzlerin
başına vuran
yakıp kavuran
Öncelere aitti.
Ama bilinç
yanlışları süpürüp attı.
Öncelikler
yanlışlarımızı bilmek
hırsı zemine gömmek
Doğruyu fener etmek
ve böylece emele ulaşabilmemize
Altın bir nasihatır.

M.ALİ ESER

DÜZELTME

28. sayımızda 36. sayfasında çıkan "Yaşasın Yeni Demokratik Gençlik Birliği", "Yaşasın Yeni Demokratik Gençlik" olacaktır. Düzeltir özür dileriz.

4.1.1990 tarihinde oldukça keyfi bir tutumla gözaltına alınıp tutuklanan Kayseri temsilcimiz Hasan Özlaşmacı bu keyfiliği protesto etmek amacıyla 7.1.1990 tarihinde 5 gün süreli açlık grevine başlamıştır. Biz Yeni Demokrasi merkez, büro çalışanları Yeni Demokrasi merkezde süregelen baskıları, işkenceleri, tehditleri, büro baskınlarını, gözaltına almaları ve Kayseri temsilcimiz Hasan Özlaşmacı'nın keyfi gözaltısını protesto etmek amacıyla açlık grevine başlamışızdır. İşkenceler, gözaltına almalar ve keyfiliği protesto mahiyetinde idari müdürlüğümüzün açlık grevini devan ettirecektir. Hiçbir baskı, tehdit, zulüm, işkence, keyfi gözaltı ve tutuklama bizi haklı mücadelemizden alıkoymayacaktır. Pasızın saldırıları mücadele azmimizi hileleyecektir. Tüm basını ilerici kamoyunu duyarlı olmaya ve bu tür keyfiliklere tavır almaya çağırıyoruz.

Yeni Demokrasi

leme, ekonomik olarak çökertme, büro baskınları, keyfi gözaltılar işkenceler, tutuklamalar peşi sıra gelmeye başladı. Ankara büro temsilcimizin ve bir muhabirimizin uzun süre tutuklanması, ardından Ankara büromuza gelen peşpeşe baskınlar, yeniden gözaltına almalar, işkenceler, büronun talan edilmesi sistemli bir terörün simgeliyordu. Hiçbir baskı, tehdit Yeni Demokrasi elemanlarını mücadeleden alıkoymuyor, Yeni Demokrasi daha bir bilinçle mücadelesini yürütmeye devam ediyordu, yeni yeni bürolarla daha bir güçlü oluyordu ve faşist diktatörlüğün saldırıları da tırmanıyordu. Yeni bürolarımız üstündeki baskılar keyfi sorgulamalara, dergi ardından bir güç aranmaya vardırdıyordu. Sivas temsilcimiz bir örgütçü gibi sorgulanıyordu, Kayseri temsilcimiz tath-sert bu işten vazgeçmesi isteniyordu. Ve baskılar baskılar...

Bu baskıların son örneği 6 Ocak'ta Kayseri temsilcimiz Hasan Özlaşmacı'nın Ferhat Tunç'un konserinde, bastırığımız 1990 yılına ait yeni yıl takvimini sattığı gerekçesiyle tutuklanması oldu. Yeni yıl takviminde yer alan; Tuzla katliamı, '89 1 Mayıs katliamı, '89 ortalarında Sağmalcılar Cezaevi'ndeki tutuklulara karşı girilen vahşet ve Kürt-

ler üzerinde uygulanan terörü görüntüleyen resimlerin "devletin manevi şahsiyetini küçük düşürdüğü" gerekçesiyle temsilcimiz tutuklanıyordu. Devletin takvimimizde yer alan ve resimlerle belgelenmiş terörü uygulaması meşru ve bunların görüntülenip bir takvimde yer alması ise suç teşkil ediyordu.

Bütün yaşanan bu yasadışılığı protesto etmek ve temsilcimiz Hasan Özlaşmacı'nın keyfi tutuklanmayı protesto için başlattığı açlık grevi eylemini desteklemek için Dergimizin Merkez büro çalışanları Ankara, Kartal, İzmit, Sivas, Diyarbakır ve Kars bürosundaki temsilci

ve çalışanlarıyla 9 Ocak günü iki günlük açlık grevine başladık. 3. gününde açlık grevimizin amacını bir basın açıklamasıyla Gazeteciler Cemiyeti öndünde açıklayıp sonlamak isterken Genel Müdürlüğümüz M.Ali Eser gözaltına alındı. Egemen zorbalar basın açıklamasına dahi tahammül edememişlerdi. M.Ali Eser arkadaşımız gözaltına alınınca, M.Ali Eser arkadaşımız gözaltında, diğer arkadaşlarımızda merkez ve bürolarda açlık grevi eylemine devam etmiş, arkadaşımız M.Ali Eser'in bir gün sonra serbest bırakılmasıyla hep birlikte açlık grevi eylemimize 4. gününde son vermiştik.

Yeni Demokratik Türkiye ve altın çağ mücadelesinin bilinç meşalesi olan dergimizin politik hattına uygun bir tavır sergileyen dergimizin tüm emekçilerinin mücadelesi sömürü düzenini ve onların koruyucularını bir daha dirilmemek üzere mezara gömmeye mücadelesinde üstlerine düşen görevlerini her zaman yerine getirme bilinç ve azmindedirler.

En doğal hakkımız olan basın açıklamamızı dahi "suç" gören faşist diktatörlük tam bir demokrasi komedisi oynamaktadır, iki yüzlü riyakar tutumunu gözler önüne sermektedir.

Hiçbir güç Dergimiz Yeni Demokrasi'nin proletaryaya ve geniş emekçi yığınlarına meşale olma görevini engelleyemeyecektir. Elbette Yeni Demokrasi'nin bu görevini layıkıyla yerine getirmesi geniş emekçi halk yığınlarından alacağı destekle olacaktır.

Dergimiz emekçilerinin açlık grevi eylemi boyunca işçi ve çeşitli meslekten okuyucuların ziyaret ederek, Tuzla'da katledilen dört yiğit fidandan İsmail Hakkı Adalı'nın annesinin bir fiil iştirak ederek ve yine bazı devrimci dergilerin ziyaretlerle destek vermesi bizler için bir sevinç kaynağıydı. Ama genelde okuyucularımızın yeteri desteği vermemesi, duyarsızlığı da bizleri üzdü. İnaniyoruz ki, okuyucularımız bundan böyle daha duyarlı hareket edecek, dergilerine ve dergi emekçilerine sahip çıkacak, mücadelede bizlerle omuz omuza olacaklardır.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI'NA ANKARA

YENİ DEMOKRASİ dergisinin Kayseri ve İstanbul bürolarında çalışan bir kısım personelin, gerekçesiz olarak polis tarafından gözaltına alınmış olduklarını öğrenmiş bulunuyoruz.

Bu uygulama, sosyalist basını "yıldırma ve gözdağı" verme politikasının bir parçasıdır. YENİ DEMOKRASİ'nin de içinde bulunduğu ilerici-sol basına uzunca bir süredir uygulanan gerici baskı ve yaptırımlar dikkate alındığında, bu baskıların ilerici, sosyalist basına hayat hakkı tanımayan sistemleşmiş, çağdışı bir politikanın, hiyerarşik olarak bağlı olduğunuz hükümetinizin ve devletin bilgisi, yönlendirmesi dahilinde uygulandığına bir kanıttır.

Sizler en son YENİ DEMOKRASİ mensuplarına uygulanan baskılara karşı çıkıyor, bütün ilerisi, sol sosyalist basın üzerindeki her türden gerici baskı ve yaptırımları kınıyor, bu uygulamaların bir an önce sona erdirilmesini istiyoruz.

HALKEVİ

Association de la M

du Peuple

18, Rue de l'Echiquier, 75

Tél. 42 46 23 7

ASSOCIATION DÉMOCRATIQUE

DES

TRAVAILLEURS DE TURQUIE

A.D.T.T.

45, RUE D'ENGLÈVE

010, PARIS - TÉL 82.45.50

LA MAISON DE LA CULTURE

FRANCO-TURQUE M.C.F.T

38, Rue d'Hauteville

75010 PARIS

A.C.T.I.T.

ASSOCIATION CULTURELLE DES

TRAVAILLEURS IMMIGRÉS

DE TURQUIE

Adresse : 102, rue de Fg St Denis

75010 PARIS

Tél. 48 00 05 33

CHIFFRE SAVILOGI PARIS İŞÇİ BİRLİĞİ
KÜTÜPHANESİ

Deneyimsizlik Yenilgi Yenilgi Deneyimi Getirir

Kamuoyunu uzun bir süre meşgul eden, birçok tartışmaya ve olaya neden olan gündemindeki değişiklikleriyle genelde Türkiye işçi sınıfına, özelde de finans sektörü emekçilerine kara bir deneyim sağlayan BANKS Sendikası'nın BASİSEN Sendikası'na çeşitli entrikalarla dahil edilmesi biz emekçiler için kahrolası bir olaydır.

Her zaman olduğu gibi, ezelden beri işçi ve emekçilerin her bağımsız girişim ve örgütlülükleri patronlar için tehlike olmuştur. Bu yüzden de işçilerin bu tür faaliyetleri her defasında baskı, eritme, yok etme ve ihanet politikalarını karşısında bulur olmuştur. Patronlar bu yüzden işçilerin her hareketini kontrol etmek, onları denetimi altında bulundurmaya isterler. Böylelikle işçilerin tehlike oluşturacak hareket ve faaliyetlerini önceden görebilecek ve sömürsü önündeki bu engelleri zamanında etkisiz kılabilirler. Patronlar için bunu sağlayan en iyi araç sözde işçileri temsil eden özüde ise tersine işverenlerin çıkarlarını gözetken, düzenleyen sarı-faşist sendika aygıtlarıdır. Bu yol tıkalı olduğu hallerde ise patronlar revizyonist-reformist sendikaları satın alma siyasetini benimserler. Çoğunda da uzlaşmacı yapılarından ötürü başarılı olurlar.

BANKS Sendikası'nın BASİSEN'e katılması olayı yukarıda anlatılan konuyla uyum içerisindedir.

BANKS ve daha öncesi BASS örgütlülükleri öteden beri gelişen devrimci bir potansiyeli bağrında taşımıştır. Bu yüzden işveren bu örgütlülükleri hiç ısınmamıştı. Bu sendikaların demokratik yanı onun için sürekli bir tehlike arz ediyordu. Bu tehlikeyi yalıtılmak, en azından işlevsiz kılmak için her yolu denemişti. Fakat devrimci-demokrat muhalefetin karşı koyuşları bu yolları her defasında tıkamıştı. Örneğin BANKS ve

yönetimi ve de işverenin bugün sıkıca sarıdıkları BASİSEN'le birleşme mantığı, daha önceleri tabanda BASS'la gündeme getirilmişti. Fakat bu politika boş çıkarılmıştı.

BASİSEN'le birleşme mantığı devrimci işçilerin muhalefeti sebebiyle hayat bulmuyordu. Bu yüzden BANKS'da ifadesini bulan bu devrimci muhalefet BANKS'ın BASİSEN'e katılması önünde en büyük engeli teşkil ediyordu. Bu engel ortadan kalkmalıydı. İşveren zafere giden yolu bulmakta zorluk çekmedi. İşe BANKS yönetimini satın almakla başladı. Zaten devrimci sendikal muhalefetin gelişen gücü karşısında BANKS'ın bu muhalefetin kuruluşu haline gelmesi tehlikesi, aynı zamanda revizyonist ağaların sonları anlamına da geliyordu. Bu yüzden revizyonist ağalar BANKS'ı kendi elleriyle işverene teslim etme siyasetine soyunmuştu bile. Sonuçta işverene çıkarları aynulaşmıştı.

İşveren bu satılmışların engin tecrübeleri ve gayretleri sayesinde BANKS bünyesindeki devrimci muhalefeti etkisizleştirmeyi başararak BANKS'ı BASİSEN'e katmaya muvaffak oldu.

Birleşme olayı revizyonist yönetimin hazırladığı genel kurulun bir gündemiydi, ayaküstü bir seçimle gerçekleştirildi. Bu noktadan sonrası devreye girecek olan BASİSEN gibi sarı-faşist bir örgütlenme her şeyin garantisiydi. İşveren adına, onun çıkarlarını ondan daha iyi gözetip düzenleyecek olan ideal bir yapıydı. Gerici-faşist, anti-demokratik yapıysından dolayı da tehlike oluşturacak oluşumları bağrında bulundurmaya bir yapıydı da. Üstelik işçi mücadelesini yok etmenin en mükemmel silahlarına da sahipti.

Yönetim Kurulunun aldığı kararla BANKS Olağanüstü Genel Kurulu 21 Ekim 1989 tarihinde toplandı. Toplantıdan

günlerce önce revizyonist ağalar işveren elbirliğiyle tek seçeneğin BASİSEN'e katılmak olduğu haberi delegelere tüm iletişim araçlarıyla ulaştırılıyordu. Sendikal mücadelenin yoğun olduğu dönemlerde, toplu sözleşme sürecinde emekçilere doğru dürüst bir bülten bile ulaştırılmamış olan sarı renkli beyler işverene işbirliğine gelince nasıl oluyorsa yüzlerce delegeye ulaştırıyorlardı. Delegeleri tatlı dil kâr etmediği zaman tehditle "Katılmaya evet diyeceksiniz" şeklinde uyarıyorlardı. Susmaya hayır, deyip bu saçmalığı teşhir edenleri ihbar ediyorlardı. Bir anda başlayıp sonuçlanan toplantı 11.30'da başladı. Yoklama ve açılış ardından divan seçimi "Evet diyenler" ve ardından "Kabul edilmiştir" sesleriyle sonuçlandı. BANKS Genel Başkanı Mehmet Evcit bir konuşma yaparak olağanüstü koşulların dayatması sonucu BANKS'ı BASİSEN'e katmaktan başka çare kalmamıştı diyerek misyonunu tamamladı.

Tüm bu oyunlar karşısında devrimci, demokrat, emekçiler etkisiz kaldılar. Kuşkusuz bunun nedeni ne işveren baskısı ne de revizyonistlerin ikiyüzlü politikasıydı. Neden sadece ve sadece bizlerdedi.

— Eğer biz genel kurul öncesinde ileri unsurlarla tartışıp bir eylem platformu oluşturup, bu platformu ifade eden bir bildiriye de kaleme alıp genel kurulda dağıtsaydık,

— Her birimiz mümkün olduğundan çok delegeye ilişki kurup revizyonist politikaları teşhir edebilsaydık,

— Konuyla ilgili olarak sosyalist basına zamanında yazı gönderip kamuoyunu zamanında oluşturabilseydik,

— Diğer sendika ve demokratik kitle örgütlerinin deneyimlerinden yararlanıp, genel kurulda nelerin olabileceğini önceden tahmin edebilir ve böylesine başarısız kalmazdık.

Her ne kadar emekçiler bir ayak oyuyla bir kaosun içine itilip, kazanımlarını kaybettiler de bu olay bir yönüyle de emekçiler için acı bir deneyim de sağladı. Bu deneyim, biz emekçilerin BASİSEN içinde geliştireceği mücadelede bize destek olacaktır. ■

“İHANET TARİFİ MÜMKÜN OLMAYAN ALÇAKÇA BİR MESLEKTİR”

Sendika İhanetine Yükselen Tepki

DIYARBAKIR BÜROSU

30 Aralık 1989 tarihinde İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nde, hukukçuların-sendikacıların ve basın temsilcilerinin katıldığı geniş kapsamlı bir basın toplantısı düzenleyen TES-İŞ Sendikası Diyarbakır 1 No.lu Şube'nin üyesi işçilerin tek ağızdan söyledikleri sözdü. “İhanet tarifi mümkün olmayan alçakça bir meslektir.” Ve arkasından şu sözler söyleniyordu: “İhaneti affetmek, ihaneti işlemek kadar suçtur.”

Basın toplantısının ilerleyen dakikalarında, işçilerin bu denli tepkisine yol açan öfkelerini anlama, düşüncelerini öğrenme ve değerlendirme olanaklarını bulduk ki, gerçekten binlerce işçinin çok zor koşullar altında vermiş oldukları sınıfsal mücadele uğruna ihanete uğradıklarını belgelerle basına kanıtladılar.

TES-İŞ Sendikası Diyarbakır 1 No.lu Şube'nin sorumluluğunda bulunan Diyarbakır-Mardin-Siirt-Muş DSI, TEK ve Güneydoğu Bölgesi'nin baraj çalışanları-emekçileri sendikalarının başına çöreklenmiş ve sermayenin işçi sınıfı içindeki gerçek uşak ve temsilcisi olduğunu ifade ettikleri yönetimlere son vermek, gücünü bizzat işçilerden alan, sınıf ve kitle sendikacılığını programsal düzeyde hayata geçirmek için yıllarca verdikleri mücadelenin ilk ve pratiksel adımlarını 30 Temmuz 1989 tarihinde yaptıklarını, sendika yönetimini ele geçirdiklerini belirtiyorlardı. İhbar ve jurnalama kampanyalarına rağmen, düşüncelerinin ardında gizlenmeden, devrimci-demokrat muhalefet birliği olarak liste oluşturduklarını ve birliğin genel görüşlerini başkan adayı (ki kongrede başkan seçildi) Ali Öncü, iki saat kırk dakika süren konuşmasıyla, emek ile sermaye arasındaki çelişkinin antegonistliğini, Türkiye'deki sendikal yapı ve alternatif çözüm olarak savundukları sınıf ve kitle sendikacılığına ilişkin görüş ve düşüncelerini TÜRK-İŞ temsilcileri ve TES-İŞ genel merkez-genel başkan ve yöneticilerine rağmen kongreyi oluşturan yüzlerce işçi ve delegasyonun bilgi ve görüşlerine sunduklarını ve 30 Temmuz 1989'da genel kurulun güvenoyunu aldıklarını ve yönetime geldiklerini basın temsilcilerine ve toplantıya katılanlara açıklyor-

lardı.

Yönetime seçilmeleri nedeniyle, sorumluluklarında bulunan işyerlerinden birçok işverenin ve özellikle müteahhit firma patronlarının uykularını kaçırdıklarını dile getiriyorlardı. Gerçekten, bölgenin büyük barajlarından sayılan Kral-kızı ve Batman Barajı'nda konulan direnişler, Diyarbakır TES-İŞ 1 No.lu Şube tarihinde konulmamış direnişler olduğunu ve konulan direnişlerden dolayı da birçok zorluklarla karşılaşmalarına karşın işçi sınıfının onuruna yakışır bir mücadele sergilendiğini ve devrimci sendikal anlayıştan taviz verilmediğini, basın mensuplarının da onayladığı bir gerçek.

Gericici, ihbarcı ve despot bir sendikal yapıyı kırarak, yönetime geldiklerini belirten işçiler, Türkiye'de mevcut sendikal yapının, işçi sınıfının temel hak ve özgürlüklerini savunabilir durumda olmadığını, sendikaların yönetim kademelerinin sınıfa ihanet ettiklerini, sermayenin görevli memurları durumuna düşüklerini savunarak, tek çözümün devrimci-demokrat sendikal birlik ve yapılanma olduğunu belirtiyorlardı.

Böyle bir mücadelenin henüz ilk adımlarını attıkları bir dönemde ihanete uğradıklarını ve kongrelerinin iptali için, eski başkan Mehmet Akgündüz, genel merkez ve müteahhit firma patronlarının oluşturdukları kutsal ittifakla mahkemelere dava açıldığını, açılan davaya esas olan belgelerinin gerçek anlamda birer ihanet belgeleri olduğu toplantıya katılan herkes tarafından tartışmasız olarak kabulmesine karşın, mantık ölçülerinin kabullenmediği tek durum, tanzim edilen sahte belgelerin mahkeme tarafından geçerli sayılarak, sonuçta kongrenin iptaline ilişkin verilen karar olmuştur.

Kongrenin iptaline ilişkin gerekçe ise, toplantıyı düzenleyen işçiler tarafından şöyle açıklanıyordu: Yalçın Peker isiminde bir delegenin, faaliyet raporlarını 15 günlük yasal süre içinde almadığını beyan ederek, eski başkan Mehmet Akgündüz'e bir dilekçeyle başvuruda bulunur. Ki adı geçen delege M.Akgündüz'ün listesinden denetleme kurulu asil üyesi olarak kongreye katılır. M.Akgündüz, sendikanın 30 Temmuz sonrasında yapılan devir teslimi sırasında, evrak kayıt defterini çalarak, Y.Peker'in dilekçesine cevabı bir yazıyı, daha önce ya-

zılan ve evrak kayıt defterine işlenen bir yazının evrak kayıt defterinin üzerindeki gerçek kayıtları üzerine boya çekerek işlemiş ve ilgiliye göndermiştir. Bu işlemler kongre öncesinden yapılmış gibi bir tarihle gösteriliyor ise de, adı geçen delegenin faaliyet raporlarını aldığına dair ve imzasını taşıyan alındı tutanağı basının bütün temsilcilerine dağıtıldı. Sorunun en ilginç tarafı, genel kurulun, bizzat sendikanın genel başkanı Faruk Barut'un başkanlığında yapılarak, bütün yasal prosedürün tam ve eksiksiz olarak yerine getirildiğine dair tutulan kongre tutanaklarına atılan imzasına karşın, kongrenin iptaline ilişkin açılan davada genel merkezin davalı taraf olması ve davacının ileri sürdüğü iddiaların tümüne savunmasız olarak katılmasıdır. Sonuçta, 25.10.1989 tarihinde kongre iptal edilir ve ilerici demokrat yönetime işten el çektirilir. Basın toplantısı düzenleyen işçilerin ileri sürdüğü diğer bir iddia, M.Akgündüz'ün ihbarcı ve provakator olduğuydu: Kendi yönetimi döneminde birçok işçiyi sıkıyönetim komutanlığına şikâyet ettiğini, birçoklarının sürgünlere gönderilmesi için işverenlerle işbirliği ettiğini belirtiyorlardı. Bu iddialarını kanıtlayan ve bizzat M.Akgündüz'ün imzasını taşıyan belgelerin ellerinde olduğunu söylüyorlardı. ■

İşçi Kıyımına Son

TES-İŞ bünyesinde hemen her ay 9-10 kişinin yüksek gerilime kapılarak ölmesi TEK işçilerini giderek huzursuzluğa itiyor.

Kazalar zincirine eklenen son olay 23 Ocak'ta Anadolu yakasındaki Ünalın Mahallesi'nde meydana geldi. TEK'in Kadıköy Başmühendisliği'nde yardımcı montör olarak çalışan 15 yıllık işçi Enver Akyel görev başındayken elektrige kapılarak canverdi.

Bunun üzerine 24 Ocak'ta Kadıköy TEK Şebekesi'nde işi bırakarak biraraya gelen işçiler, olayı iş cinayeti olarak niteleyip protesto ettiler. Aynı gün Akyel'in cenazesini adli tıp otopsisinin sonuçlanmaması nedeniyle alamayan işçiler, bu kez 25 Ocak'ta, öğle saatlerinde cenaze eşliğinde yürüyüşe geçtiler.

“İşçiler Birleşin” sloganlarının sık sık atıldığı yürüyüşte, yürüyüşçülerin oldukça kalabalık olduğu görüldü. ■

İşçinin Üretimden Gelen Gücü

İşçiler kolektif çalışmalarıyla

Toplu İş Sözleşmesi'nde söz sahibi oluyor

Sendikalı işçilerin toplu iş sözleşmesi taslaklarının, işçiler tarafından yapılması isteği -işçilerin isteği- yıllardır tartışılarak, sendikal mücadelenin bir parçası haline gelmiştir ve bugün de gelişerek devam etmektedir.

İşçilerin yıllardır bu doğru ve haklı isteği; BÜROKRATLAŞMIŞ, hatta BURJUVALAŞMIŞ sendika yöneticilerinin kapalı kapılar ardında, işverenlerle -kapitalistlerle- birlikte yaptıkları "toplular" sözleşmesi taslakları'nı işçilere dayatılması ve bu biçimde, bu yöntemle sözleşmelerin yapılması, işçileri ekonomik, demokratik ve çalışma koşulları yönünden çok zor bir durumda bıraktığı nedeniyedir.

Bugün biz, İstanbul ve ilçe belediyeleri işçileri olarak, bu yılki toplu iş sözleşmesi taslağımızı yaptırırsak -ki yaptık, bizleri bu taslak yapımına zorlayan yukarıdaki neden ve sonuçların yanısıra; biz işçilerin birliği, bilinci ve mücadele yeteneklerimizin gelişmesi sonucu olarak yapılmıştır.

20 bin dolayında belediye işçisini kapsayacak ve işverenlerin önüne sürülecek olan bu "Taslak", sendikamız Belediye İş Yönetim Kurulu'nun şimdilik görünen, Ehh! müdahalesi olmadan yapılmıştır. Yapılan bu "Taslak"ta Sendika Şube Yönetimlerinin katkıları da olmuştur. Temel olarak, biz işçiler tarafından yapılan bu "Taslağa" sendikamız yönetiminin Ehh!! müdahale etmemesi, şube yöneticilerinin yardımcı olması; Sendikamızın ve Şubelerinin demokratikleştirilme sürecinde olduklarını gösteriyor. Bu da, biz işçilerin eksik de olsa (daha çok eksiklerimiz var), sendikal mücadelede önemli bir başarı gösterdiğimizi kanıtıyor. Bu başarımızı asla yeterli görmüyoruz, ve yeterli görmemeliyiz. Eğer biz işçiler, her türden mücadeleye daha bilinçli ve daha örgütlü sarılmaz da işi hafife alırsak; hem bu tür çabalarımız boşa gidecektir, hem de bugün iyi olarak gördüğümüz (ki iyileri de var) sendikacılar yarın bizlerin başına "İşverenlerin Kâhyaları" olup çıkarlar. Bugün, haklarımızın (en azından, ekonomik-demokratik haklarımızın), bir bildirgesi olan bu sözleşme taslağımızın hazırlanması yöntemi şöyleydi:

Sendikamızın İstanbul şubelerine bağ-

lı işyerlerindeki işçiler, işyerlerinde, kendi aralarından, kendilerini temsilen birer işçi seçerek veya kendi aralarından birini göstererek her şube de ayrı olmak üzere; 30-40-50'şer kişilik "Taslak Komisyonu" kurdular.

Komisyon'a katılan bu işçiler, kendi işyerlerindeki işçi arkadaşlarıyla konuşup tartışarak, onların istek ve görüşleri doğrultusunda "Taslak" çalışmalarına katıldılar. Bu "Taslak" yapma çalışmalarına katılan işçiler, tam demokratik bir ortamda (Taslak çalışması ortamı), işçi disiplinine uygun bir biçimde işçi arkadaşlarının isteklerini ve kendi görüş ve düşüncelerini ortaya koyup tartışılmasını istiyorlardı ve bunlar tartışılıyordu.

Komisyonunda görevli her işçi, taslağın her maddesinde birden fazla ve süresiz konuşma hakkına sahipti ve bu haklarını da özgürce kullanabiliyorlardı. Öyle ki; bazen bir madde üzerinde 4-5 saat tartışıp, o madde karar altına alınıyordu.

Kendimizin yarattığı bu demokratik ortamda tartışmalar öyle yararlı oluyordu ki; kendi kendisine çok biliyorum diyenler vardıysa, orada yanlışlıklarını anlıyorlardı. Hemen hemen her konuda, hiçbir kişi tam doğruyu getiremiyordu (bu da doğaldı zaten), taslaktaki bütün maddelerde herkesin katkısı olup, maddeler ortak ürün olarak ortaya çıkıyordu. Bazı maddeler üzerinde farklı görüşte olanlar olmuyor değildi, ama çoğunluğun kararına saygılı olup kabul ediyordu. İşte biz belediye işçileri taslağımızı bu yöntemle hazırladık. Kuşkusuz bu yöntemimiz tam doğru ve yeterli olmayabilir, eksiklerimiz, yanlışlarımız vardır, ama söz ve karar sahibi işçilerin olması böyle başlar ve böylelikle gelişecektir.

İşçilerin bu tür ve buna benzer faaliyetleri, hem biz işçileri bilinçlendirerek geliştirecek, hem de genel sınıf hareketinin bilimsel ve örgütsel gelişmesine ivme kazandıracaktır.

Bugün ülkemizdeki son derece vahşi ve baskıcı koşullarda "Taslak" yapma görevini yerine getirmek kolay bir iş değildir. Kolay değildir diyoruz; çünkü bu sözleşme taslağı biz işçilerin "Çalışma Anayasası"dır ve böyle bir nitelik taşı-

maya aday olan bu "Taslağımız"ı işverenlere kabul ettirmek, bunu uygulatmak; bilinçli, örgütlü ve sürekli bir mücadele ile olacaktır. Bugün "Taslak" yapımında ve bunu kabul ettirmedeki başarımız, yarın bize tam demokratik siyasal iktidarımızın ve onun "Anayasa"sını" nasıl yapabileceğimizi gösterecektir.

Bugüne değin yapılan ve bundan sonra da yapılacak olan tüm toplu iş sözleşmelerinin hedefleri olduğu ve olacağı gibi, biz işçilerin de bu toplu iş sözleşmemizde hedeflerimiz var ve bu hedeflerimiz şunlardır:

- "Vatanın bütünlüğü", "Halkın refahı", "Milli beraberlik", "Son Türk Müslüman Devleti" demagoji ve yalanlarıyla 12 Eylül askeri faşist darbesini yapıp, bu faşist yönetimin bizlerden aldıklarını geri almak.

- 12 Eylül askeri faşist yönetiminin yarı sivilleştirilmesi olarak devam eden bugünkü ırkçı ve tarikatçı Özal-ANAP yönetiminin 6 yıldır bizlerden aldıklarını geri almak.

- 12 Eylül faşizminin belgesi olan 82 Anayasası, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası, İş Yasası'nın işçi karşıtı, işveren yanlı hükümlerinin olmak üzere, tüm bu faşist düzenlemelerinin kaldırılmasının zorlanması.

- Sağlıklı, düzenli ve demokratik çalışma koşullarının getirilip bunların geliştirilmesi.

- Her işçinin kendisinin ve çocuklarının yeterli ve dengeli beslenmelerine, sağlıklı bir çevre ve konutta yaşayabilmelerine, işçi çocuklarının yeterli bilimsel ve toplumsal eğitim görebilmelerine yetecek kadar ücret alması.

- İşkolunun özelliği nedeniyle işçilerin kendi örgütleri olan sendikalar aracılığı ile yerel yönetimlerde söz ve karar sahibi olarak yönetime katılması.

- İşkolunun önemi ve özelliği nedeniyle; halkın sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşayabilmesinin sağlanması.

Tüm bu saydıklarımız bu toplu iş sözleşmelerimizin ana hedefleridir. Saydığımız bu hedeflerimizden gerçekleştirilmesi ve bunların geliştirilerek korunması; doğru bir sendikal mücadeleyle birlikte, bilimsel, tam örgütlü, kararlı bir demokratik siyasal mücadele vermemiz gerekmektedir ve biz işçiler bunun bilincinde olarak hareket ettiğimize inanıyoruz.

Bu toplu iş sözleşmemizdeki isteklerimizin gerçekleştirilip eksiksiz uygulanması için üretimden gelen gerçek gücümüzü en etkili bir şekilde kullanacağımızı, bunda kararlı olduğumuzu en yetkili ve en etkili kişilere işçiler olarak bildiriyoruz.

Taslak Komisyonu'na katılan bir grup işçi

“Atatürk’ün Çiftliği”nde Grev

ANKARA BÜROSU

Ankara’da 1990 yılının ilk grevi 500 işçinin çalıştığı Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) işyerlerinde başladı. Tarım işkolunda çalışan 7.5 milyon insanın çok az bir kısmı sendikalaşabildi. Sendikali işçilerin iş, ücret ve çalışma koşulları ise işler acısı. Yoğun bir sömürü, angarya düzeni hakim tarım emekçilerinin üzerinde. AOÇ kurulduğundan bu yana, ilk kez yaklaşık 290 işçisi greve gidiyor. (Kuruluşu 1925). Oysa AOÇ’ne sendika 1963’de girebilmiş. İşçilerin kendi emekleri üzerinde söz söyleme hakkının olmadığı, ücretlerin, işçilerin dışarda bırakıldığı toplu sözleşme masalarında belirlendiği bir sendikal düzende AOÇ’nde 65 yıldır grev yapılmamasına şaşmamak gerek.

Diğer basın mensupları ile birlikte grev yerine gittiğimizde, epeyce soğuk bir havada işçiler bekliyordu. Coşku, meraklı ve sorunlarını duyurmak için çok istekliydi. Tarım-İş Genel Başkanı Sabri Özdeş işçilere hitaben bir konuşma yaptı ve amaçlarının 1980’in satınalma gücüne erişen ücret olduğunu belirtti. Yanısıra getirdiği diğer sendikalardan temsilcileri de işçilerle tanıştırdı. 12 sularında grev pankartı işyerine asılmıştı.

Konuştüğümüz bütün işçiler oldukça dertliydi. Bize gösterdikleri uzun, ince şeritler halinde düzenlenmiş maaş bordrolarında 138.000 lirayı aşan ücrete rastlamadık. İşçiler de rastlamayacağımızı söylediler. Üstelik 138.000 lira bile her yığının harcı değil. Bir işçi: “Yakınımdaki orduvünde havai fişekler atılırken, biz burada hayvan pisliliği temizliyoruz. Havai fişeklere harcanan parayla insanca bir ücret almamız sağlamırdı” derken bir başka işçi; “Hâlâ bu ayın ücretini alamadık, hiçbir zaman gününde maaşımı ödenmedi” diyerek yakınıyordu.

İşçiler arasında çok yaşlı olanları da göze çarpyordu. Bunlardan “Apo Dayı” diye çağrılan ve 75 yaşında olduğunu söyleyen Aptullah Çınar, 50 yıldır AOÇ’da çalıştığını, 130 bin dolayında para aldığını söylüyordu. Apo dayı mevsimlik işçi gibi gösterilmesinden dolayı bir türlü emekli olamamış. Yılda iki ay sigortalı gösteriliyormuş. Tarım-İş Merkez Şube Başkanı Muzaffer Çakmakçı; “İşyerlerinde işçi sayısının değişken olduğunu, kasım-aralık aylarında mevsimlik işçilerin iş akitlerinin askıya alındığını ve marta doğru yeniden işe çağırıldıklarını ve bu nedenle birçok işçinin bir türlü emekli olamadığını söylüyordu. İşçiler, tarım işkolunun sigorta kapsamı-

na ancak alındığını ve 1977’de bir defaya mahsus geriye doğru borçlanarak geçmişteki çalışmalarını sigorta kapsamına sokabildiklerini, ama bu imkândan çok az işçinin yararlandığını söylediler. Bir bekçi “Bu nedenle 61 yaşında olmama rağmen ancak yaş haddinden emekli olabileceğim” diyor. Aynı kişi, işyerinde aldığı komik ücreti, kira, su, elektrik, ulaşım, yakacak gibi bir sürü masrafa harcayarak geçinmeye çalışan “gariban” diye tanımladığı işçilerin yanında, “işveren yanlısı” olarak tanımladığı bir işçi kitlesinin de olduğunu belirtiyor. Bu imtiyazlı işçiler lojmanlarda oturuyor,

ev, yakacak, ulaşım parası vermiyor ve kendilerine tahsis edilen bahçeleri ekip-biçebiliyor.

Sendika yetkilileri işverenden taleplerinin % 100 artı 20.000 TL ücret artışı olduğunu; tüm işçilerin (sözleşmeli, geçici ve kadrolu) toplu sözleşmelerden yararlanmasını talep ettiklerini; işyerleri arasında çok farklı olan çalışma saatlerinin ortalama haftada 45 saate indirilmesini istediklerini belirtiyorlar. Marangozlar, şoförler, tamirhane işçileri 45 saat çalışırken, ziraat şubesi 48 saat, hayvancılık şubesi 48-60 saat arası (aralıklı olarak çalışıyorlar ve sadece bir gün işyerlerinden ayrılıp evlerine gitme imkânları oluyor) çalışıyorlar.

İşçilere dayanışma duygularımızı ve tekrar geleceğimizi belirterek AOÇ’nden ayrıldık.

Kumkapı’da Katliam

16 Ocak 1990 akşamı kirlili karanlılık karabasan gibi bir kez daha çöküyordu kentin üstüne. Ucuz emek cenneti Türkiye’de açığa sefaletle karşı çoğu çocuk insanlar, daha çok mayınlı bir tarla gibi her adımda patlayıp yok olma tehlikesiyle can güvenliği olmayan bu işyerlerine geçebilecek, var olmak umuduyula girmek zorundalar. Girdiler... Akşam 17.00. İş güvenliği “işçinin en dalgın anda dahi kazaya izin vermeyecek tedbirlerin alınmasıdır, ama ufakbiryangın söndürülemez, yayılıyor yayılıyor. Bir değil, beş değil onyediyi buluyor ölümler. Zehirli gazdan ve ateşte kavrularak yanan cesetler hastane personellerini de acıya boğarken aynı koşullarda çalışan milyonlarca insan ölümü bir kez daha enselerinde hissettirip bu acıyı tattırıyor. Bir tek tanımı olabildiği bu vahşetin. Demokratik Tekstil İşçileri Sendikası basın açıklamasında büyükharflerle altı çizgili yazılmış... KATLIAM. Bütün

bunlar yaşanırken işyerinde (yangının olduğu) örgütlü DEMOKRATİK TEKSTİL İŞÇİLERİ SENDİKASI Genel Başkanı Asiye YAŞARGÜN ve iki bayan arkadaşısı basın açıklaması için olay yerine geldiğinde polislerle karşılaştı. Polisler, “Yaptığınız basın açıklaması izinsiz ve sakıncalı, bizimle karakola kadar gelin, fotoğraf çekmeyin, basın açıklaması dağıtmayın,” halka da “dağın dağın” diyorlardı. Asiye Yaşargün karakola götürüldü. Basın mensupları da gitti... Karakolda misafir olarak karşılandılar. Sonra bekleme salonuna alındılar. Asiye Yaşargün yukarı basın mensupları dışarı çıkarıldı. Görevli amir sendika başkanıyla yemekli çaylı sohbet yapacaklarını belirtti. İnsanlar avukatlı videolu sorgulamayı düşünürken, Kumkapı açıklarına yemekli çaylı sorgulama vurmuş da haberimiz yok. İşte böyle bir yer ayaklarımızı bastığımız toprak TÜRKİYE. ■

Yİ-TED Birinci Genel Kurulu Yapıldı

ANKARA BÜROSU

Türkiye işçi sınıfının önemli bir bölümünü oluşturmasına karşın, örgütsüzlüğün ve dağınlığının süre geldiği bir alanda yükselen ses olan Yİ-TED 1. Olağan Genel Kurulu, Gençlik Parkı Sosyal Hizmetler Salonu'nda açılış konuşması ve gündemin okunup oylanmasıyla başladı.

Divan seçimlerinden sonra yapılan konuşmalarda, Yİ-TED'in, işçi sınıfının mücadele geleneğinin üzerine oturduğu vurgulanarak, ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle emperyalizme peşkeş çekildiği belirtildi.

Genel Kurul'da insanın var olmasından bu yana, barınma sorununun olduğu, yapı işçiliğinin o zamandan beri toplumsal işbölümünde önemli bir yere sa-

hip olduğu anımsatılarak ülkede "emekçi halk katmanlarının ve işçi sınıfının dayanılmaz yaşam koşullarının -belki de en katmerlisini-" inşaat işçilerinin yaşadığı vurgulandı.

Yİ-TED'in, kuruluşundan bu yana geçen dokuz aylık süre değerlendirilip faaliyet raporunun okunmasından sonra, Geçici Yönetim Kurulu (GYK) oy birliği ile aklandı. Ortaklaşa hazırlanan program okundu ve Genel Kurul'un oy birliğiyle kabul edildi. Yİ-TED'in kültürel faaliyetlerde de bulunacağı ifade edildi.

Dernek organlarının seçimine geçildi. Genel Kurul'da bulunan üyelerin oy birliğiyle Yönetim ve Denetleme Kurulları seçildi.

Yeni Demokrasi ve Okurları SACE Grevinde

KARTAL BÜROSU

Dergimiz Yeni Demokrasi Kartal Bürosu 24 Aralık 1989 günü okurlarıyla birlikte SACE grevini ziyaret etti. İstanbul Kartal'da kurulu olan SACE fabrikası elektrik trafoları üretmekte ve 70 kadar işçi çalışmaktadır. Ağırlaşıp, çekilmez hale gelen yaşam koşulları karşısında bazı haklar ve ücret artışı talep eden SACE işçileri, işverenin katı ve uzlaşmaz tutumuyla karşılaştılar. Bunun üzerine, Otomobil-İş Sendikası grev gitme kararı aldı ve 87 sonlarında başlatılan grev günümüze kadar devam etti.

Dergimizce, grev ziyareti sırasında okunan basın açıklamasında işverenin bu tutumu şöyle açıklanmakta:

"Sınıf mücadelesinin damgasını vurduğu çağımızda, ezen ve ezilen çelişkisinin görüldüğü her mesele çetin bir savaşı gerektirir. Patronlar, 70 kişilik SACE işçisinin istediği hakları ve talep ettiği ücret artışı veremeyecek kadar fakir değildir. Onlar, küçük dahi olsa işçilerin kendi grev silahıyla aldığı bir kazanımı kendi düzenlerinin kaybı olarak görürler ve yıllardır ellerinde bulundukları üretim araçları ve siyasi iktidarıyla birlikte insiyatifli de kaybetmek istemeler.

Mevcut koşullarda grev kazanımları-

nın bir garantisinin olmadığı, egemen sınıfların her fırsatta bunları yok etmeye yönelik değişik silahlar kullandığı belirtilen açıklamada şöyle devam ediyor: 'Bilyoruz ki, bugün faşist iktidarın 70 kişilik bir işçinin isteğine kulak tıkayarak onların açlığına göz yumması, onun işçi düşmanı niteliğinden kaynaklanıyor. Ve yine bilmeliyiz ki, bu grev başladığı günde taleplerini elde etseydi bile bugün yine bir başka grev silahını konuşturma ihtiyacı duyacaktı. Çünkü son tahlilde grevlerin başarısı sadece kısmi iyileştirmeler sağlar. Ne zaman ki, emeğin özgülüşmesi ve üretim araçlarının çalışanların ortak mülkiyetini elde etme talebi-

Yİ-TED'İ TANIYALIM

İnşaat işçileri örgütsüzlüklerine son vererek, Ankara'da Yİ-TED'i (Yapı İşçileri ve Teknik Elemanlar Yardımlaşma Derneği) kurdular. Yİ-TED- 15-20 kadar inşaat emekçisinin çabaları ve tüm yasal işlemlerin tamamlanmasıyla 26 Ağustos 1989'da dernek binasında açılışını yaptı.

Yİ-TED Yönetimi kuruluş amaçlarını örgütsüzlükten doğan tüm sorunları aşmak, iş ilişkilerinde bilgisizlikten, yasal bir dayanakları olmamasından kaynaklanan, hep sonu sömürü ve aldatılma ile biten süreçleri aşma; üyelerinin ve inşaat çalışanlarını temel ve önemli haklarının mücadelesini vermek, yaşadıkları olumsuzların kaynağı olan toplumsal işleyişteki ve yasalardaki boşlukları öğrenmek olarak sıralıyor. Yİ-TED; **can güvenliği, iş güvenliği ve iş sürekliliği** açısından işçiler ve işverenler arasındaki ilişkilerde belirleyici unsur olmayı ve sendikalaşmayı önüne hedef olarak koyuyor. Sendikalaşmadan önce ülke çapında dernekleşmenin tamamlanmasını ve buna bağlı olarak federasyonlaşmayı amaçlıyor.

Derneğin adresi şöyle; Hükümet Cad. Hilal Sokak 25/7 İsmetpaşa/ANKARA

ne yönelip ve bu genel bir grev halini alır, işte o zaman işçinin zafer davullarının çaldığı an olur."

Yaklaşık 50 okurun katılımıyla gerçekleşen SACE grevi ziyareti sazların çalınması, türkülerin söylenmesi ve halayların çekilmesiyle devam etti. Okurların sınırlı olanaklarıyla yaptıkları yardım grevci işçilere teslim edildi.

Grev ziyareti bitiminde, dergimiz YENİ DEMOKRASİ'nin her zaman haklarının ve direnenin sesi olduğu belirtilecek, bu tür dayanışmaların sıklaştırılarak sürdürülmesi ve öneminin bilince çıkarılması gerektiği vurgulanarak son buldu. ■

ASELSAN işçisinin mücadelesi

ANKARA BÜROSU

ASELSAN TC'nin askeri elektronik sanayiinin gözbebeği olan beş ortaklı bir anonim şirkettir. Şirketin % 97'si Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nın, geriye kalan % 3'lük kısım ise PTT, OYAK, OYAK SİGORTA ve Türk Polisini Güçlendirme Vakfı'na ait. İşyerinde kışla disiplini uygulanır. Ast üstün emir ve talimatlarına uymak zorundadır ve orada üst her zaman haklıdır.

İşpionculuk, şefe-müdüre yakınlık, hemşehrilik "başarı piri"yle ödüllendirilir ASELSAN'da. İşçiler buna **yağcılık primi** adını koymuşlar.

Heryıl milyarlarca lira kâr sağlayan ASELSAN'da ücretler gültünc denemek kadar düşüktür. Ayrıca sosyal haklar da yok denemek kadar azdır.

ASELSAN'da işçilerin Otomobil-İş'e üye olmalarından ve sendikanın yetki başvurusundan sonra işverenin baskı ve entrikaları da arttı. Buna Türk-Metal Sendikası'nın çabalarını da eklemek gerekir. Faşist sendikacılığın pirlerinden olan Türk-Metal, ASELSAN işçilerine gönderdiği bir sayfalık metinlerde şunları söylemekte; "Otomobil-İş kurbanlık olarak ASELSAN'ı seçti!", "ASELSAN'da maceracı sendikacıya geçit-yok!", "Otomobil-İş sarı sendikadır." vb.

ASELSAN işçilerinin uzun zamandır sendikalaşma çabaları olmasına rağmen, bu sese kulak vermeyen Türk-Metal, sendikalaşma Otomobil-İş nezdinde somut birhal alınca, nasıl olduysa işçileri hatırlayarak, gerçek işçi sendikasının kendileri olduğunu, birkaç tabak yalancıyla birlikte üzerine basa basa beliriyor. Türk-Metal bugün Otomobil-İş'e saldırarak, onun nezdinde sendikal çalışmayı açık açık engellemeye çalışmaktadır. Sendikalaşma - bu anlamda olsa örgütlülük- örgütsüzlüğe göre daha ileriye temsil eder. Örgütlendikleri sendikanın rengi ne olursa olsun, sendikalaşma çabası içerisine giren işçileri desteklemek gerekmektedir. Çünkü, gerçek anlamda sınıf sendikacılığına varmanın yolu da buradan geçer.

İşçilerin sendikalaşma çabalarına engel olmak, elbetteki Türk-Metal'in şanına yaraşan bir durumdur. Her dönemde işçi düşmanlığını değişik şekillerde, iğrenç ayak oyunları ile ortaya koymuş bir sendikadır Türk-Metal. ASELSAN

işvereniyle bir ağızdan, işçilerin sendikalaşma çabasına tavır alması bir kez daha Türk-Metal'in faşistliğini ve dolayısıyla da işçi düşmanlığını gözler önüne sermiştir. Tüm bunlara rağmen, Türk-Metal; "işçilerin alın terini göz nurunu işverene peşkeş çeken Otomobil-İş" di-yebilmektedir.

ASELSAN işçilerinin Otomobil-İş'de sendikalaşması üzerine, işveren 11-12-1989'da 5 işçinin işine son verdi. Ardından da 500 işçinin daha atılacağını duyurdu. Bu işçiler, sendikal çalışmada aktif rol almamışlardı. İşveren, bu yolla, işçilerin tepkilerini ölçmek ve sonuç kendisi için olumlu olursa, ardından daha büyük işçi atımını amaçlamıştı. İşverenin bu tavrına karşı ASELSAN işçilerinin cevabı arkadaşları tekrar alınmaya kadar işi bırakmak oldu. İşverenin bu tür oyunları sökmeyince bu kez de çevik kuvvet ve sivil polis devreye girdi. Bu dasonuçvermeyince, işveren işçileri

tekrar işe almak zorunda kaldı. Bundan sonra işveren yeni bir oyun tezgahladı; işçileri tazminat vererek gönüllü işten ayrılmaya teşvik etmekte ve bu yolla sendikal çalışmanın gücünü kırabileceğini ummaktadır.

İşçiler tüm bu ayak oyunlarına karşı, 17 Aralık 1989'da sendikaları aracılığıyla ve valiliğin yer sorunu çıkarak engellemeye çalışmasına karşın, güzel bir moral ve dayanışma şenliği düzenlediler.

İşveren 15 Ocak 1990'da sendikanın yeterli çoğunluğu olmadığını iddia ederek iş mahkemesine başvurdu. Aslında bu itiraz, işverenle birlikte, işçilerin sendikalaşmasına engel olmak isteyen Türk-Metal'den bekleniyordu. Daha fazla teşhir olmamak düşüncesiyle olsa gerek, Türk-Metal ağaları itirazda bulunmadılar.

ASELSAN işçileri, işverenin tüm tertip ve entrikalarına karşı uyanık olmalıdır. Bundan sonra olabilecek işçi atımlarına karşı hazırlıklı olunmalı, birlik, dayanışma ve örgütlülük hem nitel, hem de nicel olarak güçlendirilmelidir. Çünkü, bu mücadelede başarıyı güçler dengesi belirleyecek... Ve bilinir ki işçi sınıfı örgütlüyse herşey, örgütsüzse hiçbir şeydir. ■

DOKUZ KARTAL TÜYÜ

bu ne ilk dokuz damladır
elmacak kemiklerimizden süzülüp
dilimizi tuzlayan
ne de son dokuz boğumlu düğümdür bu
boğaz yolumzu hıçkırtan

dokuzlarca kuş uçuşu var göçmeye
gelincik tarlasından
dokuz kez daha gelip de geçecek kırlangıç
son muştudan önce
beş dişi kuğunun asil boynunda
dokuzlaştıkça kan damlası
kar yanığı düşlerin izi peşlenecek

dokuz kartaltüyü düştükçe
memleketin karlı koynuna
ayaklandıracak parke taşlı sokak aralarını
bir ikiye bölündükçe rengini bulacak çağ
beş nazlı maral uçtukça kartalyuvasından
toprak kızaracak
son düğünden önce tüm orkideler
partizanlaşacak

2.1.90
OGÜN. K.

Tez-Koop İş'de Sendikacı ve İşçi Kıyımı

Tez-Koop-İş'de sarı sendika ağaları yükselen sınıf bilinçli sendikal mücadele karşısında koltuklarını korumak ve mevcut varlıklarını sürdürmek için anti-demokratik uygulamalarla oldu bittiye getirilen kongreler yapıyor, patronlara rica ederek işyerinden işçi attırıyor, asılsız bahanelerle sendika şubesini tasviye ediyor.

Sınıf mücadelesinde patron dostu işçi düşmanı sarı sendika ağalarının gerçek nitelikleri Tez-Koop-İş Başkanı Kenan Gündüz'ün "Migros Genel Müdürü Uğur Çatbaş'a söz verdim. 6 Kasım'da ne Aynur ne de 3 nolu şube olmayaacaktır. Verdiğim sözü tutacağım" demeci, TÜBİTAK Başkanı Prof.Dr.Mehmet Ergin'in "Sendika başkanı huzursuzluk çıkaran işçilerin adını verdi. Bunların kurumdan uzaklaştırılmasını talep etti. "açıklaması ile bir kez daha bütün çıplaklığıyla suyuza çıktı".

Tez-Koop-İş yönetimi ve genel başkanı Kenan Gürbüz statükoyu sürdürmek yaklaşan Türk-İş Kongresi'nde konfederasyon ağalarına destek vermek, etekleri altında yer almak için önce varolan çibân başlarını (kendileri açısından) yok etmeyi ötesinde de sınıf sendikacılığı doğrultusunda yeni oluşumları bastırmayı hedef seçtiler.

Sarı sendika ağaları, başta şube Başkan Aynur Karaaslan olmak üzere 3 nolu şubeyi karalisteye aldılar. Sonra da 2 nolu şubede oluşmaya başlayan sınıf bilinçli sendikal hareketi bastırmak için bu şubede korsan nitelikli olağan kongre yaptılar. Batılı burjuva yasalarına rağmen kendilerine aşırı karizmatik şekilde düzenlenen yeni iş yasalarında kongre çağrısı raporların sunulması, delege seçimi gibi konularla yasaları ihlal eden çeşitli usulsüzlükler gerçekleştirdiler. Bunun üzerine 2 nolu şube üyeleri İstanbul 1. iş mahkemesine, şube olağan genel kurulunun iptali konusunda dava açarak kongrenin iptalini istediler. İ.Ü. Hukuk Fakültesi İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Anabilim Dalı Öğretim Üyelerinden oluşan birliği mahkemeye kongrenin usulsüz yapıldığı gerekçesiyle görüş bildirir. Mahkeme henüz sonuçlanmadığından sendika ağaları bu korsan kongreyle, sendika genel kongresini yapma hevesine kapılır. 2 nolu şube işçileri kendilerinin temsil edilmediği, sendika içi demokrasinin ihlal edildiği bir kongreyi durdurmak için İst. 1. İş Mahkemesine dava açarak yapılması düşünülen korsan nitelikli Tez-Koop-İş Genel Kongresi'ni durdurma kararı alırlar. Ancak sarı sendika ağaları Ankara 3. İş

Mahkemesine dava açarak, Türk-İş kongresine katılma bahanesiyle 2-3 Aralık'ta sendika genel kongresini yaptılar. Oysa İst. İş Mahkemesi kararına göre "Hiçbir üyenin ve delegenin genel kurula katılması engellenemez" yani tüm şubelerin katılacağı demokratik bir sendika genel kongresi olması gerekirken hile ve sahtekârlığa dayanan korsan bir kongre yapılır. Polis gözetiminde yapılan kongreyi Aynur Karaaslan ve üyeler toplantıya alınmaz. Genel kurul gündeminde olmadan, yeterli çoğunluğun bulunmadığı bir ortamda Aynur Karaaslan ve 3. şube ihraç edilir. Aynur Karaaslan ve arkadaşları bu kararı protesto etmek için 27 Kasım'da Ankara'da başlattığı açlık grevini İstanbul şubesinde geniş taban destekli bir ortamda sürdürdü. Başta işçiler olmak üzere çeşitli kesimler imza kampanyası, destek açlık grevi ve şubede sloganlı protestolarla bu direnişi sahiplendiler. Buna rağmen sendika ağaları Türk-İş kurulutayını oluşturup komprador patron ağalarını temsilcisi Şevket Yılmaz ile grubunu yönetime getirdiler.

Komplö dolu kongrelere, çirkin ihraç kararlarına tanık olan ve haksız bir şekilde şubeleri kapatılan, Tez-Koop-İş emekçileri için yeni bir dönem başlıyordu. Bir yandan işveren sömürüsü diğer yandan temsil edilme ve söz haklarını gasp etmiş bir sendikada örgütlü olmaları iki seçeneğe itiyordu. Kendilerinin deyimiyle "ya bu ihanete boyun eğip açlığa teslim olacaktık ya da onuru muza sahip çıkıp sarı Tez-Koop-İş genel merkezine gereken dersi verecektik" ikinci yolu seçen işçiler topluca sarı sendikadan istifa etmeye başladılar. Bu durum karşısında, İmren Aykut'tan ricayla aldığı yetki ve işkolu barajını kaybetme telaşına düşen Kenan Gürbüz yeni oyunlara girdi. Yeni bir şube açıp, daha önce seçilemeyen Veysel Cingöz, Emin Meriç ve birkaç grev kırıcıyı göreve atadı. Yine işveren yardımıyla çeşitli baskılar, komplolar düzenlediler. İşçileri değişik işyerlerine sürdüler. İşçilere, sendikadan istifa etmeleri, edenlerin de geri dönmeleri halinde işten attırma tehdidinde bulundular, "elkol hareketi, kaba davranış" gibi asılsız iddialarla iki işçiyi işten atturdular. Bunun üzerine bir grup işçi, arkadaşları İlyas Battal ve Nevzat Kırık'a yöneltilen suçlamaların asılsız olduğunu belirten imzalı bir dilekçeyi Migros, Türk TAŞ Personel Müdürlüğü'ne sundular. İşten atılan işçiler ise tüm bu olumsuzlukları protesto ederek açlık grevine başladılar. İşçiler sendika işveren işbirliğiyle gelen baskı, sürgün ve tehditlerinde mücadelelerini engelleyemeyeceğini belirttiler. ■

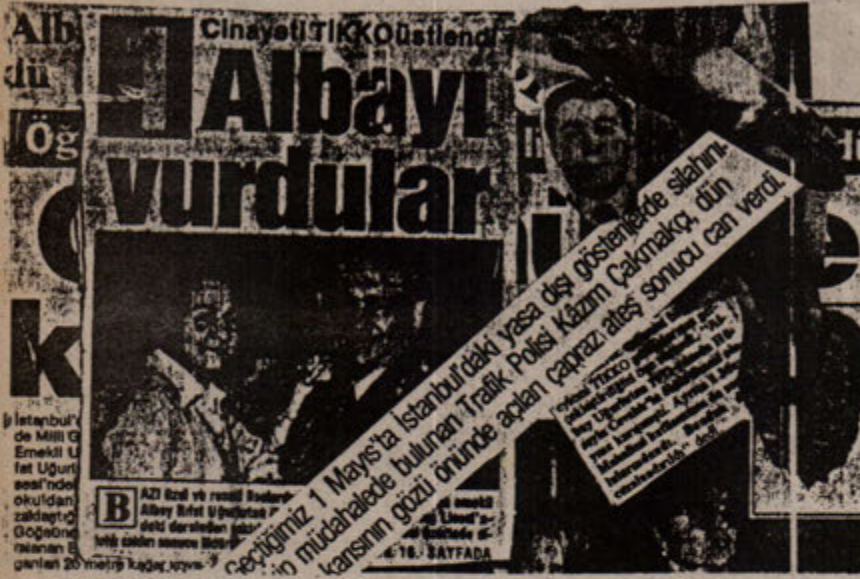
DESAŞ'ta grev kırıcılığına işçiler uyanık

Desaş Kimya ve Gıda Sanayi'nde işverenin alışlagelmış grev kırıcı tavırları ve işten atmalara, işçilerin etkin mücadelesiyle boşa çıkarıldı. Grev 2. ayında başarıyla sürüyor.

Desaş patronu uzun süren grevlerden etkilenmemek ve grevleri kırmak için iş makinelerinin bir kısmını toplu sözleşmelerin yaklaştığı dönemlerde çeşitli bahanelerle işletmenin METALUM ve diğer yan kuruluşlarına aktarıp grev anında üretimi devam ettirerek grev kırıcılığıyla toplu sözleşmelerde anlaşmaya yanaşmıyordu. Bununla da yetinmeyip sınıf mücadelesinde etkin olan ve kıdemli işçileri iş kanununun 13. maddesi ve keyfi sebeplerle işten atıp düşük ücretli işçi alınmasına gidiyordu. Bunlardan her zaman olumsuz etkilenen işçiler, toplu

sözleşmeler başlamadan önce, makinelerin naklini (yan kuruluşlara) önlemek için "üretim yapıldığını" iş mahkemesine bildirip ihtiyati tedbir kararı alarak işi durdurmuşlardır. İşçiler işten atılmaları karşı da, 76. mad. yeni toplu iş sözleşmelerine "ilk giriş ücreti" adı altında yeni bir madde eklemişler. Hem yeni haklar peşinde hem de kıdemli işçilerin işten atılıp yerine düşük ücretli yeni işçiler alınmasını önlemeye çalışmaktalar. İşçiler özellikle işe "ilk giriş ücreti" maddesinin işvereni oldukça rahatsız ettiğini, diğer işyerlerine yayılması için bu maddenin lafını dahi yapmaması arzusunda olduğunu belirtmekte, bu maddenin ülke çapında yaygınlaştırılması ve mücadelesinin verilmesi istediğindedir. ■

Albay ve Polis Öldürüldü

Bazı özel ve resmi liselerde Milli Güvenlik dersleriyle birlikte MIT'te "Psikolojik Savaş" dersleri veren emekli Albay Rifat Uğurlutan 23 Ocak 1990 günü Kurtuluş Lisesi'nde çıktıktan sonra uğradığı silahlı saldırı sonucunda öldürüldü.

Olaydan sonra elimize geçen TKP/ML imzalı bildiriye "Partimiz TKP/ML Ocak ayının son haftasını parti ve devrim şehitlerini anma haftası olarak ilan etmiştir. Partimiz Devrim şehitlerini anmanın en önemli yolu olarak da, katillerinin cezalandırılmasını görmektedir.

Cam İşvereni İşçi Atmayı Meslek Edindi

Cam Holding'e bağlı işyerlerinde 21 işçinin gerekçesiz sokağa atılması olayının yarattığı yankı Kristal-İş Sendikası'yla işçiler arasındaki mücadele de kendini buldu.

Cam Holding'e bağlı Topkapı Şişe Cam'dan 12 kişi, Kırklareli Cam'dan 6 kişi, Çayyova Cam Elyaf'tan 3 kişi olmak üzere toplam 21 işçi işverencebarbar, keyfi bir şekilde işten atıldılar. Topkapı Şişe Cam'dan atılan 12 işçiden 3'ü başlattıkları açlık grevi eylemiyle, bu haksız atılmaları ve sendikamızın olaylar karşısındaki tavırsızlığını ve yer yer açığa çıkan işveren işbirlikçi yüzünü teşhirci yöneldiler.

İşverenin 8 aylık masabaşı görüşmelerine rağmen sözleşmede daha önce alınmış olan kararlara uymaması, daha da ileri giderek sendikayı bile tanımadığını ilan etmesi karşısında Kristal-İş Sendikası sessiz kalıp, teslim bayrağını çekmişti.. İşveren bu kez de bu teslimiyet-

tin kendine kazandırdığı güle ikinci bir atığa kalkarak toplam 21 işçiyi kapının önüne bırakıyordu.

Tüm bu olup bitenlere rağmen Kristal-İş'in hiçbir şey yapmamanın yaygarasını yapması işçilerle sendika arasında patlayan kargaşanın koşulu oldu. İşçiler çeşitli eylem istemleriyle sendikayı zorladılar. Sendika işveren yüzüyle sahneye çıktı. Sergilediği oyalama sahneleriyle işçilerin bu doğrultudaki istemlerini eritmeyi başardılar. Sendikamızın olaylar karşısındaki izlemiş olduğu politikalar onun bu haliyle işçilerin çıkarlarını değil, işverenin çıkarlarını yansıttığını, gözettiğini ortaya koymaktadır.

Tüm bu olaylar kamuoyunun dışında sessiz sedasız olup bitiyordu. Fakat Topkapı Şişe Cam'dan atılan 12 işçiden 3'ünün açlık grevi eylemine başlaması olayları kamuoyuna yansıtan bir ışık oldu. Eylemin kamuoyunda bulunduğu güç, işveren ve Kristal-İş'le işçiler arasında-

Bundan hareketle, MIT mensubu 1 Haziran 1971'de THKP-C önderlerinden Hüseyin Cevahir'in katledilmesinde, 2 Eylül 1977'de 1 Mayıs mahallesinde 12 kişinin katledilmelerine sorumlu düzeyde katılan ve bir dizi irili ufaklı suçlardan sorumlu faşist emekli Albay Rifat Uğurlutan, TKP/ML tarafından gıyabında yargılanıp idama mahkûm edilmiş ve TIKKO İl Komutanlığı'na bağlı gerillalar tarafından başarıyla infaz edilmiştir" şeklinde devam eden bildiriyle TKP/ML Albay Rifat Uğurlutan'ın öldürülmesini üstleniyordu.

Öte yandan, Mehmet Akif Dalcı'nın ölümü yüzlerce kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan 1 Mayıs 1989'daki kitle gösterilerde Şişhane'de göstericilere karşı hedef gözetmeden silah kullanan trafik polisi M.Kazım Çakmakçı 30 Ocak 1990 günü Kasımpaşa'daki evinin önünde baskından vurularak öldürüldü.

Olay yerine bırakılan Dev-Sol Silahlı Devrim Birlikleri imzalı bildiriye "... 1 Mayıs 1989 günü halkımızın üzerine ateş açarak Mehmet Akif Dalcı yoldaşımızı şehit eden polis uzun ve titiz bir araştırma sonucu bulunmuş ve cezalandırılmıştır" denilmektedir. 1 Mayıs olaylarından sonra Kazım Çakmakçı'nın M.Akif Dalcı'yı vuran polis olmadığı açıklanmış fakat M.Kazım Çakmakçı trafik şubesinden alınarak Asayiş Şubesi'nde görevlendirilmişti. ■

ki çelişkileri açığa çıkardı. Bu çelişkiler zaman zaman şiddetlendi. Yine de olaylar saman alevi misali parlayıp sönen bir zeminde sonlanmasına rağmen Açlık Grevi işveren-sendika işbirliğine dayalı politikayı teşhir eden yönü ile işçiler için olumlu bir kazanım sağladı. ■

Oyunması ve okutulması açıdır!

Sovyetler'e karşı BÜYÜK KOMPLO

1917- 1947

Michael Sayers - Albert E. Kahn

Tekellerin radyolarının, haber ajanslarının, televizyonlarının ve basınının tahrifatlarına ve Troçkistlerin karşı-devrimci komplolarına karşı BÜYÜK KOMPLO bir düzelticidir.

BÜYÜK KOMPLO yalan ve tahrifat ortamında bir hatırlatıcıdır.

BÜYÜK KOMPLO gerçeğin kürsüsüdür.

BÜYÜK KOMPLO eşi benzeri görülmemiş bir yalan ve gerçeğin tahrifatı döneminde, bir yaratıcı gerçekçilik eylemidir.

Necatibey Cad. 25/9 Sıhhiye-ANKARA

Yeni Demokrat

GENÇLİK

Anti-Faşist Mücadele ve Yeni Demokratik Gençliğin Görevleri

Marksist bilgi teorisinin yükseldiği temel; Toplumsal Pratik. Yani bilgi pratikten doğar, onun üzerinde şekillenir ve yeniden pratiğe dönerek yanlışlarından arınır, bu kez daha üst seviyede bilginin sınırlarını genişletir, işte sonsuz helezonlar şeklinde sürekli yinelenen teorisin ve pratiğin bu diyalektik süreci bilimin bugün erişmiş olduğu düzeyin ve gelecekte alacağı seviyenin açıklayıcısıdır.

Toplumsal pratik deyince de şunu anlıyoruz. Üretim mücadelesi, sınıf mücadelesi ve bilimsel deney. Bu üçlü süreç boyunca şeylerin diyalektik-materyalist tahlili marksist bilgi teorisini oluşturur ve gelişmenin ileriye yönelişin kılavuzu olarak toplumların siyasi yaşamında belirleyici bir güç olarak yerini alır.

Toplumsal pratik deyince, dolaysız ve dolaylı toplumsal pratiği anlıyoruz. Bizim dışımızdaki toplumsal pratiği reddedip, yalnızca kendi pratiğini esas almanın, bilginin, bizim dışımızda oluşan toplumsal pratikten çıkarılan kazanımlarına dudak bükmenin, evrensel özgül arasındaki bağı koparmanın dar deneycilik olduğunu, bilginin sınırlarını daraltarak model üzerinde çalışmak olduğunu belirtelim. Kendimizden önceki deneyleri ve bilginin erişmiş olduğu seviyeyi atlamadan, bunlar içinde evrensel geçerli olanları saptayıp bunlar üzerinde yükselen bir laboratuvar araştırmasının anlamlı ve gerçekçi olduğunu söylüyoruz. Örneğin: Bir termodinamik problemin çözümünde, süreklilik eşitliğini, maddenin korunumu prensibini vb. her seferinde o problemin dar sınırları içinde yeniden keşfetmek durumunda değiliz. Her problemin çözüm yolları farklı olmasına karşın, çözümün genel yolu, daha önce doğruluğu kanıtlanan bu temel kabüller üzerinde yükselecektir. Bilimin evrensel doğrularını reddetmenin revizyonizm olduğunu belirtelim.

Öte yandan birincisi kadar sakat diğer bir yaklaşımda, kendi pratiğine sırt çeviren, dolaylı pratikten doğan bilginin evrensel ve özgül sınırlarını kavramadan bu ikisini aynılaştırarak kitap ağzıdır ki; buda dogmatizm'dir. Terazide 1 kg. elmanın dünyada farklı ayda farklı lbreyi göstermesinin nedenlerini anlayamayan, hazır reçetelerin istediği, arzuladığı sonucu vermemesinin karşısında paniğe kapılıp, bir çırpıda bilime isyan edip, revizyonizm de demirleme eğilimi taşıyor dogmatizm. Kendi koşullarını ve pratiğini kavrayamadığı, evrensel özgül arasındaki bağı koyamadığı ölçüde, bu kez kendi dışındaki pratiği de bir anda gözden sürebilecek bir öz taşıyor. Örneğin: Termodinamiğin her probleminde aynı yöntemi izleyip istediği sonucu bulama-

yınca paniğe kapılıp, bu kez süreklilik eşitliğinin, maddenin-enerjinin korunumu temel prensiplerinin yanlışlığından dem vurmaya, tartışmayı artık bilimin aşığı geri seviyelerdeki tekrarlarda tutmaya çalışır. Böylelikle bilginin gelişmesinin önünü tıkayarak dogmatizm revizyonizmle kardeşliğini ilan eder.

İster dar-deneyci olsun, ister dogmatik-revizyonizm olsun, kavrayamadığı, kavramak istemediği şey şudur: Teori ve pratiğin diyalektik birliği... Bunları karşı karşıya koymak, birini diğerinin yerine geçirmek felsefi olarak idealizm, siyasi olarak revizyonizmdir. Yani burjuva ideolojisidir.

İşte bizim bakış açımız ne kendi yaşadığımız deneylere, ne de bizden önce yaşanan deneylere gözümüzü kapamadan, özgül farklılıkları karartmadan, ama öte yandan abartmalara da gitmeden evrenseli özgüle uyarılama perspektifi olmalıdır. Bugünü açıklamanın ve yarına yön vermenin altın anahtarı: MLMZD bize bunu öğretiyor. Üç şeyden öğreneceğiz: "DÜŞMANDAN, KİTLELERDEN, YENİLGİLERDEN" ...Tarihimiz bize bunu öğretiyor.

Bu yazımızda esas olarak son siyasi gelişmelere bakış açımızı koymaya çalışacağız. Bunu yaparken de yukarıda değindiğimiz perspektif manivelamız olacaktır. MLMZD'yi görüşlerimizin teorik temeli ve bir eylem kılavuzu olarak görüyoruz. Bu nedenle hareket noktamız bilimin bugün erişmiş olduğu en üst seviyeden ML-MZD olmalıdır. Konumuz esas olarak TÜRKİYE DEVRİMCİ HAREKETİNİN yenilgisinin geniş açılımını yapmak olmasada, özellikle öğrenci hareketi içerisinde farklı bir boyutla gündeme giren anti-faşist mücadele hattı sorununu salt bu günün sorunu olarak görmediğimizden, konumuz ölçüsünde "geçmişin" değerlendirmesine girmek durumundayız. Bu özellikle TDH için daha da zorunlu olmakla beraber, özelde Sınıf Bilinçli Proletarya'nın (SBP) almış olduğu yenilginin nedenleri arasında da önemli bir paydayı temsil etmektedir.

Bu kısa değiniden sonra konumuza girelim. Her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki: her olguyu kendi koşulları içinde değerlendirmek, yanlışları ayıklarken toptan inkarcılığa kapılıp "kurunun yanında yaşı da yandırmamak" isabetli tahlillerde bulunmanın ve önmüdü açmanın ilk şartıdır. Bu yönüyle de yanlışlarımızı işaret edip onlardan arınırken, doğrularımıza da o ölçüde sahip çıkmayı doğru bir politika olarak görüyoruz.

Evet, 12 Eylül öncesi gördüğümüz bir film bu gün hakim sınıflar tarafından yeniden önmümüze sürülmekte. Geç-

miş senelerdeki yazılarımızda belirttiğimiz gibi ülkemizde faşizm geçmişteki sivil uzantılarını önemli ölçüde resmîleştirilmesine (Teritoryal savunma, köy koruculuğu vs.) karşın, sivil-faşist hareketi gayri resmi bir tarzda örgütleyip halkın gelişen iktidar mücadelesini saptırmanın bir aleti olarak yeniden devreye sokacağından, bu yüzden sivil faşist harekete karşı devletle bütünselliği içinde tavrı almanın gerekliliğinden söz etmiştik. Van'da M.Şirin Tekin'in öldürülmesi, bu ölçüye varmasa bile birçok okulda sivil faşist hareketle devrimci öğrencilerin karşı karşıya getirilmesi, okullardaki sivil polislerin "Uyuyan aslanları uyandırmanın (sivil faşistleri kast ederek) biz gidersek onlar gelir. Bilirsiniz onlar bize benzemez" vs. şekli tehditleri hakim sınıfların eski politikalarını yeniden devreye sokacaklarının belirtiliydi. Bugün için bunun daha ilerki boyutlarda devreye sokulması "polis çekildi sağ-sol çatıştı" demagojilerinin kitleler üzerindeki etkileriyle orantılı bir tarzda gelişeceğini belirtmek sanırız kehanet olmaz. Düşmanın politikalarını saptamak; Bu politikanın hangi ihtiyacı ürünü olduğunu bilince çıkartıp, kendimizi ve kitleleri bu bilinçle silahlandırmak, bunu yaparken de geçmiş pratiğimizin muhasebesini gözden uzak tutmamak ve en az bunlar kadar önemli olarak: Dünya devrimci ve komünist hareketinin deneylerinden yararlanıp, evrensel doğrulara sahip çıkıp, bu miras üzerinde kendi deneylerimizi birleştirip silahlanmak bu hesaplaşmada tayin edici bir öneme sahiptir. İşte tüm bunlarla silahlandığımız ölçüde, egemen sınıfların silahlarını geri teptirebilir: Bu politikalarını kendilerini deşifre edip, onların hızlandıran bir noktaya çekip, teşhirlerini ve gerçek yüzlerini kitleler karşısında hızla deşifre edebiliriz.

Daha önce belirttiğimiz gibi TDH'nin yenilgisinin en önemli nedenlerinden birisi: Mücadelenin anti-faşist bir perspektifi aşamaması, daha doğrusu anti-faşist mücadeleyi iktidar mücadelesinden kopuk bir tarzda ele almasıydı. Egemen sınıfların bu alandaki politikalarını kavrayıp, onların çekmek istediği hatta kalmamak, tersine, egemenlerin siyasetine karşın sorunu siyasi iktidar mücadelesine hizmet eden onu tamamlayan bir öge olarak ele almak gerekmektedir. "Sağ-sol çatışması... anarşi-terör...kardeş kardeşi vuruyor... tarafsız-kurtarıcı devlet..." demagojilerini ve yaşama geçirilmek istenen senaryonun esin kaynağı ise: Kendi eliyle örgütlediği sivil faşist hareketi halkın üzerine saldırtıp bunu toplu katliamlar derecesinde yaygınlaştırıp (Maras, Sivas, Çorum, 1 Mayıs'lar vs.) halkın can talebi sorununu devletten bağımsız bir tarzda gösterip halkın tüm diğer ekonomik, sosyal, siyasal taleplerinin önüne geçirmek, "tarafsız sınıflar üstü devlet" imajıyla, gelişen devrimci mücadeleyi siyasi iktidar hedefinden saptırmak, yalnız bırakmaktı. Buna karşın, anti-faşist mücadelede kalıtılmak ve bunu iktidar hedefine dönüştürmede düşülen yanlışlık ve eksiklikler olarak da: Anti-faşist mücadeleyi sivil faşist hareket seviyesinde ele almak, onu anti-empyralist ve anti-feodal demokratik halk devriminden ayrı bir sorun olarak görmek; Gündeme sıkışıp "acil talep ve ihtiyaçların" ne şekilde, neye hizmet eder hale getireceğini kavrayıp bunu yaşama geçirme yeteneğinin gösterilememesi (taktikler) stratejiden kopuk bir tarzda değil, onu geliştiren, yaklaştıran uzun soluklu bir perspektif içinde ele almamak) vede en önemlisi anti-faşist mücadeleyi şehirlerin sorunu olarak ele alıp özü toprak devrimi olan DHD'yi ertelemenin teorilerini yapmak olarak sıralanabilir.

Birinci olarak, faşizmi ülkemizde sivil faşist hareket seviyesinde geçici, güncel, taktik bir sorun olarak görmek aslında faşizmin üstünü örtmenin ve onu aklamaların politikasıdır. Ülkemizde faşizm tehlikesi yoktur; Faşizm var-

dır. Emperyalizm ve proleter devrimler çağı olarak adlandırılan bu tarihsel kesitte emperyalist burjuvazi yoğun bir ekonomik bunalım içinde kıvrılmaktadır. Emperyalist-kapitalist ülkelerde bu bunalımın etkileri yarı sömürge, sömürge ülkelerden aktarılan kaynaklarla nispi bir ferahlık yaratsa da bu geçici bir durumdur. Bu tür ülkelerde burjuvazi faşizme eğilim göstermesine rağmen bu ülkelerin işçi sınıfının bilinç ve mücadele deneyimleri pratikte bunu engellemekte ve burjuva demokrasi (bu ülkelerde) esasta işlerliğini devam ettirmektedir. Ancak emperyalist burjuvazinin kendi cephelelerindeki bu durum geçicidir ve sorunun alacağı biçimin kaderi emperyalizmin cephe gerisi diye adlandırılan sömürge, yarı sömürge ülkelerdeki mücadelenin sonucuna bağlıdır.

Emperyalizmin sömürge ve yarı-sömürgesi pozisyonundaki ülkeler içinse durum farklılık göstermektedir. Metro-pollerdeki nispi "refahın" bedilini bu ülke halkları iliklerine kadar ödemektedir. Bu ülke burjuvalarının ve iktisadın zayıf oluşu, ekonomik bunalımın derinliğiyle paralel olarak siyasi bunalımın hızla derinleşmesi ve yönetenleri tehlikeye düşürmesiyle bizim gibi ülkeler, başından beri faşizmle yönetilmek şeklinde olagelmıştır. "Yük olmanın eşliğindeki emperyalistler ve gericiler dünyanın her köşesindeki zorbalıklarını ve saldırganlıklarını artırmakta her yerde faşizmi tezgahlamaya çalışmaktadır... Bugünkü düzenin temelleri yıkılmadan, faşizmin sosyal dayanağı olan sınıfların iktidarı çöktürülmeden faşizm tehlikesi savuşturulamaz, Faşizmin soluğunu kesecek mücadele de ancak ve esas olarak iktidarı halk sınıflarının eline geçirmesini sağlayacak olan proleterya önderliğindeki halk savaşı mücadelesi olabilir." (İ.K. Sy. 301). Evet, faşizm bizim ülkemizde taktik bir sorun, sivil faşist hareket seviyesinde bir sorun olarak ele almak bir yana, tam tersine stratejik DHD'nin ortadan kaldıracağı kilit bir sorundur. Faşizmin ülkemizde geçici bir sorun olmadığına ve yaşadığımız buca yılın sonunda her derde deva "direniş komitelerinin" anti-faşist halk örgütlenmelerinin ardından neden hâlâ bu sorunu çözmek bir yana daha ağır bir biçimde üzerin izde durmamızın nedenlerini ve sorunun iktidar sorunuyla örtüşmesinin açıklamasını bakın İbrahim nasıl yapıyor? "Faşizm tehlikesi, niçin geçici bir tehlike değildir? Çünkü, birincisi, Türkiye gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde zayıf ve güçsüz burjuvazi halkın mücadelesini daima kanla ve zorbalıkla bastır-maya ve bu şekilde ayakta kalmaya çalışır. Yani burjuvazinin zayıf ve güçsüz oluşu onu faşizme iter. İkincisi, **Toprak ağalarının mevcudiyeti** burjuva demokrasisine feodal bir karakter verir. İktidara ortak olan toprak ağaları, "feodal demokrasinin" kanunu olan sopayı ve cebiri, burjuva özgürlüklerinin yerine geçirmek için sürekli bir çaba harcarlar. Türkiye'de "demokrasinin" ta başından beri faşizan ve feodal bir karakter taşımasının nedeni budur. Dimitrov yoldaş "burjuvazinin, birtakım özel tarihsel, ekonomik ve politik sebeplerle elinde olmadan faşizme sürüklenmesi gerçeği"nin "Balkan ülkeleri ve Macaristan'da... daha fazla geçerli" olmasının "temel sebeplerini", bu ülkelerde, "burjuva demokratik devrimin henüz tamamlanmamış" olması ve bu ülkelerin "empyralizmin birer yarı-sömürgesi durumunda" bulunmasına bağlıdır. Yani feodalizmin mevcudiyetine ve burjuvazinin zayıf ve güçsüz olmasına bağlıdır. (Faşizme karşı B.C., aktaran İ.K. S.E. syf. 30) Sorunun konuluşu çok açık. Gerçekten de sorunun konuluşu biçimiyle, ona ilişkin politikaların tespiti arasında sıkı bir bağ vardır. Faşizm sorununu stratejik dönem boyunca varlığını devam ettiren ve devrimin görevleri arasında yer alan bir sorun olarak kavramakla; Bunu salt gün-

cel, taktik bir sorun olarak ele almak arasında büyük bir açıklık vardır. Sorun kavrayışların yanlışlığı sorunu değildir. Temelin yerleştirilmesindeki farklılıklar sonuçta farklı politik taktikleri getirecektir. Bu yüzden de anti-faşist mücadele hattının rengini verecek olan kavrayış farklılıklarının altını çizmek oldukça önemlidir. Geçmişte olduğu gibi, bugünde TBKP-SP, TSİP vb. mod. revizyonist, reformist burjuva çizgileri ve bunların gençlik içindeki uzantıları karşımıza şu tehlikeyi çıkartacaktır, Faşizm olarak salt sivil-faşist hareketi baz alıp, bunun devletin uzantısı olarak boy vermesini gizleyerek(*) ülkemizde demokrasi sorununu aynı zamanda bir devrim sorunu olarak ele almayarak, faşizm tehlikesine karşı DYP'den, SHP'den, hatta daha ileri gidip devletten yardım isteyecek kadar aşırıya gidecekler ve sonuçta egemen sınıfları bu yönlü çabalarını aklayıp onların politikalarına yağ süreceklerdir. (geçmişte olduğu gibi) Ülkemizde de faşizmi, göstermelik parlamenter maskeyi baz alıp gizleyenler düzenin sınırları içinde düzene zarar vermeyecek ölçülerdeki programlarıyla parlamentonun ahırına eşeğini bağlayanların yapacağı zaten fazla bir şey yoktur. Ama, sorun bizim açımızdan kitlelerin bu bilince erişmesini sağlamaktır, onların hangi ahırda pinekledikleri değil ama kimleri oraya çekmek gayreti içinde olduklarıdır. Bu yüzden de ülkemizde demokrasi sorununun devrim sorunu olduğunu, bunun yolunun silahlı Halk Savaşının yolu olduğunu bilince çıkartmak ve burjuva politikalarının teşhirini yapmak sorumluluğunu zayıflatmamalıyız.

Faşizm sorununun çözümünü iktidar savaşımı sorunundan kopartıp, düzen içi çözülebilir bir sorun olarak kavramak, aslında faşizmin sınıfsal muhtevasını gizlemekten başka bir şey değildir. Bu tespitin varacağı yer ise anti-faşist halk cephesinin sınıfsal muhtevasının önüne düzen içi güçleri de katarak, devrimci mücadeleyi sınıf işbirliği seviyesine indirmek, reformist burjuva politikasının şakşakçılığını yapıp düzenin devamına destek vermek olacaktır. "Faşizm tehlikesini"(!) burjuva-feodal düzenin ekonomik-siyasal buhranından yani sınıfsal temelinden kopartıp, 141-142'nin kalkıp kalkmaması sorununa bağlamak, aslında halkın iki gözünü birden dağılmaktır. (Patronağa devletiyle bu konuda vardıkları anlaşma bile aslında sorunu bu kadar dar ele almanın düzene bir zarara olmayacağına en açık ifadesidir. Üstelik bunu da en kötü bir pazarlıkla, "devrimden vazgeçtiklerini(!), barış ve uzlaşma yanlısı olduklarını, her türlü şiddete(!) karşı olduklarını, NATO'dan AET'den çıkılmaması taraftan olduklarını vs. vs." seviyesinde elde etmek için Süleymaniye dilencilerinden çok daha fazla hakim sınıfların sağlığı ve esenliği için dua ettikleri anlaşılmaktadır. ANAP'ın "TBKP'yle bazı konularda ortak düşünüyoruz" demesi, sorunu tüm açıklığı ile ortaya koymaktadır. Evet, dünya çapında sosyal-faşist diktatörlüklerin çatırdadığı bir konjonktürde en fazla uzlaşmaya ihtiyaç duyulmasının nedenleri çok açık.)

Ülkemiz başından beri emperyalizmin bir yarı-sömürgeci pozisyonunda ve yarı-feodal bir iktisadın egemenliği altındadır. Ülkemiz hakim sınıfları başından itibaren ekonomik-siyasi bunalım içindedirler. Bu bunalımı atlamanın yolu(!) olarak halkın sırtına iyice binmenin, iliklerine kadar sömürmenin uğraşı içindedirler. Bunun tek yolu olarak da faşist diktatörlüğün çarklarını işletmekte bulmaktadırlar. Halkın gelişen mücadelesi dönem dönem bir takım nispi demokratik ilerlemeler kaydetse de belli bir tahammül sınırından sonra yüzlerindeki parlamenter maskeyi kaldırıp atmakta ve 12'lerin askeri-faşist darbeleriyle bu kısmi kazanımlar da rafa kaldırılmaktadır. Bugün için 141-142'nin kaldırılması ise düzene muhalif güçleri yasal platformlar-

da denetimi altlarına almak ve devrimci mücadeleyi sosyal-demokrat düzen partileri gibi düzenin yedek lastiği bir pozisyona içerisine sokmak, öte yandan "demokrasiye geçtik" demagogilerine dayanak yapmalarından başka bir şey değildir. Onların yasalarının stoklarında bu maddeler dışında da devrimci mücadeleyi engelleyebilecek fazlasıyla maddeleri vardır. 159, 132, 168, 146, 311, 312, bunlardan birkaçıdır. Üstelik iktidar programına sahip olmak bir yana, örn: öğrencilerin özgül sorunlarıyla sınırlı ögr. dernekleri, kültür dernekleri vs. gibi yığın örgütlerini bir taraftan kapatıp, diğer taraftan 141-142'yi kaldırmak alçakça bir demagojiden, göz boyamadan başka bir şey değildir. Ekonomik ve siyasi bunalımı aşmanın(!) hakim sınıflar için çözüm yolu(!) budur.

Mevcut bunalımı aşmanın halk için çözüm yolu ise devrimdir. İktidarın anti-faşist demokratik halk iktidarına dönüşmesidir. Bunun dışında emekçilerin gerçek ve kalıcı olarak sorunlarının çözümü yoktur. Yani orta yol yoktur. Bunun dışındaki çözümler reformcu burjuvaların halk muhalefetini düzenin yedeği durumuna getirme çabalarından başka bir şey değildir. "Mevcut politik buhranın iki çözüm yolu vardır: Kapitalist çözüm veya kitlelerin gösterdiği halkçı çözüm yolu. Bugün bu iki yoldan ayrı orta bir yol yoktur, olamaz. (Dimitrov'dan aktaran İ.K. syf. 287) Bu noktada siyasal özgürlüklerin kazanılması; demokrasi sorununun ülkemiz özgürlükteki anlamı şudur: HALK DEMOKRASİSİ İÇİN DEVRİMCİ İKTİDAR SAVAŞIMINA HIZ KAZANDIRILMASI... Ve bu devrimci çözümün üzerinde yükseleceği sınıflar: hakim sınıfların şu ya da bu kliğinin kuyruğuna takılarak değil, bizzat halk sınıflarına dayanarak olacaktır. "Birincisi Türkiye'de anti-feodal, anti-emp. cephenin sınıf muhtevasıyla, anti-faşist cephenin sınıf muhtevası aynıdır. İşçiler, köylüler, şehir vb., milli burj. nin devrimci kanadı. Bu sınıflar arasında birleşik cepheyi gerçekleştirme mücadelesi aynı zamanda bizim şartlarımızda anti-faşist cepheyi gerçekleştirme mücadelesidir. (İ.K. syf. 289) O halde anti-faşist mücadeleyi devrimci iktidarı yaratma mücadelesi olarak ele almanın sonuçlarından biri olarak şunun altını özenle çizmeliyiz. Siyasal özgürlüklerin kazanılması sorununda birleşeceğimiz güçler anti-emperyalist, anti-feodal devrimci halk güçleridir. Bunların karşısındaki düzen partilerinin ve halk düşmanı sınıfların halkımızın tüm diğer sorunlarında olduğu gibi siyasal özgürlüklerinin kazanılması sorununda da ortak hareketi bir yana tam tersine demokrasinin önündeki engeller olarak teşhir ve tecriti, daha da ileri gidip tasfiyesi sorunudur günemde olan. Yoksa son anti-faşist direniş sürecinde olduğu gibi sosyal-faşist, reformist karargahların "insani(!) duygularımızı her türlü şiddetten arındıralım. (!) ...Şiddeti yadsıyan her düşünceyle (doğal olarak sınıfıyla) bir oluruz... Şiddeti savunan tüm düşünceler üniversitelerden çıkartılmalıdır.(!!) ..." şeklindeki beyanlarının tek anlamı vardır, sınıf işbirliği ve halkı, halkın düşmanlarıyla kol kola takma uğraşı... Halk düşmanı sınıfların faşist şiddetleriyle, halkın meşru, zorunlu devrimci şiddetli arasında bir fark görmeden ikisini aynılaştırmanın varacağı zorunlu bir sonuçtur... (Öyle ya, "haklı ve haksız savaşlar" ayrımı tarihe karışmıştır.(!) Şimdi zaman "büyük tarihsel uzlaşma ve işbirliği zamanıdır(!!!) ... Halkımızın ve gençliğimizin düzen partilerinden ve güçlerinden isteyeceği bir şey varsa o da tarihin hesabıdır, yoksa başka bir şey değildir...

İşte anti-faşist mücadelenin perspektifi içindeki kitleleri uyanık tutmamız ve mücadele etmemiz gereken çizgilerden biri budur. Öte yandan bu çizgilerle aynı kampta yer almamasına; halk safları içinde yer almasına rağmen,

mücadeleyi gerçek hedefinden saptıran (subjektif niyet olarak olmasa da objektif olarak) anlayışlara da dikkat çekmemiz gerekmektedir.

Sivil faşist harekete karşı halkın sahip olduğu mevzileri koruması ve geliştirilmesi devrimci bir görevdir. Sivil-faşist hareketi kitlelerden tecrit etmek ve bunu yaparken de somut koşulların belirlediği biçimleri kullanmak gereklidir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken iki husus vardır. Birinci olarak, devrimci propaganda ve ajitasyonun, devrimci siyasetin kitlelere taşınıp, gelişmesinin önünde engel teşkil edip etmemeleri önemli bir engel teşkil ettiklerinde bunlara karşı alınacak tavır oradan tecrit edilmelerini sağlayacak (her özgül durumda değişir) yöntemleri hayata uygulamaktır. Ters durumda ise, örn: Türk-İslam sentezci, gerici-faşist yapılanmalar veya açık faşist yapılanmalara alınacak tavrı "kendilerinin düzenin yıkılması için çalıştıklarını, anti-emp. olduklarını, devrimcilerle bir çelişkilere olmadıklarını, devrimcileri faşistlere tercih ettiklerini" belirten radikal bir takım islami hareketlere karşı alınacak tavır ve taktikler farklı olmalıdır. Bu akımların stratejik olarak yönelimleri tartışmalı, şaibeli olsada taktik olarak devrimin gelişmesinin (devrimci çalışmayı engelleme, devrimcileri teşhir ve tecrit etme anlamında) önünde bir engel teşkil edip etmemeleri önemli bir noktadır. Yoksa devrimcilerin ve doğal olarak devrimin gelişmesinin önünde bir engel teşkil edip etmemelerinin ayrımını yapmadan; sivil gerici-faşistlere karşı alınacak tavrıda kıstasın temelini bu tespiti yerleştirmeden, bir bütün olarak mücadelede mızrağın sivri ucunu bunlara yöneltmek zaten hakim sınıfların devreye sokmaya çalıştıkları bir durumdur. Ve bu politika sonuçta devrimci mücadeleyi sivil-faşist peşinde koşma gibi bir yönelime (ister istemez) sokacaktır. Faşizm devrimci örgütlülükler ve devrimci çıkışlara karşı "zor"u esas alırken, geniş kesimler üzerindeki etkinliğini esas olarak demagoji ile sağlamaktadır. Bu anlamda şunun altı çizilmelidir: **Anti-faşist mücadele halkın öncüleriyile faşist çeteler arasındaki bir savaş değil, tersine, kitlelerin savaşımı sorunudur.** Bunun bize yüklediği görev ise şu olmaktadır: **Teşhir ve tecrit siyaseti bir arada yürütülmesi, içinde bulunulan aşamanın özellikleri dikkate alınarak bunlardan birine ağırlık verilmelidir.** Sorunu kitlelerin sorunu olarak kavramadan salt tecrit siyasetini esas almak sözde "sol", ancak mücadeleyi geniş kitlelerden yalıtıp bir avuç öncünün sorunu olarak ele aldığı için sonuçta egemen sınıfların gerçekleştirmeye çalıştığı bir noktaya çektiğinden dolayı koyu bir sağlığın perspektifidir. Sorun bu perspektifle ele alınıp taktik saldırı ya da savunmanın hangisinin ön plana çıktığını her özgül durumda doğru bir şekilde tahlil edip yaşama geçirmeliyiz. Hep saldırı hiç savunma yok anlayışı koşulları gözönüne almayan bir aydın tepkisinin ürünüdür. Bu husus özenle gözönünde tutulmalıdır. İkinci bir nokta olarak da şunun altını çizmeliyiz: Sorunu salt sivil-faşistlere karşı eldeki mevzileri koruma sorunu olarak koymak yanlıştır. Sorun sivil-resmi-faşist harekete karşı "direnme" sorunu değildir. **Problemin çözümü SİYASİ İKTİDARIN HALKIN ELİNE GEÇMESİDİR.** Düzenin bir takım sonuçlarıyla, dallarıyla uğraşmak yeterli ve çözücü bir politika olarak görülüyorsa, faşizmin kaynağına yönelmek ve düzenin kökünü söküp atmak tüm görevlerimizin içinde en devrimci olanıdır.

Toparlarsak, yeni demokratik gençlik olarak anti-faşist mücadelede önümüzdeki görevler şunlardır:

1- Demokrasinin ülkemizde devrim sorunu olduğunu, orta bir yol olmadığını reformcu önermelerin sınıf işbirliği çizgisi ve düzenin ve faşizmin devamı anlamına geldiğinin

teşhirini yapmak, anti-faşist mücadelede halk sınıflarına dayanmak,

2- Sivil faşist hareket ve saldırıların faşist diktatörlüğün, halkımızın gelişen iktidar mücadelesini saptırmanın ve kendini sınıflarüstü, tafafsız bir hakem olarak gösterip ypranmasını engellemeye çalışmasının bir ürünü ve bunun sonucunu bilinçli olarak geliştirdikleri bir provakasyon olduğunu özellikle en geniş kitleye teşhir etmek.

3- Devimin ve devrimci mücadelenin önünde engel teşkil edip etmemeleri baz alınarak sivil faşist harekete karşı mevzileri korumak, bu konuda uyanık olup zamanında müdahalede bulunabilecek bir sezise sahip olmak ve bunun devletin bir kolu ve halkın iktidar mücadelesini engellemenin bir aracı olduğunun bilincinde olarak savuşturulmasında ve faşistlerin (dikkat edilsin bu fiili bir durumdur, yoksa bizden olmayan herkes düşman gibi "sol" hatlara düşülmemeli) kitlelerden tecrit edilmesinde ön ayak olmak,

4- Ancak bunun tali yan, esas hedefin bir bütün olarak faşist diktatörlüğün yıkılması olduğu unutulmadan, sivil faşist peşinde koşmayı esas faaliyet derecesine düşürmeden ele almak, bunun iktidar savaşımını gölgelemesine izin vermeden inatla kitleleri iktidar savaşımına seferber olmasını sağlamaktır,

5- Tiretorial savunma, köy koruluculuğu gibi resmi, yarı-resmi sivil faşist örgütlenmelerin dağıtılması doğrultusunda faaliyet göstermek,

6- Demokrasiye (halk demokrasisine) ve iktidara giden yol olarak da silahlı HALK SAVAŞIMINA hız vermek ve Yeni Demokratik devrim için soyunmak.

Sözü İbrahim Kaypakkaya'ya bırakarak bağlayalım: "Ülkemizin bugünkü şartlarında özü toprak devrimi olan demokratik halk devrimi mücadelesi aynı zamanda anti-faşist bir karakter taşır. Feodalizm ve emperyalizmle birlikte faşizmin de kökünü kazıyacak olan mücadele, proletaryanın önderliğinde, temel gücünü köylülerin oluşturacağı silahlı halk savaşıdır. Emp.'e ve feodalizme karşı olduğu gibi faşizme karşı da halkın üç silahı vardır: Parti, halk ve feodalizme karşı olduğu gibi faşizme karşı da halkın üç silahı vardır: Parti, halk ordusu, Halkın Birleşik Cephesi. Halk bütün düşmanlarını: feodalizmi komprador büyük burjuvaziye, emperyalizmi ve faşizmi bu üç silahla yenecektir. (İ.K. syf. 299, seçme yazılır)

Evet, yenilgiler iyi bir okuldur, öğrenmesini bilenlere. Aslında bunları öğrenmek için yenilgilere bakmak gerekmiyordu. Daha 1970'li yıllarda "görüşlerinin uygulanmazlığından" bahsedilen. Çeşitli milliyetlerden Türkiye Proleterasının yiğit öğretmeni İbrahim Kaypakkaya tarafından kaleme alınan formülasyonlar yaşama geçirilseydi bugün tekrar tekrar hatırlatmamıza gerek olmayacaktı. Anti-faşist mücadeleyi iktidar sorunundan kopartıp (teorik olmasa da pratik olarak) şehirlerde gelişecek anti-faşist halk muhalefetini örgütlemekle, kendini sınırlamak, üstelik de bunu halk kendiliğinden silaha sandığı bir evrede bile silahlı mücadeleden ve silahlı halk savaşı yolundan ayırmanın ayrı olarak kavramanın (yalnızca 1979 yılını silahlı mücadelenin esas hale geldiği dönem diye tespit etmenin başka bir anlamı varsa bizde öğrenelim) anti-emp. ve anti-feodal mücadeleyi başka, anti-faşist mücadeleyi başka bir sorun olarak görmenin sonucunu biz genç kuşaklar olarak yeterince çekiyoruz. Eski tükenmiş tüfeklerin nemli fişekleri onların olsun...

(*) 1980 Askeri faşist darbesini, "cunta MHP'liere de tavır alıyor, demokrasiyi korumak için geldi" gibi tespitlerle alkışlayan TKP çizgisi, daha sonra devrimci yapılanmalardan sonra faşizmin yumruğunu yeme sırası kendine geldiğinde yarım yemalak Askeri-faşist cuntaya karşı kullandığı ağız değiştirdiyse de bu onu kurtarmaya yetmedi.

“Merkezi Dernek” değil Merkezi Demokratik Öğrenci Federasyonu

Herhangi bir sorunun çözümünde izlenecek en gerçekçi ve akılcı yol, önce sorunun tüm yönleriyle ortaya konması ve sonra sorunun ortaya çıktığı nesnel ve öznel koşullara uygun çözümlerin araştırılmasıdır. Amaçlarımızı ulaşmak için sağlıklı ve kestirme yollar varken “birleştirmeyi” çıkıp bize çıkmaz yolları gösteriyorsa ikisinden birisi: Ya bu “birleştirmeyi” sorunları bilimsel bir tarzda kavrayıp, uygun çözümler üretmeden uzak bir kafaya sahiptir, ya da çıkmaz yollar kendi çıkarlarına uygundur.

Herhangi bir süreçte varolan sorunlar dizisinden birbirinden bağımsız olmadıkları, aksine sorunların birbirleriyle sıkı sıkıya bağlantılı olduklarını sanırsız belirtmeye gerek yoktur. Bununla ne anlatmaya çalışıyoruz? Tüm sorunların oluşturduğu bir zincirin ana halkası veya halkalarını yani ana sorun veya sorunları yakalayabilirsek ve bunlara uygun çözümleri hayata geçirebilirsek, diğer tüm tali sorunların çözümü çok daha kolaylaşacaktır. Güçlerimizin ve olanaklarımızın esas bölümünün ana sorunlarımızın çözümüne seferber edilmesi gerektiği birçoklarımız tarafından bilinen bir gerçektir. Öyleyse içinde birçok sorunu barındıran öğrenci hareketinin esas sorunu nedir? Bilimsel tahliller sonucu ortaya konduktan sonra, esas güçlerimiz ve olanaklarımızı seferber edip çözdüğümüzde, diğer sorunlarımızın çözümünü daha da kolaylaştıracak olan bu sorun örgütlülüktür.

Toplumsal, ekonomik ve siyasi gelişmelere uygun olarak kendini yenileyen, yeniden ve yeniden üretmeyen her yapı veya kişi, bunun önüne geçilemediği sürece içten içe çürür, yozlaşır. Şu veya bu oluşumların (siyasi, demokratik vs.) bu duruma düşmelerinde birçok etken olmasına rağmen, belirleyici etken ürettikleri politikaların hayata uygulanlığı, izledikleri mücadele hattı ve buna uygun olan örgütlülükleridir. İçinde bulunduğumuz dönemde ekonomik ve siyasi kriz artmakta (egemenler, aralarındaki çelişkilerin derinleşmemesi için 12 Eylül öncesine göre daha temkinli davranmaktadırlar, ama nafi), halk muhalefeti şöyle veya böyle gelişmektedir. Yanısıra öğrenci hareketi ivme kazanarak kendisini ülke gündemine daha ön planda koymaktadır. Ancak öğrencilerin bugünkü “örgütlülüğü” önüne koy-

duğu asgari hedefler doğrultusunda görevlerini yapmasına yeterli değildir (buna örgütsüzlük dersek daha doğru olur). Bunları söylemek ve sadece bugünkü durumu koymak soruna açıklık kazandırmada yeterli midir? Hayır! Daha önemlisi ileriye, orta ve uzun vadede bu ülkenin yeni ve daha üst boyutta toplumsal gelişmelere gebe olduğunu görebilmeliyiz. Sorunlarımızın çözümüne yönelirken bunu biran olsun gözönünden ayırmamalıyız. Tüm bu gelişmelere daha hazırlıklı, daha sağlam temellere dayanan bir örgütlülük ve daha sağlıklı politikalarla girmek istiyorsak, adımlarımızı buna göre atmamızdır. Öyleyse öğrenci hareketinin geleceğinden kaygı duyan herkes örgütlenme sorunlarına ilişkin düşüncelerini ortaya koymadan evvel tüm bunları düşünmelidir. Yani özcesi kısa vadeli değil, uzun vadeli çözümler üretmelidir. Küçük burjuva hastalığı olan ki-

sa vadeli politika ve çözümlerin ömürlerinin de kısa olacağı bilinmelidir.

Şimdi de öğrenci hareketinin en önemli sorunlarından biri olan kitleselleşmeye bakalım. Bu soruna eğilmeden önce kitleselleşmenin tanımını yapalım. Bizce kitleselleşme, öğrenci yığınlarının olabildiğince geniş kesimini mücadele ilkelermiz doğrultusunda mücadeleye sevk edilebilir ve bu yığınları düzen için bir muhalefet odağı haline getirebilmektir. Kitleselleşme sorununa devrimci çıkarlar bir kenara atılıp sadece ve asıl olarak sayı sorunu olarak bakılırsa, bu sorunu çözmek için reformistlerin kuyruğuna takılmamız yeterli olurdu. Yukarıda söylediğimiz anlamda kitleselleşmenin yolu, gerek akademik-demokratik-siyasi, konularda ve gerekse örgütlülükle ilgili konularda genel devrimci çıkarlar doğrultusunda doğru ve uzun vadeli politikalar üretmekten geçer. Kitleleri bu politikalar doğrultusunda mücadeleye sevk etmenin en doğru ve gerçekçi yolu ise, bu politikalar üretiminde onların söz ve karar sahibi olmasıdır. Tersi durumda, kitlelerin söz ve karar sahibi olmadıkları, tepeden inme bir şekilde koyulan politikalar uğruna onların mücadeleye edebileceklerini sanmak hayalcilik olur. Özetlersek bugünkü ana sorun olan

Dokuz Eylül Üniversitesi'nde

Soruşturma üstüne soruşturma

12 Eylül'den sonra ivme kaybeden öğrenci gençlik mücadelesi, 85-86 yıllarından itibaren gözle görülür bir hareketlenme gösterdi. Fakat tüm sorun hareketlenme değildi. Çünkü yaşanan pratik sadece hareketin yetmediğini gösterdi. Aynı zamanda bu hareketi yönlendirecek, doğru politikalar üretebilecek, “doğru bir teorik-pratik önderlik” ve bu önderliğin kitlelerle bütünleşeceği, gerçekten “sağlıklı bir kurumlaşma” ve “programlı bir çalışma” gerekiyordu. İşte öğrenci gençlik mücadelesinin yaşadığı tıkanıklık da bu etkenler önemli rol oynamaktadır. Bunun yanında birçok irili ufaklı etken vardır. Fakat biz bu etkenlere değinmeyeceğiz.

Biz öncelikle yaşanan güncele değineceğiz. Bu yıl okullar açıldıktan sonra, çeşitli aralıklarla, İzmir'deki birçok fakülte kantinlerinde okuma masaları açıldı. Amaç öğrenci gençliğin cafe köşelerinde zaman öldürmesini engellemek ve sadece derse yönelen tek tip eğitimi ve düşünceye karşı sosyal-siyasal düşünceyi geliştirmektir.

Fakat bilim ve bilimsellikten ve

sosyal-siyasal düşünceden yakından uzaktan hiçbir alakaları olmayan, sistemin uzantıları dekanlar; okumanın, düşünmenin, kitabın karşısına çıkmakta gecikmediler. Çünkü ağababaları öyle istiyordu. Onlarda; “polis-idare işbirliğinin” güzel örneklerini sergileyerek ve ağababalarının düşüncesinin özgür gelişimi karşısındaki gerçek yüzlerini gizlemeden, harekete geçtiler.

Okuma masaları açılır açılmaz, dekanlar öncelikle kantinlere gelip, okuma masasına sahip çıkanları tehdit etmeye başladılar. Daha sonra, “kendileri de bizzat polisle gelip” birçok fakülte de okuma masalarını “zor yoluyla” kaldırmaya çalıştılar. Bunu yaparken de öğrenciler içerisinde iyice teşhir oluyorlardı, çünkü öğrenciler okuma masasına oldukça ilgi gösteriyordu. Öğrencilerin okuması ve düşünmesi, onları o kadar endişelendiriyordu ki, zorla kaldırmakla yetinmeyip her fakülte de yirmileri, otuzları bulan “soruşturmalar” açtılar. Bu öğrencilerin bir çoğuna (genelde dernek üyeleri) ikişer, üçer adet soruşturma gelmişti. Böylece soruşturma adet sayısı ba-

örgütlenme sorununa çözüm getirirken bunun uzun vadeli olmasına ve kitlelerin iradesini tam olarak yansıtabilecek bir içeriğe sahip olmasına büyük önem gösterilmelidir. Bugün koyduğumuz bu perspektifle çelişen iki yanlış anlayış vardır. Birincisi merkezi örgütlenme adımlarının önünde duran engellerle, birim derneklerin sorunları arasındaki diyalektik bağ göremeyen mükemmeliyetçi anlayıştır. Bunlara göre önce birim derneklerin tüm sorunları çözülmeli, ondan sonra (artık tüm bu sorunlar ne zaman çözülecekse, bilinmez bir tarihte) merkezi örgütlenmeye gidilmeli. Oysa belirttiğimiz gibi bugün esas sorun olan merkezleşme sorunu çözüldükçe diğer sorunların çözümü kolaylaşacaktır ve tersine birim derneklerin sorunlarının çözümüne gidildiği ölçüde merkezi örgütlenmemiz daha sağlıklı temeller üzerinde yükselecektir. İkinci yanlış anlayış ise birim dernekleri hiçe sayan, tepede bir "Merkezi Dernekle" her şeyin hallolacağını sanan mantıktır. Özünde birim derneklerin tasviyesine giden bu anlayışın tersine, b.d'lerdeki sorunların çözümünün yolu, onları bir kenara atmadan değil, aksine bahsettiğimiz diyalektik bağ içerisinde daha da sağlamlaştırılmasından geçmektedir.

Bugün öğrenci dernekleri ciddi sorunlarla karşı karşıya. Bu sorunlarının aşılabilmesi için derneklerin belli bir merkezi disipline ulaşması gerekmektedir. Bu da ancak öğrenci derneklerini temel alacak Merkezi Demokratik Öğrenci Federasyonu perspektifiyle gerçekleştirilebilir.

Soruna bir de devrimin çıkarları açısından baktığımızda, önümüze, genel devrimci değerlerin önüne kendi dar grup çıkarlarını koyma hastalığı gibi bir engel dikilivermektedir. Özünde demokratik örgütlenmeye, siyasi örgütlenmeye birbirine karıştıran, her ikisinin de farklı içerik ve görevleri olduğunu kavrayamayan mantığın ürünü olan dar grupçuluk, sonuçta hem siyasi örgütlenmenin hem de demokratik örgütlenmenin hem de demokratik örgütlenmenin görevlerini yerine getirmesine engel olmaktadır. İşte size Devrimci Gençlik dergisinin 12. özel sayısında çıkan "öğrenci gençlik hareketinin merkezleşme sorunu ve Merkezi Öğrenci Gençlik Derneği" yazısından inciler! "Dev Genç esas olarak, bir politik gençlik hareketini ifade eder. Varlığı yasal bir örgütlülükle belirlenemez. (...) Dev Genç yasal örgütlülüğe kavuştuğunda, bu elbetteki, aynı zamanda bir DKÖ olacak ve öğrenci gençliğin akademik-demokratik mücadelesini de yönlendirmeye çalışacaktır." (sf. 10). Beyler, sapla samanı birbirine karıştırmayın! Her siyasi gençlik örgütü, akademik-demokratik mücadeleyi yönlendirmeye çalışır, ancak bu hiçbir zaman onun aynı zamanda bir DKÖ olduğunu göstermez.

80 sonrasında bugüne öğrenci hareketinin gelişmesine şöyle bir bakarsak hiçbir dönem siyasi insiyatifin ele geçirilemediğini görürüz. Mücadele tepkisel boyutta kalmış, sürekliliği sağlanamamış, gündemi hep egemen sınıflar belirlemiştir. Oysa şu bir gerçektir ki sağlam

bir örgütlülük olmadan ve bu temele dayanan bir merkezi örgüt (M.Ö.) oluşturulmadan ne politik insiyatif ele geçirilebilir ne de kalıcı hak kazanımları elde edilebilir. Dolayısıyla sorunun temelinde M.Ö.'lenme yani programlı, ilkel, demokratik zemin üzerinde yükselen eylem birliğinden öte irade birliği yatmaktadır.

Bir de şu vurgulanmalıdır ki Merkezi Örgüt her derde dava bir ilaç olmayacaktır. Ancak zincirdeki esas halkalardan birini oluşturmaktadır. Ne bir dizi sorunun çözümünde yardımcı rol oynayacaktır. Yukarıda açtığımız perspektifle soruna baktığımızda; uzun vadeli hedeflerimize cevap verecek, canlı bir tartışma ve faaliyet ortamı yaratacak, çok sesliliği barındıracak ve en önemlisi kitlelerin iradesini yansıtabilecek örgütlenme biçimi Merkezi Demokratik Öğrenci Federasyonu'dur.

Tüm bunlardan sonra kolayca görülebilir ki esas çözüm, bugünkü dernekler platformunda birtakım iyileşmeler yapmakta değil (program oluşturmak, çözüm ona disipline etmek vs. vs.), kitlelerin önmündeki toplumsal gelişmelere iradi müdahalesini kolaylaştıracak, gündemi belirleme ve sürekliliği sağlama noktasında önümüzü açacak yeni bir örgütlenmeye gitmektedir. İşte getirilen biçim ve içerikle "neden merkezi dernek değil?" sorusunun cevabı tam da buradadır. Getirilen M.D. önerisi özünde (öz, teori ile pratik, biçim ile içerik arasındaki farktır.) bugünkü platformun önüne ortak bir program konulması, iç

yağı kabarmıştı. Bu soruşturmalar "faşist-feodal disiplin yönetmeliğinin" dört, beş madesini kapsıyordu. İlk olarak bu kadar öğrenciye okudukları, düşündükleri için örgüt üyeliklerinden ve siyasi-ideolojik propaganda yapmaktan, atılmayı gerektiren maddelerden soruşturma açıldı; Evet egemenler insanların okumasından ürküyorlardı. Kan ve irin kokan gerçek yüzlerinin ortaya çıkmasından, ürküyorlardı. Ve bu soruşturmaları sözde öğretim üyeleri yürütüyorlardı. Fakat öğrenci gençlik susmadı. Forumlarla, dinletilerle, sınıf konuşmalarıyla onların gerçek yüzünü teşhir etmeye başladılar. Telaşlanan dekanlar, bu defa denetimin kendilerinde olması şartıyla okuma masalarına izin verebileceklerini, aksi takdirde soruşturmalara devam edeceklerini söylediler. Evet bir tarafta sopa, diğer tarafta havuç. Egemenlerin kullandığı taktikler yine karşımızda. Fakat bu defa oyuna gelmeyeceğiz. Uzlaşmak yok, engeli kitlelerden gelen sistemli ve daha etkili bir tepkiyle aşacağız. Çünkü başka çözüm yok. Ayrıca yapılan basın açıklamalarının burjuva basını tarafından hasıraltı edildiğini ve kısmi yansıtılmaları çarpıtılarak ve görülmeyecek kadar sınırlı bir şekilde yansıtıldığını belirtmekte yarar buluyor, demokratik muhalefetten, demokrat ve sosyalist basından destek bekliyoruz. ■

işleyişinin sağlanması, disipline (!) edilmesinden başka bir şey değildir. Oysa biliyoruz ki bunları yapmak genel öğrenci hareketinin örgütsüzlüğünü aşmada, daha sağlam bir örgütlülüğü oluşturmada hiçbir yarar sağlamayacak bize.

Son olarak D.G. dergisinin aynı yazısından dökülen incilere bakalım: "dernekler platformu (b.n) isteyen istediğini söyleyip, kararların üretilmesi ve hayata geçirilmesinde bağlayıcı bir sorumluluk duymadığı, çoğunluğun aleyhine pratik faaliyet içine girebildiği bir örgütsüzlüğü doğurmamalıydı" (sf. 9). Böyle bir örgütsüzlüğü doğurmada harcadığımız çabaları, çoğunluğun aleyhine girdiğiniz pratik faaliyetleri birkez daha anladığımızı belirtelim ve bir alıntı daha yapalım: "Öğrenci derneklerinin federasyonlaşması bugün için yasal olarak olanaksızdır." (sf. 8) Demek ki federasyonlaşmaya karşı çıkılmasının tek nedeni yasal engellerdir. Çünkü söz konusu olan yazıda M.D.Ö.F.'nin oluşturulmasının doğru olmadığını, en azından bu aşamada böyle bir örgütlenmeye gitmenin doğru olmadığını kanıtlayan (yasal engellerden başka) tek bir cümle yoktur. Yani arkadaşlar federasyonlaşmayı doğru buluyorlar ancak "yasal engeller var" diyorlar. Bu düşünce tamamıyla kısa vadeli düşünmenin ve sağlam temellere dayanan bir M.Ö.'nün bugünden yarına oluşturulabilecek bir şey olmadığını, aksine nispeten uzun bir süreci kapsayacağını kavranılmamasının bir ürünüdür. Eğer federasyonlaşmaya ilişkin Yeni Demokrasi dergisinin önerileri okunma zahmetine katlanılırsa, doğru politika ve taktiklerle yasal engellerin aşılacağı görülecektir.

Ensonu şu herkes tarafından biliniyor ki, kitlelerin M.Ö.'lenmeye ilişkin görüşlerinin temsilcileri aracılığıyla ortaya konacağı, önerilerin görüşüleceği yer platformdur. Bu yüzden platformun açılan, disiplini sağlama yönünde bir iç işleyiş ve bir denetleme kurumuna gereksinmesi vardır. Bu konuda "M.D. görüşmelerinin gündemini tıkayacak" gibisinden bahanelere ısrarla karşı çıkılmalı, M.Ö. konusunun sağlıklı bir şekilde tartışılabilmesi ve sonuca gitme noktasında önünün açılabilmesi için platformun bir iç tüzüğe sahip olması gerektiği görülmelidir.

**MERKEZİ DERNEĞE HAYIR!
YAŞASIN MERKEZİ DEMOKRATİK ÖĞRENCİ FEDERASYONU!
KAHROLSUN FAŞİST FEODAL SOVEN EĞİTİM!
YAŞASIN DEMOKRATİK HALK ÜNİVERSİTELERİ!
YAŞASIN YENİ DEMOKRATİK GENÇLİK!**

Bir Yeni Demokrasi Okuru

Erciyes Üniversitesi'nde işleyemez dernekler

Üniversitemiz 1982'de Kayseri Üniversitesi adıyla açıldı. Sonradan isim değişikliğiyle Erciyes Üniversitesi'ne döndü. Kendisine bağlı 5 fakülte, 3 yüksek okul bulunmaktadır. Öğrenci sayısı 8 binin üstündedir. Kuruluşundan sonra, hiçbir ciddi faaliyet olmamıştır. Düşük seviyede de olsa, kıpırdanma, '87'lerden sonra olmaya başladı. İlk ciddi atımlar yeni yeni olmaktadır. Üniversitemizin gençliği öyle bir kısaç içine sokulmak istenmektedir ki, bir yandan idare-polis işbirliğiyle iki-üç öğrencinin bir araya gelmesini bile sindiremeyip, yasaklamaya çalışırken, öte yandan faşist öğrenciler, gelişen öğrenci eylemlerini bastırmanın basamak tahtaları yapılmaktadır. Diyebiliriz ki, YÖK'ün uygulamalarını pratiğe uyguladığı alanlardan birisi durumundadır. Okul tam bir kışla yapılmak isteniyor, resmi ve sivil gapolar devrimci demokrat öğrencileri takibe alıyor, istediğini sorguluyor, istediğini baskı ve tehditlerle sindirmeye çalışmaktadır. Bakın bir örnek verelim; geçen yıl öğrenci derneğini kurmak için

çalışmaya başladığımızda, idare haberi alır almaz faşist öğrenci ve polisi seferber etmiş, bütün işlemlerimiz tamam olmasına rağmen, kurulmasına izin vermedi. Akabinde ise, bizden sonra müracaat eden faşist öğrencilere dernek kurma izni verildi. Su durumda mevcut dernekler bu ekibin eline bulunmaktadır. **Dernekler işleyemez durumda ve üye sayısı oldukça sınırlıdır.** Gelişen muhalefeti sezen bu kesimler "gelin derneklerin bir kısmını size verelim, siz çalıştırın, her derneğe karşılık belli bir para verin" demektedirler. Ve yine bu yıl Tıp derneğinin olağan kongresinde yaşananlar bunun en açık örneğidir. Üye olmak için başvuran öğrenciler, üye ettirilmiyor, dernek yönetimi ise "bir ay düşünelim ondan sonra alıp almayacağımıza karar veririz" demektedirler. Ve kongreye bu öğrenciler polis ve idare tarafından zorla alınmamışlardır. Korktukları tek şey ise, derneği ele geçirecekler endişesidir. Bu bile onlara yeter. Yine Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi'nde faşist baskılar daha fütürsuzca

"Mescidli Eğitim İsteseydik İmam Hatip Lisesine giderdik"

Gençlik; anlatılması zor ve Hızlı gelişme gösteren canlı bir varlıktır. Alanı ve etkisinin olduğu yerler metrekarelerle, kilometrelerle ölçülemeyecek kadar geniştir. Etkisini ve varlığını sık sık ortaya koyan ve hissettiren bir gençliği kelimelerle anlatmak biraz güç olacaktır elbetki.

İki heceden oluşan ama etkisini varlığını en canlı şekli ile gösteren gençlik çeşitli sorunlarla uğraşmaktadır. Liseli, üniversiteli, işçi, köylü ve çalışan gençlik günümüzde sorunların yumağında yuvarlanmakta ve nereye gittiğinden haberi olmamaktadır. Gençlik birçok işler için piyon olarak kullanılmaktadır.

Liseli gençlik de bu sorunlar yumağında dengesini kaybetmiş durumdadır. Büyük Babalar liseli gençliğin sorunları yok diyerek bar bar bağırılmaktadır. Maalesef devlet de liseli gençliği çeşitli kurumların yardımıyla piyon olarak işlerinde kullanılmaktadır. Bunun açık örneği okulumuzda yaşanıyor ve yaşanmaya devam etmektedir.

Tokat Gazi Osman Paşa Lisesi; Bu işlerde piyon olarak kullanılmaktadır. Şu

şekilde bir zamanlar yurt çapında adından bahsettiren ve geleceğe yönelik gençlik yetiştiren bu okul şu anda ülkü ocaklarının bir piyonu durumuna gelmiştir. Ne bilimsel eğitim ne de öğretimin kırıntılarında rastlanmazken dahi ülkücü ocak durumuna gelen bu yerde kanunlar bir hiçtir, geçerli olan islam kanunlarıdır. Bu nedenle burda yetişen liseli bir gençlik ne beklenebilir.

Sorunlar bitmiyor ve yine devam ediyor: Laboratuvarında malzemesi olmayan ve öğrencilerden her sene aynı bahanelerle para toplanan bu lisede sorunlara çözüm aranacağı yerde okulun konferans salonuna mescid açılmakta ve salona özel yer yapılmakta. Bizler mescidli bir eğitim ve öğretim isteseydik İmam Hatip Liseleri'nin kapılarını açardık.

Dersler ders olmaktan çıktı. Biyoloji dersinde "Her şey Allah'ın kudretidir" diyen bir hocadan ve dersten ne alabiliriz? Hiçbir şey. Edebiyat dersinde sosyalist kişiler aleyhinde iftiralarda bulunursa biz geleceğin adımlarını nasıl atabiliriz?

İnsanlar nasıl düşüncelerinden dola-

Faşist diktatörlük tarihin her döneminde gençliğin demokratik mücadelesini bastıramayınca, sivil faşist güçleri devreye sokmuştur.

uygulanmakta. Devrimci demokratik öğrenciler dövülmekte baskı altına alınmaktadır. Ramazanda bir öğrenci yemek yedi diye topluca üzerine yürütülmüş, tehdit edilmiştir. Bu uygulamaların bu denli açık ve cüretkâr uygulan-

ması suçlanıyorsa günümüzde Tokat Gazi Osman Paşa Lisesi'nde de bu durumlar gözler önünde görülmeye değer niteliktedir.

Dersler öyle ayarlanmış ki Cuma dördüncü saat boş bırakılmaktadır. Bu ise kasıtlı yapılmaktadır. Amaç açıktır. Nerde aklı hür irfanı hür bir gençlik(!) maalesef gerici yobazların himayesinde bir gençlik yetiştirilmektedir. Maalesef günümüzde Gazi Osman Paşa Lisesi'nde ve çoğu liselerde "aklı ülkücü irfanı allahçı" bir liseli gençlik yetiştirilmektedir.

Faşizmin surat değiştiriş durumu olan dine bürünmek günümüzde tüm okullarda faaliyet göstermektedir. Tabii ki bu durum faşizmin etkisini göstermesini ve gelişmesini hızlandıracaktır. Bu gerici yobaz faşistlerin işine gelmektedir. Bilinçli kişi yetiştirmek o yamyamların işine gelmez. Çünkü ekmeğine sürülen yağdan mahrum kalacaklardır. Bunun için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Ama bilinçli liseli gençlik faşizmin kuklası olmayacak ve çaputçuluğunu yapmayacak ve buna izin vermeyecektir. Bağımsızlık, demokrasisi ve haksızlıklarla mücadele eden tüm liseli gençliğin ele ele birleşmesini istiyoruz. ■

**Gazi Osman Paşa Lisesi'nden
Yeni Demokratik Gençlik**

masının nedeni genelde Kayseri ve civarı özelde ise üniversitemizde devrimci hareketliliğin ve seviyesinin düşüklüğünden ileri gelmektedir. Üniversite idaresi ve polisi diğer üniversitelerdeki devrimci hareketliliğin ve eylemselleşmesine burda meydan vermeme iddiasında ve bundan kendilerine göre dersler çıkarmış durumdadırlar.

Erciyes Üniversitesi'nde bütün bunlar yaşanırken bakın "bizim cephe"de neler oluyor. Özellikle birliğin kendisini en çok dayattığı bizim kesitte genelde olduğu gibi burada da sağ ve "soldan" çok cılız da olsa rüzgarlar esmekte özünde ise sağcılık örgütleniyor. Nasıl mı? Bütün öğrenci gençliğin sorunlarını çözeceği ve örgütleyeceği iddiasında olan ileri fırlanmış bir grup "öncü" kitlenin mevcut seviyesine denk düşmeyen eylem biçimleriyle kitlenin önünde yürüyor. Yürüyor ama arkasına dönüp baktığında kimseyi göremeyince paniğe kapılıyor. Pusulayı şaşırıp dümeni kırmaya başlıyor nereye mi? Bu sefer sağa çark ediyor. Fakat umduğunu bulamıyor ve kontrolü hepten yitirip karaya vuruyor. Sonuç hüsrana. Çünkü öğrenci gençlik, ortaya koyduğu eylem biçiminden ürkmüştür ve bu kesim gençliğe güven vermemiştir, genel seviyenin çok geri oluşu gelişmelere sempatiyle değil, tedirginlik, ürkeklik buna "önder" lerimizin düzensiz, programsız çıkışması da eklenince belli bir kesimi bile -en yakın çevredir-toparlayamamıştır.

Durum bu iken bu arkadaşlar bir gün oturup, ciddi ciddi bu sorunlar üzerinde durduklarını sanmıyoruz. Siyasi savunmanın çok geri oluşu tartışmada kapalı, yer yer sekte çıkışların doğmasına

neden olmakta, tartışma ortamını ortadan kaldırmaktadır. Bu gelişmelerin bir yönüydü, diğer yönü ise iddia olduğu gibi örgütlenme adı altında, örgütsüzlük yayılmakta, siyasi mücadele adı altında apolitikleşme süreci yaşanmakta, pratik adı altında ise kitlelerden soyutlanmayı örgütlemektedirler.

Bu anlayış sahiplerine diyeceklerimiz şunlar:

Bütün bunları devrimci samimiyetine ve dürüstlüğüne inandığımız için yapmaktayız. Sorumluluk duyduğumuz için yaptığımızı hemen belirtelim. En iyi düzeltme ve ikna yolu eleştiridir. Bize kırılanlar çıkacaktır, varsın kırılınsınlar, eğer kendilerini düzeltmek isterlerse, yardımcı olmak bizim için bir görevdir.

Bir şeyler yapılmak isteniyorsa, bunun gerekliliklerini yerine getirmek zorundasınız. Örgütlenmek isteniliyorsa, örgütlenmenin ne olduğunu öğrenmek zorundasınız. Devrimcilik yapılmak isteniyorsa ki buna inanıyoruz kendinize gelin mantıklı oturup düşünün, bu işler sizin sandığınız gibi basit ve kolay değil, bunun birinci kıstası olaylara siyasi ve dialektik yaklaşıma, yorumlama, somut tahlilden hareketle, somut davranmayı beraberinde getirir.

Örgütlenme herkesin gözünün içine baka baka ben örgütlenme yapıyorum demek değildir. Örgütlülük dar anlamıyla, ideolojik çerçevede bir birliktir, şekilsiz değil, ilkelidir, programlıdır. İşin esası da buradadır.

Bütün bunlardan sonra, biz Erciyes'teki devrimci demokrat öğrenci arkadaşlara diyoruz ki; Anti faşist, anti emperyalist, anti şövenist demokratik merkezîyetçi azınlığın çoğunluğuna tabi oluşu çok sesliliğin güven altına alınması ve program temelinde örgütlenmek, toparlanmak ve bunu bilinçli kılmak için, üniversitelerimizin sorunlarını kısa vadede, sisteme ve YÖK'e yöneltmeliyiz. Günlük sorunlar içine hapsolmayı değil YÖK'ün kaldırılması ve bütün icraatlarının teşhir edilmesine bağlı olduğunu bilmeli, Özerk Demokratik Üniversite şiarıyla mücadeleyi yükseltmeliyiz. Uzun vadede ise Demokratik Halk Üniversitesi bilincini kavramalı ve bunun programının propagandasını yapmalıyız.

Bütün bu vadelere denk düşen somut programlar temelinde gençliğin bütünleştirilmesi gerektiğine inanmaktayız. Bunun yanında mevcut dernek yönetimlerini en geniş şekilde teşhir ve tecrit uygulamalıyız, işleyemez halde olan bu derneklerin mücadeleyi yükseltip, devre dışı bırakma, fonksiyonlarını oynayamaz hale sokmamız gerekmektedir. Potansiyelin olduğu yerlerde ise ele geçirme mücadelesini yükseltmeliyiz. ■

Yeni Demokratik Gençlik

Uludağ Üniversitesi'nde Engizisyon İşbaşında

Ülkemizde ekonomik ve siyasal krizin günbe gün arttığı bugünlerde devrimci muhalefet siyasal iktidara karşı yoğun bir eylemlilik sürecine girmiştir. Yükselen bu devrimci muhalefet karşısında egemen sınıflar ve onun uşaklığını üstlenen güçler sessiz kalmamakta, baskı ve şiddet kullanarak gelişen bu devrimci muhalefeti susturma yoluna gitmektedirler.

Uludağ Üniversitesi ve Uludağ Yurdu'nda devrimci muhalefet tepkisini eylemleriyle dile getirirken yerel basının aksine genel basın (Özellikle Cumhuriyet Gazetesi Bursa bürosu) olayları Türkiye kamuoyundan gizlemek çabasına girmiştir. Yeni Demokratik Gençlik olarak bizler egemen sınıflara karşı gelişen bu eylemlilikleri Türkiye kamuoyuna duyurmayı devrimci bir görev saymaktayız.

Üniversitemiz devrimci demokrat gençliği, YÖK'ün kuruluş yıldönümünü çeşitli (forum, bildiri, seminer) protestolarla eylemlilik sürecini başlatmış ancak üniversitenin engizisyon (disiplin) kurulu MHP kökenli asker rektör Nihat Balkır'ın emri ile harekete geçmiş 47 öğrenciyi disiplin soruşturması açılmış, bunlardan 14'ü bir ve iki dönem uzaklaştırma cezası almıştır. Bu olaya tepki olarak YDG ve diğer devrimci demokratlardan oluşan 300'ü aşkın öğrenci pankartlarla rektörlüğe yürüyüş düzenlemiş, rektörün görüşme talebini reddetmesi üzerine rektörlük binasını "disiplin soruşturmalarına son, gerici faşist yönetmeliklere hayır, rektör istifa" sloganlarıyla dört buçuk saat işgal etti. Devamında disiplin soruşturmalarına tepki olarak toplanan 1200 imzalı dilekçe, MHP'li rektör Nihat Balkır tarafından reddedilince basın önünde yakılarak eylem sonuçlandırılmıştır.

İstanbul BYYO'da meydana gelen faşist saldırılara karşın, YDG ve diğer devrimci demokratlar İİBF (İktisadi İdari Bilimler Fakültesi) kantininde "Kahrolsun faşist diktatörlük, kahrolsun faşizm, faşist saldırılar mücadelemizi engelleyemez" sloganları eşliğinde, pankartların asıldığı bir forumla saldırıyı lanetlediler.

Devrimci muhalefetten rahatsız olan faşist güçler idarenin desteğiyle Uludağ Öğrenci Yurdu kantininde toplanarak slogan atma küstahlığını göstermiş, faşist saldırıları için zemin aramışlardır. Bu olay BYYO'daki olaylarla aynı gü-

Gençlik yurtların da bir mücadele alanı olduğu bilinciyle hareket ediyor. Mücadeleyi yükseltiyor.

ne rastlaması ve eylemden birkaç dakika önce elebaşı birkaç faşistin yurt idaresinde bulunmaları tesadüfi değildir. Yine Uludağ Yurdu'nda Bizim Ocak Dergisi'nin idare personeli tarafından dağıtılması ve gericilerin açık şekilde para toplamaları faşist hareketin sistemli ispatı oluyor. Sivil faşist güçlere böylesine destekçi olan Yurt Müdürü A. Kadir Yardan öğrencilerin çeşitli yurt sorunlarını kendisine iletmesine duyarsız kalıyor, iletişim amacı güden sanat ve haber içerikli yurt panosu önerisini de faşizan tavır ve demogojileriyle de reddediyordu. Pano YDG ve diğer devrimci demokrat öğrencilerin çalışmasıyla faşizmin teşhiri ve öğrenci gençliğe yönelen saldırılara geniş yer vererek asıldı. Kısa sürede geniş öğrenci kesimince benimsenen pano gerici faşist yurt idaresini endişeye düşürdü. İndirmeye gücü yetmeyen yurt idaresi 12 Eylül'ü aratmayan bir askeri tatbikata girişti. Yurt kantini altı cemse, beş askeri jip, toplam 120 asker ile kuşatıldı. YDG ve Dev-Genç'in yetersiz müdahalesine rağmen pano indirildi. Diğer devrimcilerin kantine birikmesiyle yapılan forum devamında "Kahrolsun Faşist Diktatörlük, Kahrolsun Faşizm, Faşist müdür istifa, Jandarma dışarı, Kışla değil yurt istiyoruz" sloganları eşliğinde jandarmanın mevzilenmediği koridordan geçerek yurt idaresine giren öğrenciler müdürün odasını işgal ettiler. Faşist Müdür A. Kadir Yardan askeri kuşatmanın sebebini açıklamayınca eylem ertesi günde çeşitli sloganlarla sürdü. Kısa bir süre sonra yine devrimci muhalefeti yıldırıma ve kırmaya yönelik çeşitli disiplin soruşturmaları, ihraçlar ve uzaklaşturmalar gündeme geldi.

Aynı süreçte YDG'nin yükselen mücadelesine tahammül edemeyen kitle kuyrukçusu oportünistler, asılsız bir takım spekülasyonlar yarattılar. Sürecin başından beri kitle kuyrukçuluğu yapan

akademizmin dışındaki radikal çıkışlardan sürekli kaçınan orta yolculuğu, sol lafazanlığı meslek edinen bu oportünist gruplardan farklı bir tavırda beklenemezdi. Öncelikle oportünizmin güzergâhında önemli mevkiiler ele geçiren militan gençliğe ilişkin şunları belirtelim. Emegün Bayrağı gibi siyasi bir dergiye kamuoyunu yanıltacak yanlış bilgi verilmesi siyasi onursuzluk olduğu gibi bir grubun yapılmasına ilişkin asılsız bilgi sızdırması da tiksindirici bir mantığın ürünüdür. Emegün Bayrağı dergisinin de bunu yayınlaması üzücüdür. Bu grubu devrimci ahlak ve ciddiyete davet ediyoruz.

YDG ve diğer grupların gölgesinde mantar gibi kök salan bu parazit yapılanmanın diğer devrimci ve demokrat gruplara yaptıkları birlik çağrısı samimi değildir. YÖK pretostosu sonrası tutumları ve Maraş katliamına ilişkin olarak YDG ve Dev-Genç'in ortak eylem çağrılarına verdikleri cevap bunun kanıtıdır.

Tatilciler tanımlamasına gelince YDG, UÜ'de varolduğu gündün beri pratikte her zaman en doğru radikal eylem ve önerilerle varolmuş ve olacaktır da. YÖK protestosu öncesi anlamsız, süreci tıkayıcı toplantı ve komisyonları ileri görüşlülüğüyle raddedip (militan Gençliğinde bunu takdir ettiği halde) kendi programları dahilinde (seminer ve bildirilerle) protesto etmesini tatilcilikle nitelendirmek kör mantığın ürünüdür. Yaptıkları bu asılsız suçlamaları Bursa devrimci-demokrat kamuoyu cevapsız bırakmamış hakettikleri cevabı vermiştir.

Yapılan tüm eylemleri diğer devrimci gruplarla birlikte gerçekleştirdiğimiz için sahip çıkmıyoruz. Böyle bir tavır da devrimci anlayışımızla bağdaştırmıyoruz. Yaşasın Bağımsızlık Halk Demokrasisi ve Sosyalizm Mücadelemiz. ■

YENİ DEMOKRATİK GENÇLİK

Dekanlık ve Yurt İşgalleri

Bir süre önce Uludağ Öğrenci Yurdu'na asılan eğitim panosundan tedirgin olan egemen sınıfların uzantıları boş durmadılar, giriştikleri bir operasyonla çoğunluğu Yeni Demokratik Gençlik'ten olan 8 öğrenciyi gözaltına aldılar. Bunun üzerine YDG ve diğer devrimci öğrenciler yurt idaresine giderek idarenin yüzlerce jandarmayı yurda çağırıp devrimci öğrencileri gözaltına aldırma gerekçesini sordular. Ancak bu tescilli faşist yurt müdürü A.Kadir Yardan

kendi kimliğine uygun cevaplar vererek öğrenci gençliği oyalama yoluna gitti.

Bu gelişme üzerine Yeni Demokratik Gençlik ve Devrimci Gençlik'ten öğrenciler yurdu işgal edip, Yurt Müdürü A.Kadir Yardan'ı rehin aldılar. Anons odasını da ele geçiren YDG'den öğrenciler yaptıkları anonsla yurdun işgal edildiğini tüm öğrenci gençliğe duyurdular. İşgal süresince yapılan anonslarla "yurt işgal edilmiştir. Arkadaşlarımız serbest bırakılıncaya dek işgal eylemimiz sürecektir" diye duyuruluyordu. Anonslarda devrimci marşlar okunuyor, tüm öğ-

renciler bıçaklı, sopalı bir saldırı için hazırlıklı beklerken, jandarma, devrimci öğrencilerin dağılması için anons ve ikazlarda bulunuyordu. Bunun üzerine devrimci öğrenciler Dekanlığı işgal etmeye başladı. Bir süre sonra işgal eylemine son vererek yurda doğru yürüyüşe geçtiler.

Öğrenciler yurda döndükten sonra yurt, jandarma tarafından sarıldı. Daha sonra gelen takviye güçlerle ve çevik kuvvetin gelmesiyle operasyon hazırlığına girişildi. İçerdeki devrimci öğrenciler baskına karşı önlemler almaya, bariyerler kurmaya başlamıştı. Gece saat 3'te operasyon başladı. Jandarma ve çevik kuvvetin yurda girmesiyle "kahrolsun faşist diktatörlük, jandarma dışarı" "Bozkurtlar geliyor" sloganları eşliğinde

Ankara'da Öğrenci Gençlik Yine Dağınık

Geçtiğimiz iki ay içerisinde Ankara'da bir dizi öğrenci eylemi yaşandı. Her zamanki gibi, bir olay ve ani bir parlama; sonra yine kabuğuna çekilme...

Neydi Ankara'da öğrenci gençliği hareketine geçiren olay? 1 Aralık'ta İstanbul'da Basın Yayın'da gelişen direniş ve tutuklamalar! Bu olay bir anda öğrenci gençliği alevlendiriverdi.

İlk eylem, 5 Aralık 1989 tarihinde, G.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bahçesinde yaşandı. Ankara'nın dört bir yanından gelen üniversite öğrencileri, G.Ü.İİBF'nin bahçesinde toplandı. Ellerinde "Faşist-polis-idare işbirliğine son!" yazılı pankart ve çeşitli dövizler taşıyan 1000 dolayında öğrenci katıldı. Yapılan konuşmalardan sonra öğrenciler yürüyüşe geçtiler ve okulun çıkış kapısına geldiklerinde çevik kuvvet engeli ile karşılaştılar. Çevik kuvvet önden 50 kişilik bir grubu bölerek tartaklamaya başladı. Öğrencilerin ve daha sonra olay yerine gelen Ankara Emniyet Müdürü Mehmet Ağar'ın müdahalesiyle tartaklanan öğrenciler tekrar gruba katıldılar. İşte tam bu sırada örgütsüzlük kendini en yoğun bir şekilde hissettirmeye başladı. Artık öğrenciler nasıl davranacaklarını bilmiyorlardı. Mehmet Ağar'ın "sessizce dağılırsanız kimse gözaltına alınmaması koşuluyla" dağılmaya başladılar. Ve polis yine sözünü tutmadı... 6 öğrenci gözaltına alındı...

Daha sonra 22 Aralık 1989'da G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi'nde yaklaşık 50 kişinin katıldığı bir forum yapıldı. Yine, "Faşist-polis-idare işbirliğine son!" yazılı bir pankart kantine asıldı. İki öğ-

renci, faşist saldırıları, geçmişte ve bugün sivil faşist-polisin idare işbirliğiyle tezgahlanan oyunlarını içeren konuşma yaptı. Forum bittikten sonra kantine gelen sivil polisler, yeterince motive olmamış öğrencilerin gözü önünde 3 öğrenciyi gözaltına aldı. Öğrenciler dağıldıktan sonra, sivil faşistleri de yanlarına alan polis, sivil faşistlerin gösterdiği öğrencileri gözaltına almaya devam etti.

A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde de 100 kişinin katıldığı bir forum gerçekleştirildi. Forum sırasında dağıtılan bildiriler, sivil faşist ve polisler tarafından toplanıp imha edildi.

27 Aralık'ta da İncesu Ahmetler PTT'sinin önünde yaklaşık 300 öğrencinin katıldığı bir korsan gösteri yapıldı. Sonra...

Sonrası tekrar sessizlik! Aniden yükselen öğrenci eylemleri, yine aniden, sanki bıçakla kesilmiş gibi "yok" oldu. Neydi bu durumun nedeni? Dağınıklık!.. Evet, öğrenci hareketi, dağınık ve merkezi bir örgütlenmeden yoksun olması nedeniyle istikrarlı bir mücadele rotasına kavuşabilmiş değil. Bugün yaşanan sorunların çözümünde önemli bir halkayı oluşturan Merkezi Demokratik Öğrenci Federasyonu'nu yaratma doğrultusunda adımlar atmak gerekmektedir. Bu doğrultuda atılacak ilk adım, önüne "federasyon" hedefi koyan ve buna ilişkin net bir programı olan bir yapıyı; Federasyon Örgütlenme Komitesi (FÖK)'ni oluşturmaktır. Eğer, halen yaşanan keşmekeşliğin, dağınıklığın çözümlenmesini istiyorsak, FÖK'ü ve MDÖF'ü yaratmak için canla başla çalışmalıyız.

O halde; FÖK'ni yaratmak ve MDÖF'nu oluşturmak için görev başına! Yaşasın Merkezi Demokratik Öğrenci Federasyonu! ■

de yürüye faşistler, yanlarından geçen iki bayan arkadaşına laf atarak saldırdılar. Bu iki devrimci arkadaş faşistlerin pankartını çekerek yırttılar. Faşistlerin iki bayan devrimciye vahşice saldırımları kantinde bulunan diğer devrimcileri harekete geçirdi. Faşistlerin gösterisi dağıtılarak pankartları yırtılıp yakıldı.

Gelişen bu olay üzerine İİBF kantinine toplanan öğrencilerin etrafı faşistler ve 200 jandarma tarafından kuşatıldı. Faşistlerin saldırısı sonucu çıkan olayda bir devrimci öğrencinin kolu kırıldı, 9 faşist yaralanarak hastaneye kaldırıldı. Faşist ideolojinin etkisindeki öğrencilerin işgal eylemine destek olması çağrısında bulunuluyordu.

"Faşist rektör istifa", "kışla değil, yurt istiyoruz" sloganlarının atıldığı işgal eyleminde YDG ve Dev-Genç imzalı pankart asıldı. İşgal eylemine katılan bir başka grubun eylemin gelişim sürecini olumsuz yönde etkileme tavrına girmesiyle YDG ve Dev-Genç'ten öğrenciler bu grubu dışladı. İşgal eylemine diğer devrimci-demokrat öğrenciler de katıldı. Sabah saat beşte başlayan işgal eyleminin gittikçe gelişmesi egemen güçleri oldukça endişelendirmişti. Bu durumu dikkate alan egemen güçler öğle saatlerinde gözaltına alınan 8 öğrenciyi serbest bırakmak zorunda kaldı.

8 öğrencinin serbest bırakılmasından sonra 150 kişilik bir öğrenci korteji YÖK yazılı bir tabutla rektörlüğe yürüdü. YÖK tabutu ve rektörün kuklası rektörlük önünde yakılıp, basın bilirisinin okunmasıyla eylem sonuçlandı.

Uludağ Üniversitesi'ndeki gelişen öğrenci gençliğin devrimci mücadelesi egemenleri olduğu kadar sivil faşist güçleri de tedirgin ediyordu. Gelişen bu devrimci mücadele karşısında Rektör Nihat Balkır, sivil faşist güçlerin harekete geçmesi ve örgütlenmesi için destek veriyor, kışkırtıyordu. Faşistler yurttaki açık açık propaganda yapıyor, örgütleniyor, dergilerini açıktan satıyorlardı. Rektörlüğün kılı bile kıpırdamıyordu. Faşist güçlerin bu açık örgütlülüğüne YDG ve bir grup devrimci öğrenci bu gelişime müdahalede bulundu. Açık propaganda yapan bir sivil faşist dövülerek yurt idaresine teslim edildi, yurttaki faşistlerin kümelendiği odalara gidilerek caydırıcı propaganda ve ajitasyon çekildi.

25 Ocak günü rektörün izniyle faşist güçler üniversite kampüsünde -ki burası gösteri kapsamına girmiyor- Azerbaycan olaylarını bahane ederek gövde gösterisinde bulundular. Devrimci öğrencilerin her eylemine "toplantı ve gösteri yürüyüşüne aykırı" olduğu için izin veremeyen rektör, faşistlerin her eylemine destek ve izin vermekten kaçınıyor.

PERMATİK VE DANDY FABRİKALARINDA

İşçi Kıyımı ve Sendikasıztırma

Kamuoyunda Krom-Çelik ve Dandy olarak bilinen, Jack Amran ve ailesine ait piyasada tekel konumundaki fabrikalarda yaklaşık bin işçi; çoğu asgari ücretle açlığa, yoksulluğa, zulme ve sefalete itilmektedir.

Bütün bunlara rağmen vampir ruhlu patron ve uşakları günboyu oturup işçilere karşı çeşitli hile ve entrikalarla düzenbazlıklar organize etmektedirler. Sonuçta sendikal faaliyetleri yönlendirici ve birliği sağlayıcı girişimlerde bulunan arkadaşları tesbit edip sorgusuz, yargısız işlerine son veriyorlar.

İşveren bu burjuva faşist politikalarının sonucu olarak son iki ayda önce on, peşinden 65 kişinin işine son verdi. Jack Amran ve uşaklarının sınıf kardeşlerimize karşı uyguladıkları bu gerici faşist tutumu lanetliyoruz. Ve diyoruz ki, bizler de proletarya olarak sizin sömürücü, zulüm ve talan düzeninizi ortadan kaldırmak, Yeni Demokratik Türkiye'yi yaratmada kararlıyız.

Permatik-Dandy işçileri şu dönemde toplu sözleşme arifesindedir. Dandy işçileri daha önce Tek-Gıda-İş Sendikası'nda, masabaşı sendikacılığı ve sendika ağalarının üçkâğıdı sonucu topluca istifa edip Öz Gıda-İş'te örgütlendiler. Fakat bu sefer patronun iğrenç baskı

metodlarıyla karşılaştılar. Sendikalaşmayı yasak gibi gösteren patron, işçilere "sendikadan istifa edin, sendikamın alacağı haklardan daha fazlasını vereyim" diyor. Bazı işçilere usta, ustabaşı gibi statüler vererek mevcut birliği bozucu hareketlere girişiyor, sendikalardan istifa edilmesi için çeşitli vaatlerde bulunuyor.

Hukuki cambazlıklarla altı şirketi bir fabrikada toplayan işveren, işçilerin bir bölümünü memur statüsüne getirerek sendikal haklarını tanımıyor. Sınıfın sendikal haklarına saldırıp sabote ediyor.

İşveren yeni bir üçkâğıtla ayrı fabrikada iki şirket daha kurup, Öz Gıda-İş'te örgütlü işçileri bölerek toplu sözleşme yetkilerini düşürmek sevdasında. Ancak patronun sabotörlüğü, türlü yıpratma ve yıldırma politikası zaferin yönünü değiştiremeyecektir. Hakkımızı söke söke alacağız, haklarımızı almak bizim nasırlı ellerimizdedir. Bu ek zam talebi ve 1 Eylül 1989 toplu vizite eylemi istemlerinin kabulüyle ispatlandı. Patronların beyhude çabaları sınıfımıza geçici edilgen misyonlar yükleyebilir, fakat sınıf bilincini almış öncü, bu edilgen misyonun seviyesini ve süresini belirleyecektir. ■

Bir Grup Yeni Demokrasi Okuru

Rektör Nihat Balkır'ın faşistleri destekleyen bu açık tavri devrimci öğrenciler içinde büyük bir tepki gördü. "Boşbuğ Türke", "ya Allah", "Allahuekber", sloganları atılmaya başlandı. 150 öğrenci üzerine 350 civarında jandarma ve çevik kuvvet yürüyordu. Direniş karşısında öğrencilerle pazarlığa başlandı. Jandarma ve çevik kuvvete "nişan al" emri verildi. Böylelikle muhtemel bir katliam havası yaratıldı. Pazarlıktan sonra hiç kimsenin gözaltına alınmayacağı sözü verilerek, sadece arama yapılacağı belirtildi. Arama sonrası verilen söze rağmen 79 öğrenci gözaltına alındı.

Gözaltı sonrası öğrenciler savcılığa çıkarıldı. Savcının sık sık küfür ederek sorgulama yaptığı görüldü. Hakim tom-bala çeker gibi kimini serbest bırakırken, 39 öğrenci tutuklandı. Tutuklamalar tamamıyla öğrencilere gözdağı vermeyi amaçlıyordu. Bu keyfi tutuklamayı protesto için 108 öğrenci Bursa Halkevi'nde açık grevine başladı. Bunun üzerine çevik kuvvet halkevinin kapısını kırıp içeri girerek açık grevini sürdüren öğrencileri coplamaya, küfürler etmeye başla-

dı ve 108 öğrenci şubeye götürülerek sorgulandı. Sorgulamada bir şey elde edemeyince öğrenciler mahkemeye sevk edildi. Mahkemede öğrenciler bu keyfi gözaltı sloganlarıyla protesto etti.

108 öğrencinin sorgusundan sonra 52 öğrenci daha tutuklanarak tutuklu öğrenci sayısı 91'e yükseldi. Bu keyfi tutuklama ve yargılama Bursa'da devrimci kamuoyu arasında tepkiyle karşılandı.

Bu olaylardan sonra YDG'den ve diğer devrimci kesimlerden öğrenciler hiçbir baskının, tehdidin, keyfi gözaltı ve tutuklamaların mücadelelerini engelleyemeyeceğini vurguluyorlardı.

Evet Bursa'da devrimci-demokrat öğrenciler gerici ve faşist saldırılara karşı sessiz kalmamanın ve mücadele etmenin güzel örneklerini sergilediler. Devrimci demokrat kamuoyundan istemleri; "kendilerine destek olma, omuz verme, sorunlarına sahip çıkma" şeklinde ifade ediliyordu. Devrimci demokratik güçler Bursa'daki öğrenci gençliğin mücadelesine destek olarak dışarıdaki mücadele cezaevindeki devrimci dayanışmayla sürdürülmelidir. ■

Uludağ Üniversitesi'nden Yeni Demokratik Gençlik

Varlığını kanıtlamak uğruna

Demogoji ve teşhircilik örneği

- Bu davranışlar ancak, demokratik kitle örgütlerini her şey gören ve parsa kapmaya çalışan grupcu mantığın davranışlarıdır.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği (HFÖD) 26 Kasım 1989'da 3. olağan genel kurulunu yaptı. Oldukça canlı tartışmaların yaşandığı GK'da derneğin durumu ve süreçteki pratiği değerlendirildi. Yönetim kurulu seçimlerine, liste halinde beş kişi ve bağımsız altı kişi katıldı. Bağımsız katılanlar, dernek çalışmalarında aktif yer alan, yoğun olarak çalışan kişilerdi. 82 kişinin katıldığı oylamada 33-62 arasında oy alan bağımsızlar YK'nu oluşturdu. Bu çok söz söylemek yerine iş yapan insanların, pratikte de bunu kanıtlanmalarının sonucudur. Herhangi bir siyasetin temsilcileri olarak ortaya çıkmalarının veya bir siyasetler ittifakının sonucu değildi.

Yayın yaşamına ocak 1990'da başlayan, Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Gençlik Yayınları adlı dergide ise olay şöyle anlatılıyor: "...Seçimlere liste halinde katılan Devrimci Gençlik karşısında, diğer tüm siyasetler bağımsız adaylarla seçime girdiler. Daha önce yönetimin çoğunluğunu oluşturan Devrimci Gençliğe karşı, üstü kapalı, ilkesiz bir ittifak yapan diğer eğilimler (Sosyalist Parti, Yarın, Yeni Demokrasi vb.) 33-66 arasında oy alarak yeni yönetim kurulunu oluşturdular.

Devrimci gençler Hukuk Fakültesi öğrencilerine karşı düzenlenen polis operasyonunda en çok zarar gören grup olmaları ve seçim hazırlıklarında yeterli enerji ve kararlılığı göstermemeleri nedeniyle 15-32 arasında oy alarak seçimi kaybettiler." (1)

Bu sığ, grupçu, dünyaya at gözlüğüyle bakan yaklaşımın bizi vardıracağı sonuçları kısaca değerlendirelim:

Öncelikle bu yazı büyük bir demagoji ve teşhircilik örneği. Genel kurulda yönetime katılan kişiler, hiçbir zaman, şu veya bu siyasetin temsilcisi olduklarını belirtmediler ve değiller. İçinde bulunduğumuz koşullarda, bu tür bir davranış da ancak, demokratik kitle örgütünü her şey gören ve parsa kapmaya çalışan grupcu mantığın davranışlarıdır. DKÖ'leri, heterojen yapılarıdır. Farklı düşüncelerdeki kişiler-gruplar yer alır. Ancak buralarda belli siyasetlerin temsilcileri olarak çıkmak, yasalılığı kabul etmek demektir. Aksi takdirde yaşama şansı yoktur. "Siyasetler" kavramı, iktidarı hedefleyen örgütlenmeler anlamına gelmektedir. Bu noktada, verilen ör-

neklerle bakıldığında, Sosyalist Parti dışında, bu tanıma uyan hiçbir olgu yoktur. Yarın (geçmişte yayınlanan) ve Yeni Demokrasi (baskılara rağmen yayın yaşamını sürdüren) yasal dergilerdir ve çıkarken, "Siyaset" olarak çıkmıyorlar. Bunları siyaset olarak görmek egemenlerin anlayışına denk düşer. Sosyalist basına saldırının odağını egemenlerin aynı -Sosyalist dergi = örgüt, dergi okuru = örgüt üyesi- yaklaşımını oluşturmaktadır.

Bir kişinin herhangi bir dergiyi veya dergileri okuması, kişinin şu veya bu siyasetten olduğunu belirlemez. Bu nedenle arkadaşların vardıkları sonuç, "engin" hayal güçlerinden ve "deha"larından kaynaklanmaktadır.

Öğrenci dernekleri ilk kurulduğundan bu yana, etkinlikleri ve yaygınlaşmalarını sürekli engellenmeye çalışıldı. Bu çabalar, yasal, fiili ve ideolojik baskılar biçiminde kendini gösterdi. Bunlar içinde en çok etkili olan ve fiili baskıların da zeminini hazırlayan ideolojik baskılar, yani şu bildiğimiz "dernekleri yasa-dışı örgütler yönlendiriyor" demagojisidir. Her türlü araçla bunun propagandası yapılmaktadır ve amaca ulaşılmıştır. Bu politika bir yandan öğrenci gençliği kendi öz örgütlenmesi olan ÖD'lerinden uzaklaştırırken, diğer yandan polisin azgınca saldırılarına zemin yaratmaktadır. Ancak ne yazık ki, kendine devrimci diyen bazı gruplar, "meşru olan her şey yasal" anlayışından hareketle, derneklerde, "siyasetler" in varlığından söz etmektedir. ÖD'lerini özellikle kendi Kitlesi gözünde meşrulaştırmaya yönelik yoğun bir çaba harcanırken, Devrimci Gençlik'in teşhirci tutumu polisin saldırılarını meşrulaştırmaya ve varolan çalışmayı geriletmeye yönelik politikasına, "sol" görünümüyle destekten başka bir

Burjuva Feodal Eğitim varken,

Erzurum'da öğrenci olmak

12 Eylül askeri darbenin uzantısı olan Faşist diktatörlüğün 8 yıldır uyguladığı baskı, zulüm ve sömürü Devrimciler ve emekçi halkın üzerinde katmerli bir şekilde uygulandı. Hakim sınıflar kendilerini tehlikede hissettikleri anda oyunun kurallarını biçimlere doğrultusunda değiştirirler, bunun amacı, sömürüyü daha rahat uygulamak ve kendilerine uygun ortamlar yaratmaktır. Bu doğrultuda, toplumdaki örgütlü güçler dağıtıldı ve etkisiz hale getirildi, işçi sınıfının bütün hakları gasp edilip rafa kaldırıldı, üniversiteler askeri kısla haline getirildi ve YÖK gibi çağdışı bir kuruma bağlandı, 1402 yasasıyla öğretim görevlileri görevlerinden alınarak yerlerine faşist gerici hocalar getirildi. Böylece üniversiteler vatanına milletine bağlı robot bir öğrenci tipi yetiştirmeye zorlandı.

Ama yükselisi engellenemeyen toplumsal muhalefet karşısında, bu baskı mekanizması her geçen gün kırılmaktadır. Bu baskı mekanizması Erzurum'daki emekçi sınıf üzerinde daha yoğun bir şekilde uygulanmaktadır. Erzurum halkının sosyo-kültürel yapısından kaynaklanan ve belirli çevrelerin desteği ile güçlenen yobazlık üniversitedeki gerici faşist hocaların etkisi altında kalan bilinçsiz gençlerimizle gizli bir birlik içerisinde Devrimci ve demokrat kişilerin üzerinde büyük bir baskı oluşturmaktadırlar.

Atatürk üniversitesi kampüsüne ilk admınıza attığınız sızı karşılaman ve üzerinde "Şurası unutulmamalıdır ki Türk aleminin en büyük düşmanı KOMÜNİSTLİKTİR her görüldüğü yerde başı ezilmelidir" yazılı bir levha olacaktır. Ve eğer siz bir öğrenci iseniz ve pırıl pırıl umutlarla ileriye doğru bir adım attığınız sanıyorsanız bu levha sizin bütün dünyanızı karartan ve sizi pasifize etmeye zorlayan bir yaptırıma dönüşecektir. Türk-islam sentezinin simgeleri olan şalvar, çember sakal, 33'lük tesbihler çok doğal karşılanırken, kot pantolonlu kız arkadaşlarımıza uygunsuz sıfatlar takılmaktadır. Türk-islam sentezinin tıp kitaplarına bile girmesi özellikle Edebiyat fakültesinin birçok bölümünde derslerin cuma vaaızını geçmesi; Bizim Ocak, Mina gibi kültür ve sanat dergilerinin(!) bütün fakültelerde açık satışına karşılık Cumhuriyet Gazetesi bile okuyan öğrencilerin polis tarafından tesbit edilip göz dağı verilmesi ve okumamaya zorlanması oldukça güncel sorunlardır.

Kredi ve yurtlar kurumundaki Faşist kadrolaşmaların en yoğun olduğu kantinlerde idare ile işbirliği sayesinde yemekler hem sağlıksızdır, hem de maliyetinin üzerinde satılmaktadır. Yurt müdürlüğünün gerici öğrencilerle işbirliği içinde olması diğer öğrenciler üzerinde büyük bir baskı yaratmaktadır.

Bugün üniversitemizde verilmek istenen Burjuva Feodal eğitim sistemidir. Amaçlanan ise araştırmayan, düşünmeyen, insanlarına bireysel kurtuluş yolları aşılayan bir düzendir. Üniversitemiz ancak Yeni Demokratik Türkiye ile kurulacaktır. Kahrolsun burjuva-feodal eğitim sistemi. ■

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ'NDEN BİR GRUP YENİ DEMOKRATİK GENÇLİK

şey ifade etmez. Subjektif niyetleri ne olursa olsun, objektif olarak düştükleri konum budur.

ÖD'leri iktidarı hedefleyen ittifak platformları değildir. Bu tür anlayışlar DKÖ'lerin ne olduğunun kavranmamasıdır. DKÖ'leri olan ÖD'leri akademik-demokratik temelde varolan örgütlerdir. Akademik-demokratik mücadeleye katılmak isteyen her birey, öğrenci olma koşuluyla burada yer alabilir. Olanaklar elverdiğince açık, geniş örgütlülüklerdir. Bu özelliklerinden dolayı devrimciler-örgütünden ayrılırlar. Toplumsal gelişmeye, dolaylı, politik olarak etkinleştirilme de doğrudan hizmet ederler. ÖD'lerine bunun dışında misyonlar yüklemek, ancak devrim mücadelesini, ancak demokratik kitle örgütleri ve yasal dergi etrafında örgütlenerek, verilen bir mücadeleden ibaret gören, tüm umutlarını, DKÖ ve özellikle öğrenci gençliğin mücadelesinin gelişmesine bağlayan, "eskiye özlem duyanlar"ca yapılabilir. Kendi ifadeleriyle; "...Gençliğin akademik-demokratik mücadelesini yükseltmek ve bu mücadelenin, farklı kesimlerde yürütülen mücadelelerle birleştirmek biçiminde özetlenebilecek devrimci gençlik perspektifi bir sınırlandırmanın, daralmanın değil, aksine politik mücadeleye doğru genişlemenin, karmaşık süreçlere yönelmenin ifadesidir. (abç.) Bu bağlamda, toplumun tüm kesimlerine seslenecek devrimci bir partinin yaratılması sürecinde kuşkusuz gençliğe de önemli görevler düşmektedir. (abç) (2) "Bu kelimenin tam ve yalın anlamı örgütsel TASFİYECİLİKTİR.

Bugün ÖD'leri kitesinden kopmuş, dar örgütlerdir. Kiteselleşmeye çalışmaktadır. Bu, kitleyi hiçe sayan, kendi grup çıkarlarını öğrenci gençliğin genel çıkarlarının önüne koyan, dayatmacı mantığa sahip, akademik mücadeleyi küçümseyen, derneklerin polemik hastası kişilerin çene çaldığı yerler haline gelmesini sağlayan, politikaların sonucudur. ÖD'lerin kitesinden kopmasında başrol oynayan iç faktör bu tür yanlış politikalarıdır, HFÖD özelinde Devrimci Gençlik bu politikayı büyük bir "başarı" ile uygulamıştır. Dolayısı ile yeni YK DG'e karşı oluşturulmuş bir "ittifak"ın değil yanlış politikaların kitleler gözünde teşhir olmasının sonucudur. Bu aynı zamanda "biz yapalım, kitleler gelir" mantığının iflasının kanıtıdır.

Her ne kadar arkadaşların "ilkeli"likten ne anlatmaya çalıştıkları açık değilse de bunu biraz açıklamaya çalışalım; yönetimde bir araya gelmek, çalışmak için kişilerin ÖD'lerin sorunlarını ve çözüm yollarını bilen, değerlendiren pratikleriyle bunu kanıtlayan kişiler olmaları yeterlidir. "Üstü kapalı" ittifaklar

yapmak gerekmez. "Daha önce yönetimin çoğunluğunu oluşturan DG'ye karşı üstü kapalı, ilkesiz bir ittifak yapan diğer eğilimler..." (3) gibi ibareler dört elle sarıldığı dalı kırılanların çığlığını çağırıştırılmaktadır, DKÖ'lerin yönetimine gelmeyi her şey gören tasfiyeciliğin çığlığı...

Ayrıca DG dergisince sahiplenilen arkadaşlara haksızlık edilmektedir. Anlatılanın aksine, kitleler olmadan mücadelelenin eksik kalacağını ve amacına ulaşamayacağını pratikte herkes gibi onlar da gördü. -ki Devrimci Gençlik dergisinde bu konu değerlendirilmektedir. (4) Sene başından genel kurula kadar büyük bir enerjiyle çalıştılar. Pratikte olmanın, iş yapmanın önemini kavrayan arkadaşlar birçok işi üzerlerine aldılar. Aynı enerji ve kararlılığı seçim hazırlıklarında da gösterdiler. Oy istemek için gitmedikleri çok az dernek üyesi vardır. Fakat seçilmemelerinin nedeni daha önce genişçe belirttiğimiz perspektifleridir.

Sonuç olarak, DKÖ'ler özde de öğrenci dernekleri akademik-demokratik alanda mücadele etmek isteyen her öğrencinin yer alacağı örgütlülüklerdir. Yasalar çerçevesinde kurulmuştur. Bu nedenlerden ötürü de başka örgütlülükler yerine ikame edilemezler. Mesleki temelde olmalarından dolayı farklı grupların olması, bunların farklı programlar etrafında bir araya gelmeleri doğaldır. Ancak, bu kişi-grupları okudukları yayınlara bakarak veya ayaküstü sohbetlere dayanarak belli "siyasetler" olarak algulamak ve lanse etmek doğru değildir. Bunu yapmak egemenlerin ekmeğine "yağ" sürmektir. Çünkü meşru olan her şey yasal değildir. Yasallık, yasalarda belirlenmiş olmayı ifade eder. Ve çerçevesini mevcut hukuk sistemi belirler. Meşruluk kamuoyunca doğruluğuna inanılan şey anlamına gelir. İkisini birbirine karıştırıp kendini ifade etmek tasfiyecilik gibi çok kötü sonuçlara vardırır.

Varlığını kanıtlamak uğruna dernekleri siyasi platformlar olarak görmek, buna göre tavır koymak belli isimler altında kişileri, grupları teşhir etmek sadece polislin işine yarar. Bu kendilerinde de onarılmış güç yaralar açar.

Konu tüm DKÖ'leri ilgilendirmektedir. Bu tür teşhirci, ihbarcı anlayışlara karşı uyanık olmak ve her fırsatta açığa vurmak herkesin görevi olmalıdır.

Eyüphan Başar
ANKARA ÜN. HUKUK FAKÜLTESİ
ÖĞRENCİ DERNEĞİ BAŞKANI

Dipnotlar:

- (1) E.F.K. Devrimci Gençlik Yayınları, sf. 24, Sayı 1
- (2) Agy sf. 2
- (3) Agy sf. 24
- (4) Agy sf. 13

Yeni Değirmen Dergisi'nden Liselilere...

Dergimiz Yeni Değirmen 1989 yılının haziran ayında ilk sayısını çıkararak yayın hayatına başladı. 9 yıllık suskunluktan sonra bağımsız, desteksiz ve sadece liseli gençlerin ürünü olan dergimiz liseli hareketin oldukça önemli bir adımıdır. İlk başta birkaç liselinin düşüncesi olan Y.Değirmen bugün Ankara'lı liselilerin büyük katılımıyla kitleleşti.

Bizler, liselilerin sorunlarını yayınlamayı ve bu sorunların kaynaklarını teşhir ederek pratik çözümleri bulmayı yayın politikamız olarak benimsemeyiz.

Dergimizin diğer bir yanı da okullarda bize zorla kabul ettirilmek istenen Türk-İslam sentezine karşı gerçek kültürümüz olan halk kültürünü savunmaktır. Bu doğrultuda bugünkü apolitik kitleye gerçek yazar, şair ve sanat adamlarını tanıtmayı ve liselilerin özgün ürünlerini yayınlamayı görevimiz olarak kabul ediyoruz.

Bugün eğitim işlevi, düzenin talebine göre insan yetiştirmek yani düzenin sürdürücüsü, düşünmeyen, yorumlamayan tek tip insanı yaratmaktır. Konumu gereği eğitim, baskı ve anti demokratik uygulamalarla donanmıştır. Gerici kadrolaşma, fırsat eşitsizliği, sömürü, ulusal baskılar ve kültür asimilasyonu bunun en açık örneklerinden sadece bir kaç.

İçinde bulunduğumuz süreçte bizlere düşen görev sistemin mevcut halini bilen ve buna karşı çıkan devrimci-demokrat düşünce ve anlayışların birleşmesiyle oluşacak örgütlü mücadeleyi vermektir.

Örgütlü mücadele sağlam birliktelik zemini üzerinde yükselecek ve programlı bir şekilde liselerdeki devrimci mücadeleye önderlik edecektir.

Y.Değirmen'de buna uygun olarak kendi iç yapısında çeşitli anlayışları barındırmakta ve bir platform niteliği taşımaktadır. Ve mücadele etmek isteyen her liseli arkadaşına açıktır.

Bugün liseli arkadaşlardan istediğimiz kendilerini birer Y.Değirmen muhabiri kabul ederek buldukları yerlerde kendi öz örgütlenmelerini yaratıp bizlerle bağlantıya geçerek, şiir, öykü, karikatür vs. ürünlerini bizlere göndermelidirler.

Y.Değirmen ancak, siz liselilerin katkılarıyla büyüyüp gelişecek ve demokratik lise mücadelesini kavrayacaktır. Bizlere bu satırları ayırdığı için Yeni Demokrasi'ye teşekkür ederiz, Dostlukla...

YENİ DEĞİRMEN
Necatibey Cad. 80/12
MALTEPE-ANKARA

Maraş Katliamı Lanetlendi

Maraş katliamı 11. yılında öğrenci gençlik tarafından çeşitli üniversite ve yurtlarda lanetlendi. İstanbul öğrenci dernekleri platformunun aldığı karar doğrultusunda 25 Aralık günü saat 13.00'te İstanbul Üniversitesi'nde toplanan öğrenci gençlik kitlesel katılımı bir forum düzenleyerek Maraş katliamının sivil faşist hareket-MIT-Ordu üçgeninde faşist devletin yoksul halkın devrim mücadelesine verdiği desteğe karşılık olarak düzenlenen bir katliam olduğunu, insanlık düşmanı faşistlerin benzeri katliamları düzenlemekten çekinmeyecekleri vurgulandı. Günümtüzde 1 Aralık İÜBYYO baskınıyla ortaya çıkan sivil faşist güçlerin Devrim mücadelesine engel olabilmek için faşist diktatörlük tarafından özellikle hazırlandığı ve halkın üzerine salınarak "sağ-sol çatışması" demagojsiyle "tarafsız devlet" imajı yaratılmak istendiği bu politikalara karşı öğrenci gençliğin uyanık olması gerekliliği belirtildi. Forumdan sonra öğrenciler bahçeye çıkarak "1 Aralık'ta gençliğe saldıranlar Maraş katliamını yaratanlardır" pankartının altında toplanarak düzenli kortejler oluşturdular. Buradan İ.Ü ana kapısına doğru yürüyüşe geçen öğrenciler "Faşist katillerden hesap soracağız", "Kahrolsun faşizm, yaşasın mücadelemiz", "Kahrolsun faşist diktatörlük", "Faşizme ölün, halka hürriyet", "yaşasın gençliğin devrimci eyleminin birliği" vb. sloganlar atarak üniversite dışına çıktılar yürüyüşlerine devam eden öğrencileri durdurmak isteyen panzerli, gaz bombalı, kalınlı, coplu çevik kuvvet öğrencilerin taş ve molotof kokteyller atması nedeniyle geri çekilmek zorunda kaldı. Bu esnada grubun arkalarında çıkan panik ve kaçışmaları fırsat bilen çevik kuvvetin saldırısı sonucu 17 kişi yerlerde sürüklenerek copla, kalaslarla dövülüp göz altına alındı. Saldırının etkisini atlatan öğrenciler üniversiteye girerek polise karşı taşlarla, şişelerle yeni bir çatışma başlattılar. Vur-kaç taktiğiyle yürütülen mücadele bir saati aşkın bir zaman sürmesine polis panzerinin üniversite kapısına kadar gelip su sıkmasına rağmen çaresizlik içinde kıvranan polis, çevrede biterken halkı dağıtmaya kalkıştı. "Halkımız saflara" sloganı ile halka mesaj veren öğrenci gençlik daha sonra toplanarak eylemin başarıya ulaştığı kararına varıp "Devrim andı" içerek eyleme son verdi.

Öte yandan Maraş Katliamı, Uludağ Üniversitesi Görükle Kampüsündeki yurttan kalan öğrenciler tarafından da protesto edildi. 24 Aralık günü 17.30 sıralarında yurt kantininde toplanan 400 civarındaki öğrenci, duvarlara pankartlar asıp, 24 Aralık 1978 tarihinde Kahramanmaraş'taki faşist katliama ilişkin bildiri okuyarak eylemi başlattılar. Bildirinin ardından yurt kantininden çıkan öğrenciler "Maraş Katliamının hesabını soracağız", "Kahrolsun faşist diktatörlük", "Kahrolsun faşizm, yaşasın mücadelemiz" sloganlarını atarak, diğer kantine yöneltiler. Protestoyu burada da sürdüren kitle daha sonra bahçede toplandı. Burada lastik yakan öğrenciler Devrim şehitleri ve K.Maraş'ta katledilenler anısına saygı duruşunda bulundular.

Saygı duruşunun ardından sloganlarla tekrar kantine dönen öğrenciler, okudukları şiirler, masalara koydukları kararfillerle eylemi sona erdirdiler.

Katliamların ezilen halklar ve işçi sınıfının mücadelesini engelleyemeyeceği gerçeği bir kez daha doğrulanırken öğrenci gençlik; faşist diktatörlüğe karşı mücadelesini daha üst noktalara sıçartarak her türlü gözaltı, işkence ve tutuklamaya rağmen geri adım atmayacağını

"yılgnlık yok-direnış var" sloganının ifade ettiği gibi daha kararlı ve bilinçli olarak faşist diktatörlüğe darbe vuracağını gösteriyordu.

Maraş katliamını protesto eylemlerinden biri de İstanbul'da İstanbul Teknik Üniversitesi'nde, gerçekleştirildi. 21 Aralık Perşembe günü daha öncesinde afiş ve yazılarla kitlelerin bu konuya duyarlı hale getirilmesi çalışmaları yapıldı. Cuma günü ise İTÜ koordinasyonunun aldığı kararlar doğrultusunda merkezi eylem hayata geçirildi. Önce belirlenen bir fakülte içinde, devrim şehitleri için saygı duruşundan sonra dia gösterisi eşliğinde forum yapıldı. Bir yandan faşist diktatörlüğün ve onların piyonları sivil faşistlerin katliamları dia gösterisiyle sergilenirken, diğer yandan faşizmi teşhir eden konuşmalar ve kuşlamalar yapıldı. Pankartlar açıldı. Forumun ardından "Faşizmi döktüğü kanda boğacağız!", "Maraş'ın hesabı sorulacak!", "Faşist katillerden hesap sorulacak!", "Yaşasın gençliğin devrimci eyleminin birliği!", "Kahrolsun faşizm, yaşasın mücadelemiz!", "Kahrolsun faşist diktatörlük!" sloganları eşliğinde 300-400 kişilik grup, pankartlarıyla beraber ana çıkış kapısına doğru yürüyüşe geçti, ana kapıdan yola çıkarak trafiği kesti ve yolu yakarak, sloganlar eşliğinde pankartı yola astı. Bu sırada eylem yerine gelen bir ekip otosu taşlanarak camları kırıldı. Ekipteki polislerin kaçışması ilginçti doğrusu. Ardından yine sloganlı bir şekilde kampüs içine dönülerek kısa bir yürüyüşten sonra eylem sona erdi.

Liseliler Örgütlenin

12 Eylül'le gelişen toplumsal muhalefet bastırılınca, faşist dikta toplumun kafasını kendi sistemine uygun hale getirmeye yöneldi. Bunun en önemli adımı eğitim alanında atılarak, üniversite YÖK cenderesine sokuldu. Yukardan aşağıya faşist kadrolaşma ile politikalar garanti altına alınıp devrimci demokrat kadrolar tasfiye edildi. Üniversitemin kamuoyundaki yeri nedeniyle olup bitenler kolaylıkla görülürken, faşist-feodal-şöven eğitim politikasının çok daha üst boyutlarda uygulandığı, faşist ve gerici kadrolaşmanın doruğa tırmandığı ilk ve orta öğretim; özde de liseler çok fazla dikkat çekmedi. Din dersinin zorunlu kılındığı, açılan imam hatip liselerinin haddi hesabının olmadığı, milli tarihlerin, milli coğrafyaların yazıldığı bu dönemde 80' öncesinin sivil faşist kadroları milli eğitim müdürlüğünden müfettişliğe, okul müdürlüğünden müdür yardımcılığına kadar en önemli mevkilere, kariyer gözetilmeksizin atanarak; yasa-ların yetersiz kaldığı yerlerde fiili uygulamanın hayata geçirilmesi güvence altına alınmıyor, bir yandan da sivil unsurlara vefa borcu ödeniyordu.

Tüm bunların sonucu olarak bugün liselerde bilimsel eğitimin kısıntısına rastlanmazken, kendisini Türk-İslam sentezi olarak ifade eden faşist-feodal-şöven politika liseleri de egemenliği altına almıştır. Türk ırkının büyüklüğü, zorunlu cuma namazları "yurdun bölünmez bütünlüğü" safsatalarıyla birlikte ilerici ve devrimci olan ne varsa ayaklar altına alınıp karalanarak liseli gençliğin beyninin yıkanması doğrultusunda kullanılmaktadır.

Bu faşist uygulamalar kendisine, hayatın her alanında dayanak yaptığı gibi dayak ile ifade olan zor kullanmayı da ihmal etmemektedir. İnsanlık düşmanı faşist öğretmenler ruhsal bozukluklarının bir sonucu olan tahammülsüzlükleriyle öğrencileri bir yığın gerekçe yaratarak dövmede hiçbir sakınca görmekte bundan zevk almaktadırlar. Dayak atabilmek için, geç kalmaktan, kazağın renginin kırmızı olmasına, spor ayakkabı giyilmesine kadar gerekçeler hazırdır. Bunlarla birlikte din dersi öğretmenleri farklı derslere de girerek bu dersleri dinsel inançlar doğrultusunda işlemektedirler. Her türlü karşı çıkış, dayakla, küfürle, not tehdidi ile bastırılıp "tek tip" "robot" insanlar yaratılmaya çalışılıyor. Faşist öğretmenler bunlarla yetinmeyip öğrencileri kendi fikirleri doğrultusunda örgütlemeye çalışmakta,

bunlara karşı duran devrimci, demokrat öğrencileri ise okul idaresine jurnalayarak okullardan uzaklaştırmaktadırlar.

Bunların dışında meslek liselerinde ise öğrenciler "Bakın hem işi öğretiyoruz, hem para kazanıyorsunuz" denilerek ağır bir sömürünün altına sokulmakta patronlara ucuz işgücü sağlanmaktadır. Liseli öğrenciler patronların sömürüsüne şimdiden hazırlandıkları gibi, çalıştıkları iş yerlerinde temizlikçilik, hamallık vb. işler yapmakta bunların yanında çoğu kere ustabaşılar tarafından dövülmektedir. Bunların karşılığında aldıkları ücret ise bir ayakkabı parası bile değildir.

Dostlar anlattıklarımızın yanında anlatmadığımız irili ufaklı bir yığın sorun

daha var. Fakat daha fazla başımızı ağrıtmak istemiyoruz. Bizler bu sorunların faşist düzenden kaynaklandığının farkında olarak bu sorunların örgütlenip mücadeleye etmeden çözülemeyeceğini de biliyoruz. Bu nedenle tüm liseli öğrencilere sorunları doğrultusunda örgütlenmeleri çağırısını yapıyoruz. Biz ancak örgütlü bir güç olursak mücadelemizde başarı sağlayabiliriz. Bu nedenle öncelikle sorunların farkında olan bilinçli öğrenciler liseli arkadaşlarımıza sorunları, baskıları ve nereden kaynaklandığını göstererek onlara faşist diktatörlüğün faşist feodal şöven eğitim politikasını teşhir etmelidirler.

- Üst sınıflardaki öğrenciler alt sınıflardaki arkadaşlarımızın sorunlarına da sahip çıkarak sınıf ve okul örgütlenmesine gidilmeli bununla birlikte diğer okullarla ilişki kurulmalıdır.

- Toplu olarak gezi, tiyatro, sinema, konser, gece vb. etkinliklere gidilmeli öğrencilerin kaynaşması sağlanmalıdır. Karşılıklı kitap alışverişi sağlanarak farklı ve fazla sayıda kitap okuyabilmeyi şartları oluşturulmalıdır.

- Birlik, dayanışma ve ortak mücadelenin yararları diğer öğrencilere de gösterilerek en geniş kitleyle birlikte hareket edilmesinin zemini yaratılmalıdır.

- Tüm bunlarla birlikte yasal dernekleşme zorlanmalı ve bu fiili olarak hayata geçirilmelidir.

- Mücadele de dar grupçuluğa düşmemeli, sorunlar karşısında mücadele etme ve bu mücadelede birlikte hareket etme bilincine ulaşmış öğrenciler örgütlülüğün içine alınmalıdır. ■

**İstanbul Liselerinden
Yeni Demokratik Liseliler**

Gerici baskılara liselilerden imzalı protesto

Kartal Lisesi'nde okuyan bir grup Yeni Demokratik Liseli gençlik giderek tırmanan idare-polis işbirliğini gerici faşist eğitimi teşhir etmek ve kamuoyunu duyarlı kılmak için hazırladıkları metni imzaya açtılar. Metinde "cezasız, dayaksız, yasa dışı yetişmek istiyoruz", "din dersi kaldırılmalı", "düşünce özgürlüğü", "söz ve dernekleşme hakkı istiyoruz", "paralı eğitime son", "eğitimde fırsat eşitliği", "polis-idare işbirliğine son", "uluslar kendi dillerinde eğitim görmelidir" gibi demokratik talepleri içeren metne on bini aşan sayıda imza atıldı.

Görüştüğümüz liseliler, bu sayının ge-

lecekteki kavgaları için önemli bir oran olduğunu, liseli gençliğin kendi sorunlarına ve dolayısıyla ülke sorunlarına kayıtsız kalamayacağını vurgularlarken, bu türden kampanyaların diğer kentlerde ve daha değişik etkinliklerle gerçekleşmesi gerektiğini gerek imza kampanyası, gerekse demokratik eğitim mücadelesi sırasında polis ve idareden gelecek her türlü baskılardan korkmadıklarını ve yılmayacaklarını, ancak devrimci demokrat kamuoyunun özellikle sosyalist yayın organı Yeni Demokrasi'nin bugüne kadar gösterdiği duyarlı tavır geliştirilerek sürdürülmesi gerektiğini belirttiler. ■

Özürü Kabahatinden Büyük

Seza MIS

Anayasa Mahkemesi "fuhuşu kendine meslek edinen kadınlara" yapılan tecavüzün cezasını 2/3 oranında azalttı.

Gereğe olarak da iffetli kadınlarla hayat kadınları arasındaki farkı gözardı etmemek olduğunu ileri sürdüler!

Hergün binlerce zülmü, aşağılanmayı, yoksulluğu, bunalımı, fuhuşu, yaratan ona kaynaklık eden bu iğrenç çarık sahipleri yarattıkları bu pisliklere doymuyorlar. Vampir misali kurbanlarının kanını içtikçe içmek istiyorlar, onların üzerinde deliler gibi tepiniyorlar. Mutluluklarını ancak gıbalarının mutsuzluğunda buluyorlar. Ve iffet lafını ağızlarına alacak kadar alçaklaşabiliyorlar.

Kimdir bu hayat kadınları? Nerden geldiler? Nasıl yaşıyorlar? Neler çekiyorlar? Tek birine yanıt arandımı? Düzeltmesi yoluna gidildimi hiç? Elbette yanıt aramazlar, çünkü kendi yarattıkları olgulardır. Cehaletin, yoksulluğun, köşe dönüştürme kavurduğu bir ortamda elbette bunlarda boy verecektir. Su gibi aktıkları viskilerde, o şiş göbeklerinde, katlarında, yatlarında, zevk-sefa alemlerinde hep horlanan, acı çeken yoksullaşan, fuhuşa itilen insanların izleri vardır.

Hergün çığ gibi büyüyen fuhuşa yüzde kaç bu işi zevk için yapıyor. Bunu hiç araştırdımı, millete "baba"lık taslayan devlet? Binde biri bile bu yaşamdan mutlu değildir. Girdikleri bu bataklıkta çarpınıp duruyorlar. Zayıf kişilikleri ki-buda bir anlamda düzenin suçudur ve karşılaştıkları olumsuz olaylardan dolayı buralara düşüyorlar, çıkacak gücü de kendilerinde bulamıyorlar. Toplumun acımasızca yaklaştıkları hayat kadınlarının tekrar onurlu bir yaşama geçmeleri her kişinin harcı olamıyor. Bu deveye hendek atlatmaktan daha zor bir iştir onlar için. Taşdıkları leke bir ömür boyu peşlerini bırakmıyor. Ve bu düzen zayıf olanın gözünün yaşına bakmıyor, bir değirmen gibi öğütüyor, ayak altına paspas yapıyor.

Bu yasa genelde fuhuşa itilenlerin en alt kesimini hedef almaktadır. Bir bütün olarak bataklık olsada onların da kendi aralarında kategorileri vardır. Dayalı döşeli lüks odalarda müşteri bekleyenlerin yanında sokak ortalarında, yol kenarlarında, arabaların içinde, ormanlık yerlerde müşteri kabul edenlerdedir. Ve asıl tehlike bunlar içindedir. Devlet düşürdüğü bu kurbanlarını yakıcı bir güneşin altında boğazına kadar kuma

gömüyor ve yasa ile. Ve bu kesimde çalışanlar genelde cehaletin ve yoksulluğun yoğun olduğu kesimler arasından çıkıyor. Okuma-yazma oranları kuttur, feodal gelenek göreneklerin kurbanları olmuşlardır, ya istemeden satıldığı birinden yılmış bu hayata düşmüş, ya kocası bizzat kendi satılığa çıkarılmış ya cehaletinden o hayati cazip bulmuş lükse kavuşacağını düşünerek bataklığa girmiştir. Ya da yoksulluk canına tak etmiş geçin yolu olarak bedenini satılığa çıkarmıştır. O artık girdiği bu bataklıkta kötülüklerin binbir türlüünü öğreniyor ve yaşıyor. Bu yaşam 3-6 yıl sonra hem fiziki hem de ruhsal olarak posalarını çıkarıp bir kenara atabiliyor. Artık bedenlerini pazarlama şansları bile azalıyor, gün bulup gün yaşıyorlar, yaşama, insanlara karşı öfke dolu oluyorlar.

Kapitalizm iğrençlikte durak bilmiyor. İnsan bedeninin metalaşmasının da ötesine götürüyor bu aşağılanmayı. Yaşamını, bedenini satarak geçinen birinin o satma "hakkı"na bile göz dikiyor.

Anayasa mahkemesi bununla ne yaptığını sanıyor? Hayat kadınlarıyla iffetli kadınlar arasındaki farkı mı koyuyorlar? Bunun böyle olmadığını beyni azıcık çalışan herkes bilir. Bunun hizmet edeceği en önemli şey toplumda varolan bunalımı, ahlaki çöküntüyü daha da derinleştirmek, insanları uçkurlarından başka bir şeyi düşünemeyecekleri bir ortam yaratmaktır.

Böylesi saldırganlıklar salt hayat kadınlarıyla sınırlı kalmamaktadır. Sağlıklı bir cinsel eğitimin olmadığı, cinselliğin insanca yaşanmadığı, bastırılmış duyguların insanları perişan ettiği, burjuva yozluğunun matah bir şey sanıldığı, yoksulluğun, cehaletin gırla gezdiği bir toplumda biraz açık giyinen ve süslenen her kadın-ki bu ağır tahrik gibi görünebilmektedir- aynı saldırganlığın hedefi olmaktan kurtulamamaktadır. Bunun bir dizi örneklerinin yaşandığı hepimizce biliniyor.

Ahlaki çöküntüyle hallaç pamağuna dönüşmüş bir toplum onların daha çok işlerine gelmektedir. Böylelikle kendilerinden hesap soracakların sayısını azaltmak istiyorlar. Emperyalist efendilerinin taktiklerinden medet umuyorlar. Bugün hepimiz biliyoruz ki metropol ülkeler, uyuşturucunun, seks düşkünlüğünün ve her türlü yozlaşmanın girdabında can çekişmektedir. O gökdelenler, c

muazzam teknoloji içinde insanlar yapayalnız ve mutsuzdurlar. Uyuşturucunun tekeline ellerinde bulunduranlar, bununla milyarlara kazananlar sözümona uyuşturucuya karşı savaş açıyorlar, kendi piyonlarını harcayarak kendilerini temiz çıkarmaya çalışıyorlar. Örneğin: Noriega. Amerika'nın piçidir. Ve Amerika ondan asla daha temiz değildir.

Evet, çıkarılan bu yasanın sonuçları süreç içinde çok daha iyi görünecektir. Tecavüzler yaygınlaşacaktır, yüzlerce hayat kadını her an bir köşede tecavüze uğrayıp cinayete kurban gitme paniğiyle yaşayacaktır. Bu yasayı çıkarana tecavüz edenlere sağlıklı bir ruh yapısına sahip olmadıklarını bilmeyecek kadar küş beyinlimidirler? Nasıl olsa cezası az deyip daha da saldırganlaşmayacaklar mıdır? Bu yasaya imza atanlar yoksa tecavüzü erkekliğin şanından mı görüyorlar? İşkenceciler arasında "taş gibi oğlanlarıyla övünen (Turgut Sunalp'ın sözü) devlet zihniyetinin hayat kadınlarına tecavüz edilmesinden de elbette sapıkca zevk alacaklardır.

Evlenip yuva kurma, çocuk çocuğa karşısma isteğiyle yanıp tutuşan gençlere "Ne gereği var işte size ucuzundan kadınlar, istediğinizle yatın, yatmak istemeyenler zorla tecavüz edin, nasıl olsa cezası azdır, ileride o cezayıda kaldıracacağız." diye, önermeyi bayağı karlı bir iş olarak görüyorlar. Çünkü sağlıklı bir aile düzeni, iyi yetiştirilmiş çocuklar bu kahrolası düzenleri için tehlike arz etmektedir. Zira sağlıklı bir ortamda insanlar daha sağlıklı düşünebilirler. Düşünebildikleri ölçüde de zulmün, sömürünün hesabını sorarlar.

Bu çürüme elbette hayat kadınlarıyla ya da onlara tecavüz edenlerle sınırlı kalmaz. Çünkü yanlış olana, haksız olana tepki göstermemek gittikçe toplumun tüm gözeneklerine sirayet eder. Ve insanlar duyarsızlaşabilir. Yani başında yapılan tecavüze aldırmandan geçebilir. Ya da onların tecavüzü hak ettiklerini devlet büyüklerimiz de -Büyükükleri yerin dibine batsın- söylemiştir diye düşünenler de olacaktır.

Ve tabii ki bu onların istedikleri ortam. Ama zıtların birliği ve yücadesi diye bir olgu vardır. Onların yarattığı ve yaratmak istedikleri her çirkinliğe karşı duracak güçler de vardır. Ve gün geçtikçe de çoğalmaktadır. Güzellikleri savunmak, sömürüye, aşağılanmaya karşı çıkmak, mazlumun yerinde yer almak onlar için gerçek bir kurtuluş olacaktır.

Ne yani, tecavüzün cezası indirildi diye fuhuş azalacaktır? Bunun böyle olmadığını onlarda biliyorlar. Yoksulluk, cehalet ve köşedönüçlülük harman olmuş bir toplumda bu asla azalmaz, her geçen gün daha da çoğalır. Kendi ista-

tistikleri bile bunu gösteriyor.

Yoksulluktan, çaresizlikten kendi çocuklarını satışa çıkarmanın içleri kan ağlayarak onları evlatlık verenlerin ya da herhangi bir organını satışa çıkarmanın yaşadığı bir toplumda, fuhuşun yaygınlaşması onca zor olmasa gerek.

Tecavüz insan bedenine karşı girilen en aşağılık bir davranıştır. Bu kendini parayla satanlar içinde geçerlidir. Ama insan bedenini insan ruhunu her yönüyle didiklemekten zevk alan bu devlet bunu bilinçli olarak yapıyor. Zira böylesi bir aşağılanmanın insan ruhunda yaratacağı fırtınayı iyi biliyor. Ve böylesi saldırılara uğrayanların kendilerini toparlamada ne kadar zorluk çektiklerini o kahrolası işkenceci doktorları, psikologları da söylüyor onlara. Zaten onların hedefledikleri budur. İnsanları yararlı bir kuş gibi ortada bırakmak. Polis sorgulamalarındaki tecavüz tehditleri ve tecavüzler hep bu amaca yöneliktir. Tam anlamıyla devrimci bilinçle yoğurulmayanların üzerinde bıraktığı psikolojik etkileri hepimiz gördük yaşadık. Oysa bu aşağılanmanın suçu sadece ve sadece onlara ait olmalıdır. Altın bataklıkta altındır. Ve ışıltısından hiçbir şey kaybetmez. İnsanların bu bilinçle yoğurulmalarına yardımcı olmalıyız. Tecavüze yeltenenlere dişıyla tırnağıyla karşı koymalarını, fiziki olarak gücü yetmediğinde de yıkılmamalarını öğretmeliyiz. Onlar direngenlikleriyle karşıdakinin aşağılık tutumunu tekrar tekrar yüzüne çarpmalıdır.

Kadının aile ve toplum içindeki rolü gereği, onun cinselliğine saldırmanın açacağı yara çok daha derinden hissedilmektedir. Kadının cinselliğine saldırı sadece onu yaralamakla kalmıyor" Kadına sahip çıkamadı" diye erkeği de cezalandırmış oluyorlar. Ve bu nedenle faşist diktatörlüklerin olduğu ülkelerde kadın cinselliğine saldırı çok daha yoğun olmaktadır.

Bu düzenlerde kadına salt cinsel yönden saldırılmıyor. Çoğu zaman kadına yüklenen kutsal ana imajından yararlanarak çocuğunu ona karşı kullanımının da bir aracı haline getiriyorlar. Siyasi sorgulamalarında kadın çocuğu ve eşi arasında tercihe zorlanmaktadır. Ve kadın ikisinden birini tercih etmekle sonuza dek taşıyacağı bir "suçluluk" duygusuyla başbaşa bırakılıyor.

Latin Amerika'da askeri diktatörlük ve kadın adlı kitapta şunlar yazılmaktadır: "Şili'de birçok kadın tutuklu eğitilmiş köpekler- özellikle boksörler- tarafından tecavüze uğramışlar. Bu ezizeti yaşayıpta katlananlar, doruk noktasında yaşanan bu cinsel aşağılanmayı anlatmakta zorluk çekmişlerdir. İğrenç bir

Anayasa mahkemesinin oy çokluğuyla iptalini reddettiği TCK'nın 438. maddesi "fahişeleri" 3. sınıf insan statüsüne koyuyor.

kurnazlıkla işkenceciler kurbanlarının kendi vücutlarından utanç duyulmasını sağlarlar... Vajinalarına fare sokulması sonucu bazı kadınların ruhsal dengesi ve bedensel sağlığı ciddi bir şekilde tehlikeye girmiş, kimi zamanda bozulmuştur."

Ama her zulüm karşısını da berabere doğuruyor ve Latin Amerikalı kadınlar aşağılanmanın ve acı çekmenin de bir sınırı var deyip sokaklara dökülüyorlar. Zulme karşı başkaldıran ve kaybolan eşleri, çocukları, babaları için giriştikleri bu mücadeleler süreci içinde onları edilgin ev kadınlığı rolünden söktüp politik bir insan kimliğine büründürüyor. Arjantinli Plaza de Mayo annelerinin verdikleri mücadeleler hepimizce bilinmektedir. Onların attığı her adım Arjantin yönetiminin iğrençliğini biraz daha fazla gözlerönüne seriyor.

Ülkemizdeki uygulamalarında oralarından pek farkı olmadığı açıktır. Şubeye düşen her kadın cinsel yönden aşağılanmış ya da tecavüz tehditinde bulunmuş ya da bizzat tecavüz edilmiştir. Politikaya karşımayanların da yakınlarını ihbar etmesi için cinselliğine saldırılmıştır. Bunun onları fiziki darbelerden çok daha fazla yaralayacağını bilerek yapmışlardır.

Kadının aşağılanması utanç içinde yaşamaya salt kendisiyle sınırlı kalmamaktadır. Aile ve akraba çevresinde aynı utancı yaşamaktadır. Kimi zaman onu öldürerek bu utançtan kurtulmak istemekte, öldürmediği koşullarda da kendi çevresinden tamamen tecrit ederek ömür boyu bataklığın içinde kalmasına yardımcı olmaktadır. Ve bu nedenle her bir kadının aşağılanması -Ki bu erkekler içinde geçerlidir- onunla birlikte tüm çevresinin de daha genel anlamda tüm toplumun da aşağılanması demektir. Bu da ezik bir toplum yaratmanın temel taşlarından birini oluşturmaktadır. Kendini ezik hissedene bir toplumsal düzende de sömürü çok daha pervasızca yapılabilir.

Bu düzende fuhuşun tümünden ortadan kalkması mümkün değildir. Ama biraz daha az olması için elimizden gelen çabayı göstermeliyiz. Özellikle fuhuşa şu ya da bu nedenle meyiletmek isteyenleri caydırmaya çalışmalı onları bilinçlendirmeli, iş bulmalarında ya da aile içi sorunlarını çözümlenmesinde yardımcı olmaya çalışmalıyız.

Soruna salt fahişelere yapılan tecavüzün meşru görülmesi çerçevesinde bakmamalıyız. O zaman ağacı görüp ormanı görmemiş oluruz. Sorunun kaynağına inemeyeceğimizden enerjimiz gene çarçur olur.

Sorunun özü sadece fahişelere yapılan tecavüzü meşru görme değildir. Sorun bugün var olan düzenin ürettiği, uygulamak istediği ve uyguladığı sistemin bir bütün olarak kendisidir. Bu saldırı sadece fahişelere yapılmıyor. Toplumun her kesiminden insan şu ya da bu nedenle böylesi bir saldırının kurbanı olabilir.

Bu bir devlet zihniyetidir ve bu devlet yapısı varlığını kurduğu müddetçe bu tür yaklaşımlarla karşılaşacak her zaman için mümkün olacaktır.

Bugün bu yasaya gösterilen tepki elbette, bir yanıyla olumludur. Ama bir yönüyle de eksiktir. Zira tepki gösterenlerin büyük bir kısmı sorunun özünü görmekten uzaklar. Sorunun sistem sorunu olduğunu ve bu sistem var oldukça bu tür yasaların yazılı ya da sözlü şu ya da bu boyutuyla gündemde olacağını göremiyorlar. Oysa bu düzen sömürü, zulüm ve ayrıcalıklar üzerine kurulmuştur. Bu düzen kadını ikinci cins, görerek baskı altında tutmaktadır. Eşitlik düşüncesi onun özüne terstir. Evin reisi olarak erkeği görür, erkekle aynı işi yaptığı halde kadına daha az ücret verir, kadının iş hayatının eşinin insiyatifine bırakır. Meslek seçiminde kadına kota uygular vs. vs.

İnsanları baskı ve sömürü altında tutan her türlü yasaya karşı çıkmak onun yürürlükten kaldırılması çabasına girmek elbette gereklidir. Ama sorumluluğumuzu tek tek yasalara karşı çıkmakla sınırlandırmamalı, tüm çabalarımızı esas olarak sistemin değişmesi kavgasına tabi kılmalıyız. Doğru yöntem, bakiş açısı ancak bu şartlarda yaşama geçirilir.

Evet, bu düzen çocuğu anasından babasından zalimce koparıp alıyor, bu düzen, onuru insanlardan zorla söküp ayaklar altına alıyor. Bu düzende yaşanan her bir çirkinliğe, herbir yozlaşmaya karşı tavır almalıyız. Tepki göstermeliyiz, isyan etmeliyiz. Bunları kanıksadığımız ya da görmemezlikten geldiğimiz an bilmeliyiz ki tehlike çanları bizim içinde çalıyor demektir. "Dört yanımız puşt zulası" iken aldırılmadan yaşamak insanlığımızdan çok şey alıp götürür. Kendine insanım diyenler karınca karıncada olsa kötülere, kötülüklerle karşı durmasını bilmeli, karşı duranlarla birlikte olmaya çaba göstermelidir. Eğer hiçbir şey yapmıyorsa lütfen kendine insanım demesin. Benim bir böcekten farkım yok deyip gerçeği teslim etsin. Ya da kendini götürüp denize atсын daha hayırlı iş yapmış olur. Tabiki bu son cümleyi önermeyeceğimiz açık. İşin sadece önemini vurgulamak için yazılmıştır. Zira intihar en büyük zayıflıktır. Her insanın şu yeryüzünde yapacağı iyi şeyler mutlaka vardır. Yeter ki onu yüreğimizde hissedelim, yeterki doğruyu savunanlarla birlik olalım.

İnsan bedeninin pazarlanmadığı, aşığılanmadığı, emeğin, sevginin ve aşkın başta edildığı toplumsal bir düzen kurma kavgasına omuz verelim ve bu yasanın iptali için somut adımlar atalım.

SİZ KENDİNİZE ÖLÜMSÜNÜZ

—Zeri için—

Bu ırmak akan bir yıldız sonsuza
siz bekleye durun güneşin altında
dolanıp döner belki bir gün
kana kana kanarsınız
dudağınızda zezem!...

Bu ülke niçin susar
her doğum bir ayaklanmada
bin kıyımla boğazlanmış gibi

Bu rüzgar böyle deli...
Hangi iklime mülteci bu toygar sürüsü
bu haymatloz katarı

Burda bir ülke kanar
burda çoğalan antagonizme
diyeti ölüm ve örenler
Pelinler berfinlerle
örtün bu gömütlüğü çabucak sinmesin
uçuk benzinize solarsınız

Örtün kapılarınızı sıkı sıkıya
sürçüleyin yüreklerinizi
sizi de yutar bu hortum, bu bozgun
panayırı

Kapayın yüzünüzü kahrolursunuz
hani elleriniz siz
nasıl okşayabilirsiniz bir çocuğun saçlarını

Gidin bu ülkeden
silin adınızı
siz kendinize ölümsünüz!...

22 Ocak 1990 ANKARA
Ali YAĞAN

GÜNDELİKÇİ KADINLAR KONUŞUYOR:

Her gün ölümlerle yaşamak, kadın olmak ve...

Her sabah toplu ulaşımın başladığı ve bittiği hat boyunca ellerinde çantaları, genellikle gruplar halinde trene, otobüse binen bir kadın seli görülür. İstanbul'da, Kimdir bunlar? Ne iş yaparlar? Nasıl yaparlar hergün sefaletin ve sefaletin arasında gidip gelmek zorunluluğu bunların ruhlarında ne tür etkiler bırakır? Sorunları nedir ne istiyorlar, ne istemiyorlar. Bütün bunları öğrenebiliriz ve dili olalım dedik.

8-9 kişiyle tasarladığımız röportaj iş yoğunluğunun getirdiği bıkkınlığın sonucunu olacak ki 5 kişiyle başladık röportajımıza. Aslında bir röportaj da değildi. Sorunları ve duyguları itibarıyla müthiş derecede bir ezilmişlik ve yaptıkları işe rağmen zerre kadar ilgilenilmeyen bir gözden çıkarmışlık tablosu çıkıyordu ortaya, bu söyleşimizle.

"İş yaşamında hangi kategoriye giriyorsunuz?" dediğimizde, "Gündelikçi kadın diyorlar" dediler. Hergün bir eve giderek evin komple haftalık temizliğini yapıp aynı gün iş bitiminde günlük ücretini peşin almaktan atfen söylenen "gündelikçi kadının", sigortalı olmama, dernek ve sendika gibi bir örgütlülüğe sahip olunamamasından dolayı kesin sayısı belli değil. Genellikle İstanbul'un çevre varoşlarından, kalburüstü sınıfın yaşadığı en büyük işverenlerden, orta burjuvazi diye nitelendiğimiz yaygın bir sınıf mensuplarına dek genişleyen bir çevrenin ev temizliğini yapan bu her yaşta emekçi kadının sayısı aylık ve sürekli hizmetçi kategorisinde yer alanlarla birlikte 40.000'i buluyor.

Bu kadar yoğun bir potansiyele sahip olmasına ve her gün pencereden dışarı çıkmaya rağmen devlet, emekçi düşmanı kimliğini bu çalışan kadınlara göstermesine, bunlar için herhangi bir sosyal güvence sağlamış değil. Bu emekçi kadının ücreti gittiği evin sahibi tarafından belirlenir. 15-20 bin lira arası ölümden borç alınır gibi alınan bu para, bazen 15 katlı apartmanın penceresinden aşağı düşülerek, bazen günün yarısında ev sahibi kadının (hele bu Subay kadınıysa) emirvaki zorlamalarının dayanılmaz hal almasıyla temizlik bezinin odının ortasında bırakılmasıyla birlikte kalır ve birinci örnekte, bir daha temiz-

lik yapmamak üzere bu işe son verilir, ikincisinde de bir başka ev bulana kadar haftanın bir gününün boş geçirilme pahasına onuru kırılan ve açıkça horlanan o eve gitmemekle sonuçlanır.

"Sabah altıda kalkıyorum Bakırköy'e gidiyorum dokuzu buluyor saat. Ev sahibi kapıda selamımı almadan önce sorar, "saat kaç" diye, çıkıyorum 13. katın penceresine düşüp öldüğümde ne sahip çıkınam olur ne de arkamda bıraktığım çocuklarıma kalan bir şey... ama çalışmasam da aç kalırım" diyor Fatma.

"Üstelik" diyor Fatma "Eve girdiğim andan itibaren durmaksızın çalışacağım saat 6 olmadan bırakmazsınız işi. Yani tam bir fabrika disiplini. Bir fark var ki fabrikadaki işçinin sahip olduğu sendikası, tek ses çıkararak birliği, sosyal hakları, yol, elbise, yakacak bayram ikramiyesi çift maaşı yıllık izini ve gerektiğinde grev yapma diye bir silahı var. Ya bizim? Hiçbir şeyimiz yok. Ev sahibi kadın çalış der çalışırız, çik der çıkarız. Horlaması ve küçümsemesi de işin cabası.

10 yıldır çalışıyorum diyor Saadet, kim diyorsa temizlik yaparken başımda kimse durmuyor yalan söylüyor. Kendini kandırmaya avutmaya çalışıyor. Baskılara karşı çıkma cesareti olmayınca ya da bunlara çalışan kadın olarak ortak bir tavır alma imkanı olmayınca bu şekilde kendini avutur temizlikçi kadın.

Kimler, hangi kadın tipi hoşgörüsüz ve kaba davranırlar bu temizlik emekçilerine. Yanıtlar şöyle — Fatma: Genellikle, Subay kadınları, allah düşürmesin kimseyi onların eline. İnsana asker muamelesi yapıyorlar. Ben asker değilim dediğim zaman da öyleyse kendine başka iş bul deyip çıkarlar işin içinde "evimde iki üç asker çalışırdı şu işi bu işi yapardı. Siz onlar kadar olamıyorsunuz" diyerekte azarlanırsınız.

Aynı izlenime katıldığını söyleyen Zeliha "bütün bunlara zaten alıştık, hiç olmazsa sigortamızı olsaydı" diyerek çaresizliklerini ifade etmekte yetiniyor.

Temizlikçi kadın ya da aylıkçı kadın diye nitelenen bu emekçiler sadece hiçbir güvencesi olmadan çalışan kadınlar değil, sadece çalıştıkları evlerin sahipleri tarafından da horlanmıyorlar. Çevreleri de bu insanları yoğun bir baskı altın-

da bulunduruyorlar. Bu durumu sordumuzda Türkan "Ben böyle bir şey yaşamadığım için bir şey diyemiyorum" demesine rağmen Fatma! "Deniliyor denilmiyor değil. Çevrede ev işine giden insanlar namuslu değil deniliyor. Bu kadınların ev işine mi gittiği yoksa başka işe mi gittiği belli değil" deniliyor". diye yanıtıyor.

Saadet ise. "çevrede söylüyorlar bende önceki seneler bu işi bırakacaktım sırf bu imajdan dolayı. Ama çevre insanın karnını doyurmuyor ki."

Ama bunu söyleyenler de biliyor ki ev işinde çalışılıyor. Evde temizlik yaparak iş gücünü satmakla fabrikada civata sıkarak iş gücünü satmak arasında ne fark var. Sen de gidiyorsun ele hizmet ediyorsun bende, seninki daha mı çok şey (dahamı iyi demeye getiriyor). İşte bütün bunlardan çok rahatsız oldum sanada fabrikada şunu bunu yap diyorlar bana da, diyerek kızgınlığını ifade ediyor.

Bir de temizliğe gittiğinde evler doyurmuş bir sınıfın, burjuva dedimiz bir sınıfın sömürdüden aldığı payla sürdürdüğü lüks yaşamla, sizin yaşamınız arasındaki fark, olayı var. Sabah geçekondun sefaletinden çıkıyorsunuz, Lüks'ün hizmetini yapıyorsunuz akşam yine aynı sefaletle dönüyorsunuz. Yani sınıf farklılığının bütün çıplaklığını hergün yaşıyorsunuz. Bu sizi nasıl duygulara itiyor? sorumuza karşılık;

Fatma - Yani ne bileyim bende istedim ki onlar gibi çoluk çocuğuma her istediğimi alıp yedirip giydireyim, çalıştığım evden akşam dönünce kendi çocuklarına bakıp üzülürüm üstelik çalışan ben olmama rağmen" derken Saadet, Fatmayla aynı düşündüğünü söylüyor.

Türkan - Düşünüyorum, o neden yurtda, ben horlandığım ve ağır bir kelimeye maruz kaldığım zaman ya da, hatı, televizyonda "hizmetçi" sözcüğünü duyduğum an müthiş kızıyorum. Bir karış çocuk ayak ayak üstünde 'teyze bana su ver' diyor. Evimde ise çocuğum bana su veriyor. Bütün bunlar beni yıpratıyor ama kendi kendimi avutuyorum. "böyle gelmiş gidiyor" diyorum.

"Peki bu doğru bir ifade midir? gerçekten bir şeyler değişiyor mu?" dediğimizde -Doğru değil biliyorum. Dedim ya avutuyorum kendimi. Biz çalışıyoruz onlar kazanıyorlar, biz çalışıyoruz onlar oturuyor. Onların yediği yemek dahi bizim elimizden çıkıyor. Bir gün dışarda yemek yediklerinde 200 bin liradan aşağı ödemiyorlar. Ama ben çocuklarıma ayda 200 bin harcayamıyorum. Bütün bunları görüyorum yaşıntılarımızın yerle göğün uzaklığı kadar birbirinden uzak olduğunu görüyorum.

Çalıştığınız evlerde evin hanımıyla hiç

sohbet edermisiniz, bu kadar parayı nasıl kazanıyorsunuz diye sorduğunuz oluyor mu?

Zileha: Konuşuyoruz net bir şey söylemiyorlar. Söyledikleri şeylerde aynı tekerleme. Güya biz çalışmıyormuşuz (konuşma esnasında çalışan ben oturan onlar olduğu halde bunu söylüyorlar) onların kocaları "akıllıymış" biz akılsız olduğumuz için kazanmasını bilmiyormuşuz. Birine dedim ki insaf et ben kocamla 8 yıldır birlikte çalışıyorum hiç durmadan ama bir gece kondunun dışında bir şeye sahip olmadım, yaşam derseni tam sefalet, dışarda birgün yemek yediğimi hatırlamam. Ama sen hâlâ çok çalıştık diyorsun, bizimki nedir? Sorusuna biz çalıştık kazandık akıllıca çalıştık dedi. Ama bu akıllılığın püf noktasını söyleyemedi bir türlü!

Leyla: "Ben size yaşamımız arasındaki uçurumu şöyle izah edeyim. Birgün işe çocuğumu da birlikte götürdüm. Çocuk evi gördükten birkaç dakika sonra bana "anne burası neresi, Türkiye mi" demezmi! Hiç beklemediğim bir şeydi, önce bocaladım nasıl anlatabilirdim ki? Tabii Türkiye oğlum" dedim. Arabayla buraya 15 dakikada geldik böyle soru sorulur mu? dediğinizde çocuk "ama burası bizim eve benzemiyor burda çamur, toz yok. Evlerde kocaman ve bir sürü şey var dedi" velhasıl anlatamadım, çocuğu oraya götürdüğümde de üzülmedim ve bir daha da götürmedim. Bunun yorumunu siz yapın.

Çalıştığım evde muhteşem bir ihtişam var. Ama buna rağmen daha fazlası için didiniyorlar. Bunu da benim onun gibi binlercesinin daha az ücretle çalıştırılması ve daha fazla işçi çalıştırılması oluyor. Bir tek musluktan leğenimize damla damla su alıyoruz. Onlar tek leğenine, binlerce musluktan tazyikli su akıtıyorlar. Durum bu kadar açık. Adaletsizlik alabildiğine. Ama, bence, bunun önüne geçilebilir.

Nasıl diye soruyoruz?

Leyla: Aslında biz biraraya gelmeyi ne kadar istiyorsak, onlarda bir araya gelmemizi o kadar istiyorlar. Ben şahsen bunu hissediyorum. Ama yine de bunu tayin edecek olan biziz. Biz sadece sömürüldüğümüzü horlandığımızı değil, aynı zamanda bir derneğimizin, bir sendikamızın olmadığını, olursa bunun bizim faydamıza olduğunu görürsek ve bu boşluğu doldurmak için azim gösterirsek mutlaka başarırız.

Hergün sefaletin ve sefaletin yüzünü görerek yaşayan, hergün 15 katlı binanın penceresini silerken ölümlü ensemizde hissederek, çalacı çocuğumuzun karın tokluğu için buna aldırış etmeden cama tırmanan bizler, zamanını kokteylerde, konken masalarında tüketen ama tama-

men asalak olmasına rağmen bizim evlerini çiçek gibi temiz tutmamızın değerini bilmeden, buna rağmen bizi horlayan burjuva "hatunların" kahrını çeken bizler; gece gündüz çalışmamıza rağmen iki yakamızı biraraya getirememiş olmanın kahrolası çilesini yaşayan bizler bu kadar yaşam azmiyle doluyuz da, istediğimiz zaman dernek mi, sendikamı kuramayız? bu gülünç olur. Ayrıca şunu da söyleyebilirim ki, her gündelikçi aylıkçı kadın farkında olarak ya da olmayarak birlikte hareket etmiş olmayı özler. Ama nasıl olacak, onu bilmediği için sessizdir. Ama cahil değildir. Belki okuyamaz değil, çocuğunun, ya da tahsilli olanı çok azdır. Bu gerçek. Bir gerçek daha var ki o da bizlerin yaşayarak tahsil yapıyor olmasıdır. Hepsinin rastgele koluna astığı çantanın basitliğine bakmayın siz. Açın o çantayı taşıyanın yüreğini, dert doludur. Haksızlıklara ezilmişliğe üstüne üstlük horlanmaya uğramış olmaya karşı hepsi birer isyan fitili gibidir. Ama ne yazık ki onları birbirine dizecek bir mekik yok. Bunun zamanı çoktan geçti bile."

Fatma ekliyor; Birlik olmanın, bir sendika ya da dernek kurmanın koşulları da var. Aylıkça kadının da, hizmetçi kadının da, gündelikçi kadının da aşağı yukarı sorunları aynı, yeter ki onlardaki "bir şey yapamayız" biçimindeki yanlış şartlanmayı kırıp baştan yenilgiyi kabullenmiş olmanın saçmalığını anlatabilirsin birileri.

- Ne yapabiliriz? sorusuna TÜRKAN bir başka yönüyle sorguluyor.

- her gün kadınların orasını burasını renkli sayfalarına koyan gazeteler, ünlülerin aşkıyla, saçıyla, elbisesiyle dolu dolu baskı yapacaklarına birazda çalışan kadının sorunuyla ilgilenseler durum çok değişir olur. Bütün gazetelerin birinci sayfasında "halk gazetesi, millet gazetesidir" diye yazıyor. Ama halk olan çalışan kadını aydınlatacak, ona yol gösterecek bir şey yazmazlar. Kimbilir belki çocuğuna ilaç almak için ya da hastasını tedavi edecek parası olmadığı için çaresizlik içinde çalıştığı evde bir yüzük alan bir temizlikçi kadın olduğunda ise olayı surmanşet yaparak, bir kişinin yaptığı şeyi bütün çalışan kadına yüklerler. Bir ön yargı oluştururlar. Ama pencereden düşüp ölen kadını da iç sayfada küçük puntolarla verirler. Niye düştü, düşmemesi için ne yapılmalıdır. Arkasında bıraktığı çocukları ne olacak nasıl yaşayacak. Bütün bunlarla ilgili bir şey söyledikleri alırdıkları da görülmemiştir. Bu da Türkiye'de günlük gazetelerin kimin hizmetinde olduğunu gösteriyor. Bizim paramızla zengin olurlar, bizim paramızla bizi aşağılarlar. Ben diyorum ki bunu değiştirmek

de bizim elimizde. Bize bir şey vermeden, bizim sesimiz olmayan bir gazeteyi niye okuyalım. Sadece pencereden düşüp öldüğümüzde bizi yazan, bizi göz göre göre ölüme götüren şartları, ona engel olmanın yollarından hiç bahsetmeyen gazeteyi niye alalım. Onun yerine çalışanın sesi olanı alalım diyorum.

- Gündüz temizlik işine ya da aylıkçı olarak gidip, akşamda evde çalışıyorsunuz, bunun getirdiği sorunlar konusundaki sorumuzu da şöyle yanıtlıyorlar:

Zeliha: Kısacası insanı sinir sahibi yapıyor. Zaten akşama kadar el işinde çalışıyorsun yoluluyorsun. Camını, kapısını, halsini sil, çıktıktan sonra da, aldığı günlükle çarşıdan ucuz bir şeyler almak için konuşturur. Aldığın günlüğü de çarşıda bırakıp geliyor. Sonra da evde çocuklara bir şeyler pişirmek için çabalıyorsun eti tuzu eksik olarak. Sonra da çocuklar çabuk yiyin temizleyeyim diyorum. Anlayacağın ne benim ne çocukların yaşamı yaşam değil. Fatma: Onu bırak, öğlen yemeği geliyor tatlısıyla etiyle çeşitli yemekler ama ağızından gitmiyor boğazında düğümliyor. Çocuğum aklıma geliyor. Bırak tatlısını tuzlusunu çocuğum ekmek yiyebildi mi, sobayı açtı mı, evimi mi yaktı kendini mi yaktı. Bir çorap söküğü gibi aklımdan sökülüp gidiyor bütün bunlar derken Saadet: Ben aylık gidiyorum gittiğim evde 4-5 çeşit yemek yapıyorum öyleyin. Bende yapıyorum ama aslında yer gibi yapıyorum onun verdiği aylıkla ancak biz bir çeşit yemek yapılabiliyoruz. Eve geliyoruz ya çay ekmek, ya da bir çorba bilemediniz bir pilav yapıyorum tabii çok oluyoruz başka ne olabilir dersiniz, diyor.

Son bir soru diyoruz: Politikacıları yani Milletvekillerinizi Başbakanınızı, Belediye Başkanınız demecilerini dinlerken ne düşünüyorsunuz?

Fatma: Hiç inanmıyorum.

Türkan: Afedersiniz ama yalan söylüyorlar. Çağ atıyoruz diyorlar tersine biz her gün bir şeyden daha mahrum kalıyoruz 12 Eylül öncesi yağ kuyruğu vardı şimdi bir yağ dahi alamayanların kuyruğu, arkası, tuza, şekere, oduna, giyeceğe dönük olarak uzuyor. Esnaf tüketiciyi kapıp bir parça şey satmak için kuyruğa giriyor. Bu çağ atlamaysa öyle olsun ben de hayalimde bizi sefalete mahkum edenlerin üstünden atıyorum ama bir şey yapamıyor.

Bizim yaşadıklarımız, diğer çalışan ücretlinin yaşamı bir tarafa bırakılırsa, Türkiye bir avuç insanın toz pembe tariflerine uyuyor. Ama bizde Türkiye'deyiz. Tozun içinde pembeyi göremiyoruz sadece giderek büyüyen sefalet bulutunu görüyoruz. Ben sanmıyorum ki bu aldatmacaya inanan olsun. ■

Mağaraya Hapsedilen Köylülerin Dramı

Süregelen Terör

Doğu 'da süregelen zulüm ve vahşet her geçen gün daha da çelmeye hale gelmektedir. Yoğun göç baskısıyla köyler ve mezralar dağıtılmakta, yakılıp yıkılarak taş üstüne taş bırakılmamakta. Tarihte Moğol istilalarını aratan barbar kavimlere rahmet okutan günümüzdeki medeni barbarlarımız olan faşist diktatör-lük; kendisinden olmayan, daha doğrusu kendisine hizmet etmeyen herkese düşmandır. Hakkari ve Çukurova yöresinde en az yetmişbeş köy ve mezraların göç baskısı altında olduğu, bunların çoğu terk edilmiş, kalanlar da yoğun baskı altında göç etmeye zorlanmaktadır. Keza, Siirt, Şırnak, Diyarbakır, Lice, Mardin ve Van'ın bazı yerleşim alanlarını boşalttırma çalışmaları sürdürülmektedir. Mevsimin kış ayları da olmasına rağmen egemenlerin arzularının gerçekleşmesine engel olmamaktadır. Balığı sudan ayırma politikası olan stratejik köyler planı uygulanmaktadır. Yoksul Kürt köylülerini erzaksız bırakıp aç ve sefil bırakanlar tatmin olamayıp, tüm köy halkını soğuk kış aylarında bir dereye hapsedip çocukların ölümlerine sebep olanlar kana doymayıp köyün etrafını mayınlap nasıl insanlık düşmanı soysuz yaratıklar olduklarını göstermektedirler. Yüzyıllardır Kürt halkına uygulananlar göstermiştir ki Kürt halkı özgürlük ve bağımsızlık ateşini hep dağbaşlarında sönmeyen bir meşale gibi tutuşturmasını bilmiştir. İnsanlar yüzyıllar boyu oturdukları ata yadigarı topraklarından sorgusuz yargısız evlerini başlarına yıktırarak sürenler, bu zulüm ve vahşetlerini gizlemek için de sabah-akşam demokrasi yaygarası koparırlar. Hayasızca televizyonlarda ve gazetelere verdikleri beyanatlarda kadın ve çocuk haklarında dem vururlar. Bu yalanlarının geçmişten beri sürdürdükleri ikiye bölümlü politikalarının ürünü olduğu açıkça görülmektedir. Yoksul halkımız, yeni demokratik halk devrimi mücadelesinin bayrağı altında zulüm ve sömürüyü tarihin çöplüğüne atacaktır. ■

Hakkari'nin Uludere ilçesine bağlı Irak sınırı yakınlarındaki Kayadibi köyü göçler nedeniyle yaklaşık üçyüz nüfusundan ellibeş kişi kalmıştır. Toplam elliiki kişiden oluşan dokuz ailenin Irak'ın Zaho kentine sığındıkları köylüler tarafından açıklandı. Köylüler, açlık tehlikesiyle karşı karşıya kaldıklarını ve sık sık gözaltına alınarak işkence gördüklerini belirterek Irak'a göç eden akrabalarının da bu nedenle gittiklerini belirttiler. Kayadibi köyünden Yakup Ulaş, Mehmet Ulaş, Sıddık Ulaş, Emin Ulaş, Mehmet Ulaş, Fettah Ulaş, İbrahim Ulaş, Evil köyünden ise Sadi ve Salih Ulaş adındaki köylülerin aileleriyle birlikte Irak'a göç ederken, Taşdelen ve Kayadibi köylüleri de bu baskıların devam etmesi halinde çareyi Saddam rejiminde sığınmakla bulacaklarını belirtiyorlar. Taşdelen köyündeki jandarma birliğine Ortasu köyünde görevlendirilen otuz korucu nezaretinde getirilen Kayadibi'nden Şerif, Yusuf ve Şefik Ulaş ile Hamit Çetin adındaki köylüler, "Helikopterle Taşdelen'e gelen kaymakam Şükrü Görücü burada ifademizi alarak bize imzalatı, biz bu akrabalarımızın yiyecek ihtiyaçlarını temin etmelerine izin verilmediği ve yoğun baskılar nedeniyle göç ettiklerini söylememize rağmen kaymakam, ifade tutanağımızı 'Köylüler Irak'ta yiyecek maddelerinin ucuz oluşu nedeniyle göç etmişlerdir' diye düzenledi ve bizlere imzalatı" dediler.

"Bir tarafımız Irak sınırı, diğer iki tarafımız da Taşdelen ile Ortasu köyü sınırı. Köyümüz, bu üçgende adeta hap-

sedilmiş durumda. Taşdelen ve Ortasu köylerinde bakkal olduğu için yiyeceklerimizi buralardan temin ediyorduk. Fakat, bu köylere gitmemiz uzun süreden beri bizlere yasaklanmış durumda. Taşdelen köyüne dört aydan beri ilk kez ifade vermek için gittik. PKK'ya yardımcı oluyorsunuz diye yoğun bir baskı altındayız. Yöredeki köylerin dört-beş aylık kışlık ihtiyaçlarını stok etmemeleri halinde geçinmeleri mümkün değil. Bizlere ancak jandarma izniyle kiloyla un ve gıda maddesi veriliyor. Jandarmandan tasdikli ve imzalı izin kâğıdı almayan köyüne bir kilo un bile götürüyor. Bizlere, 'aldığınız gıda maddelerini PKK'ya veriyorsunuz' diyorlar. Köyümüzün dışında olan tarlalarımızı ekmemize izin verilmiyor. Bahçelerimizdeki meyvelerimizi bile toplattırıyorlar. Jandarma, Taşdelen muhtarına da söylemiş, 'Kayadibi köylülerine söyleyin, Taşdelen'e gelmesinler' diye. Kaymakama dilekçe verdik, Ankara'ya gidip SHP'li milletvekillerine dilekçe verdik. Bizleri köyümüzde rahat bıraksınlar, açlığa ve sefilliğe razıyız. Artık ne yapacağımızı şaşırдық. Allah'ın yanına bile, bilsek bir merdiven var yine çıkıp gideceğiz.

Irak'a göçenlerin yanı sıra onbeş aile de çeşitli şehirlere gitmişlerdir. Geçtiğimiz yıllarda defalarca Şırnak Tugayı'nda Ortabağ'da günlerce gözaltına alınarak işkence gördük. Yediğim dayak sonucu kulaklarım sağır oldu. Zaman zaman da köyümüze gelen jandarmalar, yattığımız odalardan bizleri çıkararak kendileri yatıyorlar. Geldiklerinde dayak yemediğimiz olmuyor. Sait yüzbaşının zamanında sekiz kişi yakalanarak Ortabağ köyündeki birliğe götürüldük, falakaya yatırıldık, ellerimize de yirmibeşer tane de jop vurdular. İlle de silah getireceksiniz diye. Bizler silahımız yok de-

ALİ AKTAŞ

Şafak sökerken Çukurova'da, günü müjdelerken serçeler, bir yürek daha son kez vurdu, Adana Zindanında. Nasıl da kuvvetli vuruyordu; cellatların inadına ve suratına!
Asılacaktı, ferman buyurmuştu paşalar!
Ve 23 Ocak 1983'de astılar Ali AKTAŞ'ı.
Seni hiç unutmamak, unutmayacağız.

FATİH AKTAŞ

dikçe, 'ben anlamam, Irak'tan bile olsa gidip getireceksiniz' dedi, daha sonra birimizi serbest bıraktı, gelip köyden para toplayarak Irak'a gidip bir tane Kalashnikof marka silah alarak getirip Sait yüzbaşıya verdik. Ondan sonra köylüleri serbest bıraktı. Çocuklarımıza yedirecek bir lokma ekmeğe bile muhtaç bırakıldık. Yakın köylere yiyecek almak için gittiğimizde 'buralar sizlere yasak' diye bizleri yakalayarak dövüyorlar. Köyümüzdeki camiyi iki ay süreyle karakol olarak kullandılar. Yusuf Ulaş adındaki yaşlı köylü ise yakınlarındaki Evil köyünün boşaltılması sonucu Kayadibi'ndeki akrabalarının yanına sığınmış. Yusuf Ulaş, 'İlle de burayı boşaltacaksınız' dediler, yediğimiz dayak ve gördüğümüz işkenceden bıkmınca Kayadibi'ne geldik. Birara bazı eşyalarımızı almak için döndüğümüzde eşyalarımızı yakmışlardı, gelip bahçelerimizdeki cevizleri topladık, onları da götürmemize müsaade etmediler. Geçtiğimiz yıllarda benimle birlikte sekiz kişiyi gözaltına alan Kamber yüzbaşı bizleri köyümüzden oldukça uzakta bir mağaraya hapsetti. Mağara cezasını tam sekiz ay çektik. Bir seferinde de tüm köylüleri Ortabağ'a götürerek beş gün dışarıda bekletti. Taşdelen köyüne gitmek için kullandığımız bir yola da mayın döşediler. Taşdelen'den köyümüze gelmekte olan iki köylüden biri patlayan mayın sonucu hayatını kaybederken diğeri de ağır şekilde yaralandı. Birara yine Kayadibi ve Evil köyüne gelen Kamber yüzbaşı tüm köylüleri toplayarak iki tarafı sarıp kayalık olan bir dere içine hapsetti. Soğuk kış mevsiminde toplam beş ay süreyle derede kaldık. Bu nedenle yedi çocuğumuz hastalanarak öldü. Hep hain olmakla, terörist olmakla itham ediliyor. Bir keresinde kadınları ve kızları toplayıp joplattılar, silah varsa düşün diye. Yediğim dayak sonucu yaklaşık yirmi gün sigara saramadım. Un almamıza izin verilmeyince el değirmeni dediğimiz silindir şeklindeki taşlarla 'buğday öğüterek un yapmaya çalışıyoruz' dedi. Türkçe bilmediği için köye gelen jandarma üstteğmeni tarafından dövülmesi sonucu dişleri kırılan Süleyman Ulaş olayı şöyle anlatıyor: 'Gözlerimizi bağlayıp yere attıktan sonra ağzıma tekmeyle vurdum'. Tamer ulaş adındaki köylü de yediği dayak sonucu dişleri kırılanlardan. Köyde jandarma kadar koruculardan da korkuluyor, koruculara yöre dilinde verilen ad ise 'çete'. Köylüler, jandarma ve "çetenin" geldiğini görünce dağa kaçıp saklanıyorlar. Çünkü bu ikili bugüne kadar Kayadibi köyüne boşuna gelmedi diye belirten Şerif Ulaş adındaki köylü, 'Ya bizleri dayaktan geçirirler, ya da götürüp işkence yaparlar' diyor." ■

Prof. Muammer Aksoy Faşist Kurşunlara Hedef Oldu

Egemenler yeniden yükselen toplumsal muhalefeti bastırmanın farklı bir yolu olan; özellikle parlamenter dönemlerde faşist diktatörlüğün terörünü, baskısını halkın üzerine yöneltmek "tarafsız devlet" demogojisiyle "sağ-sol çatışması" görünümünü vererek faşist katliamların üstünü örtmek için gericiğe karşı çıkan Prof. Aksoy'u öldürdüler.

Burjuva liberal tavrıyla dini gericiğe karşı çıkan Muammer Aksoy faşist-feodal devletin uzantıları olan MIT, Kontr-gerilla gibi kurumların hedefi oldu.

Dini gericiğe karşı çıkmasının yanında profesörlükten, Hukuk Kurumu Başkanlığı'na, SHP Anayasa Komisyonu üyeliğinden Atatürkçü Düşünce Derneği Başkanlığı'na kadar birçok "ilerici" ünvana da sahip olan Muammer Aksoy "sağ-sol terörü var" ortamını yaratmak isteyenler için bulunmaz nimetti.

Nitekim Prof. Aksoy'un öldürülmesinin hemen ardından Mecliste bir araya gelen ANAP, SHP-DYP kurmayları ve meclis dışında kalmalarına rağmen onlardan hiçbir farkları olmayan RP-DSP "terör" konusunda birlik oluyor,

halka karşı birlikteliklerini tazeliyorlardı.

Bizim açımızdan Prof. Muammer Aksoy; düşünceleri mevcut düzen içinde ileri olmaktan öte gidemeyen bir burjuva aydındır. Fakat Muammer Aksoy'un toplum tarafından ilerici kabul edilmesi onun Abdi İpekçi, Ümit Doğanay, Bedrettin Cömert, Bedri Karafakioğlu, Doğan Öz gibi faili meçhul -bizim açımızdan hiç de meçhul değil- bir cinayete kurban gitmesine neden oldu. Prof. Muammer Aksoy nezdinde halka gözüde verilerek istenirken yaratılan tabloyla halka daha çok baskı yapılabilmesinin koşulları oluşturuldu. Tüm bunlardan yola çıkarak cinayetin sorumlusu faşist devlettir diyoruz. Cinayetin islami örgütlerce üstlenilmesi bu gerçeği karartmazken, devletin açık desteğiyle gelişen gerici din ideolojisi ve onun paralelindeki örgütlenmelerin sorumluluğu da devlete aittir.

Esas olarak, faşist diktatörlüğün yarattığı bu tablonun ardından girişilecek ve sivil-resmi faşist odaklarca yürütülecek katliamları boşa çıkartmak için daha bilinçli olarak örgütlenmek ve mücadele etmektir. ■

Öku

KÜLTÜR-EDEBİYAT DERGİSİ

Ocak-Şubat 1990 (58) sayısı çıktı 1000.-TL.

DİLİNİ KONUŞANLAR HASAN HÜSEYİN'LI GÜNLER ŞİİR NEDİR? KARLI DAĞDA BİR LEKE DURAK KIRMIZI KARANFİL AĞRILI BİR GÜN ÇARESİZLİĞE ÇAĞRI MERHABA KİTAP FUARI İZLENİMLERİ ANADOLU DERGİCİLİĞİ VE YEREL BASIN KİTAP Dünya Öyküçülerinden Portreler: İVO ANDRİÇ

Yazlarıyla, Vecihi Timuroğlu • M.İsa Karaca • A.Kadir Bilgin • Hasan Mercan • İsmet Arslan • Selim Sabit Pülten • Gülgün G.Argümuş • Çetin Boğa • A.İhsan Beyhan
Şiirleriyle, Hasan Hüseyin • Enver Bulut • Şaban Demir • Mehmet Ercan • Ömer Aytekin • Mehmet Tayak • Işlay Özyürek • Halim Şafak • Şahinkaya Dil • Uğur Kayzar • Yunus Yaşar • Ahmet Turan Kul
Öyküleriyle, İve Andriç • Özer Eltuğay • Zeki Oğuz • Erhan Tıgh • Hasan Eren • Aydın Doğan • Yaşar Günenc

Abone: 6 sayı, 5000 TL., 12 sayı, 10.000 TL., Yurtdışı: 12 sayı 20 Dolar (veya karşılığı para). Yurtdışı havaeleleri için: Aydın Doğan adına, T.İş Bankası Aydınlikteveler Şb. C.Hesap No: 9121. Posta Çeki No: (Yaba) 83852 (yeni abonelerin durumu bir mektupla bildirmeleri yeterlidir)

YAZIŞMA ADRESİ: P.K.404 Ulus 06043 - ANKARA
Tel: 316 64 00 - 347 62 66

IHD Kayseri Şubesi'nde Bürokrat Yapılaşma ve Üyelik Sorunu

KAYSERİ BUROSU

Kayseri IHD Şubesi kuruluşundan bu yana işlev olarak pek varlık gösterememiş, tam da insan haklarını ilgilendiren konularda ya tamamen duyarsız kalmış ya da yasak savma türünden dokümentasyonlarla geçiştirmeye çalışmıştır.

Değişik zamanlarda eleştiri ve önerilerle uyarılmaya çalıştığımız şube yönetimi -Başkanın görece olumlu yaklaşımı dışında- bu uyarıları görmezden gelmiş ve hatta ısrar etmişlerdir. Kerameti kendinden menkul bu "insan haklarını savunucuları" sürdürdükleri eylemsizlik çizgisini duyarsızlık derekesine indirmişlerdir. Kısa kısa değinirsek:

1) 1988 yılı Ağustos Genelgesi'ni ilk protesto eylemlerinde, binlerce özgürlük tutsağı hapis hane koşullarının düzeltilmesi için ölüm orucuna gitmişken, Kayseri IHD yönetimi cezaevini denetliyor ve olumlu not veriyor. Olumlu not verilen cezaevi ise, eski tip zindanlar içinde Türkiye'nin en kötüsüdür. Yerel basında manşetten yayınlanan bu olumlu notun hikmetini soran YD. muhabinine yönetimden biri "yanlış anlama olmuş" diyor ve ne hikmetse düzeltilme yoluna gidilmiyordu.

2) Mart ayında içinde 2000'e Doğru muhabininin de bulunduğu 5 SP yöneticisi, içinde Kürt halkına dileklerini içeren bir telgraftan dolayı DGM'ce tutuklanıyordu. Bunlardan biri Kayseri IHD kurucusu ve ilk yönetimden idi. Ve IHD düşünceye yönelik bu saldırıyı teşhir ya da kinaya temelinde en küçük bir açıklama yapmıyordu. Daha sonra niçin duyarsız kaldığımızı soran eski yönetici arkadaşına "Bizim de buna benzer davalarımız var ve biz sizden destek istiyor muyuz? Siz telgrafı gönderirken gelecek yaptırımını düşünseydiniz" denilerek düşünceye yönelik saldırı "siz, biz" boyutunda ele alınıyordu.

3) 1989 Temmuz'unda Erciyes Üniversitesi'ndeki bir yemek boykotundan dolayı verilen cezai ve disiplin yaptırımını protesto için açlık grevi yapan öğrenciler dernek binasında izin verilmiyor, öğrenciler bir muhasebe bürosunda greve gidiyorlar. Bunun üzerine polis bürosunun önüne geçici karakol kuruyor, destek ziyaretine gelenleri fişliyor, tehdit ediyor, hatta YD temsilcisi de dahil birkaç kişiyi kısa süre gözaltına alıyor. IHD'yi arayıp destek verilmesi isteniliyor ve her nasılsa 1 hafta yönetim toplanmıyor, "IHD yönetimine danış-

madıkları" için destekten yoksun bırakılıyordu. (Olaya Yeni Demokrasi sahip çıkmış ve tüm basına-kamuoyuna mal etmiştir.)

4) 1989 Ağustos AG ve ÖO.'da IHD yine çabaya sevkedilmek isteniyor, ancak çok sonra yasak savma kabilinden ilanlar veriliyordu. YD. temsilciliğini Adalet Bakanı'na telgraf ve ortak basın açıklaması önerisine "biz siyasi dergilerde ortak açıklama yapmayız" yanıtı alınıyor. Ankara'da aralarında YD-YÇ dergisinin de bulunduğu 15 dergi ve DKÖ'nün 31 Temmuz tarihli cumhuriyete çıkan açıklamaları örnek gösterildiğinde biz yapamayız deniliyordu. Bunun üzerine Cumhuriyet dahil, yerel basında YD temsilciliğini açıklaması yer alıyor, Adalet Bakanı'na telgraf çekiliyordu.

5) Son gelişme ise, üyelik aidatını ödemedikleri ve dernek faaliyetine (her nasıl faaliyetse) katılmadıkları için 60 üyenin ihracına karar veriliyordu. Üyelikten atılanlardan biri ise cezaevinde tutuklu bulunan eski IHD kurucusuydu. Her yerde IHD cezaevine yardım gönderir, burada ise cezaevinde aidat bekliyor pek sayın İH savunucularımız. Yasal anlamda hüküm giymemiş insanın üyeliğini askıya almaları gerekirken bunlar devlet mekanizmasından daha çabuk ve acımasızca insanları "suçlu" kabul edip üyelikten atıyorlar. Tahliye olan arkadaş üyelik için yeniden başvurunca sana karşı haksızlık yapıldı. Ama seni geri alırsak değerini de almamız gibi komik gerekçe öne sürüyorlar. Doğru ya

insan hakları derneğinde cezaevinde yatan insanın işi ne? Sen müteahhit misin, iş adamı mı? Bırak insan haklarını, büyük inşaat sahipleri işadamları ve SHP içinde terfi bekleyen bürokratlar savunsun.

Evet, İnsan Hakları Derneği'nin ve DKÖ'lerin işlev ve işleyişinden habersiz bu kafalar "Artık yapmacık içtenlik ve ikram edilen çaylı-sigaralı sohbetlere sıkıştırmaya çalıştığımız eleştiri ve önerilerinize kulak asmadınız. Devrimci çevreden gelen çalışmalar katılın, komisyonların aktivite kazanması gibi önerileri boğmaya çalıştınız. Kafanızdaki tel örgüleri yıkamadığınız ve "misyon saplantınızdan" kurtulamadığınız için tüm iyi niyetli yaklaşımları baltadınız.

Tüm devrimci demokrat ve insan hakları savunucusu insanlara buradan sesleniyorum. İnsan hakları ihlallerinin diz boyu olduğu günümüzde IHD ve DKÖ'lerine sahip çıkalım. Yoz ve bürokratlardan, uyuşuk unsurlardan temizlemek için görev başına. ■

Özgürlük-hücresinde Dört Özgür Can,
Dört Kahraman

DÖRTLERİN GECESİ

Fevzi YETKİN - Mehmet TANBOĞA

"Sabahın gün ışımasıyla bir kara duman bulutu doğuyordu 33. Koğuştan zindana. Tutsakların kara habeni ileliyordu. Ellerinde su bidonlarıyla bekleyen tutsaklar arkadaşlarımızı kurtaralım anlayışıyla hareket ederek suları döktüler. Ateşin içinde olanların kimler olduğu artık anlaşılıyordu. Bu, Ferhat Kurtay, Şu, Esref Anyık, bunlar da Necmi Öner ve Mahmut Zengin'dir. Ateşin içindekiler hâlâ bağırıyordu: Ateşi yakın, ateşi. Su dökmeyin. Yeter, yakın ateşi...

YURT

Necatibey Cad. 25/9 Sıhhiye-ANKARA

Devrimci-Demokrat Kamuoyuna

Biz politik tutsaklar, yıllardır 12 Eylül düzeni ve mantığına ve onun mevcut savunucularının, işkence, baskı, pasifikasyon ve yok etme politikalarına; çağdaş insanlığın kabul etmediği insanlık dışı uygulamalarına karşı direndik. Siyasal kimliğimizi, insanlık onurunu korumak için, hiçbir hukuk ve kural

dinlemeyen düzenin sınırsız soruna karşı canımızı dişimize takarak, onlarca tutsağın canı ve yüzlerce sakat pahasına insan yaşamı ile bağdaşmayan onursuzca bir yaşamı kabul etmedik. Son iki yılda, cezaevlerini zapturap altına almaya çalışan çağ dışı mantığın yasal ifadesi olan "1 Ağustos Genelgesine" karşı,

Aydın Cezaevi'nde Ölüm Süreci Devam Ediyor

Aşağıda Aydın Cezaevi'ndeki tutukluların kamuoyuna açıklamasını okuyacaksınız. Eskişehir-Aydın ölüm hattında kanlı sürgünle pekiştirilen faşist terör hakkında çok şey yazıldı, yazılacak da.

Aydın'daki tutukluların 52 günlük ölüm orucu döneminde çektikleri acıların kelimeler ifade edemez. Onlar sadece Türkiye kamuoyunun gözleri önünde değil, bütün uygar ve demokratik dünya kamuoyunun gözleri önünde de faşizm tarafından büyük bir zulme maruz bırakıldılar. Faşizm sadece siyasi tutuklulara zulmetmekle kalmadı, siyasi tutukluların 52 gün can bedeli yürüttükleri ölüm orucunun yaşamsal taleplerini kabul etmesine, onların canlarını ortaya koyarak istedikleri haklarını vereceğini, sorunlarını çözeceğini kamuoyu önünde tahhüt etmesine rağmen aradan geçen dört aylık bir süreye rağmen henüz değişen bir şeyin olmaması faşizmin ahlaksızlığının ve onların sözlerine güvenilemeyeceğinin de örneğini sundular.

Şimdi ne olacak: Kuşkusuz siyasi tutuklular sadece Aydın Cezaevi'nde değil, nerede ve hangi tutsaklık koşullarında yaşarsa yaşasınlar ölüm pahasına kabul etmeyecekleri bir şey varsa, o da; onursuz yaşam ve siyasi inançlarından devrim davasının fedakârlığından kaçınmaktır. Bu tutumu onlarca ölümlerle on yıldır dostan düşmanın takdirine sundular. Bundan sonra daha onurlu ve etkili örnekler sunacaklardır bu kesin. Bir de hapishane duvarlarının dışındakilerin tarihsel sorumlulukları vardır ki, siyasi tutukluların mücadelesini her şart altında desteklemektir. Dergimiz Yeni Demokrasi, Emeğin Bayrağı, Özgürlük Dünyası, Emek, Medya Güneşi ve Yeni Öncü dergileri, Aydın'da yeni bir ölüm orucunun başlama ihtimalini haber aldığı anda kamuoyunu duyarlı hale getirmek amacıyla ortak basın bildirisi hazırladı.

Aydın Cezaevi'ndeki tutukluların yaşam koşullarının iyileştirilmesi o kadar aciliyet ve geniş bir kamuoyu desteği istiyor ki, prensip olarak şimdiye dek bir arada bulunmadığımız bazı reformist ve karşı devrimin kimi klik çıkarlarını temsil eden dergilerden Adımlar, Troçkistler gibi dergilerinde, yukarıda adı geçen dergilerin hazırladığı basın bildirisine destek verme önerilerini reddetmemek esnekliğini gösterdik. Özellikle Aydın'daki siyasi tutukluların sağlık durumlarının ön plana çıkması insan yaşamından yanayım diyen herkesi (bunun sorumlusu devlet ve siyasi iktidar bunun dışındadır) bu çabaya katmanın dayattığı kendine has özel durum, bizi adımlar ve Troçkist anlayışlar gibi devrim sorunlarından uzak anlayışlara, çabamıza destek verme istemlerine esnek tutum almaya ittiyse bu sadece siyasi tutukluların yaşamalarını sürdürme olanaklarına katkıda bulunmak gibi içten arzumuzdan ileri geldi. Ki zaten İnsan Hakları Derneği'nde basın bildirisi okumadan önce bu durum açıklandıktan sonra basına bildiri dağıtmaya başlanamaz bu özel duruma özellikle dikkat çekmek içindi.

Metni hazırlayan ve ona destek verenlerde birlikte 17 derginin İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nde yaptığımız basın toplantısının bir gazetesinin satır arası habefi hariç diğerlerinin bu soruna ilişkin bir şey yazmaması ise burjuva gazete yöneticilerinin insan haklarına ne kadar ilgi duyduğunun delilidir. Zaten halkımız da giderek artan bir sorgulamayla, kimin insan haklarından yana kimlerin insan yaşamına düşman olduğunu görmeye başlıyor. Bu ön açıklamadan sonra, okuyucularımıza ve insan yaşamına saygı duyduğuna inanan herkese Aydın Cezaevi tutuklularının açıklamasını sunuyoruz.

tüm saldırıları püskürterek, kanımız-canımız pahasına ve kamuoyunun desteği ile kazanımlarımızı koruduk, geliştirdik.

Ancak "tutukluların yaşamı kanunen düzenin teminatı altında ve güvencesinde" olmasına rağmen; bugün dünyasını göremeyen, siyasi kimliğimizi kabul etmeyen, kendisinin her sorununun temelinde bizleri gören bu çağ dışı mantık sahipleri, fırsat buldukça bize saldırmayı, kazanımlarımızı yok etmeyi, onlarca can aldığı gibi her seferinde canımızı kastetmeyi önüne hedef koydu ve bunu daha da tırmandırdı, dünyanın gözü önünde kendi hukuk yasalarını ve imzaladığı uluslararası anlaşmaları bile çiğneyerek, siyasi kimliğimizi ve insanlık onurunu çiğnemeğe çalıştı.

Aynı mantık sahipleri 22 Haziran'da Eskişehir Özel Tıp Cezaevi'ndeki tünel olayını gerekçe göstererek, hiçbir yasa tanımadan bir karabasan gibi üzerimize çökmeye bizi boğdudan sonra tüm cezaevlerini boğmaya ve buradan hareketle toplumdaki görüşleri her kıpırıtıya bir göz dağı vermeyi sürdürmeye hedefledi. Defalarca yasal yolları ve diyalogları denememize rağmen, Adalet Bakanlığı vasıtasıyla "resmen, 1 Ağustos Genelgesi" dayatıldı, tüm haklarımız sıfırlandı; yaşamak için direnmekten, açık grevine başlamaktan başka bir yol kalmadı.

52 gün süren açık direnişimiz sürecinde kamuoyunun bildiği gelişmeler yaşandı: İnsani taleplerimiz karşısında başta A. Bakanlık olmak üzere hükümet kendi sorunlarını gizlemek ve kamuoyunu susturmak için; sorunlara siyasi hesaplaşma ve inadi ile, siyasi prestij içinde yaklaştı; ancak yaklaşımımız bilindiğinden bu tutmadı. Eskişehir'den Aydın'a yapılan sürgün dünyada hiçbir benzeri yoktur ve hemen Aydın'a varır varmaz 30-35 gündür aç olan insanlara yapılan işkence ve baskıların hiçbir örneği yoktur. Amaçları direnişimizi katliamla ne pahasına olursa olsun kırmaktır. İki arkadaşımızın katledilmesi ve biz tutsakların gösterdiği direnişle, kamuoyunun verdiği destekle tüm kazanımlarımız alarak, saldırıyı püskürttük.

Genel eylemliliğin 52. gününde yapılan anlaşmada Adalet Bakanı Oltan Sungurlu ile görüşülen SHP'nin izniyle gelen SHP'li Tufan Doğu SHP Aydın Milletvekili Hilmi Ziya Postacı, Aydın Cumhuriyet Başsavcısı Nural Uçurum, Aydın Cezaevi Savcısı ve Müdürleriyle tutuklu temsilcileri, yaptıkları uzun görüşmeler sonucu ve tüm tutsakların bilgisi dahilinde yapılan "anlaşma" sonucu eyleme son verdik. Basında bunlar yazıldığından ve kamuoyunca; aile ve avukatlarımız tarafından, dış kamuoyu tarafından bilindiğinden; gerekçeler gizlenmeyecek kadar net ve ortadadır.

19 Ağustos'ta yapılan anlaşmaya, verilen sözlere, kamuoyunun bildiği tüm gelişmelere rağmen hiçbir temel talebimiz yerine getirilmedi. Bırakalım bunu, iki tutsağın katilleri ve bizleri yapılan işkenceler hakkında, hiçbir işkenceci hakkında ne bir soruşturma açıldı, ne de hiçbir hukukçu "suç duyurusunda" bulundu. Anlaşma yapıldığı günden beri neredeyse dört ay geçmektedir. Hâlâ ciddi hastalık ve sorunlarımız vardır. "Açlık grevi yapmasınlar, sorunlarını diyalogla çözeriz", diyen A. Bakanlık, savcılık, hükümet ve SHP kamuoyunu yanıltmaktadır. Açlık grevine girmeden önce tüm yasal yolları denedik.

Ağustos'tan bu yana en az beş sefer; TBMM Başkanlığı'na, Başbakanlık, A. Bakanlık, SHP, Cumhuriyet Savcılığı'na, cezaevi, savcı ve yöneticilerine tüm sorunlarımızı anlatan dilekçeler vermemize rağmen, tek bir sorununuz bile çözülmedi. Diyaloğdan ısrarla kaçınıldı. Başta Cumhuriyet Başsavcısı Nural Uçurum, "Hekimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'ndan" özel olarak Aydın Cezaevi'ne atanan savcı, siyasi iktidar ve SHP destekli olarak tüm taleplerimizi "güvenlik" gerekçesiyle uygulanmadı.

Kendisine insanım diyen herkese; bizler için yaşam çekilmez hale getirilmiş, ailelerimizle görüşme bile işkenceye çevrilmiştir. Tüm yasal yolları denememize rağmen diyalog kısıtlı olarak tıkatılmıştır. Kamuoyuna verilen sözlerle rağmen genelge ve tüzükte hemen hemen hiçbir değişiklik yapılmamıştır. Havalandırma saatlerimiz gün geçtikçe kısıtlanmaktadır; bir koğuştan diğer koğuşa kitap bile vermek yasaklanmakta, revire ve avukata bile giderken sıkı aramalarla taciz edilmekteyiz. Normal aramalar dışında cezaevi idaresi istediği an ve saatte koğuşa girip sayım yapmaktan, provakatif ortamlar yaratılmak istenmektedir. Değiştirileceğine dair söz verilen işkenceci ekip hâlâ cezaevini yönetmektedir. Bunlar özel bir yere bağlı bir ekiptir. Bir başgardıyan gerektiğinde müdürü veya savcını dinlememektedir.

Kamuoyunun sormasını istiyoruz: Cezaevini kim yönetiyor, bu işkenceciler kime, ne-reye bağlıdır? İki kişi katledilmesine ve bunca işkenceye rağmen kimdir bunları yönlendirenler veya bu yetkiyi nereden alıyorlar? İlerici İnsanlığa!

Mevcut düzen siyasal inatlaşma ve kimle bize yaklaştı, yaklaşıyor. Anlaşmaya rağmen bunun için taleplerimizi uygulamadı. İnsani taleplerimize karşı, siyasi hesaplarla yaklaşıyor. Bizi askeri dönemde kabul etmediğimiz bir yaşam içinde tutmaya çalışıyor. Genelge ve "yeni" denilen eski tüzük bize dayatılıyor. Özel hesaplar yapılıyor. Eskişehir Özel Tip Cezaevi "Avrupa tipi cezaevi" denilerek kamuoyu aldatılıyor ve bunlar imha kampları haline getiriliyor. İşkence ve katliam hesapları yapılıyor. Özel işkencecilerin burada tutulmasının, özel savcılar atanmasının, her gün

var olan yeni bir kısıtlamanın getirilmesinin, tutuklu temsilcileri ile görüşme bile yapılmasının özel toplama kamplarının hazırlanmasının kamuoyunu yanıltmak için basında yayın-yanlış bilgi verilmesinin nedeni budur.

Biz yıllarca, kanımız, canımız pahasına birçok arkadaşımızı kaybettik; sakatlıklar, hastalıklarla, onurumuzla bu kazanımları elde ettik. Kamuoyunun desteği ile yıllarca elde ettiğimiz, bu kazanımlarımızın bir çırpıda böyle silinip süpürülmesine sessiz kalmayız. Siyasal kimliğimizle bağdaşmayan ve insanlık onuruna yakışmayan bir yaşam biçimini kabul edemeyiz. Her türlü yasal yolu denedik; ancak eğer bu tıkatılırsa ve bugünkü gibi diyalogdan kaçınılıyorsa; açık grevine girmek-

ten kaçınmayacağız. Biz insanca bir yaşam seviyoruz ve eğer bu bizden şu an alınmak istendiği gibi alınmak istenirse, insanca yaşam uğruna ölmekten kaçınmayacağız.

Biz; tüm meslekten insanları, demokratik kurum ve kuruluşları, insan haklarına saygılı olan herkesi duyarlı olmaya çağırıyoruz. Bizze yönelik yapılan işkence katliamlarını boşa çıkarmaya, insanca bir yaşam için yükselen sesimize seslerini katmaya, sorunlarımızı çözmek için çabalarını arttırmaya çağırıyoruz. ■

Aydın E Tipi Cezaevi
TUTUKLU TEMSİLCİLİĞİ ADINA
ŞÜKRÜ GÖKTAŞ - ABİDİN POLAT -
RIZA DOĞAN

Devrimci-Demokrat Kamuoyuna

PKK'nın yayın organı Serxwebun'un Eylül 1989 tarihli sayısında yer alan ve ajan olduğu belirtilen Vakkas Çetindağ adlı kişinin şahsında somutlanan "itiraflarına" yanıt vermenin ve bu konuda kamuoyunu aydınlatmanın zorunluluğunu hissediyorum.

Vakkas Çetindağ açıklamalarında beni, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölüm Başkanı olarak belirtilen Remzi Savaş adlı kişinin odasında gördüğünü söylemekte. Ardından da Remzi Savaş'ın ajan olduğu belirtildikten sonra benim de ona bağlı olarak Partizan örgütü içerisinde ajanlık faaliyetlerinde bulunduğum muğlak bir ifade ile eklenmekte. Vakkas Çetindağ "itiraflarında" kalacak yer sorunu olduğunu, bunu Remzi Savaş'a aktardığını ve Remzi Savaş'ın da kendisini PKK içerisinde ajan olarak belirtilen Nesimi Alma adlı kişi ile ortaklaşa kaldığını iddia edilen eve yerleştirdiğini belirtmekte.

Hakkında iddia edilen açıklamaların tümü gerçek dışıdır. Bugüne değin Partizan da dahil hiçbir örgütle örgütsel bir ilişkim olmamıştır. Sanırım bu durumu PKK Partizan'dan rahatsızlıkla öğrenme olanağına sahiptir. Yine benim bağlı olarak ajanlık faaliyetlerinde bulunduğum ve rapor verdiğim belirtilen Remzi Savaş adlı şahsı tanımam. Bugüne kadar da şahsı ne gördüm, ne de hakkında herhangi bir şey bilmekteyim. Bu kişinin varlığını Vakkas Çetindağ'ın açıklamalarından öğrendim.

Benim ajan olarak belirtilen Nesimi Alma ile aynı evde kalmış olduğum ve daha sonra da Remzi Savaş'ın isteğiyle Vakkas Çetindağ'ın da yanımıza yerleştiği iddiası da gerçek dışıdır. Ben, bugüne kadar ne Nesimi Alma ile ne de Vakkas Çetindağ ile aynı evde kalmadım. Bu yaşama kadar hangi tarihlerde, nerede ve kimlerle aynı evi paylaştığımı isteyen herkese kanıtlayabilirim. -Ki ne-

relerde kaldığımı, kimlerle hangi tarihlerde aynı evi paylaştığımı bütün çevrem tarafından bilinmektedir.

Benim bugüne kadar hiçbir devrimci kişi ve örgüte herhangi bir zararım dokunmamıştır. Aksine ben kişi ve örgütlere saygı duyarım ve benim için "ajanlık, tarifi mümkün olmayan en alçakça bir meslektir".

Gerçekler böyle olmasına rağmen, Serxwebun'da ben bir ajan olarak lanse edildim. Ajan olarak belirttikleri Vakkas Çetindağ adlı şahsın açıklamalarının hiçbir araştırmaya tâbi tutulmadan PKK'nın yayın organı Serxwebun'da yayınlanmasının herhangi bir mantıklı açıklaması yoktur. Bir ajanın itiraflarının araştırmaya tâbi tutulmadan birilerini en alçakça bir şekilde suçlamasının ve bazı örgütleri zan altında bırakmanın devrimcilikle, demokratikle bağdaşır bir yanı yoktur.

Serxwebun'da ben, Partizan içerisinde ajan olarak gösterilerek devrimciler, Partizan'la ilişkili gösterilerek de polise hedef gösterilmekteyim. Aynı zamanda bu tavir egemen sınıfların ve onların çanak yalayıcılarının örgütler MİT-polis kontrolünde, oralarda ajanlar cirit atıyor şeklindeki karşı devrimci propagandasına -subjektif niyet ne olursa olsun- objektif olarak hizmet etmek, alet olmaktadır.

PKK benim hakkımda herhangi bir araştırma yaptıysa bu araştırmaların sonuçlarını maddi kanıtlarıyla birlikte açıklamak zorundadır. Araştırma yapılmadıysa veya yapıp da benim ajan olmadığımı tespit ettiyse bu iftiraları yayın organında yayınladığından dolayı PKK Türkiye halklarına ve diğer ilgili yerlere bunun özeleştirisini alçakça vermek zorundadır. Kendisinin devrimci olduğunu iddia eden bir örgüt devrimci olmanın zorunluluklarını da yerine getirmekle yükümlüdür. ■

HARUN ARIDURU

Emir Ali
YAĞAN

URMİYE MAVİSİ

Yeni Demokrasi
Kültür Sanat

Tayfun Gönül Haklıdır, Desteklenir

Askerlik, sınıflı toplumun bir kurumudur. Sınıfların olmadığı insanlığın ilk ve en uzun döneminde ordu yoktu. Sadece her insan kadın erkek demeden kendisine yönelik vahşi hayvan saldırılarına karşı korumak için üretim ve yaşam araçlarını kullanırlardı. Kabilelerin çoğalması ve birbirlerinin av sahasına girecek kadar yaygınlaşmasıyla olan kavgalar, üretim araçlarını üretmede, yapmada ihtisaslaşmış kimi insanların bu gücünün farkına varmasıyla, toplumun diğer bireyleri üzerine baskı kurması ve belli insanlara, onların yaşamını sürdürecektik kadar bir geçim olanağı yaratarak onları kendisine tabi hale getirmesiyle asker kavramı yavaş yavaş şekillenmiş, bir sınıfın (köle sahibi) diğer bir sınıf (köle) üzerine taahhüm kurmasıyla da günümüze kadar uygarlığın ve teknolojinin gelişmesine paralel olarak şekillenen çıkarları koruyan önemli bir siyasi güç olarak varlığını devam ettirmektedir.

Çağrıştırdığı anlamıyla silahlı özel güç, siyasi iktidarı dolayısıyla ona güç veren üretim araçlarının özel mülkiyetini elinde bulunduran sınıf kimse, örgütlenmiş silahlı güç olarak, asker, ya da ordu da onun emrinde bir ücretli fakat üretimde olmayan memur sınıfıdır. Sermayenin, sermaye siyasasının, sermaye ve sermayedarların çıkarlarını korumayı esas alan yasalarının koruyucusu bir güçtür. Askerlik kurumunun ve tümünden profesyonel olan polis kurumunun bulunduğu yerde çalışanın üretimin özgürlüğü yoktur. Silahlı profesyonel güçler (ordu, polis), işçi, emekçi ve aydınların mahkûm edildiği insanlık dışı yaşamdan kurtulmak için verecekleri mücadeleyi bastırmak; zorla kabul ettirilen düzenin değiştirilmesine müsaade etmemek için vardır. Dolayısıyla haksız, ahlâksız ve insanlığın gelişmesi önünde dikilen en büyük engellerden biridir.

İşte ülkemizde de çürümüş ve haksız düzenin en önemli sac ayağını teşkil eden; 20 yaşına gelmiş her gün insanın zorla örgütüldüğü askerlik kurumu, Tayfun Gönül'ün haklı ve doğru olarak bütün kemikleşmiş tabulara da ağır bir balya indirircesine, kamuoyunda tartışılır hale getirdiği bu güç; haksızlığı temsilcisi bir güçtür. 20 yaşına gelen her genç vatandaşın özgür tercihiyle değil zorla alınıp götürülmesi onun, haksızlığı kendinden menkul ezen, sömürren ve zulmeden sınıfın kullandığı cihaz olmasından ileri geliyor.

Sınıf mücadelesini yürüten, ilkel ve tutarlı devrimci militanların öteden beri burjuva sınıfına hizmettir diyerek reddettikleri tutumu saygın bir davranış olarak bir tarafa koyarsak, cumhuriyet tarihinde ilk kez bireysel fakat isabetli ve doğru bir tavırla zorunlu askerliğe karşı çıkan Tayfun GÖNÜL'ün bu tutumu kampanyaya çevirmesi de kendi mantığı içinde anti militarist oluşu ve insan iradesine, bireyin bağımsız ve bilinçli seçim hakkına sahip çıkması anlamında verdiği mesaj, saygınlık mertebesinde kabul görecektir.

Tayfun Gönül'ün tartışma gündemine soktuğu askerlik sorununu dikkate almak iki noktada önemlidir. Birincisi; Askere gitmek anayasal bir zorunluluk olmamasına rağmen, cumhuriyet tarihinden günümüze dek askere gitmediği, veya çaresizlik içinde istemeye istemeye askere gittiği halde askeri disiplinini gerektiği koşullara adapte olmadığı için firar eden, bunu onlarca kez tekrarladığı için onlarca yıl cezaevlerinde yatan, Orhaniye gibi askeri di-

"Kişiliğin intiharından başka bir şey olmayan" burjuva askerlik reddedilmeli Gönül'ün kampanyası desteklenmelidir.

siplin evlerinde onlarca öldürülen, işkence edilen, yüzbinlerce genç insana çekirtilen acının hesabını sormak ve özgürlükten, insan haklarından, demokrasiden bahseden tekmill burjuva politikacılarının bu yasadışı karşısında tutumlarını belirlemesini sağlamak.

İkincisi de; Vatan millet adına vatan ve milletin belinde şaklatılan zulüm kurbacının bizzat kendisi olan burjuva askerlik kurumunun niteliğini ortaya koymaktır. İnsanlığın uygarlığın zirvesine çıkış yoluna kişilikte aradığı, iyi bir toplumun saygın bir toplumun, kişiliklerini kazanmış insani erdemlerle bezenmiş her türlü ilkel ve hayvani güdüleri bilinçle eroze etmiş bireylerden oluşabileceğinin kavranmaya çalışıldığı bir çağda, Gönül'ün doğru tanımıyla "kişiliğin intiharından başka bir şey olmayan" baskının ve sö-

mürünün aracı olan burjuva askerlikte hizmet, reddedilmesi gereken bir hizmettir.

Bütün kışla girişlerinde, "askerliğin temeli disiplindir" tabelalarının asıldığı bir kurumun hizmeti kutsal olabilir mi? Kutsallık, insanlığın mutluluğu ve refahı uğruna benimse- nen gönüllü bir fedakarlık olduğu zaman anlam kazanır. Zorun, eziyetin hareketin ve insan bilincinin dondurulma- sının adına "disiplin" diyen burjuva askerlik, kişilik sahibi herkesin reddetmesi gereken bir kendini köleleştirmedir.

Grevdeki işçinin, toprak isteyen köylünün, ekmek ka- zanan kaçakçının karşısına tank ve kurşunla çıkan, köy- lünün ağzına yemek yerine dışkı koyan bir ordu, ben va- tan kurtaran kaptanım dese de inandırıcı olamaz. Kendi anayasasını dahi bir hamleyle postal altına alan bir askerlik hiyerarşisi "yasaların koruyucusu" bile olamadığı gibi de- mokrasiyi desini savunan onbinlerce insanı türlü işken- celerle yıllarca zindanlara doldurmuş bir ordudur. Vatan bekçiliği demagojisiyle vatana, ihanetin örneğini sınırca- sına Kore'de, emperyalizme karşı direnen bir halkın kar- şısına emperyalizmin komutuyla dikilmiş bir ordu yurtse- verde olamaz.

Bu nedenledir ki, zorunlu askerliğe karşı çıkmak gibi doğru ve insani bir tavır, uluslararası planda emperyalist demagojinin bloklararası "detant" çığıklarıyla özgürlük isteyen ulusların emperyalizmin sacayaklarına vuran devrim hareketlerinin karşısına tankı topu ve komplosuyla gi- dişini faşist diktatörlüklerin de kendi halkına kan kusturan rejimlerine rağmen sahte barış severlik ve kardeşlik de- magojilerinin teşhirini sağlayacaktır.

Barış isterken kim samimidir? Barışı sağlamak nasıl ola- naklıdır? Bu sorunların cevabı gerçek barışı isteyen taraf olan proletarya, ezilen halklar ve onların gerçek ML örgüt- leri ile sahte barış taraftarı emperyalistler ve onların ülke- mizdeki siyasi ve iktisadi temsilcileri arasındaki ayırım çiz- gisini netleştirecektir.

Emperyalistler ve onların uşakları, ülkemizdeki komp- rador patronlar ve toprak ağalığının faşist rejimi barıştan yana değildir. Bir devlet bütçesinin yüzde altmışını askeri harcamalara ayırıyorsa, okul yerine karkol, hapishane ya- pıyorsa, sanayi yatırımı yerine, trilyonlarca liralık askeri tek- nik ve techizat üreten montaj sanayine yöneliyorsa, işçi- nin memurun ve eğitim yapan öğrencinin yaşam standart- larını yükseltme yerine olağanüstü hal bölgesindeki mili- tarist güçlerin maaşını arttırır, çeşitli primlerle sosyal im- kanlarla onları halka karşı savaşmaya teşvik ediyorsa o ülkenin rejimleri barış sever değil, kan dökme can alma delisidir.

Emperyalistlerin "detant" propagandasının işgallerle, darbelerle beslendiği bir ortamda "Barış içinde bir arada yaşama" iddiaları sadece emperyalistlerin yeni ve büyük bir savaşa hazırlanmalarını sağlayan, dünya halklarının sosyal devrim mücadelesinin hedefini şaşırtmayı amaç- edinen emperyalist pasifizizmdir. Sadece emperyalistlerin ve onların yarı sömürgelerdeki faşist uşaklarının sahte barış palavraları değil, sosyal şövenlerin ve "sosyal demok- ratları"nda savundukları barış ve silahsızlanma palavra- larının amacında aynı kapağı çıkar: Halkların devrim mü- cadelesini felce uğratmak, halkları köleleştirmek, emek- çiler üzerinde daha acımasız bir sömürü mekanizmasını kurmayı amaçlayan savaş hazırlıklarını gözlerden gizle- mektir.

Oysa dünya halkları ve onların nihayi barışı sağlamak uğruna örgütlenmiş kurmayları ML-MZD yolunda yürüyen par- tiler onlarca kez şahittir ki; Emek sermaye çatışmasının bütün şiddetiyle sürdüğü dünyamızda gerçek bir barıştan zaten söz edilemez. Hükmedenin ve hükmedilenin dam-

gasını vurduğu bir çağda barışı hükmeden savunuyorsa, bu sadece hükmeden sınıfların kendi lehine kurduğu ve militarist zorla sürdürmeye çalıştığı dengenin bozulmama- sı içindir.

Gönül'ün bu kampanyasını dikkatle izleyen her asker- lik çağı gelmiş genç bilmelidir ki, burjuva ordaların niteli- ği burjuva sınıfının, sermayenin; çıkarlarının bekliliğini yap- malarından dolayı sömürücü mahiyettedir. Üretim dışı kal- masına rağmen emekçilerin ürettiği değerlerin büyük bir çoğunluğuna el koyarak geçinen ama misyonu gereği emekçi sınıfın sömürücü sınıfa karşı verdiği mücadelenin karşısında tüfek çatan haksızlığın sahibi bir ordudur ve asa- laktır.

Devrimcilerin ezen ve sömürülen burjuva sınıfına karşı onların siyasal düzenine karşı alternatif demokratik halk iktidarları ve sosyalizm mücadelesinin taçlandığı pro- letar devlet cihazı aynı zamanda burjuva devlet mekaniz- masının oluştuğu tek tek kurumlarına karşı da alternatif devrimci programların bütünlüğüdür. Burjuva devletin en önemli aracı olan asalık ve profesyonel ordu, devrimle- rin tasfiye edeceği burjuva kurumların başında gelir. Bu- na karşılık devrim, halk ordusunu demokratik halk iktida- rında yarı profesyonel, sosyalist düzendeki proletarya dik- tatörlüğünde de üretime bağlı milisler konumuna getirile- cektir. Proletarya iktidarında diktatörlük tanımlı burjuva ve faşist yönetimlerdeki niteliğiyle tam bir tezat oluşur. Asa- lak ve sömürücü sınıfların iktidarı olan burjuva diktatörlük- leri (ve faşist diktatörlükler) emekçilerin ürettiklerinden gasp ettikleri artık değerlerin bir kısmıyla doyurduğu ve silah- landığı profesyonel savaş örgütü, çalışanın, üretenin ve dolayısıyla sömürülenin üzerinde her gün katlaşılan ve güç- lendirilen bir askeri diktatörlükten; proletarya diktatörlü- ğü ya da onun yarı sömürge, yarı feodal ülkelerde demok- ratik halk iktidarları biçiminde kurulan ve Proletarya dik- tatörlüğüne geçişin nesnel ön adımı olan DHİ'leri gücünü üretimden alan, devrimsel olan burjuvazinin yeniden topar- lanma ve karşı saldırıya geçme cesaretini kırın çoğunlu- ğun diktatörlüğüdür. Burjuva diktatörlüklerde devlet ve onun silahlı aygıtlarından olan ordu amaçken DH iktidar- larında ve proletarya diktatörlüklerinde devlet aygıtı ve onun üretimde bulunan silahlı gücü, devrimci sınıfsız topla- ma götürmenin aracıdır. Askerlik zorla değil, gönüllü olur. DH iktidarlarında ilk planda yarı profesyonel olan silahlı güç üretim araçlarının işçi sınıfının kolektif mülkiyetine geçi- şine ve bu sürecin adaletli bölüşümünün alışkanlık haline gelişine paralel olarak zayıflar ve giderek sönen bir silah- sız vatandaşlar toplumuna dönüşür. Gün gelir toplum öyle bir refah noktasına ulaşır ki her vatandaşın maddi ve kültürel yaşamını sürdürmesinde ihtiyaç duyduğu şeyler zaman ve imkân kavramını ortadan kaldıracak kadar bol- laşır, o zaman ne diktatörlük, ne azınlık çoğunluk, ne de silah kalır ortada.

Böyle bir geleceği özleyen herkes, sadece teknolojinin, muazzam ölçüde gelişmesini beklememeli, emperyalizmin ve gericiğin teknolojinin gelişmesinde kendi çıkarlarını ze- delediği oranda engel olduğunu bilerek, insan soyuna ya- bancılaştırmış ve kendi soyunun avcılığı misyonunu yüklen- miş burjuva militarizmine iradi müdahalede bulunmalı ve gelecek nesile saygı duyutacak bir miras bırakmalıdır.

Bu nesnel gerçeklerden hareketle, şu ana dek sadece sınıf savaşımını yürüten devrimcilerin uymadığı ve reddet- tiği zorunlu askerliğin zoruna karşı Gönül'ün başlattığı mili- tarizme karşı kampanyayı 40 bin okuru adına Yeni Demok- rasi Dergisi olarak içten destekliyoruz, bütün okuyucularımız bu doğru tutumu benimsemek için ellerinden ge- leni yapacaklardır. ■

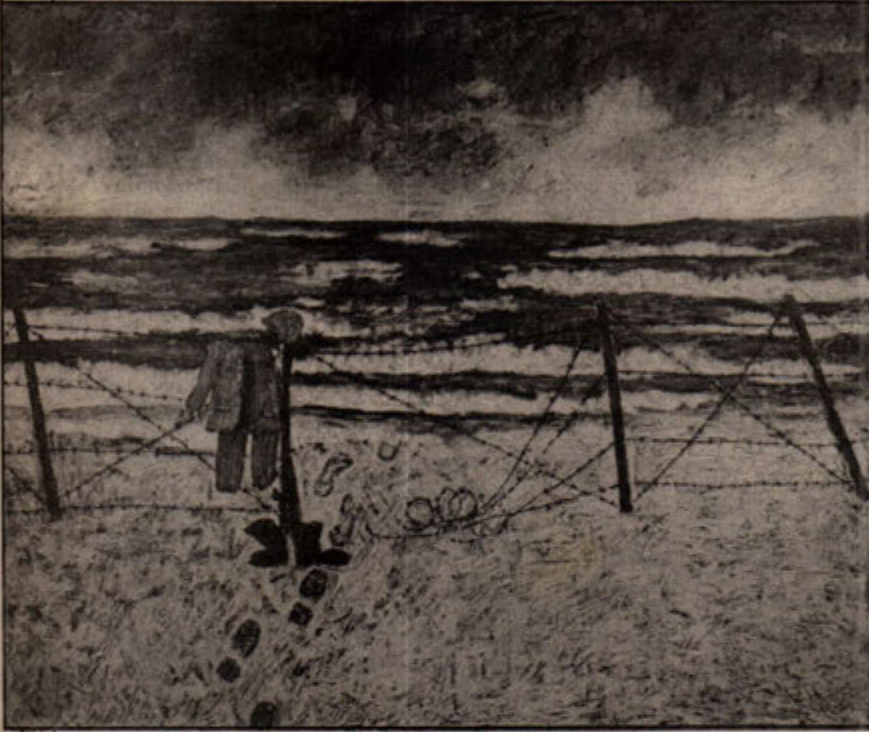
Gerçek bir halk sanatçısı Ressam YUSUF DOĞAR

Avni Memedoğlu

Ressam Yusuf Doğar son sergisini 2 Ocak 1990'da İzmir Büyükşehir Belediye Sanat Galerisi'nde açtı.

Bugüne değin hemen tüm sergileri gerici burjuva çevrelerince engellenerek sabotage edilmek istenen genç sanatçımızın neyse ki bu sergisine satışılmadı. Ege'nin tüm namuslu aydın çevreleri ve halk tarafından ilgi ve sevgiyle karşılandı sergi.

Gerçek HALK SANATÇISI halkının, dolayısıyla tüm insanlığın sorunlarıyla tedirgin olup, bu sorunları yapıtlarına KONU edinen kişidir. Fotoğraf makinasının ve FOTOĞRAF'ın bulgulanışı (keşfi) resim sanatının nesneyi ve MODEL'i olduğu gibi kopye etmek değil, yorumlamak olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Kısacası RESİM nesne ve olay karşısındaki düşüncenin anlatımıdır. Daha yalın bir deyişle ressam düşüncelerinin resmini yapan kişidir. Demek oluyor ki resim sanatında ana öge DÜŞÜNCE'dir, yorumlamadır. Düşünce ve yorumlamalar da sanatçının bilgi, kültür ve bilimsel görüşüne göre olumluluk sunar (arzedir). Ancak bilgi, kültür ve bilimsel kavram'ın yalnızca mekanik bellekten oluşması (ibaret olması) sanatta kalıcı etkinliği sağlamaz. Sanatçının bilgi, kültür ve bilimsellik olgusunu, içinde, öz benliğinde, yüreğinin derinlik-

Sonrası Karanlık ve "Sis"

Emir Ali YAĞAN

Bir sinema olayı olarak *Sis*, bolca ödülleri-övgüleri aldı... Ödüller-övgüleri aladursun, biz *Sis* perdesini biraz aralayarak, madalyonun diğer yüzüne bakalım.

Kamera 61'li yıllardan, 78'li yıllara "ayarken karanlık bir silah patlar. Sonrası karanlık ve sis, karanlık ve sisli bir senaryodur. Oynanan "kardeşin kardeşi vurduğu" o senaryo!.. Livaneli'nin bir tarih filmi yaptığı söylenemese de, konusu itibarıyla filme tarihsel açıdan yaklaşacak olursak, Livaneli kötü bir tarih dersi veriyor bize; olabildiğince öznel ve keyfi... Şunu biliyoruz ki, tarihe zorla mâl edilmeye çalışılan değerler, tarihle birlikte kül oluyor. Çünkü, tarih yazanlarıyla değil, yapanlarıyla anılır, onların realitesini bulur.

Filmde işlenen yakın tarih kesiti içinde, Livaneli, çok az fenomenle çok şey

anlatmasını doğrusu iyi kotarmış! Yorumlama, ayırt etme ve anlamlama özellikleriyle kendi mantığı içerisinde bir bilinç görüyoruz. Ama bu bilinç neye hizmet ediyor; yönelimi ve sonuçlarıyla erimlenen nedir? Bilinci bulandırmak ve bununla egemen ideolojinin dümen suyuna girmek!.. O süreçteki olayın toplumsal özünden ve görkeminden yan çizip, küçük insan tipleriyle kaçak dövüşmenin avantajlarına yaslanmak.

Sorunun, sosyal, siyasal, ideolojik boyutunu az gelişmiş kişilik kompleksine indirgeyen Livaneli, dönemin zaafalarını kullanmasını da iyi biliyor. Bu yönüyle "sosyal içerikli film" espirisi *SIS* filminde anti-sosyal bir konumlanışa oturuyor. İşte bu yüzden *SIS* açmazların, sayrılıkların, belirsizliklerin filmi oluyor; yöntemi ve yönelimiyle sürece aykırı oynuyor. Ağacı gösterirken ormanı göremenin tek boyutluluğuna düşüyor. Oysa

"gerçek hem ağacı hem ormanı gören ve onların niçin gördüğünü gösterebilen sanattır," Sanatsal faaliyet, toplumsal diyalektığe, değişimine ve dönüştürmeye ivme katamıyorsa, konumuz bazında "sosyal içerikli film" espirisiyle halkın duygularını sömürerek ve egoyu doyurmaya götürüyorsa, sanatsal yaratıcı erdem, estetik beğeniden öteye gidemez. Bir sürecin, yalnızca kötü yönlerinin sayılıp dökülmesi idealizme götürüyor. Bir şey iyiyse iyi, kötüyse kötü değildir. İyi de içlenen kötüyü, kötüde içlenen iyiyi görüp ayırmak, bir bütünün çelişik yönlerini, çelişik yönlerdeki esas ve taliyi somutlayıp-soyutlayabilmek, içerilen sayrılıkların ve zenginliklerin bütünsel çözümlemesini yapabilmek, sanatsal yaratıcı eylemin diyalektığı ve estetiği kavrayışıyla açıklanabilir.

SIS, 78'ler Türkiye'sinin sosyal-siyasal-ideolojik devinimini inkar gelerek, süreci "bir avuç serserinin" resmi egemen tanımlamasıyla, "karanlık güçlerin oyuncağı" kukla tiplerin sokak savaşları olarak senaryo ediyor. Tipler bellidir; dikbaşlı, kural tanımaz, ukâlâ, marjinal ve bir o kadar da abartılı, karikatürize

lerinde içtenlikle duyması, yaşaması ve de en önemlisi pratik yaşamına indirgeyip uygulaması gerekir. Buna SANATTA İÇTENLİK diyoruz. Böylece halkın ve tüm insanlığın sorunlarını yürekten yaşayan bir sanatçının yapıtları evrenselleşir, kalıcı olur. Dünya durduka canlılığını (tazeliliğini), dinçliğini korur.

Doğu illerimizden Adıyaman'ın ufak bir kasabası olan Benside 1956 yılında dar gelirli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Yusuf Doğar, böylece halktan gelen bir sanatçı olarak halkın sorunlarını içtenlikle fırçasıyla kolayca dile getirmenin becerisini ortaya koyuyor. Resimlerinde halkımızın anlatım biçiminde o evrensel yalnızlık (sadelik) belirlenirken, desen, renk, biçim ve biçem yönünden kökeni taa Asya sanatına, Anadolu halk sanatına dayanan bilincilli özellikler taşımaktadır. Burjuva sanatının akademik dilatınlığı (şarlatanlığı), formalist züppelikleri yerine bir halk adamı olmanın, daha doğrusu HALK OLMANIN Sıcak biçimini (üslubunu) seyircisine sunmaktadır Yusuf'un tabloları. Desende en ufak bir sakatlık yoktur, pentür, siyah-beyaz, renk, armoni ve müzikalitede göstermiş olduğu üstün başarı, en dramatik ve trajik konularında bile optimist sevimliliğini, cana yakınlığını korumaktadır. Halk sanatımızın en belirgin özelliğidir bu. Pesimizm (karamsarlık), mistik, aristokrat ve has-

ta burjuva toplumlarına, onların sanatlarına özgü bir görünümdür. Halk sanatında, halkına gönül vermiş ilerici sanatçılar da bu sayrılı belirlilere rastlanmaz. Halk her şeyi üreten, yaşayan canlı bir unsurdur, onda sayrılık aranmaz, çünkü kendi kendini sürekli yeniden yaratma dinamizmine ve potansiyeline sahiptir. Kendi sanatçısını da minval üzere yaratır. Yusuf gibi halkıyla bütünleşmiş çok az sanatçıyla karlıştım ülkemizde. Yusuf gibi genç ve yetenekli meslekdaşlarla tanışmaktan mutluluk duymaktayım, çünkü onlar bana yaşama sevinci ve gücü veriyor.

Basınıımızda ressam Yusuf Doğar hakkında çıkan yazıların çoğunda onun sanatı; tekniğı ve becerisi üzerinde durulmadığını gözlemledim. Yazılanların hemen tümünde onun yapıtlarındaki devrimci içerik (muhteve) üzerinde durulmuş, iyi ama bununla birlikte Yusuf'un sanatındaki beceri, üsluptaki özgün tavrını da en geniş ve kapsamlı bir biçimde ele almak gerekir. Basınıımızda, holdinglerin finansmanıyla tiraj yapan sözüm ona SANAT DERGİLERİ'nde, Liyon kulüpleri, Mason Biraderlerle içli dışlı, senli benli ve de haşır neşir, köktü dışarda, kozmopolit, öykünmeci, kişiliğı saça sakala karışmış, emperyalizmin ülkemizdeki KÜLTÜR YOZLAŞMASI plân ve programının misyonluğunu üstlenen, hasta ressam bozuntuları için kasideler döktüren satılmış (kalem erbapları) bu işi yapacak değıller kuşkusuz. O halde ilerici, devrimci yazarlarımız neredeler? Yazarlar Sendikası'nda yönetici,

başkan, sayman olanlar, bağılı buldukları gazetelerinin başyazarlık, köşe yazarlık görevini üstlenen, birtakım ilerici derneklerde üye, "Ben devrimciyim" demekten de çekinmeyenler, birlikte çalıştıkları gazetede arkadaşlarının kitaplarına, gazete sahibi patronlarının kitabını tanıtımda birbirleriyle yarışan, açık oturumlarda arzı endam ile beyanı arzda bulunan DEVRİMCİ(!) yazarlarımız, eleştirilenlerimiz neden Yusuf Doğar gibi ressamların sergilerine de zahmet eyleyip, teşriir buyurmazlar? Yusuf gibi değıerleri bulgulayıp (keşfedip) sanat çevrelerine, kamuoyuna, tanıtmak neden işlerine gelmez? Türkiye'mizde usta ozan Nazım Hikmet'ten başkasına 66 yıldan bu yana rastlamadım, bu konuda yüreklilik gösteren... Evet bu bir yüreklilik, bir özveri işidir. Kendisini aşan gerçek Marksistler bunu yapar. Sonra sendikalarımız, onların çıkardıkları gazete, dergi gibi yayın organları yalnızca MİĞDE KAVGASI mı yaparlar? Bu sendika yaygın organlarında görevli olan kişiler neden kendi sınıfının sanatçısına eğilmez, ona sahip çıkmazlar? İşçi sınıfı ve halkı için yüreğini, kafasını ve tüm yaşamını ortaya koyarak, yapıtlarıyla ezilenin ve namuslu aydının dramını dile getiren/sonsuzlaştıran (ebediyete intikal ettiren) sanatçıları neden işçi sınıfı tabanına tanıtmazlar? Üzülerek, içim yanarak ve biraz da utanarak bu soru işaretlerinin beynimi ve kafes kemiklerime sığmayan yüreğimi, çelik bir matkap gibi oyup kanattığı kirtinmekte (itiraftan) kendimi alamıyorum. ■

Kayseri'deki baskılardan sonra

Ferhat Tunç Kartal Konserinde

Kayseri konserinden sonra keyfi olarak gözaltına alınan Ferhat Tunç, 13 Ocak günü Kartal'da izleyicilerinin karşındaydı. Gecenin özel bir anlamı vardı. Gerek Kayseri temsilcimiz Hasan Özaşlamacı'nın keyfi tutuklanmasını protesto etmek amacıyla dergi çalışanlarının gerçekleştirdiğı açlık grevinin hemen sonrası olması, gerekse sosyalist basın ve demokratik kitle örgütleri üzerinde yoğunlaşan baskıların giderek tırmanması geceyi önemli kılıyordu. Nitekim egemen sınıflar bunun farkına varmış, çok sayıda "güvenlik" görevlisi yığılmıştı. Dört otobüs çevik kuvvet ve yüzlerce sivil ve resmi polis, konser alanını adeta kuşatmıştı.

Devrimci sanatçılar üzerindeki baskılara, tehditlere karşı devrimci-demokrat kamuoyunun duyarlı olması, onlara sahip çıkıp koruması gereken bir dönem-

deyiz.

Ferhat Tunç ve organizatörlere yönelik baskı ve tehditlere karşı coşkuyla, devrimci heyecanın dalga dalga kabarmasıyla geçen bir gece yaşandı. ■

edilmiş tiplerdir. Sorumluluklarıyla, sorumsuz; amaçlarıyla amaçsız; kişilikleriyle kişiliksiz tiplerdir bunlar. Üretim dışı, lümpen ve anti sosyal karakterlerdir çizilen. Bu, cümleden devrimcilerle, karşı devrimciler arasındaki niteliksel farklılıkların belirsizleştirilip, benzer kişilik özellikleriyle özdeşleştirilmesi, Livaneli'nin felsefesini ele veriyor.

Bu "bir Sinan Çetin filmi" değildir! ama akabinde izliyorum ki, sis'te "prens-pardon idil- (kim vurduya gitmiş "devrimci" kardeşin nişanlısıdır bu), aynı dejenerasyon ve yozlukla giriveriyor "devrimci" kardeş katili "devrimci" kardeşin koynuna...

Brocht, sanatsal sorumluluğa atıfta bulunarak: "böyleleri sevgilerini, diğere üretimlerle tam bir uyum içine sokmayı başarırlar, o zaman dostlukları yaygınlaşır, yaratıcılıkları çok kişiye yararlı hale gelir ve yaratıcı olan her şeye omuz verirler."

Kendi değışimi içinde kalıcı olanı görememek, belirsizliğı belirlemek istersen, belirsizleşmek, her şeyi bir SİS perdesine gömmek Livaneli'nin talihsizliğidir. ■

Mehmet Çetin'in 1988 Enver Gökçe Şiir Birincilik Ödülünü alan BİRAĞIZDAN adlı kitabı Alan Yayıncılık'tan çıktı.

Birağızdan HOYBUN ... birağızdan İNTİFADA

Haydar UĞUR

...
Ve ay geceye düşerken baktım yine
incelikti gülüşün
alınında iris'in gökkuşağı vardı
merhaban bildirge
geldin öyle dik
kalbine yakışan aydınlığı savunmuştu
çıplak gözlerin
sonra... zamandan çekilen sürgüydü an
ve aralandı kapı
süsenler ayaklandı ansızın koşarkanattı
yağmurkuşları"

Orada yani "uzak pulur'da" aşk çağında gençlerin buluştukları müthiş güzel yerler vardır. Munzur çayı boyunca bir kısırak başı gibi uzanan bu zula yerlerin adı "bük"tür. Nevbahar aylarında turna sürülerine ev sahipliği yapan bu bükler aslında ipince, filiz güzeli çabuklardan müteşekkil görkemli bir çalı sağanağıdır. Çay boyunca uzar ha uzarlar. Ova ise Munzur Dağı'nın gölgesi altındadır. Eteklerinde dağın kırk ayrı yerden akan kırk ayrı gözesi vardır. Gözeler birleşip çoğaldıkça çay olur temizliğin, güzelliğin ve aşkın suyu diye akar giderler.

İşte Mehmet Çetin'in "maraba çocuğuydum uzakta yani uzak pulur'da" dediği yerler böylesine bir egzotik güzelliğe sahip başkaldırı mekanlarıdır. Bura halkı her biri yitik ayaklanmaların nostaljisiyle yanıp tutuşan çağdaş birer "zapata"dır hâlâ. Senelerce evvel Munzur dağlarının alıcı kuşu çapalı bir genci bağrına basan ve ölümünden sonra da onu çelikten bir zırha dönüştürüp efsaneleştiren bu halk asla vefasız ve belleksiz değildir. Şairinde dediği gibi; "en iyi bildiği yara sarmaktır" çünkü bu "hal-kın".

Orada geceleri elayık çekildiğinde düze inen dağ güzeli insanlar (ki bunlar uzak ütopyalar için yola çıkan seyyar gerillalardır) yüzünü bu sulara banmadan karşı köylere geçmezler.

Karşı köyler dedimiz şairin de doğum yeri olan Munzur'un köylüleridir.

Bu asi toprak nice yüreği avucunda evlat yetiştirip süngü uçlarında ve hain tuzaklarda kaybedeli yıllar oldu. Cihan'lar, Hakkı'lar, Çelik'ler... Hep bu toprağın ideal uğruna kaybettığı soylu örneklerdir.

Şair de bu toprağın oğludur. "İzleri-

miz tatbikatı, kırlarımız hep tatbikat" dediği yerler böylesi yerlerdir çünkü.

Mehmet Çetin, yani bu düşbaz direnişçi şair, ilk kitabı "Rüzgar ve Gül İklimi"nde bize "ülke, akran ve gül" imge ağırlıklı şiirleriyle adeta zindanı aşip da hayata karışan estetik bir şenlik sunmuştu. Akranlarını çatışma alanlarının sıcakında birer birer kaybederken "Vurulan yine Mehmet Kemal'dir bu şafak" diyor ve soruyordu o kitabında. "Beyni kaldırıma dökülen cihan nasıl öldü o can"?

İkinci kitabında ise "hiç kimseden... hiçbir şey beklemeden ölen ülkeleri ve gülüşleri işgal edilen çocuklar" için kürt-

çe'de ve arapça'da "Ayaklanma"ya karşılık düşen "birağızdan hoybun... birağızdan intifada" diyor.

Celile'de kuşlar ölürken ve Halepçe'de insanlık bomba-ı kimyayla katledilirken o halkların safında bir şair olarak "portakal çiçekli çocuklar" dediği Filistin'in küçük generalleri için "ne anlatacakları bitti" onların ne "aşkları daha" diyerek hep birağızdan ayaklanmayı ister. Daha önceki söyleşilerinde de bildiğimiz gibi "şiir yaşamı sınır boylarına üstlenip savunmalıdır" diyen şair, yeryüzü kalabalığına karışıp giden bu kararlı yantutarlığıyla insanoğlunun söz-konusu vahşetler karşısında "başını önüne düşürüp susan" tavrını da yerer ve tarihin ve ihanetin asla bağışlanamayacağı savlar.

Ona göre güzel ütopyalar için "yeryüzü acılarını ah etmeden üstlenebilmek" harikulade bir erdemdir. Şairin kavgası ise "dövüşkenlikle inceliğin keşiştiği yerde sürmelidir". "Yeryüzünün bütün yapay sınırlarını dinamitlemeyen, yeryüzünü bir çocuk yüzü kadar yakınlaştırıp anlamayan ve anlatamayan şiir, zaten iyi bir şiir" değildir.

Yurdunu kaybeden bir halkın oğlu olarak şiirini bazen "yazgısı kül bir halkın dağa çıkması" olarak değerlendiren şair, 8 yıllık bir hükümlülüğüne rağmen tarihsel iyimserliğini asla yitirmeyip "daha çok aşık olmak var" yeter ki "te-tik dursun/menzil mermisi kalbimiz" der ve hep firar eder. Kezaevlerinde kimilerinin yeraltında dümlerinde de yerüstünde firar ettiğini düşündürsek; o hep yerüstünde firarı gerçekleştirir. Ona göre çünkü, "ayaklandı mı hasret çaresi yok firardır" artık "gece".

Firar, firar, firar.

DKÖ'lere Keyfi Saldırıları

Egemen sınıflar gelişen halk muhalefeti karşısında her geçen gün acze düşerek, halk yığınlarının yarattığı demokratik örgütlere çeşitli bahanelerle saldırıyor.

Aralık ayı içinde AKAD, ÜMDER hiçbir gerekçe gösterilmeden polis tarafından basılmış ve kırka yakın insan keyfi olarak gözaltına alınmıştır.

23 Aralık tarihinde ise Kadıköy Kültür ve Dayanışma Derneği'ni keyfi olarak aramak isteyen polise karşı dernekte bulunanlar haklı olarak arama izinleri olmadığından aratmayacaklarını söylediler. Bunun üzerine dernek çevresi yüzlerce polis tarafından abluka altına alınmış ve bütün yollar kesilmiştir. Dernektekilerin direnmesi sonucu polis an-

cak 5 saat sonra kapıları parçalayarak içeri girmiş ve kelimelerin tam anlamıyla yağma ve talana girişmiştir. Dernekte bulunan 19 kişi polis şefinin "başları hariç her yerlerine vurun" emriyle dövülerek, yerlerde sürüklenerek gözaltına alınmıştır.

Aynı şekilde Kartal yöresinde faaliyet gösteren Kar-Der, polisin baskısına uğramış, küçük yaşta insanları dernekte bulunmasını gerekçe göstererek derneği 3 ay süreyle kapatmıştır. Oysa gerçekte orada bulunan küçükler, ailelerinden aldıkları noter onaylı belgelerle derneğe girmişlerdi. Kar-Der imza kampanyası düzenleyerek topladığı yüzlerce imzayı valiliğe vermiş, kapatılmayı protesto etmiştir. ■

Romanya Olayı ve Yankıları Üzerine

D. Avrupa'daki liberal değişim zincirinin son halkası olan Romanya olayı üzerine farklı çevrelerin çok değişik yorumları oldu. Toz duman arasında sapla zaman her zaman olduğu gibi birbirine karıştı. Olan neydi? Nelerin ürünü olarak nasıl gelişmişti? Gidenin ve gelenin niteliği diğer örneklerle benzeşen ve farklı olan yönleri? Çıkarılması gereken sonuçlar? Ve daha bir dizi soru doğru yanıtlarını genelde bulamadı. Bir gün "şöyle", ertesi gün "böyle" diyerek kafa karışıklığını, pragmatizm ve tutarsızlıklarını ortaya koyanlar da oldu.

En muazzam saptırmaları olayın perde arkasında konjonktürel yumuşama ve anlaşmalar içindeki RSE-ABD ilişkisiyle uluslararası müttefikleri, işbirlikçileri, uşakları ve bunların sesi olarak tüm dünyaya yayın yapan emperyalist haber tekelleri yaptılar. Romanya konusundaki eski yeni tavir ve tutumları, Çavuşesku hakkında övgüden söv-

güye hiç utanma ve sıkılma tanımayan ağız değiştirmeleri, olaya ilişkin müthiş çarpıtma, yalan üretimi ve keyfi yorumları bu güçlerin ikiyüzlülük, komploculuk, halk düşmanlığı ve sömürücü sınıf çıkarlarında sınır tanımazlıklarının, tıpkı o geçmişte Çavuşesku'ya armağan edilip de şimdi geri alındığı açıklama İngiliz Krallığı'na ait Şövalyelik Madalyası gibi parlak bir nişancısı olarak geçecektir tarihe.

BATI'NIN DEĞİŞEN STRATEJİSİ

Çok değil, Gorbaçov rüzgânının esmeye başladığı iki-üç yıl öncesine kadar Çavuşesku yönetimindeki Romanya'ya Batı alemi "Doğu Bloku'nun en zayıf halkası" gözüyle bakıyor ve onu bu yönetimiyle bloktan koparıp kendine müttefik yapmanın hesapları içinde bulunuyordu.

Romanya'da Çavuşesku, saltanat iktidarını, yeniden yapılanmanın dayattığı "Liberal burjuvaziyle iktidarı paylaşma" politikasına tahammülsüzlüğünü canıyla ödedi. Ülkemizde kimi küçük burjuva devrimcilerinin "Çavuşesku sosyalist"ine sahiplenmesinin günahundan nasıl aranacağı hayli zor bir cevabı gerektiriyor.

İki ülke vardı Batı emperyalizminin D. Avrupa stratejisinde öne çıkan. Biri 80'li yıllardan liberal muhalefetin geniş işçi ve emekçi yığınlarını peşine takarak revizyonist iktidarı zorladığı Polonya, öteki revizyonist iktidarın uzun yıllardan beri milliyetçi politikalar geliştirerek RSE'yle bağımlılık ilişkilerine belirli sınırlar çektiği dış politika konularında onun güdümü dışına çıktığı, hatta zaman zaman ona karşıt tavırlar aldığı ve bu arada Batı emperyalist blokuya sıcak ilişkiler içine girip ekonomik-siyasi kültürel alanda sınırlı da olsa işbirliği geliştirdiği VARŞOVA Pakti üyesi tek devlet olan Romanya'ydı.

Bu durum revizyonizm ile milliyetçiliği kaynaştıran Çavuşesku iktidarının bağımsızlığa büyük önem verdiği intibasını uyandırmakla beraber, esasta onun yalnızca ve katı bir şekilde sosyal-emperyalist bloka bağımlı kalmayıp Batı emperyalizmiyle de belli ölçülerde bağımlılığı içeren geniş ilişkiler içinde bulunmayı tercih etmesinin ürünüydü. Gerçek bir bağımsızlık çizgisi olmayıp duruma göre ağırlık noktası Doğu Bloku'ndan Batı Bloku'na kayabileceği az çok dengeli ve sınırlı bir bağımlılık yoluyla izlenen. Batı'da onu kazanma umudunu yaratan da işin özünün böyle olmasıydı.

Ancak sosyal-emperyalist blok merkezinde ve bağımlı D. Avrupa ülkelerinde modern revizyonist çizgiyi liberal öğelerle evrimleştirip "yepyeni" bir görünüme büründüren ve Kruşçev-Brejnev dönemini kapayıp kendi çıkmazlarının çıkar yolu olarak Batı'ya el uzatan Gorbaçov'culuğun gelişmesi ve geçtiğimiz yıl içinde bu çizginin D. Avrupa ülkelerinde çok hızlı değişiklikler meydana getirerek Batı emperyalizmine beklenmedik, şaşkırtıcı, hatta yer yer hayret verici olanaklar sunması, domino taşları gibi ard arda düşen eski yöneticilerin yerine geçenlerle bu ülkelerin çok yakında RSE'den fazla Batı emperyalizminin yağma alanı durumuna gelecek olması daha önce Romanya üzerine kurulan stratejiyi tümünden değiştirdi ve Çavuşesku yönetimine gösterilen teveccühün yerini de onun suyunu kaynatma çabası aldı. Çünkü Gorbaçov'cu-Batı'cı yeni klik ve yönetimler ülkelerinde kendilerine çok daha büyük sömürü olanakları yaratırken bu liberal değişikliğe karşı duran Çavuşesku yönetiminin önceleri çok memnuniyet verici olan sınırlı işbirliği politikası tatminkâr olmaktan hızla çıkıyor, diğerlerinin yanında artık sempatiyle değil anti-patiyle bakılacak ve diğerleriyle el ele cephe alınıp değiştirilecek bir şey oluyordu.

PERDE ARKASINDAKİ BAŞ AKTÖR: GORBAÇOV

RSE'yi ve bloku değişiklik yoluna sokan Gorbaçov içinse, hem önceki süreçte blokun laf dinlemez çocuğu, hem de yeni dönemin dik kafalı olarak Çavuşesku, beraber yürünmesi kolay olmayıp en kısa zamanda ayağı kaydırılması gereken biriydi.

Bir Fransız dergisinin iki yıl önce vermiş olduğu habere bakılırsa Gorbaçov ona iyilik düşünmeye Batı'dan da önce başlamış ve onun devrilmesini hazırlayan perde arkasındaki esas güç olmuştur. Söz konusu haberde daha o zaman Gorbaçov'un Moskova'daki parti okulundan eski sınıf arkadaşı ve sonradan da yandaşı olan İon İllescu'yu Çavuşesku'nun yerine geçirme hesapları yaptığı yazılı. Şimdi askeri darbe yoluyla iktidara gelen "Ulusal Kurtuluş Cephesi (UKC)"nin liderliğinde bu zatın bulunması, olayın gelişiminden parti-ordu ve bürokrasi içindeki gizli Gorbaçovcu kadroların darbe ortamını ve de darbeyi çok planlı

ve örgütlü bir şekilde hazırlamış olduklarının anlaşılması, iki yıl önceki haberin boş bir söylenti olarak değil, güvenilir istihbari bilgilere dayanılarak verilmiş olduğunu göstermektedir. Bunun yanısıra darbenin geliş zamanı, yani Varşova Pakti'na üye diğer D. Avrupa ülkelerinde yönetim değişiklikleri tamamlandıktan ve bu arada yapılan parti kongresinde Çavuşesku değişikliğe kesinkes karşı olduğunu ortaya koyduktan sonra, Bush ile Gorbaçov'un Malta zirvesinin hemen ardından Panama işgaliyle aynı günler içinde yapılması, olayı dışardan Batı'yla da diyalog ve yardımlaşma içinde Gorbaçov liderliğindeki RSE'nin tezgahladığını göstermektedir. Gerek Moskova'nın gerekse Batı başkentlerinin daha ilk günden darbecilere destek sunmaları, olaylar sırasında Securitate'nin Amerikan ve İngiliz büyükelçiliklerine baskın düzenlemeleri ve bu esnada Amerikan Büyükelçiliği'nde ne işleri olduğu anlaşılmayan (aslında anlaşılır olan) deniz piyadelerinin silahlı mukavemetiyle karşılaşmaları, kısa sorgularında "dış güçler"den ve "ihanet"ten söz ederek olayın perde arkasına ilişkin önemli açıklamalar yapacaklarını gösteren Çavuşesku'ların mahkeme yapılmadan ve aletacele idam edilmeleri, UKC'nin bir örgüt olarak olaylar içinde doğmayıp çok önceden gizli faaliyet yürütmüş olduğunun belgelerle kesinlik kazanması, ABD ve bazı Batı Avrupa hükümetlerinin Gorbaçov'a Romanya'yı işgal için açık çek vermeleri, yandaşlarının durumuna hakim olmaları nedeniyle Gorbaçov'un "buna gerek bulunmadığı"nı açıklaması, olayların durulmasından hemen sonra Şevarnadze'nin Bükreş'i ziyaret edip yeni yönetimle görüşmeler yapması ve daha başka sayılıp dökülebilecek bir dizi küçük ayrıntı olayın perde arkasını yerlerine aydınlatmıştır.

Sonuç olarak olayların niteliği Gorbaçovcu-Batılı liberal burjuva askeri darbedir. Gericici basının kendiliğinden bir patlama gibi göstermesine, halkın iradesi ve gücüyle başarıldığını ileri sürmesine hatta doğrudan "halk ihtilali" adını vermesine karşılık son derece örgütlü gelen, ordunun gücüyle gerçekleştirilen, dahası dışardan tezgahlanan bir hükümet darbesi olduğu çok açıktır. Bununla birlikte darbeciler halkın desteğini de kazanmış, Temeşvar'daki gösterilerin kanla bastırılması ardından kitleler içinde kendini açığa vuran hoşnutsuzluğu, tepkileri ve havayı yatıştırmak isteyen Çavuşesku'ya karşı Bükteş'te yükselen öfkeyi hazır oldukları darbeye mükemmel bir dayanak yapmışlardır. Bu fırsatın oluşmasında da örgütlü güçlerin belirli bir rol oynadığını düşünmek yanlış olmaz, ki bunun da işaretleri az çok görülmüştür. Çavuşesku ailesi ile yönetimdeki yandaşlarının gerek dış kaynaklardan gerekse kendi istihbaratlarından darbe sinyalleri almalarına ve buna karşı kilit noktalarındaki bazı yetkilileri değiştirme gibi önlemlere de başvurmalarına rağmen tezgahı boşa çıkaramamış olmaları olaylar sırasında felce uğratıldığı söylenen Securitate ile birlikte etkisiz kalıp kolay bir yenilgiye uğramaları darbenin ne kadar sağlam ve derinden örgütlendiğini ortaya koymuştur.

YUKARIDAKİ DALKAVUKÇA BAĞLILIK- AŞAĞIDAKİ SESSİZ ONAY HER DİKTATÖR GİBİ ONA DA AZIZLIK ETTİ

Gene bu durum birkaç hafta önceki son parti kongresindeki 3308 delegenin oy birliğiyle, tek bir fiire olmadan, tek bir "çattak ses" çıkmadan, ayakta ve hareketli alkış-

larla alınan desteğin ne kadar yanıltıcı olduğunu meydana çıkarmış; yönetimdeki o "sarsılmaz otorite ve birlik" halinin demokratik-merkezîyetçilik içinde güven verici; saygı uyandırıcı, devrimci ve kolektivist bir önderlikten değil, kast yapısı içinde ulufe dağıtıcı, dalkavukluk geliştirici, despot ve çıkarıcı bir önderlikten ileri geldiği, etrafında pervane olanların önemli bir kesiminin Çavuşesku ailesini ilk fırsatta boğmaya ve bu sinsî amacı gütmeyenlerin büyükçe bir bölümünün de onu her an için satmaya hazır oldukları, sonuçta görülen çarpıcı durum ve tarihe geçecek örneklerle anlaşılmalıdır.

Gene yaşanan olay ve sonrasında durum Çavuşesku'nun çok güçlü sandığı halk desteğinin gerçekte ne kadar zayıf olduğunu ibret verici biçimde gözler önüne sermiştir. Toplum içindeki sessiz, mağrur ve çaresiz onayın halk desteği sayılmasının ve korkunç bir yanılgı olduğu böylece bir kez daha belgelenmiştir.

Toplumsal yarara açıkça ters düşen, halka hizmet etmeyen, küçük bir azınlığa büyük ayrıcalıklar sağlayan, buna karşılık geniş emekçi yığınları yokluk ve yoksunluklar içinde bırakan, "proletarya diktatörlüğü adına bir bürokrat burjuva kast olarak proletaryaya diktatörlük uygulayan, kitleleri yönetime katmadıkları gibi tepkilerini, taleplerini, özlelerini de dikkate almayan, devrimci irade ve insiyatiflerini geliştirmek şöyle dursun, mütemadiyen köreltme-ye çalışan, sosyalist yarış ruhu yerine bireysel çıkarı teşvik eden, rüşveti, hırsızlığı, alkolizmi, ispiyonculuğu, porno-yu, fuhuşu ve daha akla gelen envai çeşit ahlâksızlığı körükleyen, en büyük yolsuzluk ve soysuzlukları da bizzat kendileri gerçekleştiren, "eğitme ve dönüştürme" adına ezberci sistem içi boş sloganlarla insanları bunaltan, formülasyon düzeyinde verdikleri, ayrıca çarpıtıp revize ettikleri ve pratikleriyle de büsbütün ırzına geçtikleri M-L teoriye bilimsel inanç, bağlılık, güven yerine inançsızlık, allerji ve hatta nefret geliştiren, kendilerine karşı ise bütün bu uygulamalarıyla içten bir saygı gibi göstermeye çalıştıkları korkuya dayalı bir suskun kabul, zoraki bir sempati havası oluşturan ve bu duruma bakıp "toprağım sağlam" diyebilen revizyonist iktidarların ayakları altındaki açık erozyon Polonya'dan Çekoslovakya'ya birbirini takip eden her bir örnekte biraz daha hız kazanıp "10 yıl, 10 ay, 10 hafta, 10 gün" esprisini doğurduktan sonra Romanya'da adeta bunu tamamlamak üzere "10 saat içinde" veya "göz açıp kapayıncaya kadar oldu" denebilecek bir hızla yaşanmıştır.

SB ile Çin'den sonra "K.P."nin en çok üyeye sahip üçüncü ülke olduğu söylenen Romanya'da (ki nüfusa oranı bakımından belki de birinciydi). Çavuşesku'ların bir darbe yoluyla devrilmesinden hemen sonra "K.P."nin ruhuna fatiha okunabilmesi ve yine olay öncesi büyük bir ulusal desteğe sahip olduğu varsayılan Çavuşesku'ların olay esnası ve sonrasında o desteği arkalarında bulamamaları, aksine o desteğin Temeşvar'la birlikte kendine karşı dönüp şimdi yeni gelenlerin ardında olması veya öyle gözükmesi bu "sosyalist" ülkede de revizyonizmin bastığı top-rağın ne kadar kaygan olduğunu göstermiştir.

GEÇMİŞİNE KISA BİR BAKIŞ

Genelde sosyalizm deneyimlerinin yaşandığı ülkelerde sosyalizm için elverişli sosyo-ekonomik temelin yeterince olgunlaşmamış olmasının yanı sıra, başka D. Avrupa ülkeleri ile Romanya'da iktidarın uzun yıllar ve geniş kitlelerin katıldığı devrim savaşlarıyla alınmayıp Sovyet Kızıl Ordu'sunun uygun tarihsel koşullardaki yardımı ve hatta belir-

leyici rolüyle alınmış olması da belirli bir dezavantaj oluşturdu. Sosyalizm güçlü bir kitle temeli üzerinde kurulamadı. KP'lerin genişlemesi de iktidarın alınmasından sonra ve sağlıklı biçimlerde gerçekleşti. Romanya için bu çok daha geçerli. Daha ilk iktidara geliş yılları içinde üye sayısı birden bire 800 bine kadar yükseldi. Milliyetçi düşünce ve duyguların, küçük burjuva değer yargılarının ağır bastığı insanlar öncü gücün saflarına dolduruluyordu. 1950'lerin başında 200 bine yakın bir tasfiye yapıldı. Bununla partinin ilk önderi Dej, Moskovalılar diye anılan gruba karşı üstünlük sağlarken, Çavuşesku da hızla yükseliyordu. Sosyalizmin kuruluşuna yönelik politikalarda yapılan hataların yarattığı sorunlar bir yana SBKP 20. Kongresi'nin ardından diğer Avrupa KP'leri gibi Dej liderliğindeki RKP'de Kruşçev modern revizyonist çizgisinin etkisine giriyordu. Zaten oturmuş, zayıf ve sağlıklı bir yapıda sosyalizmden geri dönüşün genel gidişatı burada da görüldü. 1965'de Dej'in ölümüyle yerine gelen Çavuşesku revizyonist teorilerle Romen milliyetçiliğinin sentezini yaparak ve gittikçe milliyetçi ideolojiyi öne çıkararak, bürokratik kastaşma ve ayrıcalıklı sömürücü bir üst tabaka oluşturma durumunu daha elverişli bir zeminde belirlemeye başladı. Baskı altında tutulan, sömürülen halk yığınlarını bundan iyi etkileyecek bir faktör olamazdı doğrusu.

Milliyetçi çizginin her alana sirayeti için uygun anayasa değişiklikleri yapıldı. Sosyalist kültür politikası tasfiye edilmeye başlandı. Romen milli kültürünün "ilerici karakteri" keşfedilerek eğitimin eski sisteme dönüldü. İlerleyen yıllar içinde eski eyalet sistemine dönüp tarihi adları diriltmekten, yüzyıl önceki Romanya Krallığı'nın kuruluşunu kutlamaya kadar götürüldü bu.

Bir ay önceki 14. Kongre'de canlı tutmaya ihtiyaç duyduğu Moldavya (eski adı Resarabya) sorununu ilk defa 1966'da yani henüz yeni yönetime gelmişken ortaya atan Çavuşesku, Rusya'dan "hadi oradan" türü bir yanıt almış ve bunu milliyetçilik yolunda kullanmayı bilmişti. İlk iş olarak toplumun tüm kesimlerini KP'ye üye olmaya çağırdı. 1964'de "İşçi partisi" olarak değiştirilen parti adına daha çok "komünist" olduğunu ispat için tekrar "komünist parti" olarak değiştirmeyi ihmal etmeyen liderin çağrısı kısa zamanda sonuç verdi ve uzun yıllar üyeliğe alınmayan bağımsız aydınlar, teknokratlar ve köylüler üye olmaya başladılar. Böylece "Stalinist" olarak nitelenen komünistlerin tasfiyesinde de adım atılmış oluyordu. Stalin'e ve Stalin'i savunularına her dönem düşman olmuş olan Çavuşesku'yu "son Stalinçi" gibi göstermeye çalışan emperyalistler, faşistler ve gericiler onun sosyal-faşist diktacı şahsında Stalin yoldaşa da saldıranın yeni bir fırsatını yakaladıklarını sanıyorlar. Devrim ve sosyalizm düşmanlarına karşı uzlaşmaz tavır ve uygulamalarıyla korku salan Stalin yoldaş Kruşçev döneminin de "zalım" despot "diktatör" tanımlamalarıyla katıldığı koronun yaygın-propagandasından nasibini almaya Çavuşesku olayıyla da devam ediyor. Ayrıca onun Deng'le dostluğu ve Deng'in katliamını desteklemesinden hareketle Çavuşesku'yu Mao çıldırttı" gibi zırvalarla Mao'ya kara çalınıyor. İçeride milliyetçiliği bayrak edinen dışarıda yeni dış politikada da buna uygun davranmalıydı. Bu milliyetçiliğinin de bir tezahürü olacaktı aynı zamanda. Salt bu nedenle Moskova yönetimine muhalif hareketler geliştiriyordu. Comecon'un dayattığı planları uygulamayacaklarını söyleyerek tarım yerine sanayi yatırımlarına ağırlık veren Çavuşesku yönetimi Batı ülkeleriyle ekonomik ve teknolojik işbirliği anlaşmaları imzalamaya, daha sıcak ilişkiler geliştirmeye başladı. Ülkesinin, bağımsızlıkçı bir hatta ısrarlı olabilmesi için ayakları üzerinde durması gerekiyordu.

Doğu Bloku içerisindeki iktisadi ağdan rahatsız olan ve tatmin olmayan, milliyetçi politikasının halk desteğiyle yarıttığı güven sayesinde kitleler üzerinde kurduğu diktatörlüğü sağlam temellerde hissedilen Çavuşesku, devletin çıkarlarının Batı ile ilişkileri geliştirmek suretiyle daha iyi bir hale geleceğinin hesaplarını yapıyordu. Batılı emperyalistlerle flört etmesi ve Rus egemenliğine tavır alarak bağımsızlığı bir dış politika izlemesi Rusya ve diğer Doğu Avrupa yönetimleri dışındaki tüm devletler nezdinde sempati ve destek yarattı. Ancak kimse, ortaçağ zihniyeti ile bir hanedan yönetimi süren Çavuş'un Romen halkına yaptıklarına ses çıkarmıyordu. Daha doğrusu ses çıkarmak kimsenin derdi değildi zaten.

Tarihler 1968'i gösterirken Rus orduların Çekoslovakya'yı işgal ediyor ve Prag sokaklarında katliam yaşıyordu. Bugün kendisini deviren ve yönetimi üstlenenlerin bir kısmının çizgisinde bir rota izlemeye kalkın Dubçek'in devrilişine tavır alırken Çekoslovakya dahi reformlara sempati ile bakmaktan söz eden Çavuşesku bu sözlerinde samimi olmadığını kendi ülkesinde benzeri girişimlerde bulunmamasının tersinde, devriline kadar da aksi yönde sonuna kadar ve keskin bir biçimde direnmekle göstermiş oluyordu. Halkı silah başına çağırarak denli ateşli bir yurtseverlik portresine bürünen Çavuş'un derdi Rusya'ya tavır almış olmaktadır. İzlediği politikanın devamı onu gerektiriyordu.

1970'li yılların başında parti içinde geniş tasfiyelere yönelen Çavuşesku çevresine karşı büyük bir şüphecilik besliyor, kimseye güvenmez bir yönetim politikası izliyordu. Saltanat hırsı, otoritesini pekiştirme yolu faaliyetlere itti. Yönetimin bekası için alınabilecek tüm tedbirleri uygulamaya sokuyordu. Karısından çocuklarına ve akrabalarına kadar 40 kadar yakınını ve aile dostunu parti ve devletin en etkin noktalarına getirdi. 1974'teki devlet başkanlığı sistemiyle tüm yetkileri daha da merkezileştiren bir yönetim şekli tesis etti. Tek adam Çavuşesku artık şu ünvanlara sahipti: Devlet Başkanı, Devlet Konseyi Başkanı, Ekonomik ve Sosyal Gelişme Konseyi Başkanı, Savunma Konseyi Başkanı, Romanya Silahlı Kuvvetleri Yüksek Komutanı, Romanya Komünist Partisi Genel Sekreteri, Romanya Komünist Partisi Siyasi Yürütme Komitesi Daimi Bürosu Başkanı.

Bütün bunlar yetmiyordu tabii, bir de somut güç yaratmalıydı. Ordu'nun kendisi dışında da bir örgütlenmeye sahip olması ve yeterli denetim altında bulunmadığı endişesiyle, emniyet ve istihbaratı da içine alan tüm yetkileriyle birlikte özel milis teşkilatı kurma yoluna gitti. Sosyalizmde olması gereken halk milisleri türünden değil. Millî muhafız ordularını gibi, SS'ler gibi bir teşkilatı bu. Özel eğitimden geçirilmiş en modern silahlarla donatılmış Securitate'in mensupları ortalama ücret ülke genelinde 300 dolarken, 900 dolar ücret alıyorlardı. Üstelik bu teşkilat ordunun yarısına yakın bir nüfusa sahipti (70 bin).

Doğrusu Çavuş eşeğini sağlam kazığa bağlamıştı. Temesvar'da ortalık kan gölüne dönerken, o İran'daki ziyaretini yarıda kesmeye gerek bile duymuyordu. Geri dönüp de halkı başkanlık sarayının önündeki meydana toplayıp konuşma yapmakta da bir sakınca görmüyordu. Sadece kendisi mi? Romanya'nın bu durumunu bilen kimse Çavuş'un kolay kolay devrileceğini düşünemiyordu. Tıpkı kendini ve iktidarını benzeri yollarla sağlamaya almış nice imparatorluk ve diktatörlüklerin de çökeceğine inanmadığı gibi.

1975'ten sonra, devlete yeni biçimler vermiş olan Çavuşesku artık kendini daha güvenli hissetmenin verdiği rahatlıkla özgürlükçü ve serbestçi bir sistem göstermelik uygulamalarını da getirmekte sakınca görmedi. Halkın içten içe artan tepkileri bunun en önemli etkeniydi. 1977'de

30 bin maden işçisinin grevi ciddi bir uyarı olmuştu. Ancak ekonomik çöküntü yeniden alevlenince daha uygulamaların başında tekrar günümüze kadar uzanan cendere sistemine dönüş yaptı. Yeniden "çok çalışma" ve "merkezi plânlama"nın öneminden bahseder oldu.

1980'li yılların başında dış borç 10 milyar doları aşmış ülke fakirleşmişti. Dış borcu ülke ekonomisinde bir sorun kapsamında değil de kendi yönetiminin prestij sorunu olarak gören Çavuşesku krizi aşmanın yolunu her ne kadar merkeziyetçi ekonomik modeli değiştirmese de IMF reçetelerine de uyarak ihracatı ne pahasına olursa olsun arttırmakta buldu. İthalatı sıfırladı ve elde avuçta ne varsa satma yoluna gitti. Neticede Çavuşesku'nun her yerde övünmesine yol açan dış borcun sıfırlanması gerçekleşmiş (1988) ancak ülke yangın yerine dönmüştü. Halk ekme bulmakta bile güçlük çekerek durumdaydı. Avrupa'nın Etiyopya'ya diye anılan ülkeden "Aç Romanya" diye söz ediliyordu.

Transilvanya ve Karpatlar'da kişi başına 1 kiloya düşen et tüketimi ülke genelinde ise 2 kiloya ulaşmıyordu. Televizyon yayını 2 saate düşürülmüş, enerji tasarrufu çerçevesinde 25 Watt'dan yüksek ampul kullanımı yasaklanmıştı. Geniş petrol yataklarına sahip ama petrol çıkarma ve işletmede oldukça geri durumda olup üretimi yetersiz kalan ülkenin kullandığı petrolün % 54'ü dışarıdan geliyordu. Enerji tasarrufu adına uygulanan bu ilkel tedbirlere uymayan cezası 2-3 ay elektriksiz kalmaktı. Asgari ücretin 2500 ley olduğu ülkede 1 kilo kahve 100, eski bir blucin 1500 ley'den satılıyordu.

Çavuşesku'nun ülkesinde espionculuk meslek halini almış rüşvet tüm topluma sirayet etmişti. Polis espionculara 300 ley ücret vermeyi gelenek haline getirmişti. Temel gıda maddeleri karneyle satılıyor ve kurşuna dizilmeden önce kendisine sorulduğu gibi halk buğday için Bükreş'e akın ediyordu. Yiyecek sıkıntısı olduğu gibi giyecek sıkıntısı da aynı derecede yaşıyordu. Özellikle ayakkabı ve iç çamaşırları karaborsaya düşmüştü. Macar azınlık üzerinde de ulusal bir baskı vardı.

Ülkenin genel panoraması bu halde olup halk açlık ve sefalet çekmekteyken bürokrat burjuvazi ve onun yöneticisi "kraliyet ailesi" tıpkı masal kitaplarının yazıldığı bir sefalet içerisinde yapıyordu. Terazinin bir kefesini yoksul halk işgal ederken, lüks evlerde oturup lüks yaşayan, pahalı eşyalar kullanan, son model arabalara binip dolaşan mutlu azınlık diğer kefeyle dolduruyordu.

Bu tablo istibdat yönetimi altında nereye kadar giderdi? Çavuşesku ve şürekası bunun ebedi olduğu hülyasındaydı. Halk bu cendere altında ciddi bir tepki gösteremiyor, kimi kıpırdanış ve kalkışmalar da uzun sürmeden ve yayılmadan kırılıyordu. 1977 madden işçileri greviden sonra ilk ciddi kıpırdanışlar tam 10 yıl sonra 1987'de görülmeye başlandı. 15 Kasım 1987'de ülkenin ikinci büyük kenti Braşov'da düşük yaşam düzeyini, gıda maddeleri açlığını ve enerji koruma önlemlerini protesto etmek amacıyla daha önce benzeri görülmemiş kitlesel gösteriler yapıldı. Yaklaşık 20 bin kişinin eylemi nedeniyle kent yabancı gazetecilere kapatıldı. 2 kişinin öldüğü eylem sonrasında maliye bakanı ile başlayan değişiklikler başbakan yardımcısı dahil 20 bakanın hükümetten ve partiden atılmasına neden oldu. Kasım'daki bu gösteriyi 1 ay sonra geniş çaplı öğrenci eylemleri izledi. İktidarının en zor günlerini yaşadığı iddia edilen, Çavuşesku 15 Aralık 87'de "sözde piyasasız sosyalizm ile ilerleme kaydedilmesi zordur" sözleriyle Gorbacov'un reçetelerine ayak dirmiyor, işçileri frenlemek için; 5 yıllık planda % 1,8 olarak düşünülüyor halde ücretlere % 10 zam yapıldığını duyuruyordu. Huzursuz-

lukların dinmediğinin rahatsızlığı içerisindeki Çavuş, 2 Ocak 1988'de yeniden mikrofona uzanıyor ve halka düzene uymaları ve disiplinli olmaları çağrısında bulunuyordu. Baba, çocuklarını bir kez daha uslu olmaya davet etmişti.

Modern-revizyonizmin son havarisi Gorbaçov'un perestroika ve glasnost adlı reformlarını Doğu Avrupa'ya sıçratmak için 1989'u önemli bir yıl olarak hedeflediği biliniyordu. Zaten reform yanlılarının diğer Doğu Avrupa ülkelerinde hareketlenmeye başladıklarına tanık olunmuştu. Romanya'da bunun ilk hareketi Mart ayında görüldü. 16 Mart 1989'da eski üst düzey parti yetkililerinden 6'sı (bunlar şimdiki darbe yönetiminin etkin kişileri durumunda, Cornelin Manescu darbecilerin önderleri arasında) "Çavuşesku'nun insan haklarına saygı göstermesi ve Romanya halkı yiyecek sıkıntısı içinde kıvranırsa döviz uğruna gıda maddesi ihracatına bir son verilmesi" istemiyle kaleme aldıkları şikayet mektubunu Batı Avrupa ülkelerine ulaştırdılar. Gorbaçovcu 6 eski parti yetkilisinin mektubunun arkasından tutuklamalar başladı.

Derken Çavuş yeni önlemleri gerekli görmeye başladı ve Almanya'dakine nisbet yaparcasına sınırlarına duvar çektiler emri verdi. "Sosyalizm cenneti"nden kimse kaçmasın istiyordu. 21 Haziran'da Yugoslavya ve Macaristan sınırlarına başlatılan duvar örme işinde öncelik Debrecen, Demirkapı ve Temeşvar kentlerine verildi. Temeşvar'ı duvarların arkasına hapsedmekle ne kadar isabetli davranıldığını 10 gün öncesinde bu kentte patlak veren olaylar doğrulamış oluyordu. (!)

"Çavuşesku'nun dış politikası içeride yaşanan sıkıntılarla dengelemeye yetiyor" deniyordu. Başta Rusya olmak üzere tüm diğer Doğu Avrupa yönetimleri ülkeyi eskisi gibi yönetemeyecekleri için el değiştirmeler başlamış; kimisinde ipin ucu kaçmış, kimisi daha ağır bir sürece girmişti. Bu tümünde değişimin şart olduğu genel kabul görmüştü. Devlet kapitalizmi gitmiyordu, tıkanmıştı. Bunu açmak için Gorbaçov'u izlemek gerektiğini düşünenler onun reçetelerini uygulayacak yönetimleri işbaşına getirme yolunu tuttular. Oysa Çavuş bambaşka bir hava içerisinde hissediyordu kendisini. Kurduğu ve farklı bir biçimde örgütlediği yönetim ağına çok güveniyordu. Kitleleri sürekli savaş hali yasalarıyla yönetmeyi becerebileceğini düşünüyordu, tekkelci devlet kapitalizmini piyasa ve rekabet düzenine tercih ediyordu. Saltanatı bölüşmeye ve paylaşmaya niyeti yoktu. Nomenklatura kendisinin takdir ettiği payla yetinmeliydi. Onun yönetim şekli altında başka bir sistemin uygulanması da mümkün değildi zaten. Tam da bu noktalarda keskin komünistlik havalara psiko-sosyolojik bir vaka haline iyice kaptırmıştı kendisini. Partinin resmi yayın organlarında neler yazıyorlar ne sıfatlar kullanıyorlardı ki onun için. Karısı Elena'nın "500 yılda bir dünyaya zor gelen büyük lider" dediği Nikolay Çavuşesku "Karpat kartalı, parlaklıkta güneşle yaşanan lider, çağın dahisi, dünyanın kurtarıcısı, bilgeliliğin hazinesi, dünyanın en önde gelen düşünürü" diye anılmaktaydı. "Sosyalizmin" son peygamberiydi sanki.

ORDUNUN DEVREYE GİRMESİYLE DARBE GERÇEKLEŞİYOR

Ne katliam ne de Çavuşesku'nun sözleri ve tehditleri artık geri dönülmez bir yola girilmiş olduğunun ayırında

olan kitleleri durduramadı. Özellikle gençlerin, öğrencilerin (hani kimilerinin "Madonna, Michael Jackson gençliği" dedikleri) motive ettiği geniş halk yığınları "Çavuşesku devrilsin, özgürlük istiyoruz, açız" sloganlarıyla gösterilerini sürdürdüler. 20 Aralık günü Temeşvar'daki eylemlerde göstericilerin sayısı 150 bini aşmıştı. Kurşun sıkılmak istemeyen mensuplarını da katleden ordu birlikleri ve polis, halkın sanayi tesislerini sabote tehditiyle geriledi. Fabrikalar göstericilerin işgali altına girmiş bulunuyordu.

"Çağın en büyük dahisi" son kozlarını oynuyordu artık. Bir konuşma yapacağına, bunun için halkı başkanlık sarayının önündeki meydana toplamalarını emretti. Bir iddiaya göre Panama işgalinin protestosu yapılacaktı. Yıkımın eşliğindeki liderin böyle bir gösteriye neden gerek duyduğu anlaşılabilirdi. Yönetimine destek toplamak amacıyla yeni yalanlar sıralamak için başladığı konuşması sözlerinin yalan olduğunu haykırانların sesleri yükselince kesildi. Konuşması kesilen Çavuşesku alışmadığı ve beklemediği bu durum karşısında 3 dakikalık bir şaşkınlık geçirdi ve sustu. Naklen aktaran radyo ve TV yayınları da durdu. Sözlerini alelacele tamamlayıp çekildiğinde mitingdeki hareket toplu bir eyleme dönüşmüştü. Sosyalist ülkenin emekçi halkı hemen de kanıyordu provakatlere (!) Ne kadar da kıskırtmaya açtı "sosyalizmin" mutlu bireyleri (!) Üstelik "büyük kurtarıcı"larının aleyhinde zorla (!) bağırtiliveriyorlardı. Halk nedense "bağımsızlık", "Çavuşesku git", "Temeşvar, Temeşvar" diye haykırıyordu.

Ertesi sabah yönetim bütün ülkede olağanüstü durum ilan etti. Ancak bu karar doğallıkla halk eylemini boyutlandırmaya yol açtı. Başkentin sokakları yüzbinlerce insanın gösterileriyle çalkalanıyordu. Tam da bu noktada, üst boyutlara sıçrayan ve yıkıcı seviyelere ulaşan kitlelerin belli bir yönlendiricilik altındaki eyleminin yarattığı ortamı kollayan ve iyi değerlendiren bürokrat burjuvazinin Gorbaçovcu ve Batılı emperyalistlerin işbirlikçisi kanatlarının eski parti şefleri, burjuva aydınları ve generallerden oluşan temsilcileri ağırıklarını koydular. Devreye bunlarla beraber ordu da girmiş oluyordu. Aynı ordu Temeşvar katliamında Çavuş'un emriyle hareket etmiş, şimdi de ibrenin yön değişimiyle halkın eylemini sahiplenen yeni şeflerle işbirliğine gitmişti. "Sosyalist Romanya'nın kızıl ordusu" nasıl olduysa darbeci olup çıkmıştı.

Eski muhalifliklerini kullanan ve halkın eylemini sahiplenen bu darbeci çete, radyonun başına oturup ekranın karşısına kurularak halkın dilinden konuşmaya başlayıp kendiliğinden gelişen harekete önderlik etmeyi üstlenmiş oluyordu. Mikrofonu ele geçirenler ilk bildiri:lerinde halkın ağızından "kazandık" diyorlar, "artık kaderimizi kendi ellerimize almalyız" sözlerini sarfediyorlardı. En keskin Çavuşesku düşmanlığı yarışına girenlerin birçoğu 2 gün önce Çavuşesku'nun en sadık uşaqlığı yapıyordu. Senelerin "sosyalist" i Romanya'da halkın eylemiyle gelen saray darbesi yaşıyorlardı. Canını kurtarmak isteyen, yeni yönetimde pay sahibi olmak isteyen kadar herkes demeç üstüne demeç patlatmaya başladı. KP gazetesi Scinteia'nın yazı işleri müdürü radyodan "Gazetemizde okuduğunuz yalanlar için özür diliyorum. Yarından itibaren Scinteia yeni bir şekilde yayımlanacak" derken, politbüro'nun kimi üyeleri ekrana geliyor ve günah çıkarıcı konuşmalar yapıyordu.

1971'de görevden alınan eski MK üyesi ve Gorbaçov'un yüksek öğrenimde sınıf arkadaşı Ion Iliescu'nun önderliğini ve sözcülüğünü yaptığı darbeciler Ulusal Kurtuluş Komitesi (Comitetul Salvarii Nationale) adında bir yönetim organı kurduklarını açıkladılar. Radyo ve TV'nin gücünü

kullanarak insiyatiflerini ve halk desteğini pekiştiren UKK adlı sahtekârlar çetesi 24 saat yayında kalarak eylemi yönetmeye başladı.

Anti-komünizmi bayrak edinen UKK çetesi yerine geçtiği Çavuş'un şahsında sosyalizme, komünizme saldırmayı doğal meslek bildi. Sosyal-faşizmin tüm suçları komünizme yükleniyor, onun şahsında sosyalizm ve proletarya diktatörlüğü yargılanıyordu. Ve suç ortakları doğru-dürüst yargılama yapmaksızın Çavuşesku ve eşini 2 gün içinde öldürdüler. Düzmece mahkeme ve sorgulama ekrana gelip bant çözümleri yayınlandığında yargıçlarında, sanıklarında proletaryanın dostu olmadıkları anlaşılabilirdi.

UKK'NİN HALK ADINA BİR DERDİ YOKTUR

Çavuşesku'yu halk adına yargıladıklarını iddia eden yönetimin halk adına bir derdi yoktur aslında. Onlar mezara gönderdikleri Çavuşesku'dan özünde farklı kişiler değiller. Daha düne kadar onun tüm suçlarına ortak olan bu eski parti şefi ve generallerden oluşan darbeci grup bugün halkın eyleminin de üstüne oturmuş bulunuyor. Emperyalizmin Romanya özelinde arzu ettiği değişimi gerçekleştirmenin misyonunu taşıyorlar. Onbinlerce insanın kanını istismar ederek işgal ettikleri yönetim ile nasıl bir yol izleyeceklerini, ilan ettikleri program ve hemen giriştikleri uygulamalar yeterince ortaya koydu.

Halkın sosyal-faşist yönetime (tekelci-bürokratik devlet yapısı) olan tepkisini ve taleplerini de programlarına dahil eden ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinin yeni yönetimlerinin izinden gitmeye çalışanların emekçi halka göreceli bir özgürlük ve demokrasi tanımaktan öteye gidemeyeceği, özlem duydukları ve özendikleri Batılı tipte bir ülke yaratmaya yönelecekleri açık bir biçimde görülüyor. Çavuşesku reformlardan söz açıldığında "ne zaman bir kavak ağacı armut verirse o zaman ülkede reformlara gidileceği"ni söylemişti. Şimdi sözleri gerçekleşiyor ve yeni yönetim sayesinde kavak ağacı armut vermiş oluyor. Darbecilerin armut ağacı olmadığının henüz farkında olmayanlar onları alkışlamakta yeni yönetimin halkın yararına hareket edeceğini düşünerek fena halde yanılmaktalar. Ama zaman ilerledikçe halk bunları da tanıyacak. Şimdiden giriştikleri icraatlar arasında halkın elindeki tüm silahları toplamak, sokak gösterilerini yasaklamak. Romanya'nın adından "sosyalist"i çıkarmak, vs. var. Kurulan başka gerici partilerle hükümetteki cephe arasında halkı kazanma dalaşı hemen kızışmaya başladı bile. Muhalefet güçleri bunları eski "komünist" liderler diye eleştiriyor. Bir yandan hızlı bir liberal değişiklik havası, bir yandan kitlelere karşı sıkı önlemler geliştiriliyor. Emperyalistler durumu yine dikkatle gözlemlemektedir. Gelenler de huzur yüzü göremeyecek. Romanya yeni çalkantılara gebe. Yalnız Romanya değil, diğer D. Avrupa ülkeleri de.

ZARF DEVRİNDEN ZARF İMHASINA

Şimdi asıl önemli olan, bu ülke halklarının kafasına takılması gereken soru: gidenin yerine kimlerin geldiği, nasıl bir düzene geçirildiği veya geçilebileceğidir. Bu halklar uzun yıllar boyu sosyalist olmayan "sosyalizm"leri yaşadılar. Bu ülkelerin çoğunda sosyalizm daha kuruluş yıllarında tasfiye edilmeye başlandı. Kitlelerde "sosyalist" etiketli bürokrat kapitalist düzene, "komünist" sıfatlı sos-

yal faşist şeflere nefret ve isyan ruhu gelişti. Batı emperyalizmi bu durumu anti-komünizm rüzgarını güçlendirme yönünde iyi değerlendirdi. Ama şimdi bu halklar o çok şaşaalı biçimlerde reklam edilen Batı kapitalizmini, çok partili burjuva diktatörlüğü olan "parlamentar-demokratik rejim"i de görecek, yakından tanıyacaklar. Yeni Polonya hükümeti ve diğerleri daha şimdiden IMF kısıyacına tıpkı ülkemiz gibi onulmaz bir şekilde girmiştir. Kredi musluklarını açmak için Batı dünyası ona ücretleri dondurma. Yüksek fiyat artışları ve devalüasyon yapma dışında bir seçenek bırakmamaktadır. İşçi sınıfının haklı tepki ve taleplerini yıllar boyu kendi liberal burjuva siyasetine kanalizasyon edip bugün bu sayede Polonya'ya hükümet eder duruma gelen dayanışma, sözkonusu politikaları işçilere nasıl anlatacak? Hiç kuşkunuz olmasın, aynı Özal'ın anlattığı gibi. Ve bundan böyle bütün bu ülkelerin emekçileri daha çok işsizlik, daha fazla yoksulluk, daha büyük sosyal adaletsizlik gibi, yeni ekonomik yapılanma ve politikaların çarpıcı gerçekleriyle yüzyüze geleceklerdir. Doğru yönelimin sahte sosyalizme duyulan nefretle liberal burjuva çizgiye girmek olmadığını, özgürlüğün, demokrasinin, refahın, mutluluğun kokmuş Batı'da aranamayacağını, Amerikan Kongresi'nde yerlere kadar eğilerek dünyanın en aşşılık haydutlarına yaltaklanan Walesa gibilerinin kendilerini temsil edemeyeceğini bir gün mutlaka anlayacaklardır. Eski muhtar-yeni muhtar hikâyesinde olduğu gibi şimdi zarf devretme dönemine giren bu ülkelerin bir süre sonra zarf imhalarına sahne olmaları için uluslararası komünist hareket doğruları göstermekten, her türlü emperyalist-kapitalist sistemi teşhir ve gerçek sosyalizmi propaganda etmekten, kitleleri yeni proletarya devrimleri için örgütlemekten bir an bile geri durmamalıdır.

ÇAVUŞESKULAR İYİ DÜŞÜNDÜRMELİ

Son olaylar yıllardan beri ML'lerin yapmakta oldukları tespiti, yani sözkonusu ülkelerdeki yönetimlerin proletarya adına, ondan gaspedilmiş iktidarla yeni tip sömürücü bir sınıf olarak bürokrat burjuvaların sınıf hakimiyetini tesis eden karşı-devrimci revizyonist yönetimler ve sosyal-faşist diktatörlükler olduklarını ayan beyan ortaya koymuş, karanlıkta kalan yönleriyle çok çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermiştir. Şimdi kim Çavuşesku'ların, Jivkov'ların, Jaruzelski'lerin, Honecker'lerin, Kadar'ların, Husak'ların komünist olduklarını söyleyebilir? Veya kim bunların revizyonist olmalarına rağmen burjuva olduklarını, yüksek bürokrat takımıyla bir üst tabaka, bir sömürücü azınlık, bir halk düşmanı sınıf oluşturmadıklarını ileri sürebilir? Yalnızca bu liderlerin kişi olarak veya aile olarak zimmeterine geçirdikleri artı-değer, mülk edindikleri sayısız villalar, köşkler, özel av sahaları, yatlar, kürkleri, mücevherler, babalarının malı gibi har vurup harman savurdıkları devlet hazinesi, kendi kendilerini yüceltmek amacıyla kullandıkları, istismar ettikleri türlü çeşitli toplumsal değerler, kurdukları özel müzeler, saraylar, güvenlik ağları, korunma şebekeleri, yaptıkları muazzam yolsuzluk ve ahlâksızlıklar gözönüne alınacak olursa, bir bütün olarak ayrıcalık sahibi bürokratların topluma ait ne büyük değerleri iç ittikleri, kendi bireysel ve sınıfsal çıkarları için kullandıkları, halkın refah düzeyini yükseltmezken kendilerine nasıl ihtişamlı bir hayat kurdukları kolayca anlaşılır. Bu durumda yaşanan üretim ilişkilerine, toplumsal düzene nasıl sosyalizm denilebilir? Ve bu durum son birkaç yılda oluşmadığına göre, yıllardan beri bu sistemin sos-

ÇAVUŞESKU'YU "SOSYALİST KAHRAMAN" YAPANLAR NASIL BİR MANTIK YÜRÜTÜYOR?

yalizm olmadığını, sosyalizmden geri dönüşle meydana gelmiş bürokrat kapitalist bir sistem olduğunu söyleyenlere ateş püskürenler acaba bugün bu tavırlarını nasıl savunabilirler? Toplumsal mülkiyeti devam ettiriyormuş görünümlü altında devlet kapitalizminin yerleştirildiğini anlamak ve söylemek için çok derin iktisat bilgisine, çok ayrıntılı somut verilere sahip olmak mı gerekiyordu? Gene Kruşçev-Brejnev liderliğini sisteme dönüştüğü -hem de dış politikada onca kanıtı ortadayken- söylemek çok mu zordu? Dünya proletaryası ve ezilen halklara doğru mesajlar veren görüş, bu ülkelerdeki yönetimlerin artık proletarya değil burjuva diktatörlüğü olduğu ve "reel sosyalizm" denilen şeyin gerçekte sosyalizmle ilgili kalmamış bir düzen olduğu görüşü değil de, bu sahtekârlığı -iyi niyetle de olsa- onaylayan görüş müydü? Diyelim ki yıllardır bu ülkelerin sosyalizmden geri dönmüş olduklarını, proletaryanın burarlarda yeni burjuvazi tarafından geçici bir yeniliğe uğratılmış olduğunu, halen sosyalist sistem diye savunulan Doğu Bloku'nun 60'lardan itibaren sosyal-emperyalist bir sistem oluşturduğunu söyleyenler "inkârcılık" ediyor ve dünya halklarına "mutsuzluk" yayıyorlardı(!) Pekî şimdî son gelişmeler üzerine bu ülkelerin "kapitalist restorasyon sürecine girdiklerini" (yeni yeni giriyorlarmış gibi) söyleyenler, artık biçimi de değiştiren bu kapitalist yolculuğun özü çoktan değiştirmiş 30 yıllık sürecini gene de sosyalizmin devam ettirilmiş olduğu bir süreç saymakla nasıl bir mesaj vermiş oluyorlar? Örneğin diğerleri gibi siyasal alanda liberal değişikliklere yönelmeden devriliş giden Çavuşesku bugüne kadar sosyalizmi mi yaşatıyordu? Sosyalizm Çavuşesku gibilerinin hanedanlığını ifade eden bir düzen mi? Veya proletarya diktatörlüğü devasa bir polis teşkilâtıyla halkın adım izlenmesi, her tür muhalefetin engellenmesi, gösteri yapan kitlelerin katledilmesi mi demektir? Bunların izahı gerekir.

Biz demiyoruz ki Çavuşesku gibiler oldum olası burjuvaydı. İşin acı tarafı da bu. Gazeteler Çavuşesku'nun özgeçmişini yazıyor. 10 yaşında fabrika işçiliğine başlamış, 15 yaşlarında komünist gençlik örgütlenmesine girmiş, ardından partiye üye olmuş. Genç yaşta anti-faşist mücadelede katılmış ve 2. Dünya Savaşı'nın büyük bölümünü hapiste geçirmiş. Daha sonra Hitler yanlısı Antonescu yönetiminin yıkılmasında aktif görev almış ve demokratik Romanya'nın kuruluşuna katılmış. 1952'de parti MK üyeliğine, 65'te de birinci sekreterliğine girmiş. 67'den itibaren de Devlet Konseyi başkanıymış. Çavuşesku'nun zirveye yükseldiği dönem blokun bütününde revizyonizmin hakim ideolojisi durumuna geldiği, bürokratik yozlaşmanın yeni tip bir burjuvazi yarattığı ve sosyalizmin bürokrat tekelci kapitalizme dönüştüğü sürecekti. Çavuşesku'nun yaşam öyküsü de birkomünistin nasıl burjuvalaşip hanedanlaşmasının çarpıcı bir örneğidir. Çavuşesku'ya Batı hükümetlerinin bugüne kadar büyük övgüler dızmış olduklarına değindik yukarıda. Hemen ekleyelim ki, Evren de, Özal da onun bir dostuydu. Son olarak Romanya'da Çavuşesku yönetimi sallanırken, Ankara'da bu yönetimin başbakan birinci yardımcısı Oprea protokol kurallarını da aşan bir ilgiyle karşılanıyor ve ANAP sözcüsü İ.Özdemir yaptığı konuşmada "Bugün D.Avrupa'da esen rüzgârlar yıllar önce Romanya'da başladı. Bugün Rusların Gorbaçov önderliğinde geldiği noktaya, Romanya çok daha önce Devlet Başkanı Nikolay Çavuşesku'nun önderliğinde geldi" diyerek bu yönetime övgüler diziyor ve açık bir destek sunuyordu. Çünkü o ekonomideki liberalizmi en azından dış ilişkilerde ANAP'ın da takdir edeceği kadar benimsemişti ve siyasal alanda liberal değişimlere karşı olması onca önemli değildi.

Çavuş'a sosyalist diyenler; dış borcu sıfırlanmış olmasını, ölüm öncesi işçi sınıfı ve sosyalizmden sözetmiş olmasını, ölümüne meydan okumasını, darbelerin anti-komünistliğini, securitate isimli teşkilat mensuplarının Rusya'da eğitilmiş olmasına, emperyalist basının topyekün iftira abartma ve çarpıtma dolu kampanya başlatmasını, ABD ve Rusya'ya kafa tutmasını ve bu ülkelerin işgallerine tavır almasını sıralıyorlar. Nedenlerinden ve gerçeklerinden kaparak ele alıp da alt alta sıraladığınızda sadece bunlarla bile o kişi ve yönetiminin sosyalist olduğunu iddia etmek kasıtlı değilse bağnazlık ve siyasi körlükten ileri gelen bir şaşkınlıktan ibarettir. Yazımız boyunca açıklamaya çalıştığımız yukarıdaki hususlara özet olarak değinecek olursak;

1- Dış borç Allah'ın bir cezası olarak gökten inmedi ki, onu yaratan yönetim ortadan kaldırdığı için başarılı sayılsın. Hele bu "başarı"yı IMF'nin tavsiyelerine uyarak savas ekonomisi uygulayıp kendilerinin paylaşmadığı, zoraki fedakârlığa sürükledikleri emekçi halkın ölümüne çalıştırılıp sömürülmesine, açlıktan sürdürülmesine borçlularsa.

2- İzlediği politikanın anti-emperyalist olduğundan söz edenler Varşova Paketi ve Comecon bünyesinde hâlâ ne aradığını, IMF ile masaya oturup anlaşmalar yapmasını, Batılı emperyalistlerle sıkı ticari işbirliklerine gitmesine, bir dizi halk düşmanı yönetime destek vermesini ve (Deng, Humeyni vb.) açıklamalıdır. Onun izlediği dış politika ne kadar anti-emperyalist bir nitelik taşıyorsa kendi başına buyruk geçiren aynı tip tüm kazık çakmış diktasi da anti-emperyalist sayılmalıdır. Sözü edilen işgallere karşı çıkmak anti-emperyalistliğin ölçüsüyse bu kavramın içeriğini öğrenememişsiniz demektir. Çağımızı ve sosyalizm olgusunu tam olarak kavrayamayanlar sosyalist olmayan diğer yönetimlerine 30 yıllık bir anti-emperyalistlik elbisesi giydirmekte sakınca görmüyorlar.

3- Ölümüne meydan okumak komünistliğin ölçüsü olmadığı gibi komünistlerin tekelinde de değildir. Megolaman birçok kişi ölümünün kesinliğinin farkındaysa pekâla ölümüne meydan okuyabilir. Sanıyor musunuz ki şu anda ve geçmişte yer alan diktatörlerin hepsi benzeri şartlar altında af dilerler? İçlerinden azımsanmayacak bir kısım ölümüne meydan okuyup sözde birtakım değerleri sıralayabilirler. Çavuş'un bu esnada sözde sosyalistliğinde lafta ısrarlı davranıp bu kirlettiği kavram ve değerleri sıralaması da onu komünist yapmaz. Ölümüne her karşı koyan davasında haklı olsaydı ya da bunu yaparken sosyalizm sözcüğünü diline dolayınca sosyalist veya komünist olsaydı bu kavramlara alt kriterlerin tümünü birkenara atmak icap ederdi.

4- Securitate bir suç örgütüydü, ayrıcalıklı özel bir kolluk teşkilâtıydı. Başarı şansının da farkında olarak direnmekten başka bir yolu yoktu. Yönetim sosyalist mi ki onun örgütlediği ve efendilerini kurtarmaya kalkanlar sosyalist halk millisi olsun?

5- Emperyalist ajanslar ve basının karalama kampanyasına girişip topyekün tavır aldığı her devrik yönetime atılan iftiraların nedeni onun sosyalistliğine bağlanırsa gene aynı iddialar ve iftiralara maruz kalan bir dizi devrik yönetimi masum saymak, sosyalistleştirmek olasıdır.

KAVRAMLARI, DAHA FAZLA KARIŞTIRMAKLA İDEOLOJİK KAOS, AŞILMAZ DAHA DA DERİNLEŞİR. YENİ ÇÖZÜM ÖZELEŞTİRİ CESARETİNİ GÖSTERMELİDİR.

Geçen yıl bürokrat-tekelci kapitalist sistemin, üzerinde daralan ve patlayacak duruma gelen merkeziyetçi giysileri atıp siyasette-ekonomide çok partili parlamenter rejim ve serbest piyasa modeliyle kabuk değiştirdiği ilk ülkelerden olan Polonya ve Macaristan, ardından bu değişime soyunması zaman almayan diğer D. Avrupa ülkeleri "İktidar revizyonist, sistem sosyalist" klasik söylemine sahip ortayolcu dediğimiz uluslararası ideolojik akımın ülkemizdeki izleyicilerini hayli etkiledi. Geçmişte sosyalizmden geri dönüş, kapitalist restorasyon, vb. kavramlara ateş püsküren, "sosyalizmden geri dönüş diye bir şey olmaz, bu diyalektiğe aykırıdır. Tarihin tekeri ileri döner" temelinde bir savunuyapan arkadaşlar, sessiz sedasız da olsa bu tutumlarını terkettiler. Ve Macaristan-Polonya gibi kapitalizmin apaçık bir çehreye büründüğü ilk örnekler üzerine Yeni Çözüm'ün "kapitalist restorasyon sürecine giriş"ten de söz eder olduğunu gördük. Sosyalizm namına bir şey kalmadıktan, en sonu biçimsel olmak muhafaza edilmiş yöntemler de hızla tasfiye edilir olduktan sonra bu sürece yeni giriş teşhisi, durumu çok geriden izlemekle beraber kavram çatışmasını bir noktada sona erdirmeye bakımından bir aşamaydı. Demek ki kapitalist restorasyon oluyordu. Arzumuz arkadaşlarda daha ileri adımlar görmek, 30 Yıllık revizyonist iktidarlar altında tanınmaz duruma gelmiş sosyalizmlerin aslında sosyalizm olmadıklarını, böylesine feci bir çöküş yaşayan ekonomilerin ve siyasal sistemlerin sosyalizmle alakası kalmamış yapılar olduğunu (artık buna kendileri ne ad vermeyi uygun görürse) tespit ederek yanlış bir sosyalist söylemenden vazgeçmelerine tanık olma. Bu M-L ile revizyonizm arasındaki ideolojik orta yolun kaosundan kurtulmaları yönünde önemli bir adım olacaktı. Bütün mesele bundan ibaret değilse de en temel noktalardan biri ve en büyük açmazları buydu. Revizyonizmin sınıf temelli ve revizyonist iktidarlar altında sosyalizmin nasıl sürdüğü?

Ne yazık ki süreç, cesur adımlarla bu kaostan sıyrılma yerine arkadaşların "kapitalist restorasyon" noktasındaki ilk adımdan sonra yanlışlarına daha sıkı sarılmalarını ve açığa çıkan onca çarpıcı gerçeğe rağmen eski söylemi sürdürme çabası içinde kavram kargaşasını daha bir derinleştirmelerini getirdi. Gördüğümüz kadarıyla bunda belirleyici unsur küçük burjuva siyasal kibiriydi. Bir kere sosyalist sayılmıştı bu revizyonizmin herşeyi tarumar ettiği ülkeler. Şimdi kendileri "biz zaten sosyalizmi uygulamıyorduk, bu kapitalizmin şart koştuğu bir model değişikliğidir" deseler, arkadaşlar bugüne kadarki söylemlerinden kopmamak için "Hayır" diyecekler, "siz sosyalizmi uyguluyordunuz, hatalarla da olsa sürdürüyordunuz, bu noktaya kadar sosyalizm içinde geldiniz, revizyonistiniz ama burjuva değildiniz, uyguladığınız zaafı da olsa proletarya diktatörlüğüydü, ancak şimdi çok partiye geçmekle burjuva diktatörlüğü tesis etmiş oldunuz". Bilemiyoruz bu hayali söyleşide bir mantık hatası var mı? Haksızlık ediyor sak Yeni Çözüm düzeltsin, sayfalarımız da tekzibine açıktır.

Kavram kargaşasının geldiği en son noktaya bakalım.

Bilindiği gibi Y.Çözüm, cellatlarına boyun eğmediği için Çavuşesku'yu "sosyalist" kahraman yaptı, eşyle birlikte "sosyalizme inancı"ni bayraklaştırdı. Elimizde ise Y.Çözüm'ün son sayısı. Çavuşesku hakkında değerlendirmelerinden bu nitelermelerini kendi kendilerini tekzip eden bir demet aktaralım:

"Çavuşesku'nun işçi sınıfından ve halktan kopmuş, kastlaşmış bürokrat yönetimi bu saldırılara ne kadar dayanabilirdi? (...) Sağ, pragmatist, milliyetçi çizgide zincirleme hatalar yaptı. Alt ve üst yapıda bürokratileşme, kitleleri yönetime katmama, sosyalist insanın ilerlememesi, enternasyonalist ruhtan yoksunluk, pragmatizm vb. öğeler hemen hepsi için geçerlidir. Çavuşesku'nun düzenlediği kitlesele gösterinin aleyhine dönüşmesi de kitlelerden ne kadar uzak olduklarının tipik bir göstergesidir. Kastlaşmış bürokrat yönetimlerin, on yıllardır halk kitleleri ve işçi sınıfının çıkarlarını M-L politik bir hatta savunamayanların hatalarının bedelini ağır ödeyecekleri açıktır. Rüşvet, yolsuzluk, entrika, kitlelerin atıl halde tutulması, yozluk vb. doğal olarak yüzyılların kapitalist kültür mirasını henüz atamamış kitlelerde daha çok zengin olma, burjuva özlemler ve bireyciliği körükleyecektir. (...) Belli bir süre polisiye önlemlerle durdurulabilir belki. Sonra... Sonrasını hep beraber yaşadık, yaşıyoruz. Revizyonizmin barikatları paramparça oldu. İktidar gücü ellerindeyken halka yukardan bakan, devletin yetkililerine karşı yaltaklananlar bir gecede ihanet ederek liderlerini, yönetimlerini hainlikle suçladılar. (...) Bunlar çürümenin, ahlaksızlığın, inançsızlığın boyutunun derinliğini gösteren örneklerdir..." (Y.Çözüm, Ocak 90, sy.1)

Devam eden sayfalarda genel olarak revizyonist iktidarların özellikleri hakkında bu yönlü anlatımlar uzayıp gidiyor. İkinci bir yazıda Çavuşesku'nun bir biyografisine de yer verilerek, O'nun iktidarı boyunca milliyetçi çizgi izlediği, eski krallık tarihinin simge ve geleneklerini canlandırdığı, Romanya burjuva kültürünü ilerici sayarak eski eğitim sistemine döndüğünü, SSCB'den Besarabya'yı geri istediğini, onunla ilişkilerinin sınırlarken Batı'yla geliştirdiğini, İsrail'e dolaylı destek olduğunu, ABD ve B.Almanya'yla teknolojik işbirliği ve kredi anlaşması yaptığını, kriz ve borç ekonomisine girip halka kemer sıktırıldığını, kitlelerin yerel örgütlenmelerini dağıttığını, fabrika yönetimlerindeki işçilerin karar yetkisini geri aldığı, halktan kendini giderek soyutladığını vs... genişçe aktarıyor. Bütün bunlara rağmen yazının başlığı ise şu: "ÇAVUŞESKU: Hatalarına Rağmen Onurlu Bir Sosyalist"!

Eh bu kadar da olmaz ki diyecek herkes, ama Y.Çözüm bu, olduruyor işte. Bir yerde yaptığı yoğun kötülük tespitleriyle (ki onlar da az bile) onun özünde işçi sınıfına, halka ve sosyalizme düşman olduğunu sergiliyor; daha geniş olarak onun milliyetçi çizgisini, gerici tarihe bağlılığını, Batı emperyalizmiyle dostluk ve işbirliği politikalarını vs. ortaya koyuyor, ondan sonra bir başka gerici ilk taraftan devrilmesine direndiği ve "sosyalist"likten, "işçi sınıfı"ndan dem vurduğu için onu "sosyalist" ilan ediveriyor. Böylece revizyonistliği de güme gidiyor Çavuşesku'nun. İstifa yoluyla giden başka ülke yöneticileri revizyonist, darbeye giden Çavuşesku sosyalist oluyor. Satır aralarında yine onun da revizyonistliği okunabilse de başlıkta "onurlu bir sosyalist" ve bütün suç kronolojisi de "hatalar"ca indirgeniveriyor oh ne âlâ memleket.

Onca ayrıcalıklı yaşam, lüks, ihtiyaç, kayırmacılık, yolsuzluk, halkı en temel gıda maddelerinden bile mahrum bırakma, demokratik örgütlerini dağıtma, polis baskısı altında inletme ve en son olarak Temeşvar'da göstericileri katletme nasıl olur da hatalardan ibaret görülebilir? Eğer

böyleyse bütün sömürücü sınıf yönetimleri de suçlu değil hatalıdır. Sadece.

Böyle hatalarla sosyalistlikten filan söz edilemez. Hatta namuslu bir revizyonistlikten de. Bizim dikkatimizi çeken ve YeniÇözüm'ün derin bir açmazı olarak gördüğümüz şey O'nun bu konulardan söz ederken hiç sınıf vurgusu yapmaması, olayları sınıfsallıktan soyut şekilde açıklamaya çalışması ve aynı zamanda siyasi-ideolojik kavramları karmakarışık etmesidir.

Her devletin, her siyasal iktidarın bir sınıf diktatörlüğü olduğuna var mı bir diyecekleri arkadaşların? Yoksa eğer, bu 30 yıldır revizyonist olduğunu kabul ettikleri iktidarlara sınıfsal olarak neydi? Proletarya diktatörlüğü mü? Burjuva diktatörlüğü mü? Yoksa ikisinin arasında filan bir şey mi? Sonra bu kendilerinin de ifade etmeye başladıkları "işçi sınıfından, halktan kopuk, kitlelere tepeden bakan, onları yönetime katmayan, var olan örgütlülüklerini dağıtan, parti olarak da yozlaşmış, çürümüş, kokuşmuş olan bürokratik kast yapılan" sınıfsal olarak neydi? Bilindiği gibi "revizyonist" ideolojik bir kavram. Bir sınıf değil. Öyleyse bu revizyonistbürokratlar nasıl bir sınıf oluşturmuşlardı kastlaşma ve yozlaşmalarıyla birlikte? Bu sorunun cevabını Y.Çözüm mutlaka vermeli. Şu tespit de Y.Çözüm'ün:

"Toplumun manevi besleyicisi, örnek ahlâki kurumu olması gereken partiler bırakalım ekonomik, sosyal ve siyasal planda doğru kararlar almayı, çürümenin, yozluğun, düşkünlüğün batağı olmuşa, o toplumdaki değerler gelişmiş insan değerleri olamaz" (agy. sy.14)

Böyle bir parti hangi sınıfın partisi olabilir sahi? Gelgelelim Y.Çözüm bu partilerin "öncü" rolünün terkedilmesini de içine sindiremiyor ve "sosyalizmi inşa sorununun kendiliğindenciliğe terk edilmesini anlamına geliyor" diye bu ülkeler için hayıflanıyor. Bu ülkelerde Lenin'in heykellerine, Marks'ın adını taşıyan şehir isimlerine kadar sosyalizmin hatırası olabilecek her şey sökülüp atılıyorken, üstelik o anayasada "Öncü" rolü yazan partiler bu çürümenin öncülüğünü yaparak kendilerini yok olma noktasına getirmişken bu hayıflanma niye? Bugüne kadar varlığından söz ettiğiniz sosyalizmin yerinde esen yelleri aniden görüp şaşkına dönmeniz nedeniyle mi? Ama yine de şöyle savunabiliyorsunuz durumu:

"Tüketim mallarına akin, pornografik filmler önünde kuyruklar oluşturma, özel mülkiyet çılgınlıkları, toplumsal davranışlara tepkiler ve her türden bireyleşme kimseyi şaşırtmamalı. Sosyalizmde bunlar olmaz denmemelidir." (s.16)

Sosyalizmi az çok yaşamış bir ülkede sonradan bunlar tekrar olmaz değil. Olur ama oluncaya kadar da o çoktan sosyalizmi terketmiş, kapitalizmin batağına girmiş demektir. Aksini diyorsanız o zaman sosyalizmden kapitalizme bir gecede dönüş yaptırın sizsiniz. Şu ülkelerde şimdi apaçık izlenebilen tabloları bakın. Bunlar sosyalizmin tablosu mu? Yoksa bal gibi kapitalist toplumlara özgü mü? İkinciye, düne kadar bunlara sosyalist diyen siz değişimi ya bir geceye sığdırıyor ya da maskelerin atılmasıyla tamamlanmış sayıyorsunuz ancak. Size göre maskeli sosyalizm olmaz. Sosyal-emperyalizm, sosyal-faşizm saçmadır. Oysa bütün bu pislikleri on yıllar içerisinde yeniden burjuvazi üretti, kapitalizm üretti. O kastlaşmış dediğiniz büyük ayrıcalıklara sahip bürokratlar yeni türden hayli palazlanmış burjuvalardı. Bunlara revizyonist dediniz, ötesine gidemediniz. Burjuvazi demeye diliniz varmadı. Çavuşesku'ya "onurlu sosyalist" diyorsunuz. Peki Gorbaçov'a ne diyorsunuz? O da en azından sosyalist değilse bile onurlu bir revizyonist mi acaba? Bush'la işbirliği içinde, size göre "sosyalist" sistem olan kendi sosyal emperyalist nüfus

alanlarını cömertçe Batı'ya açarak ve bütün emperyalistlerin yardımını alarak Romanya'daki yandaşlarını "sosyalist" Çavuşesku'ya karşı işbaşına getirmesine, Azerbaycan'ı işgaline ne buyuruyorsunuz? Bu müdahaleler de en azından revizyonist hatalar içerse bile sosyalist mi? Romanya'da Çavuşesku'nun yerine gelen Gorbaçov'un iyi yoldaşı Iliescu'ya ne diyeceksiniz? Olayı karşı-devrim saydığınızna göre o karşı-devrimci, böyleyse Gorbaçov'a da yapın aynı nitelemeyi.

Olmuyor. Kullandığınız hangi kavramı tutsak o dökülüyor. Birbirini deviren sosyalist yönetimler, emperyalizmle tam bir el birliği içinde ve güçlü destekle yapılan sosyalist müdahaleler ya da sosyalist SSCB'nin yaptığı emperyalist müdahaleler... Hangisi doğru olacak siz karar verin! İkincisiye o zaman geldiniz sosyal-emperyalizm kavramına. Ama hayırlı Olmaz. Şu satırlara bakılırsa olamıyor.

"Biz devrimci sol güçler olarak 20 yıldır revizyonizm gerçeğini anlatmaya devam ediyoruz. Ne kimi oportünizm kesimlerin yaptığı gibi revizyonizm yönetim olur olmaz her şeyin bittiğini ifade eden "sosyal-emperyalist, devlet kapitalizmi" gibi içi boş tespitler yaptık ne de..." (s.2)

Herkes de biliyor ki sosyal emperyalist tespiti 1968 Çekoslovakya işgali üzerine yapıldı ve dünyada o zamandan beri kullanılıyor. ABD'yle soğuk savaş içindeki eski RSE Çekoslovakya, Afganistan, dolaylı olarak Kamboçya işgallerini düzenlerken bütün Batı emperyalizmi onu "komünist işgalcilik"le suçluyordu, şimdi ise hem Romanya olayında çağrı yaptılar işgal hareketi yapın diye, hem de Azerbaycan işgalini (devlet bütünlüğü içinde olsa da cumhuriyet sınırları vardır ve işgaldir) içişleri diye desteklediler bal gibi. Gorbaçov öncesine sosyal-emperyalist demek istemedikleri için şimdi Gorbaçov'a da öyle kötü sözler söylemiyor arkadaşlar. "Şunu şunu yapması emperyalizmi daha da cesaretlendirdi. Gorbaçov emperyalizmin ve oligarşik yönetimlerin sevimli çocuğu oldu" diyorlar. ABD filan emperyalist. Gorbaçov ise onların sevimli çocuğu! Peki siyasal olarak Gorbaçov ne? Ona cevap yok. Yalnız ideolojik bir kavram olarak revizyonist demek hâlâ geçerli. D. Avrupa ülkelerindeki "K.P." tekeli kaldırılan, çok parti ve serbest seçimlere geçen, anayasa değişiklikleri yapan, piyasa ekonomisi ve Batı tekelcileriyle ilişkiler geliştiren yönetimleri ise burjuva diktatörlüğü olarak görmeye hazırdırlar. İsim ve biçimler değişince iş değişiyor. Oysa öz çoktan değişmişti. Bırakalım öz, Çin'deki Deng iktidarı ekonomik alanda sosyalizmden kalma model ve biçimleri de yilardır tasfiye etmekte, ona bir şey yok. Ayrıca Gorbaçov bütün bir liberal dalganın babalığını yaptı. SSCB'de glasnost ve özellikle perestroyka bürokrat tekelci kapitalizmi Batı kapitalizmiyle tıpkı D. Avrupa ülkeleri gibi kaynaştırma ve model olarak onu yerleştirme yolunda. Ona da bir şey yok. Hâlâ "K.P." tekeli sürdürüyorlar ya, ülkelerinin adında "sosyalizm" duruyor ya. Kapitalist veya emperyalist olamazlar. Ne zaman olmuşlar? Kim demiş? İşte böyle garip, iç tutarsızlıklarla dolu bir mantık işliyor. Ve ondan sonra da "içi boş tespitleri" (!) yapan bizler oluyoruz. İçini doldurmak için ciltler dolusu kitap mı yazılması gerekiyordu. Alın işte hayat bütün çıplaklığıyla gösteriyor, daha önce de göstermişti. Şimdi görünmeyen yüzüyle de her şey çok açık, ayan beyan ortada fakat Yeni Çözüm bu noktada açmazını giderecek yerde, kavram kargaşalıklarını, iç tutarsızlıklarla, şaşkınlık ve hayıflanmalarla bir arada, her şeye rağmen ve her şeyle birlikte, her zamanki böbürlenme havası içinde.

"Değişmeyen ve kutup yıldızı gibi parlayan bir gerçek var ki o da 1969-70'den beri yaptığımız M-L tespitlerdir. SSCB'deki revizyonist yönetimin sosyalizmi geriye dönüştür

sürecine soktuğu, bu gelişmeyle birlikte SSCB ve ÇKP arasındaki ideolojik ayrılıkla sosyalist blokun parçalandığı, enternasyonal tavırdan uzaklaşıldığı, partilerin kitlelerden kopmuşudur..."

Yine başka bir yerde:

"...revizyonizmin örgütlediği sosyalizm değildir. İflas edeceğini M-L'ler yıllar önce söylediler..."

Çıkarılan yersiz övünç payının inandırıcı bir durum arzemesi için olacak bu cümlelerde gene o eski yılların orta yolcu söyleminde yeri olmayan şeyler görüyoruz. "Geriyeye dönüş", "iflas"... Bunlar 70'ler de ve hatta 80'lerin Gorbaçov döneminde kadar arkadaşların değil dile getirmek, duydukları yerde öfkeyle karşı çıktıkları ya da alay ettikleri şeylerdi. Nereye geri dönüyordu sosyalizm? Hiç böyle şey mi olurdu? Diyalektiğe filan aykırıydı. Oysa şimdi durum farklı. Özeleştirme geleneği de olmayınca üstüne sünger çekiliyor. Bununla da kalınmayıp insanların bellekleri uçup giden keleş sayılıyor. Ve tarihten pay çalma gibi beyhude bir uyanıklık gösteriliyor.

Bunlar çıkar yol değil arkadaşlar. Böyle güven verici olmazsınız. Orta yolcu olmadığınızın yeminler ediyorsunuz. "M-L'nin orta yolu yoktur" diyorsunuz. M-L'nin yoktur da M-L ile revizyonizmin arasında vardır. Ve siz tam da orada, iki sandalyenin ortasında oturuyorsunuz. Kalkın orası boş kalsın. Revizyonist sandalyenin bacakları da kırılıyor günden güne. Dengeniz bozulup o tarafa düşersiniz. Yeminler içmekle olmuyor bu iş. Bakın Gorbaçov'a bile, revizyonizmi bayağı burjuva liberalizmin son kertelerine kadar evrimleştirdiği ve bütün dünyanın haydutlarıyla sarmaş dolaş olduğu halde sınıfsal bir nitelime yapmaktan kaçınıyorsunuz. Aciz kalıyorsunuz. Bu sizin teorik açmazınızdır. Aşın artık bunu. Yürekli bir özeleştirme yapın. Bu sizi küçültmez, korkmayın. Genel teorinizde de ne kadar M-L ile revizyonist tezlerin sentezinden oluşan öge, ne kadar revizyonizmden etkilenme varsa M-L-MZD'nin süzgecinden geçirip atın. Sosyalizmin geleceğine de ancak bu emelde sağlıklı hizmet edebilirsiniz. Bu arada bir hatırlatma yapalım: Daha önce de olup, tepkiler üzerine düzeltme yoluna gittiğiniz tırnak içindeki "p"leri yeniden görüyoruz. Bu hiç yakışmayan bir tutum. Sözkonusu polemige ayrıca değinmek üzere...

ÖZGÜRLÜK DÜNYASI YENİDEN MAO'YU İNCELEMELİ

Tartışmayı sürdürürelim. Dünyada böylesine canlı gelişmelerin yaşandığı bir süreçte, pratikten kopmamak ve ona hizmet etmek kaydıyla, yaşanan durumlardan en isabetli sonuçları çıkarma, billur su gibi dersleri süzme mantığıyla, devrimci ufku genişletme ve sosyalizmin geleceğini bugünden güçlendirme kaygısıyla canlı polemik ve tartışmalar da yürütmek, iyidir ve gereklidir. Bu tartışmalar olabildiğince geniş kitleleri çekmek, konuları doğrudan ve dolaylı şekillerde onlara götürmek, merak ve ilgilerini canlandırmak, kendi geleceklelerini kendilerine tartıştırmak ve sürekli daha ileri fikirlere varmaları için gerekli anahtarları vermek önemlidir. Aynı zamanda tartışmaların kitleler arasında olumlu yankılar bulması, biktirici ve soğutucu olması için gereksiz polemiklerden, basmakalıp eleştirilerden, ne söylendiğini iyi anlamaz zahmetini göstermeyip kolayca kulp takma ve kendi doğruluğunu kanıtlama güdüsüyle tartışma eğilimlerinden kaçınılması gerekir. Dergimizin yürüttüğü polemiklerde de benzer hastalıkların ürünü olan yönler görülüyorsa -ki hiç olmadığı iddiasında değiliz- giderilmesini istemek herkesin hakkıdır. Bütün kalbimiz-

le eleştiriyi açtık. Çok daha duyarlı olma yönünde ciddi ve samimiyiz.

Özgürlük Dünyası'nın Ocak '90 sayısı başyazısında, dergimizin Aralık '89 sayısı başyazısının bir açıdan eleştirisi ve ayrıca revizyonist iktidarlara karşı gelişen kitle hareketleri ile liberal değişikliklere bakışımızın genel bir eleştirisi yapılmış. Bu eleştirilerde yer yer vicdan sınırlarını aşan bir haksızlık var. Bir iki noktada haklılık payı olsa da genel içerikbunu aşır yutuyor, doğru olan temel mantığımızı okuyucuya çok farklı olarak yanlış tanıtlıyor.

Yürütülen eleştirinin bu açıdan özlü bir pasajını alalım:

"Oysa Y.Demokrasi Dergisi, revizyonist ülkelerdeki ayaklanmaları desteklemek için hiçbir çözümlenmeye gerek duymuyor. Arkadaşlara göre, bu ülkelerde patlak verecek her ayaklanma desteklenmeye layıktır. Bu yaklaşımın bir nedeni, ayaklanmanın taleplerine önem vermeyiş ve gerici bir diktatörlüğe karşı tüm ayaklanmaları nesnel olarak ilerici varsayarak, gericiğe karşı yönelen halkın hoşnutsuzluğu ve öfkesinin saygıdeğerliğiyle bu hoşnutsuzluk ve öfkenin ne tür bir zarf ya da çerçeve içinde şekillendiği ve ne tür bir yönelimle hangi kanalda aktığının ayrıt edilmesiyle ilgilenmemeyse, diğer neden de burjuva demokratik diktatörlüğün faşist diktatörlüklere -ehveni şer görülerek tercih edilmesidir ki, bu da bir teorik yaklaşım yanlışlığıdır." (agy. s.5)

Şimdi Y.Demokrasi'nin tutumunu bilmeyen, tanımayan okuyucu bu söylenenlere bakarak nasıl bir yargıya varacak? Herhalde orak-çeçik amblemi delinmiş gerici bayraklar sallayan, Lenin'in, Stalin'in heykellerine saldıran göstericileri ve anti-komünist sloganlar etrafında şekillenen kitle hareketlerini bile sosyal-faşist diktatörlükler karşısında desteğe layık gördüğümüzü ve destekleme durumunda olduğumuzu düşünecektir. Gerçek böyle mi? Dahası bunun gerçeğe ilgisi var mı? Eleştiri Çin'deki Haziran olaylarından alınıyor, sonunda Romanya olayına kadar getiriliyor. Ve daha dergimiz Romanya konusunda bir tek kelime bile söylememişken (Bilindiği gibi Ocak sayısı çıkmadı) peşpeşe şu sözlerle adeta Romanya'daki delik bayrakları desteklediğimiz, ya da mantığının doğal sonucunun bu olacağı yolunda bir imaj verilmiş isteniyor.

"... Ortaya çıkan hareket ve ayaklanmalar bugüne değin komünizm karşıtı ideolojik, politik ve ekonomik talep ve yönelimlerle var oldular. Nasıl yönlenecek ve nasıl desteklenecekler bu içerik ve talepleriyle? Yalnızca "Sosyal faşist diktatörlüklere karşı" ortaya çıkışları bu içerik ve talepleriyle desteklenmeleri için yeterli neden olabilir mi? Olamaz... Marksistlerin ve devrimcilerin Romanya'da ya da Romanya ile ilgili yapmaları gereken tek şey vardı: Birinden birini desteklemek değil; ... Marksistler, yorulmak bilmez bir çabayla iki tür gericiliği de emekçilere anlatmalı, aydınlatma faaliyeti yürütmeli ve Romanya'da sosyalist devrimin yolunu açmaya çalışmalıdır."

"Yeni Demokrasi, ayaklanmada halkın yer almış olmasından yanlış sonuç çıkarıyor, emekçilerin gerici burjuva liberallerin peşinde olduğunu görmüyor ve önemsemiyor. Bu tutum, liberal burjuva gericiliği, onun uluslararası merkez Gorbaçov'u ve Gorbaçovculuğu güçlendirir. Y.D revizyonist ülkelerde ortaya çıkan olay ve gelişmelerde, eylem ve ayaklanmalarda gerici burjuva liberallerin rolünü görmezlikten gelerek, halk kitlelerini gelişmenin etken dinamiği olarak değerlendiriyor." (agy. s.6)

Y.Demokrasi'nin Gorbaçovculuğu filan güçlendirecek bir tutum içinde olmadığını, dergimizi üstünkörü okuduğu anlaşılan Ö.D. başyazarı aksi iddialarda bulunsa da Y.D'nin ciddi okuyucuları çok iyi görüyor ve biliyor olmalı. Gerçekten dergimiz "emekçilerin gerici burjuva libe-

rallerin peşinde olduğunu görmüyor ve önemsemiyor" mu, yoksa Ö.D. dergimiz bu konuda tersi olan gerçekliğini mi görmüyor ve önemsemiyor? Hangisi?

Dergimizin Aralık sayısı başyazı ve kapak konusu olan ikinci yazısında Ö.D.'nin eleştirdiği yönde bir genel mantık olmayıp tam tersinin konuşmuş olduğunu, ayrıca revizyonizmin açmazları ile liberal değişiklik dalgasının derinlemesine ve kavratıcı şekilde M-L-MZD (*) bilimi ışığında irdelenip çözümlendiği (bu demek değil ki bitti ve yetti, çabamız elbet devam edecek) göstermek için buraya uzun uzun pasajları tekrar aktarma gibi gereksiz bir zahmete girmeyeceğiz ve okuyucumuzu da dergimizin her sayısını ciddi bir gözle incelemekte olduğunun güveni içinde anlamsız uzatmalardan esirgeyeceğiz. Ancak bir iki karşılaştırma ve belirlemeyle Ö.D.'nin yanlış polemik mantığına dikkat çekmek, onu bu konuda daha ciddi düşünme ve olgun davranmaya sevk etmek istiyoruz.

Yukarıdaki eleştiriye "dayanak" olarak Ö.D. dergimizin kapak konusu olan uzun yazısından bir küçük pasajı cimbizla çekip alıyor. Ve "İktisadi reformlar gündeme gelince kitleler bunun siyasi alanda da yansıma bulmasını talep ettiler... Kitleler siyaset yapma, çıkarlarını savunma hakkını koparttılar" sözlerinin altını çiziyor. Buradan hareketle de "revizyonist ülkelerdeki olay ve gelişmelerin, halkla bürokratik mekanizma arasındaki çelişmeye bağlı olarak açıklandığını" söylüyor.

Yazıyı bütünlüklü olarak inceleyen, onun genel mantığını ve ruhunu ele alan bir eleştirmen böyle iddialarda bulunmaz. Söz konusu ülkelerdeki liberal hareket ve değişimin öncülüğünü revizyonist partilerdeki liberal kanatlarla parti dışı liberal burjuva güçlerin yaptığını, çatışmanın özünde bunlarla merkezîyetçi bürokrat burjuva kanat arasında cereyan ettiğini dergimiz başından beri vurgulamaktadır. Eleştiri konusu edilen yazıda da üstüne basa basa söylenen ve içi açılarak uzun uzun anlatılan budur. Çözümlemeler yüzeysel de değil ciddi bir derinliğe sahiptir. Ö.D. başyazarı neden o "kitleler" pasajını şu belirlemeden kopararak ele almıştır?

"Reformlar neticesi oluşturulan piyasa ekonomisi tekkelci üstyapı ile çelişti ve ekonomide söz sahibi olmaya başlayan kişi ve kuruluşlar bu hakkı sosyal sistemde de istemeye başladılar. Ekonomik serbestlik siyasi serbestlik istemlerini arttırdı. Burada milliyetçilik eğilimlerinin de pazar sorununa bağlı olarak Rusya başta olmak üzere kuvvetlendiğine ve hızla pratiğe döktüğüne şahit olunuyor." (Y.D. Aralık 89, sy. 10)

Tam da cimbizlanan yere denk düştüğü için aktardık. Baştan sona bu minvaldedir yazı. Bununla birlikte aynı sa-

(*) MZD'ne Ö.D.'nin hiddetle karşı çıktığını ve çıkacağı biliyoruz. Ama biz onun bayraktarı olmakla bugün her zamankinden fazla gurur duyuyoruz ve buna da hakkımız var. Çünkü MZD başka konuların yanı sıra sosyalizmden sınıf mücadelesi ve proletarya diktatörlüğü altında devrimlerin sürdürülmesi konusundaki çok değerli katkılarıyla M-L'nin parlak bir devamı ve gerçek ruhudur. 70'li yıllarda önceleri ateşli bir Mao savunucusu olup "Bir gün Başkan Mao'nun yolundan ayrılacak olursak yazıklar olsun bize" dedikten sonra, Hoca'nın affedilmez ideolojik dönüşüne düşüncesiz papağanlar gibi hiçbir sağduyu göstermeden, bilimsel kuşkuculuk taşımadan ve rahatsızlık duymadan, sosyalist kalmış tek iktidarın bir numaralı savunucusu ve temsilcisi olarak görünme kaygısıyla anında eşlik etmesi ve bir kere girmiş bulunduğu bu son inkarcı yolda gitmesi de Ö.D. geleceğinin en büyük açmazını oluşturmuştur. Bu açmazın en son tezahürü olarak geçtiğimiz yıllar içinde sosyal-emperyalizm, sosyal-faşizm kavramlarını sessiz sedasız reddetme yolunda bu kavramları hiç kullanmayarak unutmaya ve unutturma tutumunu benimsediği görülmüştür, Ö.D.'nin. Aynı zamanda orja yolculuğunun iç tutarsızlık ve açmazlarını görmezden gelerek onunla ideolojik bir uzlaşma yoluna girmiştir. Eleştiri konusu ettiği dergimizdeki yazı buna da değindiği halde Ö.D. bu konuyu es geçmektedir. Bunların tartışması daha anlamlı değil mi?

ının başyazısında da olduğu gibi liberal dalganın yukarıdan ve aşağıdan gelen iki yönlü esintiyi oluştuğuna dikkat çekilmiştir. Dipten esen rüzgâr en erken, en uzun süre ve en güçlü olarak Polonya'da görülmüştür. İşçi sınıfının hoşnutsuzluk ve kaynamalarını liberal burjuva dayanışma ustalıklarla değerlendirip kendi yoluna kanalizasyon ve denetimi altında geliştirerek iktidar mücadelesinde güçlü bir manivela olarak kullanmıştır. Tepedeki liberalesintiyi ise Gorbaçov başlatmış ve diğer revizyonist parti yönetimlerindeki benzer kanatlar parti dışı muhalefet odaklarıyla anlaşma ve uzlaşmalar içine girerek sürdürmüşlerdir. Dergimizin bu sağlam bakışını sağa sola çekmenin, kitle hareketlerinden bahsedilen bir iki yerde liberal önderlik ve çizgileri okuyucunun genel söylemden zaten kavramakta olduğu gerçeğinden hareketle özel olarak vurgulamamıza "mal bulmuş mağribi" gibi sarılıp "bakın bakın, neler diyorlar?" havasını çalmanın alemi var mı?

"Kitleler talep ettiler" sözünü, kitlelerin "kendisi için sınıf durumunda etkin bir dinamik" olarak görüldüğü şeklinde yorumlamak için, söylenen her şeyi söylenmemiş saymak, yok farzetmek, dahası yazının özünü okuyucunun gözünde bilinçli ya da bilinçsiz ters yüz etmek gerekir. Oysa bu söylem revizyonist iktidarların çöküşünü dipten gelen -ve liberal burjuva muhalefet güçleri tarafından bir kaldıraç olarak kullanıldığı bizim için tartışma konusu bile olmayan- zorlayıcılığın hızlandırdığını vurgulamaya yönünde söylenmiştir. "Kitleler siyaset yapma, çıkarlarını savunma hakkını koparttılar" sözü de bu gerçeklik içinde değerlendirilip en fazlası yanlış çağrışımara açık ve abartılı bir ifade olduğu şeklinde eleştirilebilir. Bu söylemde de bir gerçeklik payı var. Söz konusu tavizlerden kitleler de belli ölçülerde kendi çıkarlarını savunma yönünde yararlanabileceklerdir. Ancak asıl siyaset yapma hakkını koparan, kitlelerin sırtındaki liberal burjuvazi olmuştur. Ki bunun böyle olduğu genel söylemde yine açıktır. Söz konusu pasaj ya da cümle yazının genel içeriği ve fikirlerimizin özünü yalnız başına ele alındığı zaman çelişki arzeden bir yanlış ifadeden ibarettir. Aslında Ö.D.'nin bu gerçeği görmezlikten gelmesi karşısına ibret-i alem olsun diye tartışma konusu ettiği toplam 12 sayfalık iki yazımızla kendi iki sayfalık eleştiri yazısını birarada yayınlasak yeri var. Ama bırakalım bunu elinde olan okuyucu iki dergiyi yan yana getirerek yapsın.

Çin'den alıp Romanya'ya vararak genelde D.Avrupa, özelde Romanya liberal dalgasını desteklediğimiz imajını vermeye, eğer gözler şaşsı değilse bakışın üstünkörü olması halinde bile vicdanın elvermemesi gerekir. Ö.D. başyazarı şaşsı mıdır, yoksa vicdansız mı, kendisi taktir etsin.

Evet dergimiz Çin'deki Haziran olaylarında kanemici Deng Liu çetesine karşı ellerinde Mao'nun posterleri, dillerinde enternasyonal marşı, bilinçlerinde sosyalizm ve BPKD'nin mirasıyla ayağa kalkanları desteklemiştir. Onlar bayrakları delmiyor, kızıl bayrağa olduğu gibi sarılıp sosyalizm hainlerinin üzerine onunla yürüyorlardı. D.Avrupa göstericilerinin Lenin ve Stalin heykellerine saldırılarına karşılık Mao'nun resimlerini omuzluyorlardı. Ha, evet Mao'nun büyük bir duvar posterine boya atanlar da vardı. Biz onları mı destekledik? Olayların içinde biri Batı yanlısı liberal burjuva, diğeri sosyalist geçmişi sahip çıkan, net çizgisini bilmesek de devrimci-demokrat yönü açıkça okunan iki kesim bulunduğunu, desteğe layık olanın ikinci kesim olduğunu vurgulamadık mı? Ö.D. hiçbir ayırım yapmıyor. Şüphesiz Mao posterini taşıyan herkes proletarya çizgisinde değildir, önemli bir bölümü devrimci de olmayabilir. O'nu örneğin kitlelere verdiği büyük değer yönüyle bürokrat ayrıcalık ve yozlaşmaya karşı mücadele do-

lu anısıyla tam tersi örneklerle karşı bayraklaştırırken yıllar boyu gerici etkiler altında reformizme kaymış bulunanlar kabarek sayıda ve çoğunlukta da olabilir. Ama ayrıca sloganları ve açıklamalarıyla kendini gösteren devrimci bir güç vardı o hareketin içinde. Nitekim Deng faşisti göstericilere "Batı ajanı ve 4'lü çete artıkları" diye ikili suçlama yapıyordu. Batı'nın uşaklığını da, karşı devrimci çeteliği de en iyi kendi kılığı temsil etmekteydi oysa. Hemen belirtelim Çin'deki liberal reformcu çizgi altında yürüyen kitlelerin bile tepki ve taleplerindeki olumlu öğeler D. Avrupa'dakilerden daha baskın durumdaydı. Biz o hareketlerin de, D. Avrupa'dakilerin de genel çizgisini değil, olumlu yönlerini ve demokratik muhtevasını olduğu kadarıyla destekleriz. Ayrıca bu kitle hareketi liberal güçler tarafından örgütlenerek gelmiyor. Bir bölümü de kendiliğinden geliyor. Veya öncelikle kendiliğinden gelişip liberal güçler örgütlenirken onların kontrolüne giriyor. Ülkemizde kendiliğinden gelme işçi hareketlerinin, köylü hareketlerinin gelişimine devrimci çizgide olmadıkları gerekçesiyle kayıtsız kalmak, faşizm karşısında bu hareketlerin yükselmesine -tabii devrimci perspektifle- destek olmamak ve bu hareketlerin ezilmesi karşısında tavırsızlığa, "tarafsız"lığa bürünmek nasıl bir şey olur acaba? Gene aynı şekilde burjuva çizgide örgütlü bir ulusal kurtuluş hareketini alam. Bunun demokratik muhtevasını, haklı taleplerini sürece etkisi olumlu olan yönleriyle mücadelesini, o somutta oynadığı ilerici rolü desteklemek ve onunla dayanışma göstermek yanlış mıdır?

Bir "kitleler" söylemi üzerine fırtınalar kopartmak yerine Ö.D bunlara da kafa yormalı. Evet, biz bugünkü çok canlı gelişmeler içinde kitlelerin gücünü ve rolünü vurgulamaya önem veriyoruz. Bunu yaparken o gücün ne yönde kullanıldığını asla gözardı etmiyor, aynı özenle onu da vurguluyoruz. Ö.D. ise birinci noktada Mao inkarcılığı nedeniyle sorumlu O'nun "kitlelerin isyanı haklıdır" sözündeki derin özü kavramak yerine düz bir mantıkla "kitlelerin her isyanı haklı değil" eleştirisine girebilir. Örnek olarak da "türbancaların eyleminde, şeriat isteklerinde ne haklılık var?" diyebilir. Mao'nun ruhunu kavrayın diyoruduk bu arkadaşlara. O M-L'nin de daha bir zenginleşmiş ruhudur. Lafzını ezberlemekle Mao'cu olamazsınız. Sonunda ne oldu? İyi bir Mao'cu olamadılar ama kötü bir Mao düşmanı olup çıktılar. Konuya dönersek, elbette her kitle hareketi ilerici değildir ve bir hareket salt kitleler katılıyor diye desteklenmez. Ama Ö.D'nin bizimle bu temelde tartışması abestir. Ancak kitle eylemlerinde ve çeşitli burjuva hareketlerindeki ilerici yönü, demokratik muhtevayı tartışması anlamlı olabilir ki, buna da her zaman açığız.

Çin'den Romanya'ya yapılan çağrışım üzerinde daha fazla durmaya hiç gerek yok. Zaten burada Romanya olayını değerlendirdik. Genel olarak D. Avrupa liberal dalgasını da sürekli işliyoruz. Okuyucunun daha fazla başını ağrıtmadan son bir yanlış polemik örneğine kısaca değinip noktalayalım.

Önce dergimizin geçen sayısından Ö.D'nin eleştiri konusuna ettiği pasaj, "Uluslararası proletarya hareketinin (komünist hareket) burada tutumu elbette burjuva diktatörlerden birini veya diğerini olumlamak olamaz. Gerek önceki türüne, gerekse yeni türüne karşı duracağı açıktır. Bununla birlikte proletaryaya daha iyi örgütlenme ve mücadele olanağı sağlayan siyasal sistemi, bu açıdan daha elverişsiz olana tercih eder. Revizyonist bürokratların bütün siyaseti tekellerine aldıkları emekçileri sosyal-faşist merkezi yönetim ve fabrika despotizmi altında ezdikleri, halka kendilerini savunma ve örgütlenme olanağını tanı-

madıkları, haksızlıklara karşı çıkışı yasakladıkları ve banşıl kıpırdanmaları dahi şiddetle bastırdıkları burjuva diktatörlük biçiminin yerine kitlelere daha fazla hak ve özgürlük tanıyan burjuva diktatörlük biçimi yeğdir. Sınıf bilinçli proletarya bunu da olumlamaz, savunmaz, ama devrimci mücadelelenin daha elverişli koşullarda yürütülmesi açısından diğerine tercih eder..." (Y.D. sf.5)

Özgürlük Dünyası buna "olmaz" diyor. Ve uzun uzun eski feodal despotluk karşısındaki burjuva demokrasi ile günümüzün faşist diktatörlükleri karşısındaki burjuva demokrasisinin konumuna değindikten sonra, anlıyoruz ki bizim söylediklerimizi değil basbayağı söylemediğimiz bir şeyi mahkum etmeye çalışıyor. İşte bir dizi örnek:

"... destek verilmesinden farklıdır... desteklenmesinden söz edilemez... destek şarta bağlıdır... tarihsel ilerici kitlelerinden söz edilemez... birinci diğerine karşı desteklenmenin kendiliğinden tarihin tekerleğinin dönüşüne uygunluğundan söz edilemez... faşizme karşı burjuva demokrasisini desteklemek şeklindeki sınırlayarak anlamak, birini diğerine yeğ tutmak ve tercih etmek, bunu koşulsuz bir zorunluluk olarak kavramak, arkadaşların aktardığımız pasajın başında karşı çıktıkları olumlayıcı tutuma düşmek olur" (Ö.D. sf.5)

Be mübarekler. Hiç Türkçe bilmiyorsanız kafanız da mı çalışmıyor? Eleştiride en azından ihtiyat diye bir şey de mi tanımlıyorsunuz? Pasajın başında ve yalnız başında değil sonunda da karşı çıktığımız, döne döne eleştirdiğimiz olumlamaya niye düşmüş olalım? Bütün bir tartışma sütunu boyunca ipe tespih dizer gibi ard arda sıraladığınız "destek" sözcüğü o pasajın bir cümlesinde ve yazının bir yerinde olsun geçiyor mu? "Proletaryaya daha iyi örgütlenme ve mücadele olanağı sağlayan siyasal sistemi bu açıdan daha elverişsiz olana tercih etmek, yeğ tutmak" onu ötekine karşı desteklemek mi demektir? Ayrıca burjuva demokrasisinin emperyalizm çağında tarihsel ilerici kitlelerinden bahseden kimdir ki "ilerici kitlelerinden söz edilemez" diyorsunuz? Bu körleme eleştirinizle ne kazandınız veya ne kazandırmış olduğunuz okuyucuya, yeldeğirmenlerini uçurma ve bu gösteriyi izlemekten başka?

Belki bu tepkimizi "fazla celâlli" bulacaksınız ama, önüne bambaşka bir şey olarak dikip yalın kılıç saldırdığınız o pasajın sıradan bir okuyucu için de anlaşılır olan, hiç bir yanlış çağırışına açık olmayan anlamını, hiç olmazsa arından gelen "iki diktatörlüğün öзде farklı olmadığı"na ilişkin çok net sözlerin yardımıyla doğru algılama yeteneğini gösterseydiniz bunun hiç yeri olmazdı. En fazlası bizim genel ve soyut bir kıyaslamayla faşizme yeğ tuttuğumuz burjuva demokrasisinin bu ülkelerdeki yeni süreçte ne derece hayat hakkı olduğunu veya bulacağını sözkonusu ederek görüşümüzü daha somutlaştırmamızı isteyebilirdiniz, ki bu da zaten yazıların akışından çıkıyordu. Şu veya bu nitelemeyi üstünkörü yapmak yerine şunu belirtelim ki bu ülkelerde ekonomik koşullar yeni burjuva diktatörlükleri yer yer alabildiğine otoriter olmaya ve genelde de oldukça kısıtlı hak ve özgürlüklerle ülkemizdekine benzer göstermelik demokrasiler uygulamaya sevkedecektir. Bu açıdan yazıda geçen tercih ya da yeğlemenin desteklemeye hiç ilgisi olmadığı gibi, somuta ilişkin pek önemli bir ayırım yapma yönü de yoktur. Her örneğin kendi özgün gerçekliği içinde değerlendirilip belki bazısında hiç bahsi bile edilmeyecek bir konudur. Bu sonuca az bir çabıyla kendiniz varmış olsaydınız ne bize bir hokka mürekkep döktürür, ne okurların gözünü yarar, ne de kendinizi yersiz bir polemğin başlatıcısı olarak üzerdiniz. Bundan olumlu bir sonuç çıkartmanız ve daha temkinli, daha sağlıklı, daha anlamlı tartışmalar yürütmeniz dileğiyle. ■

Yazı'nın Toplumsal İşlevi Üzerine ya da Niçin Yazmak

Seyit YÜKSEL

GİRİŞ

Yazı insanın kültürel etkinliği-
dir; "Doğanın yarattıklarına
karşılık insanın yarattığı her
şey" kültürdür. Maddî nesnelere üre-
tim bilgisi olarak maddî kültür ve us-
sal, toplumsal, estetik, vd. manevî de-
ğerlerin üretim bilgisi ve manevî de-
ğer olarak manevî kültür insanın olu-
şum süreci içerisinde (maddî kültürün
belirleyiciliğinin temelinde) gelişmiştir
(1). Yazı'nın toplumsal işlevini de an-
cak butirihsel süreç içerisinde anlaya-
biliriz.

"Bütün insanlık tarihinin ilk öncülü
(premisekaziye) kuşkusuz, canlı insan
bireylerinin varoluşudur. Böylece sap-
tanacak ilk olgu, bu bireylerin fizik
yapıları ve onların, bunun sonucu, do-
ğanın geri kalanıyla ortaya çıkan iliş-
kileridir." (2)

"Hayvanlar doğanın bir parçasıdır.
Onlarla çevreleri arasında medana ge-
len etkileşim, tamamen edilgen ve
uyumsaldır. Bu bakımdan, kendileri-
le organik yaşamın daha alt biçimleri
arasında nitelik yönünden bir fark
yoktur.... doğa üzerinde karşı tepki-
leri olduğu bir gerçektir. (...) Bu tür
etkinlikler biyolojik olarak kuşaktan
kuşağa taşınan uyum biçimleridir." (3)

İnsansı atalarımız ise, fiziksel ola-
rak hayvanlar dünyasının en gelişmi-
şi yüksek memelilerden, beyinlerinin
daha büyük olmaları ve ayakta dura-
bilmeleri ile ayrılırlar. Bu ayrıcalıkla-
rı, onlara ellerini daha rahat kullan-
abilme olanağı sağlamış; bu becerileri-
le de araç tutabilme/ kullanabilme, gi-
derek araç yapabilmeyi başarmıştır.
Bu belirleyici bir adım olmuştur; ara-
çlarla donanan insan artık doğanın ver-
dikleriyle yetinmiyor, gereksinimlerini
doğayı dönüştürerek karşılıyordu:

"Çevrelerine uymak için kendileri-
ni değiştirecekleri yerde, yavaş fakat
güvenli adımlarla geçinecekleri nesne-
leri üreterek, çevrelerini gereksinimle-
rine göre değiştirmeye başladılar." (3)

Doğa koşullarının zorluğu insanla-
rın birlikte hareket etmelerini zorun-
lu kılıyordu:

"Üretimde, insanlar yalnızca doğa-
yı değil birbirini de etkiler. Ancak be-
lirli bir tarzda işbirliği yaparak ve ey-
lemlerini karşılıklı değiş tokuş ederek
üretim yaparlar. Üretim yapmak üze-
re, birbirleriyle kesin bağlantılara ve iliş-
kilere girerler; doğa ve üretim üzeri-
ne etkiler de ancak bu toplumsal bağ-
lantılar ve ilişkiler içinde oluşur." (4)

Üretimin toplumsal olarak gerçek-
leşmesi, insanlar arasında işbirliğini
gerektirmesi, üretim sırasında insan-
ların birbirleriyle iletişim kurmalarını
zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluk el-
kol işareti gibi bedensel devinimlerin
yanısıra; çalışma süreci içerisinde kas-
ların devinimini kolaylaştırmak ama-
cıyla çıkartılan çeşitli seslere -örneğin;
balıkçıların kürek çekerken söyledik-
leri "heyamola" gibi- ya da avlanma
sirasında av hayvanına yaklaşabilmek
için onun sesini taklit etme, vb. gibi
seslere ortak anlamlar yüklenerek kar-
şılanmıştır. Bu süreç, yavaş yavaş gi-
derek bütünüyle açık seçik, bilinçli bir
iletişim biçimi, yani bugünkü anla-
mıyla "Dil"i ortaya çıkarmıştır.
Marx'ın "Konuşma düşüncenin doğ-
rudan gerçekliğidir." (3) sözünün açıl-
dığını, Pavlov'un ünlü "Koşullu
Tepkeler" deneylerinin ürünü olan şu
düşüncelerinde bulabiliriz:

"Bunlar (sözcükler -b.n.), gerçek-
liğin bir soyutlamasını temsil ederler
ve genelleştirmeyi de içerir; bizim bi-
leşik, özellikle insani, düşünce biçimi-
mizdir, önce insani yaşantıyı, daha
sonra da çevre içinde ve kendi içinde
insani yönelmeyi yetkinleştirmenin
aracı olan bilimin kendisini mümkün
kılar." (3)

"İnsan bilinci, bireyi le onun doğal
çevresi arasındaki bir ilişki değil, ay-
nı zamanda en yalın biçimlerinde bile
toplum ile çevresi arasındaki ilişkinin
bireyde yansıyan toplumsal bir imge-
sidir. İnsanın duyularını düzenledi-
ği kavramsal çerçeve, insanın toplum-
sal ilişkilerinden biçimlenmiştir.
Marx'ın dediği gibi; 'İnsanın varlığı-
nı belirleyen bilinci değildir; tam ter-
sine, bilincini belirleyen toplumsal
varlığıdır.' " (3)

Buradan hareketle diyebiliriz ki,
üretim / konuşma / düşünce arasın-
da "insanın doğayla ilişkisinin top-
lumsallaştığı ve bu yüzden artık yal-
nızca doğal olmadığı bir durakta (mo-
ment) asli bir bağlantı vardır." (3)
Başka bir deyişle, insan doğayı dönü-
ştürürken, kendisini de dönüştürmüş,
özdoğasını geliştirmiş, kendine özgü
nitelikleri edinmiştir. Bu nitelikler, in-
sanın üretim etkinliğinin bir ürünü ol-
makla birlikte, insanın üretici yanını
etkilemektedir de. Bu karşılıklı etki-
leşim, ayrıca insanal özdoğanın bütün
unsurları -örneğin, düşünme ile
konuşma- arasında da meydana gel-
mektedir.

YAZI'NIN ORTAYA ÇIKIŞI

Yazı da, insana özgü bir etkinlik
olarak, insanal özdoğanın gelişi-
minin belirli bir tarihsel aşamasında
ortaya çıkmıştır. Gordon Childe, Ya-
zı'nın ilk örneklerine Sümerler de,
kentsel devrimin bir ürünü olarak
rastlandığını belirtmektedir. (5) Bilin-
diği gibi, kent ve köy karşıtlığı, üreti-
ci güçlerin gelişmesinin doğurduğu ta-
rımsal üretim ile zanaat arasındaki iş-
bölümü temelinde ortaya çıkmıştır.
İnsanların üretim yaparken kullandık-

ları araçların yetkinleşmesi üretimde verimliliği artırmış, bir kısım insanın doğrudan üretme katiliminde, yalnızca üretim araçları üretiminde uzmanlaşmasına olanak tanıyarak tarım ve zanaat arasındaki işbölümünü doğurmuştu. Bu işbölümünün de etkisiyle artan verimlilik, ilkel toplumun gereksinimlerinin üzerinde bir artı ürün elde edilmesine olanak veriyordu. Üretici güçlerin bu gelişimi, ilkel toplumun geçimlik ekonomisine denk düşen, üretim araçlarının kollektif mülkiyeti biçimindeki üretim ilişkilerinin yerine, üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanan üretim ilişkilerini getiriyordu. 1789 Fransız Devrimi'nin büyük ideologlarından, Rousseau'nun da vurguladığı gibi, üretim araçlarının özel mülkiyeti insanlar arasında eşitsizliğin kaynağı oldu. Bu eşitsizlik, üretim araçlarının mülkiyetinin toplumun azınlığının eline geçmesi ve bu temelde toplumun sınıflara bölünmesiyle sonuçlandı: Üreten ve yöneten, ezen ve ezilen, sömüren ve sömürülen... olmak üzere. Sınıfsal karşıtlık temelinde, bir sınıfın başka bir sınıfı ezme ve mevcut üretim ilişkilerini sürdürme aracı olarak, devlet ve hukuk, ahlak, felsefe, din, vb. üstyapı kurumları oluştu, üretim araçları sahiplerinin elinde.*

Sümerlerde de, bu tür düzen oluşmuştu: Din adamları, Tanrı'nın temsilcileri olarak, üretilen artık-ürüne el koyuyorlardı. Bu sömürü düzenin sistemli olarak sürdürülebilmesi, elkonulan artık ürünün düzenli olarak kayda geçirilmesini gerektiriyordu. Bu yolla tutulan kayıtların amacına ulaşabilmesi için, yalnızca kaydı tutan insanın değil, başka insanların da anlayabileceği biçimde olması gerekiyor. Yazı biçimi, ilk başta piktografik (resimyazı) olmuştur, yani semboller nesnelere benzetilerek yapılmış şekillerdi. Piktogram'dan, ideogram'a (fikir-yazı) geçiş belirli bir tarihsel süreçte gerçekleşmiştir. ** (5) Kuşkusuz, yazı yalnızca bu işlevle sınırlı kalmadı; diğer toplumsal oluşumların -sanat, hukuk, ahlak, vd.- ifadesinin de bir aracı oldu; bu yönüyle toplumsal gelişmeye yeni bir boyut kazandırdı:

“**Y**azının bulunması konuşmanın evriminde yeni bir çıkış açtı. Yazılı konuşma, özü gereği, sözlü konuşmadan daha az kendiliğinden, daha ölçülü ve anlaşılabilir. Yazılı konuşma duyuşal yünden koparılıp ve böylece daha yüksek bir

soyutlama düzeyine varıdırılmış sözlü konuşmadır. İnsan ancak yazıdan sonra, kendine özgü yasalarla çekip çevrilen nesnel bir gerçeklik olarak konuşmanın bilincine varmış ve bu yasaları dilbilgisi kuralları içerisinde formüllendirmeye koyulmuştur. Okur yazarlık, sözlü sanatlara yeni bir nitelik kazandırmış ve bilimsel çözümlenmeye onsuz edilemeyen bir olanak sağlamıştır.” (3)

Tarihsel sürecin uzunca bir dönemi boyunca, Yazı, yalnızca sömürücüsü sınıfın tekelinde kalmıştır,*** Alfabenin ortaya çıkışı bile çok sonraları gerçekleşmiştir. (3,5) Halkın büyük çoğunluğunun, bu dönemlerde okuma-yazma bilmediğinin somut bir kanıtı, döneminin halk edebiyatı ürünlerinin yazılı olmaması, kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarılmasıdır.

Yazı'nın, geniş halk yığınlarına yaygınlaşması, kapitalist üretim tarzının ortaya çıkışıyla başlamıştır. Bu yaygınlaşmanın ekonomik nedeni kapitalizmin meta/pazar ekonomisi karakteridir: Kapitalist üretim tarzı, artıdeğer sömürüsüne dayanır; “artı-değer ise üretim sürecinde ortaya çıkmasına karşın, dolaşımında gerçekleşir.” (6) Bu ise kapitalist için pazar gereksinimi demektir. Kapitalistin, üretilen metalleri satabileceği bir ulusal pazar, ulusal dil birliğine dayanır, yazı da bunu sağlamak için etkin bir araçtır (Kapitalistin pazar gereksinimini karşılamakta yazının bir araç olabileceğini diğer araçların yanısıra, günümüz reklam dünyasında daha net görebiliriz). Kapitalist üretim tarzının, daha gelişkin ve karmaşık bir üretim sürecini içermesi, teknolojik olarak ileri üretim araçlarının kullanılması belli bir düzeyde eğitilmiş emeği gerektirdiğinden dolayı da, burjuva toplumunda eğitimin yaygınlaşması sözkonusu olmuştur. Bununla birlikte, kapitalist üretim tarzının karmaşık karakteri, üst yapı ve diğer toplumsal ilişkilere de yansımış, karmaşık bir üretim ilişkisini düzenleyici kurumlar da karmaşık bir özellik kazanmışlardır. Bunun bir sonucu olarak bürokratik yapı genişlemiş, büyük miktarda “memur” gereksinimi ortaya çıkmıştır. Okur yazarlığın burjuva toplumunda yaygınlaşmasının, bir diğer etkeni de bu gereksinim olmuştur.

Diğer yandan, feodal üretim ilişkilerinin bağrından çıkan kapitalizm gelişebilmek için feodal aristokrasiyi iktidardan alaşağı etmek,

kendisine uygun bir üstyapıyı oluşturmak zorundaydı. Burjuvazi, bu iktidar savaşımında amacına ulaşabilmek için halk sınıf ve tabakalarını feodalizme karşı saflarına çekmek istiyordu. Bu nedenle kendi sınıf ideolojisini halk sınıf ve tabakaları arasında yaymaya çalışıyordu. Bu çabanın başarısına ulaşabilmesinin gereklerinden bir tanesi de, “Yazın” araçlarını kullanabilmektir ki, bu da okuma-yazmanın halk arasında yaygınlaşabilmesi ile olanaklıydı. Bu ise, “herkese eşit eğitim hakkı” ilkesinde ifadesini buluyordu. Bununla birlikte, halk yığınlarının etkin olarak “Burjuva Demokratik Devrimi”ne, (örneğin 1789 Fransız Devrimi) katılması devrimin kazanımlarını korumak ve geliştirmek yönünde bir güç oluşturuyordu. Başka bir deyişle, okuma-yazmanın halk yığınlarına yaygınlaşması, burjuvazinin bir lütfü değildir; belirli tarihsel koşullarda ortaya çıkmıştır.**** Kaldı ki, burjuvazi, kendi mezar kazıcısı olarak tarih alanına sürdüğü işçi sınıfının sınıf savaşımı geliştikçe, gericileşmiştir. “Kapitalizmin gelişmesinin tarihi kanla yazılmıştır.” (6)

Gerçekte, gelişen kapitalizm, doymak bilmez kâr güdüsüyle, ucuz işgücü olarak çocukları daha 6-7 yaşlarında 10-15 saat çalıştırarak (7), “herkese eşit eğitim hakkı”nı toplumsal gerçeklikte, yalnızca “burjuvazi içine şitlik”e çevirmiştir. Bu konuda da “almı ak” değildir burjuvazinin: Burjuva ideologlarının tüm övgülerine, bir kısım küçük burjuva aydının tüm yaltaklanmalarına karşın, günümüzün “Bilimsel-Teknolojik Devrimi”de ağartmıyor.

“Bilimsel-Teknolojik Devrim”

Günümüzde, üretim teknolojisinin de meydana gelen ilerlemeler yadsınmaz; bu teknolojik ilerlemeler, kuşkusuz, gelişmiş üretim araçlarını kullanan doğrudan üreticilerin de belli bir bilgi donatımını zorunlu kılmaktadır. Üretimde, emperyalist-kapitalist metropollerde beyaz yakalı işçilerin niceliğinin büyük miktarda artması, bu sürecin ürünüdür. Ama, yalnızca bu olguya bakarak, kapitalizmin

üretici güçleri geliştirdiği, bu noktadan hareketle marksizmin savlarının geçersizliği ileri sürülemez. Burjuva ideologları tam bir ikiyüzlülük örneği sergiliyorlar: Bir yandan, Marx'ı toplumsal-tarihsel gelişmeyi yalnızca üretim araçlarındaki gelişmelere indirgemekle suçluyorlar; diğer yandan, günümüz kapitalizminde üretim teknolojisindeki gelişmeleri üretim güçlerinin gelişmesi olarak yorumlayarak, asıl indirgemeciliğe kendileri düşüyorlar. Marx, hiçbir zaman kapitalizmde üretime araçlarının gelişmeyeceğini ileri sürmemiştir. Tam tersine, kapitalist üretim tarzının artı-değer sömürüsüne dayandığını belirtirken, bu artı-değerin yeniden üretim sürecine girmesinin sistemin varlığını sürdürülebilmesi için bir zorunluluk olduğunu ortaya koymuştur. Artı-değer, üretim sürecine sermaye olarak girer; birim emek başına daha fazla üretim gerçekleşirken, ücret geçimlik düzeyde kaldığı için artı-değer artmıştır. Üretim araçlarının gelişmesi burjuvazinin istenci dışında nesnel bir zorunluluktur.

Ancak, üretim güçlerinin gelişmesi, yalnızca üretim araçlarının gelişmesi değildir; üretim araçlarının gelişmesi, üretici güçlerin gelişmesinin nesnel koşuludur, üretim ilişkileri özel bir etken olarak üretici güçlerin gelişmesini biçimlendirir, hızlandırır ya da yavaşlatır. Üretici güçlerin gelişmesinden, asıl anlaşılması gereken, emeğin doğa üzerindeki denetiminin artması, emeğin özgürleşmesidir. Feodalizm, köleciliğe göre daha ileri bir üretim tarzıydı; çünkü, doğrudan üreticiyi görel olarak özgürleştiriyor, daha önceki köle sahibine kişisel bağımlılığını yerini üretim aracı olan toprağa bağımlılık alıyordu. Kapitalizm de emeği feodalizme göre daha özgür kılıyor, doğrudan üreticinin toprağa bağımlılığına son veriyordu.**** Kapitalizmde doğrudan üretici işçilerle kapitalistler arasındaki ilişki yalnızca ekonomiktir, bunun dışında hiçbir bağımlılık sözkonusu değildir, işçi emekgücünü satın satmamakta tamamen özgürdür, ama işçi yaşamını sürdürmek için tek saip olduğu şeyi emek gücünü satmak zorundadır, işçi bu anlamda özgür köledir. Bununla birlikte, kapitalizm emeği tamamen özgürleştiremez. Kapitalist üretim tarzındaki işbölümü süreci, işçinin üretim sürecinin bütününe kavramasına ve denetlemesine

olanak tanımaz. Diğer yandan, gelişen otomasyon işçiyi makinanın bir parçası haline getirmekte, işçiyi makinanın egemenliği altına sokmaktadır. Üretim aracının mülkiyetine sahip olmayan işçi, ürettiği ürünün de sahibi olamamakta, ürettiği üründe somutlaşan emeğine yabancılaşmaktadır. Bu durumda doğrudan üretici işçinin, üretim etkinliği içerisinde kendisini bir insan olarak geliştirip, gerçekleştirmesi olanak kazanmamaktadır.

Ayrıca, bilimsel-teknolojik ilerlemeler üretimde kafa emeği ile kol emeği arasındaki çelişkiyi derinleştirmektedir. İşbölümüne ayrılmış üretim sürecinin belli bir bölümü daha nitelikli işgücünü gerektirirken, bir bölümü de daha niteliksiz işgücü ile gerçekleştirilebilir. İşçi sınıfının (kol emekçisi olarak) ortadan kalktığı savlarını bu olguya dayandıran düşünürler (9), gerçekliği bir bütün olarak görmemektedirler. Çağımızda, kapitalizm en yüksek aşamada emperyalizmde bir dünya sistemi boyutu kazanmıştır. 1960'lı yıllarda derin bir bunalıma giren emperyalizm, yeni bir uluslararası yapılanmaya girmiştir. "Üretimin uluslararasılaşması" olarak tanımlanan bu yeni işbölümünde, meta üretiminin belli bölümleri -nitelikli işgücü gerektirmeyen süreçleri-emekgücünün ucuz olduğu az gelişmiş bağımlı ülkelere aktarılırken, nitelikli işgücü gerektiren bölümleri metropollerde gerçekleştirilmektedir. Metropol ülkelerde beyaz yakalı işçilerin artmasının temel nedeni budur ve bu da emperyalizmi hiçbir şekilde şirinleştirmez!..

Kapitalizmin kiblesi kar oranıdır, bilimsel-teknolojik gelişmeye de bu yön verir. Ayrıca, kapitalist sistemin bütününe korumaya/yaygınlaştırma (örneğin; emperyalist yayılmacılığın bir aracı olarak "silah endüstrisi") ya da bir ekonomi politikası olarak (10 a, b) yine kapitalizmin genel çıkarlarına hizmet ettiği koşullarda kapitalizmde bilimsel-teknolojik gelişme olabilir. Bu yönlerin dışında, her türlü gelişmenin önü tıkanır, bilim ve teknoloji gelişme olanağı bulamaz.

"Bilimsel-Teknolojik Devrim", emeği özgürleştirmek bakımından nesnel temeli hazırlamakla birlikte, kapitalist üretim ilişkilerinin özel mülkiyetçi karakteri üretim güçlerine bu olanağı vermemektedir. Emekçinin, kendisini çok yönlü olarak geliştirmesinin önünü tıkar, nitelikli işgücünü de

dar-uzmanlaşmaya hapseder. Kapitalist üretim tarzında, emekçinin üretim sürecinin bütününe kavramasını engelleyen işbölümü, toplumsal ilişkilere de damgasını vurur. Üreten üretendir, yöneten yöneten; politikacı politikacıdır, sendikacı sendikacıdır; öğretmen öğretmendir, öğrenci öğrenci; yazar yazardır, okur da okurdur... Bireyler bu belirlenmiş konularının dışına çıkamazlar ve kendilerinin dışındaki alanlara yabancılaşırlar.

KAPITALİZM VE YAZAR

Bu ekonomik-toplumsal temelde, burjuva toplumunda "yazarlık" bir meslek durumuna gelmiştir. Kapitalizmde, yazmak, bütünüyle üretim sürecinden kopuk, bir yandan bürokratik kurumlaşmada hiçbir düşünsel yaratıcılık içermeyen, kayıt tutma görevlisi olarak memurluk; diğer yandan tamamen entellektüel sürece kapanan akademiyenlik ve sanatçılık mesleğine özgü bir etkinlik olmuştur. Maddi üretim sürecinden kopmasıyla, yazar insanı insan kılan özdoğasını geliştirme koşulu olan üretim etkinliğinden uzaklaşmakla, insanın özüne yabancılaşma içerisine düşmüş bir insan olarak kendisini geliştirme ve gerçekleştirme olanaklarından yoksun kalmıştır.

Diğer yandan, Kral Midas'ın dokunduğu her şeyi altına çevirmesi gibi kapitalizm de, her şey gibi, yazarın düşünsel ürünlerini metaya çevirir. Özellikle, yazarlığın bir meslek konumuna gelmesi yazarı pazar ekonomisi içerisine sokmuş, bir tüccar gibi piyasasının arz-talep dengesine göre üretmek zorunda bırakmıştır. Yazar artık bireysel düşüncesinin, kişiliğinin bir ürünü olarak değil, pazarın istediği yapılar üretmektedir.

"Artık, şu ya da bu teoremin doğru olmadığını bilmek değil, polisin kulağına iyi mi ya da kötü mü geldiğini, ona hoş gelip gelmediğini, sermayeye yararlı mı yoksa zararlı mı olduğunu bilmek sözkonusudur. Çıkar gözetmeyen araştırma, yerini para ile yapılan danışıklı döğüşe, doğrudan ayrılmayan incelemeler yerini hilekârlığa, kurulu düzenin savunumunun (apolegetique) bayağı kurnazlıklarına bırakır." (11)

Burjuva toplumunda yazarı kısır-

laştıran bir diğer etken de, kapitalist üretim ilişkilerindeki işbölümü tarzının entelektüel sürece yansımalarıdır. Yazar, entelektüel sürecin bütünlüğünü yitirmektedir: Doğa bilimleri / toplumsal bilimler, fizik / kimya / gökbilim / jeoloji vd., ekonomi / psikoloji / toplumbilim / sanat vd., resim / heykel / müzik vd.... biçiminde birçok alana ayrılan entelektüel sürecin yalnızca belli bir alanında dar uzmanlaşmaya girmekte, diğer alanlara yabancılaşmaktadır. (12) Açıkta ki, bu durumda, doğada her şeyin karşılıklı bir ilişki ve etkileşim içerisinde bulunması nedeniyle herhangi bir şeyin bütünden ve bütünün diğer parçalarından kopuk olarak kavranması olanaksızdır.

KAPITALİZM VE OKUR

Bunun yanında, burjuva toplumun bilinç dünyası, okuru da edileştirmekte, yalnızca bir tüketici konumuna getirmektedir. Her bireyin, toplumsal-ekonomik işbölümünde üzerine düşeni yapmakla yetinmesi, ki bu varolan toplumsal-ekonomik ilişkilerin sürmesini sağlar, istenmektedir. Okurun edileşimliliği, kendisine sunulan düşünceleri olduğu gibi, hiçbir eleştiri sözcüğünde geçirmeden kabul etmesine yol açar. Burjuva toplumlarında, özellikle işçi sınıfı entelektüel süreçten uzak tutulmaya çalışılmaktadır. Onlar fabrikada üretim yapıyorlar -kapitaliste artı değer sağlarlar- iş bitiminde de kapitalist ekonominin pazarında bir tüketici olarak yer alırlar. İşçiler üretim sürecinde işbölümünün ve otomasyonun bir sonucu olarak üretken etkinliği içerisinde insanal özünü, bu bağlamda düşünsel etkinliğini geliştiremediği ve gerçekleştirmediği gibi; yaşamak için çalışmak zorunda olduğundan burjuva toplumunun eğitim olanaklarından da yararlanamaz (7), düşünsel üretimden uzak kalırlar. Maddî üretim araçlarını elinde bulunduran her egemen sınıf gibi burjuvazi de düşünsel üretim araçlarını elinde bulundurur. Bu araçları (basın-yayın, eğitim, vd..) kulla-

arak toplumsal bilinci kendi ideolojisi doğrultusunda biçimlendirmeye çalışır. Böylece burjuvazi, toplumdaki diğer sınıf ve tabakalara kendi ideolojisini içerebilir; kapitalizmin, bu üretim ilişkilerinden hiçbir çıkarı olmayan işçi sınıfı ve giderek yoksullaşan küçük burjuvazide, toplumun tümünün çıkarlarını sağladığı yanılsamasını yaratarak, sınıf çatışmalarını etkisizleştirmeye çalışır.

DEVİNEN TOPLUMSAL YAŞAM VE YAZARIN YERİ

Ancak burjuvazinin bu çabaları üretici güçlerin toplumsal niteliği ile üretim ilişkilerinin özel mülkiyetçi niteliği arasındaki temel çelişkiyi çözmek yerine daha da derinleştirir. Üretim tarzındaki temel çelişki, toplumsal yaşama ezen ve ezilen/ sömüren ve sömürülen sınıflar arasındaki savaşım olarak damgasını vurur ve bu savaşım toplumsal-tarihsel gelişimin dinamiğini oluşturur: "Bugüne dek varolmuş bütün toplumların tarihi, sınıf mücadelesinin tarihidir." (Marx-Engels) (3)

Bu savaşım, toplumsal bilincine, insanlığın entelektüel etkinliğine de yansır. Bu bağlamda tüm düşünsel etkinlikler gibi, "yazım etkinliği" de ideolojik bir nitelik taşır. Yazarın "resmi sınıflar dışı"***** olması, fikirlerinin sınıf kökenini hiçbir şekilde ortadan kaldırmaz. Örneğin; Aydınlanmacı düşünürler (belli başlı temsilcileri: Rousseau, Montesquieu, Herder, Lessing, Schiller, Goethe sayılabilir.), feodal aristokraziye karşı, burjuvazinin devrimci nitelik taşıdığı dönemin burjuva ideologlarıdır. Bu özellikleri aydınlanmacı düşünürlerle ilerici bir nitelik kazandırmıştır. (13) Çağımızda ise burjuvazi ileri niteliğinin yitirmiştir, çünkü kapitalizm emekçiyi özgürleştirme misyonunu doldurmuş, bunun ötünde bir engel durumuna gelmiştir. Bu koşullarda, kapitalist üretim ilişkilerinin sürmesine hizmet eden her düşünce, gerici bir

nitelik taşıyacaktır. Bu gericilik, düşünsel süreçte kendisini tutuculuk olarak gösterecek ve gelişemeyen her şey gibi körelecektir.

İnsanlığın düşünsel etkinliğinin özgürce gelişimi, ancak çağımızda üretici güçlerin gelişmesinin engeli olan kapitalist üretim ilişkilerinin ortadan kaldırılması ile olanak kazanır. Toplumda, üreten ile yönetenin, kafa emeği ile kol emeğinin, kır ile kentin, vd. arasındaki çelişkiler çözümlendiğinde; emeğin, üretim etkinliği içerisinde insanal özünü çok yönlü olarak geliştirebildiği toplumsal-ekonomik koşullarda insanlığın düşünsel etkinliğinin özgürce gelişmesi, sonsuz ufuklar kazanacaktır.

Günümüzde ise, yazarın, düşünsel gelişimini sağlayabilmesi, kendisini kapitalist toplumsal-ekonomik yapının olumsuzluklarında arındırabilmesi için insanlığın doğaya egemen olma / emeğin özgürleşme savaşımı içerisinde ileriye / gelişmeye yönelik tarafta yan tutması gerekmektedir.

Bu kesim etkinliğini, "toplumdaki uzlaşmaz ekonomik çelişkinin tüm biçimlerinin somut incelenmesine, bu biçimlerin bağlantılarının ve art arda gelen gelişmelerinin incelenmesine yöneltmelidir; ... siyasal tarihin, hukuk sistemlerinin özelliklerinin ya da yerleşik kuramsal önyargıların gizlemiş olduğu her durumda bu uzlaşmaz çelişkiyi açık etmelidir. Gerçeklerimizin, belirli üretim ilişkileri sistemi olarak, bütünsel bir resmini sunmalı, emekçilerin sömürülmesi ve mülksüzleştirilmesinin esas olduğunu göstermeli ve bu sistemden ekonomik gelişmenin işaret ettiği çıkış yolunu göstermelidir. (14) Yazar bu düşünsel etkinliğini emekçi sınıflara yöneltmeli; bu sınıfın ekonomik, toplumsal, kültürel sorunlarına eğilmeli ve bu sınıfın toplumsal savaşımında yer almalıdır. Bunun için anlatımını, emekçilerin bilinç düzeyine denk düşecek biçiminde yalnızlaştırmalı, bu düzeyi yükseltmeye çalışmalıdır. Bu çalışma, yazarın yalnızca toplumsal sorumluluğu değil, bir insan olarak kendisine karşı bireysel sorumluluğu ve yazarlık sorumluluğudur. Yazar, kapitalist toplumda yarattığı ürünün metalaşması ile bu üründe somutlaşan emeğine/kendi özüne yabancılaşmayı, "körleşmeyi" (15) aşabilmesinin, düşünsel gelişimini sürdürdürebilmesinin, düşünsel etkinliğinin toplumsal yaşamda değiştirici güç olabilmesinin tek yolu budur.

DEVİNEN TOPLUMSAL YAŞAM İÇERİSİNDE "OKUR" VE "YAZIM" ETKİNLİĞİNİN DÜŞÜNSEL GELİŞMEYE ETKİSİ, DÜŞÜNSEL BİR ETKİNLİK OLARAK "YAZMAK"

Okur'un da, içerisine düştüğü edilginliği aşabilmesinin bir yolu da yazmaktır. Yalnızca okumak, tüketici bir etkinlik olarak kalır ve insanın üretken özünü köreltir, gelişimini kısıtlar.

"İnsan üretim çalışması sırasında, kendini çevrenin karşısına koyar, çevresini bilinçli bir biçimde denetimi altına alır ve böylece varlığını sürdürmesini sağlayacak şeyleri üretir.(...) İnsan ürettiği şeyi tüketerek, üretim sırasında tükettiği beden gücünü yeniden kazanır ve aynı zamanda bu süreci başarıyla tamamlayarak, onu denetleyerek zihin gücünü artırması olur."(3)

Yazmak, düşüncenin maddeleşmesidir ve bu maddeyi üreten insandır. Maddi varlıkların üretiminin, insanın özdoğasını oluşturduğu/geliştirdiği gibi; düşünsel üretim olarak yazmak ta, insanın düşünsel kişiliğini oluşturma ve düşünsel etkinliğini geliştirmesini sağlar.

Her çalışma süreci gibi, düşünsel üretimin gerçekleştirilebilmesi için temel etkenlerin varlığı gereklidir. Çalışma sürecinin temel bir etkeni hammadde ve araçlardır. Düşünsel üretimin hammaddesi de bilgidir;

"Tüm gerçek bilgi doğrudan deneyimden kaynaklanır. Ama hiç kimse her şeyin doğrudan deneyimini yapamaz. İşin doğrusu, bilgimizin çoğu dolaylı deneyimden geçmiş şeylere ilişkindir. Eski çağlara ve yabancı ülkelere ilişkin bütün bilgimiz bu kategoriye girer, ama eski çağ insanları ile yabancılar için bu, doğrudan deneyimlerinden geçmiş şeylerin bilgisidir."(16)

Başka insanların doğrudan deneyimlerinin ürünü olan, bizim için ise dolaylı bilgi, insanın düşünsel etkinliğinin somut/soyut diyalektiği yoluyla insanın bilgi dağarcığına girebilir.

İnsan, düşünsel üretim sürecinde, dolaysızya da dolaylı bilgi girdilerini, düşünsel üretim araçları olarak bilimsel teknik ve yöntemler aracılığı ile işler ve bu süreçte maddeye kendisinden bir şey katar, emek harcar.

"Çalışma süreci içerisinde, insan etkinliği üretim araçlarının da yardımıyla, üzerine çalışılan malzemede daha başından tasarlanmış bir değişiklik

meydana getirir, süreç ürünle tamamlanır. Ürün bir kullanım değeridir, bir biçim değişikliğiyle insanın istelerine uygun kılınmış doğa malzemesidir. Emek kendini öznesiyle bütünleştirmiş; emek maddeleştirilmiş, özne ise değiştirilmiştir." (Marx) (3)

Burada vurgulanması gereken, düşünsel üretim; yalnızca başka bir takım yazı ve düşüncelerin yinelenmesi olamaz, dolaylı ve dolaysız bilgileri bilimsel teknik ve yöntemler kullanarak, düşünsel bir imbikten geçirerek yeni bir düşünce ortaya koymaktır. Bununla birlikte, "insanın toplumsal üretimdeki eylemi alt bir aşamadan üst bir aşamaya adım adım gelişir, yani basitten gelişmişe, tek yönlüden çok yönlüye"(16). Bu bağlamda insanın yazmak yoluyla ürettiği düşünceler de "alt bir aşamadan üst bir aşamaya, adım adım gelişir, yani basitten gelişmişe-tek yönlüden çok yönlüye"

Yazmak düşünsel süreçte, algısal aşamadan ussal aşamaya geçişin, doğanın tanınmasında daha yüksek bir soyutlama düzeyinin belirtisidir ve aynı zamanda insanın soyutlama düzeyini yükseltir.

İnsanı hayvandan ayıran bu özellikte, kendi hayat etkinliğinin bilincinde olmasıdır. İnsan, kendini gerçekliğin dolaysız bilincinden özne olarak kurtarmasını bilir. İşte teori ile pratiğin ayrılmasının temeli de bu zihinsel soyutlama işleminde yatar."(3).

"Bir şeyi bütünselliği içinde tam anlamıyla yansıtabilmek, bir şeyin özünü yansıtabilmek, bir şeyi çekip çeviren yasaları yansıtabilmek için, bir kavramlar ve teoriler sistemi oluşturmak üzere posayı atıp özü koruyarak, sahte olanı atıp gerçek olanı koruyarak, bir şeyden başka bir şeye ve dıştan içe doğru ilerleyerek, duyuşsal algılamayla elde edilen zengin verileri düşünce aracılığı ile yeniden düzenlemek gerekir; algısal bilgidен ussal bilgiye doğru bir sıçrama gerekir. (3)

İnsanın, nesnel gerçekliği kendi gereksinimlerine göre değiştirebilmesi gerçekliğinin özünü, hareket yasalarını, iç çelişkilerini kavramak ile olanaklıdır. Düşünce, nesnel pratiğin bir ürünüdür; pratik içerisinde edilebilir, ama

yeniden pratiğe dönmek zorundadır. Bu, düşüncüyü sınama ve gerçekleştirme sürecidir. Yazmak, düşüncenin toplumsal pratiğe dönmesini sağlar. Gerçekte, insan nesnel gerçekliği tek başına değil, ancak toplumsal olarak değiştirebilir. Bu bağlamda, yazmak, bir amaç değil nesnel pratiğin dönüştürülmesi aracı olarak, toplumsallaşmakla, düşünsel gelişimin önünü açar.

Düşüncenin toplumsallaşması olarak, yazmak, düşünsel gelişimde başka bir kanal daha açar: Düşünsel gelişim, evrendeki bütün varlıklar ve olgular gibi, özünde bulunan çelişkiye karşıt yönlerin birliği ve çatışmasına dayanır. Çelişkinin olmadığı yerde hareket olmaz, gelişme olmaz, yani yaşam son bulmuş demektir. Düşüncenin toplumsallaşması, bireysel düşüncenin diğer bireylerin düşünceleri ile karşılaşarak, çatışma ve birliktelikle yol açar; düşünceye getirilecek eleştiri ve öneriler, düşüncüyü geliştirecek; çelişkileri zenginleştirerek, düşünsel devingenliği hızlandıracaktır.

M.Kagan, sanatsal yaratım sürecinin üç boyutu-sanatçı, sanat yapıtı, sanat yapıtının alıcısı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu üç noktadan geçmeden sanatsal yaratım gerçekleşemez(17). Bu süreç, sanatı da içeren, düşünsel üretkenlik için de geçerlidir; yazı da düşüncenin gerçekleşme sürecidir.

Yazı olarak düşüncenin maddeleşmesi, insanın kendi düşüncesine daha nesnel yaklaşabilmesini sağlar; düşünce, bireyin dışında, O'ndan bağımsız olarak varlık kazanmıştır artık. Böylece birey, bu nesneyi -yazıyı- kendi gereksinimlerine daha uygun kılabilir, eksiklik ve yanlışlarını değiştirir, geliştirme olanağına kavuşabilir.

Leonardo da Vinci yalnızca büyük bir ressam değil, aynı zamanda büyük bir matematikçi, mekanişyen ve mühendisti. Fiziğin değişik dallarında önemli buluşları vardı. Albrecht Dürer ressam, oymacı, yontucu ve mimardı. Ayrıca sonraları Montalembert ve modern istihkam bilimi tarafından yararlanılan birçok düşüncüyü içeren bir istihkam sistemi bulmuştu Dürer. Machiavelli devlet adamı, tarihçi, şair ve aynı zamanda anılmaya değer ilk modern askeri yazardı. Luther yalnızca kilisenin yüzyıllarca yıllık pislüğünü temizlemekle kalmadı, aynı zamanda Alman Dilini de arındırdı, modern Alman şiirini yarattı ve 16. y.y. Marsillais'i haline gelen

O görkemli ilahinin sözlerini yazdı, müziğini besteledi. O dönemin kahramanları, kendilerinin sonrakilerde kısıtlayıcı ve tek yönlü etkilerine çok sık rastladığımız işbölümünün boyunduruğuna girmemişlerdi henüz. Ama Onların en temel özelliği, hemen hemen hepsinin hayatlarını ve etkinliklerini çağdaş hareketlerin, pratik mücadelelerin içinde sürdürmüş olmalarıdır. Hepsini de saflarını belirlemiş ve kimi söz ve yazıyla, kimi kılıçla, çoğu da her ikisi ile birden mücadeleye katılmıştır. İşte Onları eksiksiz insanlar yapan bu bütünlük ve bu kişilik gücüdür”(3) (Engels)

DİPNOTLAR

* Burada tarihsel gelişimin genel çizgileri anlatılmaktadır; bu genel gelişimin özgül biçimleri Antik, Cermenik ve Asyatik biçimler İkel Komünal Toplumdan sınıflı toplumlara geçiş sürecinde "Tarımsal Komün" aşamasında görülür (Bakınız: Marx-Engels, "Kapitalizm Öncesi Ekonomi Biçimleri" Sol Yayınları)

** Piktogramdan ideograma geçiş, yazı olarak maddleşmiş düşüncenin de somuttan soyuta doğru bir gelişme gösterdiğini ortaya koymaktadır.

*** Bu nedenle, insanlık tarihini yazılı kaynaklardan incelerken, bu kaynakları tutanların belli bir egemen sınıfın temsilcisi olduğu, bu sınıfın ideolojik yaklaşımını taşıdığı gözden kaçırılmamalı; yazılı kaynakların verdikleri bilgiler "tarihsel materyalist" bir değerlendirmeden geçirilmelidir.

**** Ülkemiz tarihinde, Kemalist hareketle birlikte, Arap alfabesinden Latin alfabesine geçilmesi yazının halk yığınlarına yaygınlaşması yönünde atılmış bir adımdır. Kemalizm, burjuva sınıf karakterine sahip olmasına karşın, temsil ettiği sınıfın emperyalizme bağımlı olması, ekonomik ve toplumsal açıdan zayıf olması nedeniyle feodal güçlerle ittifak içerisinde bulunmasından dolayı köktenci bir burjuva demokratik hareket geliştirememiştir. İngiliz-Fransız emperyalizminin açık işgali ve bu işgal karşısında Osmanlı Devletinin teslimiyetçiliğine karşı tavır alma zorunluluğunun yanısıra, ittifak içerisinde bulunduğu yerel feodal güçlerle ittifak içerisindeki çelişkiler, Kemalizmi geniş halk yığınlarını kendi yanına çekmeye yöneltmiştir. (bu yönelimin biçimi olarak "köycülük"ün açılımı için bakınız: Küçük-Y.; "Türkiye Üzerine Tezler-2"); Latin alfabesine geçiş de bu yönelim içerisinde değerlendirmek gerekir.

***** Feodalizm üzerine farklı düşünceler de vardır. örneğin M.Ali Kılıçbay feodalizmin ayrırtıcı özelliğinin "kişisel bağımlılık" - vasalite- olduğunu ileri sürmektedir(8). Feodalizm üzerine geniş bir tartışmaya girmeden, "vasalite"nin feodal üretim tarzının ayrırtıcı olmadığı, çünkü bir üretim tarzının mülk sahibi sınıfın doğrudan üreticinin ürettiği artı-

ğa elkoyuş biçimi ile tanımlanabileceği, vasalitenin ise Batı Avrupa feodalizminde yalnızca doğrudan üretici ile mülk sahibi arasında değil tüm toplum kesimlerinde görülen bir ilişki olduğu düşüncemi belirtmek istiyorum. Sayın Hocamızın kitabında, vd. yazılarında yer alan bu ve diğer marksizm karşıtı düşüncelerinin özgün olmadığını, 12 Eylül'ün akademik alanda resmi ideolojinin tekyanlı işlenmesi ve marksizmin dışlanması tavrının gündemde olduğu bir dönemde, "eleştirelilik" adına bu tavırla aynı eksene düştüğünü üzülerek belirtmek isterim.

***** Sınıf, tarihsel olarak belirlenmiş bir üretim tarzında, üretim araçları ile ilişkileri bakımından çıkar ortaklığıyla birleşmiş insan topluluğudur. Yazarlar, kapitalist toplumda, üretimden kopuk oldukları için, üretim araçları karşısında konumlanışı bakımından bir sınıf oluşturamazlar.

***** "Felsefe, işçi sınıfında dünyayı değiştirebilecek maddi gücü; işçi sınıfı da felsefede dünyayı değiştirmesi için gerekli olan entelektüel gücü bulur."(Marx)

***** "Kişinin gerçek entelektüel zenginliği, insan ilişkilerinin zenginliğine bağlıdır." (Engels)

KAYNAKÇA

(1) Erdost, Muzaffer İlhan: "Bilim ile Yazın Arasında"

- (2) Marx-Engels "Alman İdeolojisi"
 (3) Thomson, George. Yazardan yapılan alıntılar, "Tarih Öncesi Ege-2", "İlk Filozoflar" ve "İnsan Özü" yapıtlarındandır.
 (4) Marx, "Ücretli Emek ve Sermaye"
 (5) Childe, Gordon. Yazardan alıntılar, "Tarihte Neler Oldu" yapıtlarındandır.
 (6) Marx, "Kapital" 1. Cilt.
 (7) Gürses, Fulya-H.Basri: "Dünya'da ve Türkiye'de Gençlik"
 (8) Kılıçbay, M.Ali: "Feodalite ve Klasik dönem Osmanlı Üretim Tarzı"
 (9) Örnek olarak bakınız: (bizim ülkemizde sol liberallerin peygamberi olan) GORZ, Andre; "Elveda Proletarya", "Cennetin Yolları"
 (10) a. Küçük, Yalçın-Aksoy, Aksu: "Türkiye'de Bilim Politikası Tartışmaları", (Küçük, Y.; "Seçme Teknik Çalışmalar" içinde).
 b. Türkcan, Ergun: "Ekonomi Politikasının Bir Aracı Olarak Bilim Politikası" Ekonomik Yaklaşım, Yıl 2, C.2 S.5 Sonbahar 1981
 (11) El yazması notlarının arasında bulunan bu alıntının yazarı belirtilmemiş, Marx'ın olduğunu sanıyorum.
 (12) Sanat alanında, bu biçimleniş için bakınız: Nesin, Aziz: "Az Gittik, Uz Gittik".
 (14) Lenin, V.I.; "Halkın Dostları" Kimlerdir ve Sosyal Demokratlara Karşı Nasıl Savaşmaktadırlar."
 (15) Canetti, Elias: "Körleşme" romanında, bir Sinoloji profesörünün yabancılaşmasını çok etkili bir biçimde anlatmaktadır.

KASETÇİLERDE

İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı ve Ellinci Yılının Ardından; Aklanan Hitler, Suçlanan Stalin mi?

II. BÖLÜM

Erdem Yılmaz

Alman faşistlerinin kızıl ordu karşısında yenilmesi, savaşın son perdesi oldu. Normandiya çıkartması-na kadar Hitler faşistleriyle çatışmadan bilinçli kaçınmış ABD, Fransa ve İngiltere alelacele SB ile görüşme talebinde bulundular. Bu muazzam zaferin ezilen halklar üzerindeki coşkun etkisi emperyalist güçleri kudurtmuştu. Normandiya çıkartmasının 1944 yılına değin bekletilmesi, kızıl ordunun tek başına Berlin'i almaya yönelikti. Yalta konferansıyla biraraya gelen galip ülkeler, savaş sonrası Dünya'nın kaderi üzerine tartıştılar. Savaştan en az zararlı çıkmış ABD, atom bombasının kendisine sağladığı üstünlükle emperyalist çıkarları doğrultusunda yerkürenin paylaşılmasını sürrekli gündeme getirdi.

Japonya'nın barış görüşmeleri için girişimlerini sıklaştırdığı ve yenilgiyi kabul ettiğini bildirdiği bir dönemde ABD'nin Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası atması, SB'yi Uzakdoğu'dan dışlayarak, hakimiyet alanlarını bu bombayla pekiştirmek istemesinin bir sonucuydu. Uzakdoğu üzerinde tek hakim olmak isteyen ABD, Japonlarla tek başına müzakerelere girişmiş, Japon generallerinin Çin komünistleriyle savaşa devam etmelerini sağlamıştır. ABD'nin Çan Kay-Şek birliklerine yaptığı yardım, onun yenilgisine değin sürdü. Bulgaristani için ABD, seçtiği kişilerin hükümeti oluşturmasını istedi. Aksi takdirde Bulgaristan'ın tanınmayacağını dayattı. SB delegasyonunun kararlı tutumu sayesinde ABD bu konuda geri adım atmak zorunda kaldı. Barış görüş-

meleri boyunca izlenen bu dayatmacı politika, bazı ödönlere rağmen Stalin yoldaş tarafından geriletilmiş ve sonuç, sosyalizmin Dünya'daki genel başarısı olmuştur. Savaşın acımasız yıkımına maruz kalmış sosyalist anavatan, ML bilime inancın ve usta takdiklerin, uzak görüşlülüğün dahiyane zaferini kutladı.

Savaş boyunca ve sonrası gelişmelere ilişkin yapılan spekülasyonlara ve Troçkist patentli saldırılara ana başlıklar altında değinmek istiyoruz.

Sosyalist anayurdun savunulması politikasını hedefleyen saldırıların tümü haksız ve Troçki'nin Dünya devrimi gibi karşı-devrimci tezlerinden etkilenen konumdadır. Tek bir ülkede sosyalist insanın mümkün olmadığını ileri sürerek, bu ilk sosyalist yurdun savunulması ve korunmasının Dünya devrimi mevzisinde proletarya açısından can alıcı önemini görmemek, iç ve dış emperyalist ve karşı-devrimci güçlerin güçlenmelerini ve ilerlemelerini sağlar. Bu sosyalist kalenin varlığı, cephe gerisinde burjuvazinin sürekli rahatsız olmasını da sağlamıştı. Savaşın başlaması ve faşist Alman birliklerinin SB'yi esas hedef seçmeleri, emperyalist güçlerin sosyalist anayurdu ortadan kaldırmaya yönelik bir planydı. Yazımızın başlarında da ortaya koyduğumuz. gibi ABD, Fransa ve İngiltere gibi emperyalist güçler savaşın SB lehine sonuçlanması arifesinde faşist mihrakla zoraki bir savaşa girişmişlerdir. Keza, SB'nin faşist mihrak tarafından saldırıya uğramasıyla birlikte savaşın sosyalistler arası çelişkili karakteri yerini sosyalist anayurt savunması ve faşizme karşı savaş biçimine bırakmıştır. Bu durum, SB'nin fa-

şizmden kurtulmak isteyen halkların yürüttükleri savaşta onlara önder olmasını sağladı. Faşizmle savaşın haklı bir savaşa dönüşmesi sürecini doruk noktasına ulaştırdı. Bu, İkinci Dünya Savaşı yıllarında faşizme karşı direniş ve silahlı savaşımın başlıca doğallıklarından biri idi.

SB'nin kendi çıkarı için diğer ülkelerdeki devrimi bastırdığı ya da "sattığı" biçimli eleştirilerde doğru değildir. Balkan ülkeleri ve Baltık ülkelerinin kızıl ordu tarafından kurtarılmasının, emperyalist güçlerce sarılmış SB'nin ileri bir savunma hattı oluşturmak gayesiyle ele alındığı biçimli saçmalıklar da keza aynı paralelde olup doğru değildiler.

Baltık ülkeleri diye adlandırılan Litvanya, Estonya ve Letonya'nın SB'ye katılmalarını yukarıda belirtmiştik. Bunun zoraki bir ilhak olmadığını, Baltık halklarının gelişen şartların yarattığı objektif olumluluğu iyi değerlendirilip bu tarihsel kararları kendi özgür iradeleriyle aldıklarını vurgulamıştık. Bugüne kadar elimizdeki çevirili belgelerin bunu kanıtladığını, tersi görüşlerin ise halen ortaya konulmadığını vurguluyoruz.

Balkan ülkelerine ilişkin yürütülen tartışmalara ışık olması açısından elimizde mevcut belgelerle gelişmeleri ele alıp değerlendirmeye çalışacağız.

Her şeyden evvel, her olay kendisini var eden iç ve dış etmenlerin bütünlüğü içinde ele alınır. Mevcut durum, güçlerin mevzilenişleri, olayı hazırlayan sebep ve sonuçlar yer ve zamandan koparılmadan ele alınır. Bilimsel ve doğru sonuçlar elde edilir. Bu bağlamda ikinci emperyalist paylaşım savaşını ele alırken

bu doğrular bizlere rehber olmak zorundadır.

Bilindiği gibi, Tahran ve Yalta konferanslarında Balkan ülkeleri sürekli gündem maddesini oluşturmuşlardı. ABD, İngiltere ve Fransa bir an önce kurulmuş bulunan faşizme karşı birleşik cephelemlerini isterken, bir yandan da, SB'nin yardımıyla kurulmuş bulunan demokratik ve sosyalist cumhuriyetlerden kızıl ordunun geri çekilmesini istiyorlardı. Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Yugoslavya ve Yunanistan'daki direnişler, yeni oluşumlar emperyalist güçleri oldukça rahatsız etmişti. Öyle ki, Churchill 9 Ekim 1944'de bir etki ve paylaşım teklifi bile yapmıştı. Ona göre, Romanya'da % 90 SB ve % 10 diğerleri, Yunanistan tümü B.Britanya, Yugoslavya yarıyarıya gibi etki alanları olmalıydı. Emperyalist paylaşım mantığını Stalin gülümseyerek izlemişti. Ve sonuç emperyalistlerin hayal kırıklığı olmuştu.

Ne ki, Yunanistan'a ilişkin iddialar yıllardır sürüp geliyor. Öncelikle Troçkist kesimler, Yunanistan yenilgisi şahsında Stalin'i yargılamaya çalışıyorlar.

Yunan KP'si ve onun önderliğinde mücadele yürüten güçler, Stalin ve SB'nin baskıları sonucu emperyalist güçlere teslim olmamışlardır. Kendi öz güçlerine güvenme yerine, sürekli dışarıdan devrimin yapılmasını savunan kafaların Yunanistan'daki gelişmeleri başka türlü yorumlamaları mümkün değildir. Eldeki mevcut veriler, Yunanistan'daki yenilginin sebebi olarak Yunan KP'sini göstermektedir. Yalta konferansında gündeme getirilen Yunanistan'daki duruma ilişkin Stalin'in diğer emperyalistlere mücadeleyi durdurma gibi bir söz verdiği sağlanıyor ve buna SB büyük yardımlarda bulunuyor da, Yunanistan da tersi bir tavır sergilesin. SB ve Stalin, Yunanistan'da devrimin olmasını istememişler mi ki, masa başlarında Yunan halkını satsın. Kaldı ki, olgunlaşmış devrimci durum ve ona doğru bir şekilde önderlik eden KP mevcutsa, dışarıdan bir müdahale ile bu olumluluk olumsuzluğa dönüşemez. ÇKP buna iyi bir örnektir.

Koşulları doğru tahlil edip ona ilişkin doğru politikalar belirleyen ÇKP, Stalin ve komüntern'in dayatmalarına rağmen başarıya ulaşmıştır. (Bu konuya ilişkin yapılan hatanın daha sonraları Stalin tarafından özelleştirisi yapılmıştır.)

Biz Yunanistan KP'sinin tamamıyla kendi hatası sonucu yenildiğini söylüyoruz. ELAS (Ulusal Halk Kurtuluş Ordusu) karargahıyla sürekli irtibat halinde bulunan SB, istem üzerine 28 Temmuz 1944'de bir heyeti Yunanistan'a gönderdi. Albay Popov liderliğinde 10 subaydan oluşan bu heyet gelişmeleri inceleyerek ve izlenecek, hatta ilişkin SB'ye bilgi verecektir. Londra'nın hemen haber almasına aldırmayan heyet, ELAS'ın ihtiyaçlarına ilişkin listeleri oluşturup Moskova'ya gönderir. Ancak bir dizi cephelemlerde savaşmak zorunda kalan kızıl ordu, ellerinde-

Sosyalizm sınıflı bir toplumdur. Sınırsız, sınıfsız, sömürsüz bir toplum; altınçağ kuruluncaya dek sosyalizm şartlarında sınıf mücadelesi varlığını sürdürecektir.

kini verebilecek durumda değildir. Yardım gecikir. Konuya ilişkin Popov Siyantos ile tekrar görüşür. Bir süre sonra ELAS teslim olma kararı alır. Churchill'in MANN hareketiyle iyice ezilen direniş, Tahran kararlarına tezat teşkil ettiği gerekçesiyle SB'nin İngiltere ile tekrar savaş durumuna gelmesine bile sebep olur. Dahası, Yunan KP'si içinde Troçkist görüşler oldukça yaygındır. Öyle ki, Kurtuluş Savaşı yıllarında bu durum Arnavutluk içinde büyük program olur. Yunan Troçkistlerinin Arnavutluk'taki süren sabotajları AEP'nin uzun süren mücadeleler vermesini beraberinde getirir. Şimdi bütün bu gerekçeler meydana halen, "SB, Yunan devrimini satmıştır" demek, Troçkist ağızla meseleyi saptırmak değil midir? Yardımın gecikmesi ya da yeterince yapılmamış olması, bir ülkenin devrimini satmak anlamını içermez. Bu, Yunan KP'sinin (KKE) hatalarını bulup ortaya çıkarmak yerine, ona kılıf uydurmaktır. Tekrar edelim, **devrimi ülkedeki devrimci sınıf ve katmanlar öz güçleriyle başayın**

ulaştırmak zorundadırlar. Dış destekler bu işi tali oranda etkiler. Belirleyici olan, ülkedeki devrimci güçlerin mücadelesi hattıyla politik önderliğidir.

İspanya konusu da keza aynı içeriktedir. Cumhuriyetçilerin yenilgisi, iç ve dış koşulların bütünlüğü içinde ele alınmak zorundadır. Faşist Franko güçlerinin objektif üstün oluşları ve KP'nin savaş boyunca bütün umudunu dışa (SB'ye) bağlaması, cumhuriyetçi güçlere yeterince önderlik edememesi yenilgi hazırlayan sebeplerden birkaçıdır. Yunan KP'si için geçerli olan İspanya KP'si için de geçerliydi. Yani devrimin bir ülkedeki başarısı, o ülkedeki önder sınıfın ve müttefiklerin doğru politik bir hat izleyerek mücadeleye atılmasıyla mümkündür. İspanya KP'si Madrid önlerinde "No pasaran" nidalarıyla çarpışan savaşçıları bütün

savaş boyunca göklerde orak-çekiç armalı SB uçaklarını bekleme ruh hali ile eğitmişse, bu yenilginin nedeni gelmeyen uçaklarda aranamaz. Soruna bu boyutta yaklaşmak, yenilginin gerçek nedenini araştırmamak demektir.

Elbette gerekli yardımlar yapılmalıydı. Ancak, kendisi bizzat savaş içinde bulunan, bütün gücüyle Hitler faşizmine karşı savaşan SB'nin o günkü konumu buna uygun muydu? Ya da elinde olanakları sınırları nelerdi? Bunlar görülmek zorundadır. Yoksa, "Stalin'in FKBHC formülüne hareket edilindiği için, bu ülkelerdeki KP'ler ulusal savunma amacıyla egemen sınıflara ittifak yaptılar. Devrimi Stalin ve SB'nin dayatması uğruna sattılar" gibi gerekçelerle sorun ele alınmaz. Fransa ve İtalya KP'sinin hatalarını bir bütün Stalin ve Kominterne bağlamak bile Torez ve Tegoletti gibi hainleri temize çıkarmak olur.

FKBHC politikası o günkü şartlarda doğru idi. Faşizme karşı olan güçleri birleştirmek, faşist mihrak içinde yer almayan emperyalist ül-

kelerdeki hakim sınıfları faşizme karşı tavır almaya zorlamak, bu güçleri o gün için baş düşman konumunda olan Alman faşistlerine karşı gelmeye zorlamak, düşman güçler arasındaki mevcut çelişkilerden yararlanmak politikası idi. Bu, Lenin yoldaşın "Biz düşmanlarımız arasındaki çelişkilerden ustaca yararlanmayı bilmeliyiz. Gerektiğinde bu çelişkileri daha da derinleştirilebilir için uğraşmalıyız" taktiğine uygunluk göstermektedir. Bunu eleştirmek yanlış ve tekdüze mantıkla olaylara yaklaşmaktır. Halbuki, her devrimcinin yapması gereken farklı tarihsel koşullarda ortaya çıkmış ve o günkü mevcut gelişmelerin damgasını taşıyan olguları doğru bir biçimde ele almaktır. Bu sürece damgasını vurmuş tatkik hattı bu bağlamda ele alıp incelemektir. Bu anlamda da o günkü FKBHC politikası yanlış değildi. Bunun doğruluğu savaşın bitiminde defalarca ortaya çıkmıştır. Sırf Stalin'i eleştirme mantığıyla o dönemdeki her şeyi "tu-kaka" gören anlayış, saf proleter çizgi görünümü ama özünde doğru tarihsel taktikleri üretip devrimi ilerletmeyen Troçkist mantıktır. Yanlış aranacaksa FKBHC'ni bütün bir sürecin politik hattı gibi ele alıp, devrim perspektifini unutmak ve kazanımları burjuvaziye (Fransa örneği) peşkeş çekmektir. Bunun suçlusu da Stalin değildir. Bu savaş içinde ve sonrası çok net bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Ancak Stalin yoldaşı bir bütün hatasız göstermekte doğru değildir. Böyle bir anlayış onun ustalığını pekiştirmez tersi zedeler. AEP ve peykerlerinin yaptığı gibi Stalin'in ustalığını kanıtlamak için onun bariz hatalarına sahip çıkmak onun ustalığını reddetmektir. Bu anlayışın kendisi sosyal pratiğin yasalarıyla çelişir. Stalin yoldaşın bir dizi temel sorunda hataları mevcuttur. Bu konuya ilişkin çok şey yazıldı, ancak biz gene de bazı sorunlarda onun hatalarını irdelemeye çalışacağız. Bu yaklaşımımız onun ustalığını inkâr yönelik değildir. Biz mücadelelerin ve çelişmelerin içinde bulunmuş ustaların da pekala hatalar yapacağını bilincindeyiz. Önemli olan onun göremediği hatalarını bugün

olsun görmektir. Hataları ortaya koyarken de, ustaları karşı karşıya getirerek hata ispatına girmeyeceğiz. Böyle bir anlayış bütüne ilişkin kuşku ve inançsızlıkların gelişmesine sebebiyet verir.

SOSYALİZMDE SINIF VE SINIF MÜCADELESİ

Bizce Stalin yoldaşa görülen hataların en önemlisi, onun sosyalizmde sınıfların varlığını ve aralarında süren mücadeleyi görememesidir. Stalin yoldaşın sınıf kavramına bakışında, sömürücü sınıfların varlığıyla sınıf kavramını bir ve aynı görmesidir. Bu konuya ışık tutması bakımından sınıf kavramını açmaya çalışalım.

Sınıflar Lenin yoldaşın tamamıyla "biri diğerinin emeğini mülk edinebilen insan grupları"dır. Bu içinde bulunulan şartların bütünü için doğru bir kavramdır. Ve her tarihsel dönemde onların ortak özelliğini yansıtır. Ancak bu özellikler salt ekonomik alanla sınırlı değildir. Siyasi ve ideolojik alanda da sınıfların birlikteliği mevcuttur. Salt "mülk edinebilen" değil, böyle bir istek ve düşünce de sınıf karakterinin tabii bir sonucudur. Yani mülk edinmiş olması değil, edinme istemi doğrultusunda çalışmaya ve çaba da sınıf kavramının içeriğini belirler. Keza bir burjuvanın burjuva olması için ille de art-emeği sömürmesi gerekmez. Bunun diğer bir anlamı ise; burjuvazinin varlığı sadece üretim araçlarının mülkiyetiyle sınırlandırılmaz, üretim araçlarına sahip olmayan ve açık bir sömürü gerçekleştirilmeyen ancak bunu yapmak isteyen ve bu yolda çalışma yürüten burjuva dünya görüşüne özlem duyan her unsur bir burjuvadır. Kaldı ki, Lenin yoldaş Ekim Devrimi'yle yıkılan burjuvazinin daha dirençli bir mücadeleye girişeceğini, küçük üretim var oldukça da bunları yeşertecek maddi zeminin var olduğunu vurgular. Marks Gotha programını eleştirirken, dağıtımdaki eşitsizlikten bahseder ve "Bütün çağlarda tüketim maddelerinin dağıtımı, bizzat üretim koşullarının dağılışı tarzının bir sonucundan başka bir şey değildir. Ama bu dağılışı, üretim tarzının ken-

disinin bir niteliğidir." Başka bir ifadeyle bu; eğer dağıtımdaki eşitsizlik, burjuva hukuku kaldırılmak isteniyorsa dağılışı biçimindeki burjuva kalıntısını silmek gerçek eşitliği sağlamak gerekir.

Sınıfların varlığını eğer ekonomik temelle sınırlara görüşüyle hareket edememek, sosyal-emperyalistlerin "Bakın bizde sömürücü sınıflar yoktur. Tekeller yoktur" demagogjisini haklı çıkarırsın. Aynı şekilde orta yolcuların "Alt yapı sosyalistdir, çünkü sömürücü sınıflar yoktur. Üstyapı ise, revizyonistleşmiştir" şeklindeki oportünist dar bakış açısını aklamış oluruz. Bir diğer nokta ise, AEP ve yandaşlarının bu konudaki tutarsızlıklarıdır. Hem sosyal-emperyalist tarihini kullanmaktadırlar, hem de Stalin'de sınıflara ilişkin hatanın olmadığından dem vurmaktadırlar. Peki, eğer sınıflar Stalin'in deyimiyle kalkmışlarsa, geriye dönüşü kimler sağlamıştır. Bürokrat burjuvazi Parti yönetimine hangi anlayışın ürünü olarak gelmiştir, nasıl emperyalist bir güç halini almıştır. Bütünüyle yok olan bu kesim hangi iktisadi temeller üzerinde yükselerek bugüne gelmiştir? Bu soruları bugünkü mantıklarıyla cevaplayamazlar.

Sosyalizmde kafa-kol emeği çelişkisi de vardır. Bunun varlığı, üyeler arasında üretim ilişkilerinde henüz hakim olan, düzenleyici rol oynayan BURJUVA HUKUKU'dur. Yani herkese emeğine göredir. Marks'a göre bu bir kusurdur ve sosyalizmde önüne geçilemez bir şeydir.

Yukarıda ortaya koyduğumuz sosyalizmde sınıfların kaçınılmaz varlığı ve mücadelesine ilişkin devlet kavramında da Stalin yoldaş hataya düşmüştür. Devletin varlığını dış güçlerin saldırılarından sosyalist yurdu korumak olarak anlamıştır. Devletin sınıflar arası mücadelede bir tahakküm aracı görevi gördüğü bilinen doğrudur. Onun varlığı sınıfların varlığıyla orantılıdır. Birinin varlığı, diğerinin varlığına nedendir. Böyle olunca da devlet-sınıf birlikteliği ve çelişkisi ZORUNLU-LUKTUR. Bu bağlamda da devletin yok oluşunun zorunlu ön koşulu, sınıfların ortadan kalkmasıdır. Bunun da yolu, kolektif denetimin

işçi sınıfı önderliğinde tesis edilmesi, kitlelerin insiyatif geliştirmelerini sağlamak, ideolojik ve siyasi olarak kitlelerin bilinçlendirilmesi için çalışmaktır. Kitleler, parti de dahil bütün olanlarda söz sahibi ve insiyatif geliştirici olmak zorundadır. Devrimin arifesinde Lenin yoldaş şöyle diyordu: "İşçi sınıfının çoğunluğu, devlet yönetiminde, devlet memurlarına dayanmadan sorumluluğu kendi ellerine alabildiği ölçüde, devletin gerekliliği giderek azalacak ve komünizm için objektif şartlar sağlanacaktır." (Toplu Eserler, cilt 28, sf.183) (abç)

Stalin yoldaşın sınıflara bakış açısının hatalı oluşu, savaşın içinde büyük bir kadro kaybına uğramış partiyi, içteki burjuvaziye karşı silahsız bırakmıştır. Mevcut kadrolar, savaşın başarısıyla içinde buldukları ruh halinin de etkisiyle kitleleri iç düşmana karşı harekete geçirememişlerdir. Üstüne üstlük devletin sürekli varlığının nedenini, sadece dış düşman güçlere karşı gördüklerinden, onun sınıflarla olan bağı görül-

düşünceler ileri sürmüştür. Bunu Sovyet halkı, bugün gelinen yerde pahalı bir şekilde ödemiştir.

Mao Zedung yoldaş Stalin bu hatasını zamanında görmüş, doğru ML bakış açısıyla işçi sınıfını uyarıya çalışmıştır. Mao yoldaş Lenin yoldaşla çakışan tespitiyle ML'lere ışık olmuştur. Şöyle diyor büyük usta; "Çin'de mülkiyet sistemi bakımından sosyalist dönüşüm esas olarak sona erdiği halde, devrimmiş toprak ağası sınıfının ve komprador sınıfının kalıntıları halen vardır. K.burjuvazisinin yeniden kalıba dökülmesi ise henüz başlamıştır. SİNİF MÜCADELESİ ASLA SONA ERMİŞ DEĞİLDİR. (abç) Proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi, çeşitli siyasi güçler arasındaki sınıf mücadelesi, proletarya ile burjuvazi arasındaki ideolojik alandaki sınıf mücadelesi, uzun zorlu olmaya devam edecektir. Proletarya dünyayı kendi görüşü doğrultusun-

rince harekete geçirmemiş, savaş dönemiyle Parti'ye yerleşen unsurlar, savaş sonrasında zafer sarhoşluğuyla giderek kitlelerden kopmuş ve bürokratlasmışlardır. Kahramanlıklar, üstyapıda ayrıcalıkların yaratılmasına sebep teşkil etmiştir. Bunun sonucudur ki, Kruşçev haini Stalin'in sağlığında ona "insanlığın en büyük dahisi, öğretmeni ve önderi", "yüce yenilmez komutanı", "halkın gerçek dostu" gibi sahte övgüleri dizmeye yönelmiştir. Aynı Kruşçev'in ağzında Stalin yoldaşın ölümü "despot, halkın kasabı, diktatör" diye değerlendirilmiştir. Kitlelerin uyanık olmayışları, bu saldırıların başarıya ulaşmasını sağlamıştır.

Bu hatası Stalin yoldaşın muhalefete karşı mücadelesinde de kendisini göstermektedir. Haklı temellere dayansa da, Trokçki'ye, Buharin'e vb. muhalefete karşı yürüttüğü mücadelede, onların düşüncesine kaynaklık eden sınıfsal özü görmemiş, bazılarının yok olmasıyla, sorunun çözüleceği kanısına varmıştır. Kitlelerin bu sapmalara karşı uyarılmaları ve bilinçlendirilmeleri görülmemiş, salt dar kadroların bu konuda bilgilendirilmeleri ve harekete geçirilmeleri yeterli görülmüştür.

"SB Yunan Devrimini satmıştır" demek, Troçkist ağızla meseleyi sapırtmak demektir.

memiş ve bu da, sınıfsız bir toplumda devletin varlığı gibi bir sapmaya partiyi sürüklemiştir. İşte bu hatanın peşinde sürüklenen kadrolar Lenin yoldaşın çok önceleri yaptığı şu uyarının içeriğini de anlayamamışlardır. "Burjuva sınıfı sadece hükümet memurları arasında çıkmamaktadır. Onların safında olsa olsa birkaç kişi çıkabilir. Onlar, (Burjuvalar-Yn) köylülerin ve el sanatçıların saflarında dahi çıkmaktadırlar. Bu şunu kanıtlamaktadır ki, Rusya'da meta üretimi yaşayan bir olgudur. İşlemektir, gelişmektir ve her kapitalist ülkede olduğu gibi yeni bir burjuva yaratmaktadır." (Toplu Eserler, C.29)

Stalin yoldaş dönem dönem küçük meta üretiminin varlığına değinmişken ve onun köylerdeki küçük üretimden hayat bulduğunu doğru tespit ederken, 18. Parti konferansında hataya düşüp, Sovyet toplumunun sınıfsızlaştığı, proletarya diktatörlüğünün gevşemesi gerektiği gibi

da değiştirmeye çalışmaktadır, burjuvazi de aynısını yapmaktadır. Bu açıdan sosyalizmin mi, kapitalizmin mi kazanacağı sorunu henüz gerçekten çözülmemiştir. SE, C.5, sf.496) Bu doğru tespit, Lenin yoldaşın işçi sınıfına yaptığı çağrıya uygun bir şekilde BPKD'ni yarattı.

Stalin yoldaşın sosyalizmde sınıf mücadelesine ilişkin hatası, onun bütün hatalarını kaynaklık etmektedir. Putlaştırılma olayına kaynaklık etmiştir. Savaşın yarattığı kendine özgü koşullarda kişinin bireysel varlığı belki kitleleri harekete geçirmede önemli bir rol oynayabilir. Kitlelerin ruh halini ve onları harekete geçirmedeki insiyatifin elde bulunması için belki bir süre için gerekli de. Ancak, iç ve dış düşmanlara karşı verilen mücadelede kitlelerin kendi insiyatiflerini geliştirmelerini engeller, köreltir. Gerçek düşmanların halk nezdinde görülmemesini sağlar. Rusya'da da böyle olmuştur. Stalin kitlelerin engin gücünü yete-

**STALİN BAZI
HATLARINA KARŞIN
DÜNYA
PROLETARYASININ
BÜYÜK
ÖĞRETMENLERİNDENDİR**

Kişinin aşırı derecede yüceltilmesi olayına tavırsız kalan Stalin, ölümünün hemen ardından onun yaşamı süresince dalkavukluk etmiş kesimlerin saldırıları için malzeme vermiştir. Kitleler, Parti içinde kümenlenmiş bu unsurların gerçek niyetini görememişlerdir. Daha önceleri harekete geçirilemeyen kitleler ise, putlaştırılmaya karşı güya mücadele ediyor görünen karşı-devrimcilerle karşı tavır takınamamıştır. Gerek putlaştırılmaya karşı tavırsızlığı ve gerekse de muhalefete karşı izlediği yol, onun şahsında ML'ye saldırılarda demagoji malzemesi olmuştur.

Stalin üretici güçlerin geliştirilmesi olayında da hataya düşmüştür. Ona göre üretici güçler salt gelişmiş teknoloji ve ağır sanayidir. İnsan ögesi ikincil planda kalmıştır. Bu, onun kitleleri harekete geçiremeyen, kişinin yöneltmesini ön plana çıkaran, başarı-mükafat anlayışlarının ürünüdür. Kadroları ele alırken dahi, onların üretimdeki başarılarını kıstas almıştır. Onun bu hatasını, Kruşçev dönemi, "sosyalizmin gelişmesi için çok üretim ve kâr" biçimiyle kitlelere sunmuştur. Gorbaçov revizyonisti bile Stalin'i "sanayide muazzam başarıların altında onun imzası vardır" diye değerlendirmektedir. Yani, Stalin'in yaşamı büyük bir sanayileşme atılımıyla özdeşleştirilmek istenmektedir.

Stalin yoldaşı anlamak, onun çizdiği aydınlık kızıl güzergahtan ilerlemek, salt onun başarılarını övmekle mümkün değildir. Onun ha-

tarlarını ön plana çıkararak ya da onu yargılamak için başka ustaları mevzi edinmekle de mümkün değildir. Onun yolunda ilerlemek, yaşanan tarihsel dönemlerin kendine özgü koşullarıyla birlikte ele alınmasını zorunlu kılar. Bugün yaşanan dramatik bunalımların kökenine inmek istiyorsak, korkmadan onun hatalarını ve başarılarını irdelemeliyiz. UKH tarihinin büyük bir bölümüne damgasını basmış, Leninizmin en amansız savunucusu olarak, revizyonist ve oportünistlerle çışmalara girmiş böyle birini, ne savaş dönemiyle ne de sonrasıyla ele almak gerekir. Onu yaşadığı süreci bütünüyle ele almalıyız. Stalin düşmanlığıyla beslenen kesimlerin bugünkü gelinen yerleri bilindiğinden, onun ne kadar tutarlı bir usta olduğu da kendiliğinden ortaya çıkar. Glasnostlarla, glasnostçuların tezgahtığı darbeler sonucu kurşuna

dizilenlerle mücadele etmenin tek yolu, Stalin yoldaşa yönelen saldırıları geri püskürtmektir. Onun şahsında sosyalizme yöneltmek istenen bir korkuya dönüşmektedir. Bu tarihsel misyonu oynamak, ML olma ile revizyonist kalmanın ayırım çizgisidir. Sonuçta o, büyük bir usta, kahraman bir kumandan, amansız Lenin takipçisi, tavizsiz savaşçı olarak kalplerimizde yaşayacaktır. Ne bugünkü sosyal-emperyalistlerin ona saldırıları, ne de emperyalist blokun demagojik saldırısı onu kalamaya yetmeyecektir. Sınıflar ve sınıf mücadelesi var oldukça o, bu kavgada bir rehber olarak var olmaya devam edecektir. Onu savunmak ML'i savunmaktır. Onu savunmak, sınıfsız bir toplum yaratmada hatalarını da bulup ortaya çıkarmaktır. Onu savunmak revizyonizme ve oportünizme karşı tavizsiz bir nefer olmak demektir. ■

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ'NDE

Faşist ve gerici Baskılar

Üniversitemizde son dönemlerde özellikle Kasım ayının sonlarına doğru yapılan ve ikisinde de bine yakın öğrencinin katıldığı yemekhane boykotlarından sonra gerici ve faşist baskılar yoğunlaşmaya başladı.

Yemek boykotları sırasında özellikle eylem kırıcılığı için kasıtlı olarak yemek yiyen ve provakasyon yaratmak isteyen grupların varlığı dikkat çekmekteydi. Boykotun 3. günde tekrarlanacağını duyan gerici ve faşist güçler yemekhane içerisinde kalabalık bir polis desteğiyle, yüksek sesle dua ederek yemekhaneden topluca ayrıldıkları görüldü.

Bütün bunlar gerici ve faşist güçlerin yoğun bir saldırıya girişeceklerinin belirtiydi. Özellikle güçlü oldukları M.Y.O ve yurtlarda; laf atmalarla, omuz vurmalarla başlayan sataşmaları daha sonra tek düşürülüp tehdit yağmuruna tutulmalara vardı. Aralık ayı ortalarında ise yurttan basit bir olaydan dolayı çıkan kavgayı bahane ederek "arkadaşlarımızın namaz kılması engelleniyor", "namaz kılan bir arkadaşımızı tehdit edip dövmüşler" şeklindeki asilsiz iddialarla saldırıya geçtiler. Sivas'ın

bazı bölgelerinde etkin olan sivil faşist güçlerin desteğiyle yurttan odalara girip gövde gösterisine giriştiler. Daha sonra M.Y.O da sınıf basma olayı gerçekleşti.

Bu olaylar sonucu devrimci-demokrat öğrenciler bir araya gelmeye başladılar. Devrimci-demokrat öğrencilerin kendi güçleriyle kendilerini savunmaları kararı alındı. Tam bu olayların ardından İstanbul'da BYYO'da gerçekleştirilen saldırı olayın gerçek yüzünü ortaya koydu. Polisi ve idareyi arkasına alan bu saldırıların birbiri ardına gelmesi elbette bir rastlantı değildir.

Yoğunlaşan faşist baskıların ve öteden beri üniversitemizde var olan polis-idare işbirliğinin kınanması için üniversitemizde düzenlenen forumda öğrenciler rektörlük önünde toplanmaya başladı. 250 civarında öğrenci bu eyleme katıldı. Bazı arkadaşların dar grupçu anlayışları yüzünden devrim şehitleri için yapılacak saygı duruşu Erdal Eren için saygı duruşuna dönüştü. Saygı duruşundan sonra "Kahrolsun faşizm" "kahrolsun faşist diktatörlük", "polis-idare işbirliğine son" faşizme ölüm, Halka Hürriyet" "faşizme karşı omuz omuza", "Erdal-

lar ölmez", "polis dışarı bilim içeri", "Şirinler ölmez" sloganları atılarak okulun en büyük kantini olan tıp fakültesi kantinine gidildi. K antinde saz çalılıp türküler söylendi. İki öğrenci C.Ü. özelinde ve genel olarak üniversitelerdeki faşist ve gerici baskıları kınayan birer konuşma yaptılar. Daha sonra tekrar sazlar çalındı, türküler söylendi. Aynı sloganlar atılarak rektörlük önünde sessize dağılındı. Polis olaya müdahale etmedi. Daha sonra derslerden ve evlerden 30 civarında öğrenci gözaltına alındı. Öğrencilerin ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı.

Faşist baskıları ve polis-idare-faşist işbirliğini kınamak için bir araya gelen değişik görüşten öğrenciler olduğu için "YENİ DEMOKRATİK GENÇLİK" olarak eleştirilerimiz sunlardır.

1- Saygı duruşunun merkezine Erdal Eren'in konması hatalı idi. Bu yüzlerce devrim şehidine saygısızlıktır.

2- Değişik görüşten öğrencilerin katıldığı eylemde "Erdallar ölmez" sloganı eyleme kimlik yüklediği için yanlıştır.

3- Faşizme karşı omuz omuza, "faşizme ölüm halka hürriyet" sloganları demokratik temelde biraraya gelmiş öğrenci kitlesi içinde atılmaması gereken sloganlardı. Bu sloganlarda eyleme misyon yüklemesi açısından yanlıştır. ■

Cumhuriyet Üniversitesi'nden
Yeni Demokratik Gençlik

Yeni Ekonomik Politika (NEP):

II. BÖLÜM

S SCB'de iç savaş sona ermiştir artık; iç savaşın ve müdahalenin yol açtığı zorunlu politika savaş komünizmi de sona ermeliydi, erdi de. Görevde her bakımdan değişti. Yedi yıllık savaşın sonunda ülke bir baştan öbür başa yıkılmış harab olmuştu; ülkenin bu durumuna bir de kötü hasat ve yem sıkıntısı eklenince ülkenin durumu iyice çekilmez hale gelmişti. İç savaş yıllarında işçi sınıfı ile köylülük arasındaki ittifakta bu yeni dönemde, savaşın sona ermesiyle birlikte yeni bir temelde ele alınacaktı.

İç savaş yıllarında işçi sınıfı ile köylülük arasındaki ittifakın temeli Lenin'in sözleriyle "çok basitti, hatta kaba-sabaydı." Büyük toprak sahiplerine karşı köylü desteklenmiş, toprağa zorlun uygulanmış, köylüye toprak dağıtılmıştı. Köylülükte buna karşılık proletarya iktidarına yiyecek maddeleri veriyordu. Bu durumu Lenin şöyle açıklıyordu; "İttifakın başlangıçtaki şeklinin çok ilkel olduğunu ve bir yığın hatalar yaptığımızı kabul ediyoruz. Ama olabildiğince çabuk harekete geçmek, ne pahasına olursa olsun ordunun yiyecek ve gereçlerini sağlamak zorundaydık. İç savaş sırasında, Rusya'nın buğday yetiştiren bütün bölgeleriyle irtibatımız kesilmişti. Durumumuz korkunçtu. Sarsılmak bilmez yenmek iradesinden başka hiçbir şeye sahip olmayan Rus halkı ve işçi sınıfı, bir mucize eseri olarak, bunca acılara, yoksunluğa ve yoksulluğa katlanabildi." (54)

Nitekim bu duruma bir son vermek yeni görevler, yeni politikalar saptamak artık bir zorunluluktur. Proleter öncü, geniş köylü yığınlarına, politikasını devrimci yoldan değiştirmeye hazır olduğunu derhal göstermeliydi. Zira, durum korkunç denebilecek bir hal almıştı. Bu katlanılmaz duruma derhal ve bir an önce son verilirdi. Köylülerle işçiler arasındaki ittifakta bu iç savaş yıllarında giderek zayıflamıştı.

Bütün bu olgular gözönüne alınarak iktisadi siyasetle bir değişikliğe gidildi ve savaş salmasının yerine aynı vergi kondu. Bu karar Onuncu Parti Kongresi'nde onaylandı. Bu Kongre, ürün fazlasına el konulması sisteminin yerine aynı vergi konulması ve yeni iktisadi politikayı saptayarak karar altına aldı.

Bu kararla birlikte köylülük ağır yükten kurtulacak, savaş komünizminin öngördüğü ürün fazlasına el konulması politikası yerini aynı vergiye bırakacaktı.

Savaş komünizminin sonuçları karşısında Lenin, 1921 yılı başlarında bir "Yeni Ekonomik Politika" (NEP) uygulamaya karar vermiştir. NEP Sovyet ekonomisinin hızla ve yeniden doğrusal üretim, savaş öncesi üretimin % 87'sine, sanai üretim ise 1918 yılındaki düzeyinin % 75'ine ulaşmıştır.

Aynı vergi, ürün fazlasına el konulması sisteminden çok daha yumuşak ve köylülere getirdiği yük çok daha az olacaktı. Devletin alacağı vergi oranı her yıl ilkbahar ayında saptanacak; vergi tutarı çıktıktan sonra, geri kalan ürün fazlası tamamen köylülere bırakılacaktı. Köylüler bu fazla ürünü diledikleri gibi satabileceklerdi. Bu yeni politikanın bir yönüyle ticaret öngörüldüğü anla-

54- Lenin, "Komünist Enternasyonal'in III. Kongresi'ne Sunulan Rusya Komünist Partisi'nin Taktikçiyile İlgili Rapor", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.485.

mına geldiği açıktır. Bu özgürlük kapitalizmin belli ölçülerde canlanmasını sağlayacak; köylüleri daha fazla üretimde bulunmaya özendirerek, tarımda daha hızlı bir gelişmeye yolaçacaktır. Bu vasıtayla oluşturulan temel üzerinde kentte ve kırdaki kapitalizmin kalıntıları ortadan kaldırılacaktır.

Lenin aynı verginin önemini şöyle izah eder;

"Aynı vergi, aşırı kıtlık, yıkıntı ve savaş yüzünden başvurmak zorunda kaldığımız kendine özgü savaş komünizminden, ürünlerin sosyalist değişimine düzenli geçişin biçimlerinden biridir. Buna karşılık ürünlerin sosyalist değişimine düzenli geçişin biçimlerinden biridir. Buna karşılık ürünlerin sosyalist değişimi ise, nüfusa küçük köylünün egemen olmasının yarattığı kendine özgü koşullarıyla, sosyalizmden komünizme geçişin biçimlerinden biridir." (55)

Daha ileride,

"Savaş ve yıkım, bizi, 'Savaş Komünizmi'ne başvurmak zorunda bıraktı. Bu proletaryanın iktisadi görevlerine uygun düşen bir politika değildi, olamazdı. Geçici bir önlemdi. Bir küçük köylü ülkesinde iktidarda bulunan proletaryanın doğru politikası, köylünün gereksinme duyduğu mamul mallar karşılığında köylüden tahıl almaktır. Ancak böyle bir yiyecek politikası proletaryanın görevlerine uygun düşer, ancak böyle bir politika sosyalizmin temellerini kuvvetlendirebilir ve onu tam zafere götürebilir.

1929 yılının sonunda kolhoz ve sovhoz hareketinin gelişmesiyle birlikte, kulakları sınırlama politikasından kulakları sınıf olarak ortadan kaldırma, onları sınıf olarak yoketme politikasına geçildi.

Aynı vergi böyle bir politikaya geçiştir. Hâlâ öylesine bir yıkıntı içindeyiz, öylesine savaş (dünkü savaşın ve kapitalistlerin açgözlülüğü ve hiddeti yüzünden yarın patlak verebilecek olan savaş) yükünün altında ezilmiş bir durumdayız ki, köylülerden aldığımız tahılın hepsi karşılığında, onlara mamul mallar verebilecek durumda değiliz. Bunu bildiğimizden, aynı vergiyi koyuyoruz, yani, (ordu ve işçiler için) gereksinme duyduğumuz tahılın asgarisini bir vergi biçiminde alarak ve gerisini mamul maddelerle değiştireceğiz." (56)

İktidara gelmesinden hemen sonra, şehir ve köy, sanayi ve küçük üretim arasında değişime aracılık ederek pazar olmaksızın, meta dolaşımı olmaksızın, para ekonomisi olmaksızın, doğrudan ürün değişimini derhal mümkün kılacak bütününüyle hazır bir dağıtım ve teorik mekanizmasına hükmedeceğimiz noktadan hareket etmek demektir. Böyle bir şeyi kabul etmenin ne kadar saçma olduğunu kavramak için sadece bu meseleyi ortaya getirmek yeter.

Bu tezlerle karşı çıkmak, ikinci olarak proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden sonra orta ve küçük burjuvaziyi sömürme yoluna gitmek ve yapay bir şekilde yaratılmış milyonlarca yeni işsize iş bulmak ve geçimle-

rini sağlamak gibi çok büyük bir yük altına girmek zorunda olduğu noktasından hareket etmek demektir." (57)

Dolayısıyla bütün bunlardan NEP'in tüm ülkelerde sosyalist devrimin kaçınılmaz bir aşaması olduğu sonucu çıkar. (58)

Tarımın Kollektivizasyonunda Sovyet Yolu:

Lenin tarımda kooperatifleşme yolunu, küçük, dağınık, bireysel tarımdan, geniş çapta üretim yapan tarıma geçişin temel aracı olarak görüyordu. Dağınık, küçük, ilkel tarım işletmelerinin ayırıcı özelliği, makineleri, tarımsal tekniği, traktörleri vb. kullanabilecek nitelikte olmamaları; küçük işletme olmalarıdır. Şehirlerle ayrılmış tarım ürünlerinin yetersizliği bu durumdan kaynaklanmaktadır. Bu durum aşılmalıydı. Bu aşılma kooperatifleşme yoludur.

Lenin şöyle diyecaktir: "Gerçekten, bizde, işçi sınıfı iktidarı elinde tuttuğuna göre ve devlet de bütün üretim araçlarının sahibi bulunduğuna göre, geri kalan iş, halkı kooperatifler içinde toplamaktır. Halk, azami ölçü-

Savaş ve yıkım, bizi 'Savaş Komünizmi'ne başvurmak zorunda bıraktı. Bu proletaryanın iktisadi görevlerine uygun düşen bir politika değildi, olamazdı. Geçici bir önlemdi.

Bu politikayla koşutluk halinde ve bu politikayı güçlendiren, köylü tarımına derhal yardım eden ve kıyım üretici güçlerini artıracabilecek olan küçük sanayinin yeniden kurulmasına yardımcı olma politikası da bu tarihsel kesitte gündeme girer. Küçük burjuvazinin ve kapitalizmin canlanmasına (belirli oranda) neden olacak olan bu politikaya ileride döneceğiz.

Demek ki, NEP, köylülerin fazla ürünlerini pazar yoluyla değişime sunmaları, kapitalist unsurların pazar aracılığı ile ortadan kaldırılması ve sosyalist inşaa görevlerinin yerine getirilmesi gibi bir düzlemde hayat hakkı bulmaktadır.

Bu durumu Stalin şöyle saptar;

"NEP, proletarya diktatörlüğünün politikasıdır. Bu politika, doğrudan ürün değişimi ve pazar ortadan kaldırma yoluyla değil, pazardan yararlanarak ve pazar aracılığıyla kapitalist unsurların bertaraf edilmesine ve sosyalist ekonominin inşasına yönelmiştir. Kapitalist ülkeler, en azından en gelişmişleri kapitalizmden sosyalizme geçişte NEP olmadan yapabilirler mi? Bence yapamazlar. Şu ya da bu ölçüde pazar ilişkilerini içeren ve bu pazar ilişkilerinden yararlanan Yeni Ekonomi Politikası proletarya diktatörlüğü döneminde her kapitalist ülke için kesinlikle zorunludur.

Bu tezlerle karşı çıkan yoldaşlarımız var. Peki bu tezlerle karşı çıkmak ne demektir?

Bu tezlerle karşı çıkmak, birinci olarak, proletaryanın

57- Stalin, "Komüntern Programı Üzerine", Komünist Enternasyonal Programı, s.119-120.

58- Stalin, "Komüntern Programı Üzerine", Komünist Enternasyonal Programı, s.120.

55- Lenin, "Aynı Vergi Üzerine", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.436.

56- Lenin, "Aynı Vergi Üzerine", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.437.

çüde kooperatifler içinde toplanınca, sosyalizm kendiliğinden gerçekleşir... NEP'le tüccar olarak saydığımız köylüye, özel ticaret ilişkisinde ödün verdik; işte (bazılarının düşündüğünün tersine) kooperatifçiliğin muazzam kapsamı, özellikle buradan ileri gelmektedir. Sonuç olarak, bize, NEP düzeni altında gerekli olan, Rus halkının yeteri kadar geniş ve derin tabakalarını, kooperatiflerde toplamaktır; çünkü biz bugün, devletin denetimi sayesinde, bir yandan, özel çıkarı, özel ticarî çıkarı düzenleme aracını ve öte yandan özel çıkarı genel çıkarla sınırlama aracını, eskiden sosyalistlerin büyük bir kısmının bir engel saydıkları, şeyi bulduk; Gerçekten, başlıca üretim araçları üzerinde devlet iktidarı ve devlet iktidarının proletaryanın elinde oluşu, bu proletaryanın milyonlar ve milyarlarca küçük ve küçücük köylüyle olan ittifakı, köylünün proletarya tarafından yönetiminin güvenlik altına alınmış bulunması vb. eskiden bezirganlık saydığımız ve bugün de NEP düzeninde, bazı bakımlardan öyle saymakta haklı olduğumuz kooperatifçilikten, sadece kooperatifçilikten hareket ederek, tam bir sosyalist toplumu kurmak için gerekli olan her şey değil midir? Bu, henüz, sosyalist bir toplumun kuruluşu değildir, ama bu kuruluş için gerekli ve yeterli olan her şeydir." (59)

Lenin kooperatifçiliğin önemi konusunda Mayıs 1923'te yazdığı "Kooperatifçilik Üzerine" adlı makalesinde, devlet iktidarının işçi sınıfının elinde olduğu ve mülkiyetin işçi devletine ait olduğu koşullarda kooperatiflerin sosyalist girişimlerden farklı olmadıklarını özellikle belirtir. Aynı makalesinde Lenin, başlı belirleyen iki temel görev karşısında bulunuyoruz der ve birinci görevin, geçmişten Bolşeviklere miras kalan idari aygıtı yeniden kurmak ve ikinci görevin ise, "köylü sınıfı için kültürel bir eyleme girişmektir. Köylüler arasında ki bu çalışmanın ise, iktisadi amacı, kooperatifçiliktir. Eğer köylülerin hepsini kooperatiflerde toplayabilsedik, iki ayağımız birden sosyalist toprağa basmış olacaktı." Lenin (60) Toplam nüfusun kooperatiflerde toplanma-

sı için ise koskoca bir tarihsel döneme, en uygun koşullarda, bu dönem on ya da yirmi yılda ihtiyaç olduğunu açıklar Lenin.

Kooperatifleşme hareketinde bütün köylülüğe karşı politikanın aynı olamayacağı açıktır. Sovyet örneğinde, köylülüğün yoksul, orta ve kulaklar gibi toplumsal gruplardan oluştuğu ve partinin yoksul köylülere işçi sınıfının dayanağı, orta köylülüğe müttefiği, kulaka karşıda düşman gözünü baktığı Lenin ve Stalin'in eserinde kerelerce belirtilmiştir. Kooperatifleşme sırasında proletaryanın barikatlarının gerisinde yer alan toplumsal grupların (köylülük açısından) yoksul ve orta köylülük olduğu herkesçe bilinen bir olgudur. Ve hatta başlangıç döneminde yoksul ve orta köylünün bireysel ekonomisi bile desteklenmiştir. Hammadde açısından gereçlerin sağlanması, besin maddeleri bakımından gereçlerin sağlanması ve beslenem için başat bir rol oynaması bakımından bu ekonomi türü desteklenmiştir.

NEP, proletarya diktatörlüğünün politikasıdır. Bu politika, doğrudan ürün değişimi ve pazarı ortadan kaldırmak yoluyla değil, pazardan yararlanarak ve pazar aracılığıyla kapitalist unsurların bertaraf edilmesi ve sosyalist ekonominin inşasına yönelmiştir.

Başlangıç yıllarında proleter öncü, kolhoz ve sovhoz kurmanın (61) gereğini hissetmesine rağmen ve gerekliği partinin 8. kongresinde (Mart 1919) saptamasına rağmen, mevcut koşullar, kooperatifleşme planının hayata geçirilmesini engelliyordu. Kırm geniş kitleleri arasında Sovhoz ve Kolhoz hareketinin lehine herhangi ciddi bir girişimin bu ilk yıllarda ortaya çıkmadığı herkesçe gözlenen bir olguydu.

1929'lara gelinceye dek, kooperatifçilik hareketinin yaygın ve yığınların etkin girişimiyle neden hayata geçirilmediğini ve bunun diğer koşullarının yokluğunu, ama bu koşulların 1929 yılında oluştuğunu ve koşulların bu hareketi hayata geçirmek için yeterince olgunlaştığını Stalin şöyle açıklayacaktır;

"Oysa, böyle bir planın-kooperatifçilik planı, benim notum-gerçekleşmesi birçok koşulun bir arada varlığını zorunlu kılar, bu koşullar şimdiye değin bizde yoktu, ancak şu son zamanlarda ortaya çıktı. İşte durum budur yoldaşlar.

Kolhozlar ve Sovhozlar lehine bir kitle hareketinin planını gerçekleştirmek için, partinin yönetici doruğunun, bu alanda en başta parti kitleleri içinde desteklenmesi gerekir. Oysa, bilindiği gibi, partinin bir milyondan faz-

61- Kolhoz; Sosyalist ekonominin biçimlerinden biridir. Bu ortakhlıkta mülkiyet, ortakhğun ya da emekçiler birliğinin elindedir. Bu ortakhlıkta, her "kolhozcu ocağı, eve bittiş toprak üzerinde yardımcı bir ekonomiyse, bir konuta, üretici hayvanlara, kümes hayvanlarına ve küçük tarım aletlerine sahiptir." Stalin, "Sosyalizmin Ekonomik Sorunları Üzerine", Son Yazılar, s.100.

Solhoz; Sosyalist ekonominin daha üstün bir biçimidir. Tüm halka ait olan ve işçilerin çalıştığı işletme biçimidir. Devlet işletmesidir. Bu ortakhlıkta mülkiyet devlete aittir.

62- Stalin, "SSCB Komünist (Bolşevik) Partisi'nde Sağ Sapma", Leninizmin Sorunları, s.306-307.

59- Lenin, "Kooperatifçilik Üzerine", ISK, s.495.

60- Lenin "Kooperatifçilik Üzerine" ISK, s.507.

la üyesi bulunmaktadır. Şu halde, yönetici tavanın, partinin büyük yığınlarını, yürütülen politikanın doğruluğuna inandırması gerekiyordu. Birinci nokta budur.

Sonra, bunun için, köylülüğün kolхозlardan korkması ve onlara kendiliğinden girmesi ve kolhozun bireysel ekonomiye göre üstünlüklerine, kendi öz deneyimi ile inanması için, köylülük içinde, kolhozlar lehinde bir kitle hareketinin meydana gelmesi gerekir. Bu ciddi ve belli bir zaman isteyen bir iştir. Bu da ikinci nokta.

Daha sonra, devletin, hareketin finansmanını ve kolhozların, sovhozların finansmanı için gerekli kaynaklara sahip olması gerekir. Bunun için, sevgili yoldaşlar yüzlerce ve yüzlerce milyon gereklidir. Üçüncü nokta.

Farklı koşul ve ayrı çerçevede bir ülke devrimi için geçerli olan bir yolu, yani Sovyet tarımındaki sosyalist dönüşümü yolunu, Sovyetler'den çok geri seviyede olan yarı-feodal bir ülkede aramak, Marksizmi bayağılaştırmaktır.

Son olarak, sanayi, tarıma, traktör, gübre vb. sağlamak için gerekli olduğu kadar az çok yeterli ölçüde gelişmiş olması gerekir. Dördüncü nokta." (62)

Daha ileride,

"Kuşku yok ki, kooperatiflerin büyük gelişmesi, özellikle tarımsal kooperatiflerin güçlü bir biçimde gelişmesi olmasaydı, köylüler arasında kolхозlardan yana psikolojik bir temel yaratılamazdı; şimdi köylü tabakalarında kendini gösteren kolhoza doğru atılımını göremedik. Burada, kolhozlar, küçük köylü işletmelerini, büyük işletmeler halinde, kolektif işletmeler halinde birleştirerek, köylülere, tarımı nasıl iyileştirebileceğinin iyi örneklerini vererek büyük bir rol oynadılar. Gene, burada, köylülere kendi ekonomilerini iyileştirmekte yardımcı olan iyi örgütlenmiş sovhozlar önemli bir rol oynadı. Sizin hepinizin bildiği başka olguların sözünü bile etmiyorum. Daha önce eksik olup da, bugün var olan bir koşulda budur." (63)

Bir başka makalesinde Stalin, birçok kesimin haysızca iftiralara rağmen, şöyle diyecektir:

"Zorla kolhoz dikilmez orta yere. Bu, budalaca ve gerici bir şey olurdu. Kolhoz hareketi belli başlı köylü yığınlarının etkin desteğinden yararlanmalıdır." (64)

İlk sosyalist ülke olan SSCB'de sosyalist inşanın birçok zorluklarla karşılaştığını herkes tespit etmektedir.

Yeni İktisadi Politikanın uygulanmasından birkaç yıl sonra, uluslararası durumda bir değişiklik olmuş ve kapitalizm Batı Avrupa'da kısmi istikrara kavuşmuştu. Almanya, Bulgaristan, Polonya ve İtalya'da devrim hareketleri bastırılmış, birinci emperyalist savaş sonrası kitlelerin ilk devrimci atılımı bastırılmıştı. Devrim dalgasında geçici bir geri çekilme olmuştu. Bu durum her ne kadar kapitalizmi yiyip bitiren temel çelişmeleri ortadan kaldırmasada, ilk sosyalist ülke olan SSCB'nin aleyhi-

ne bir durumdu. Bir taraftan yeni iktisadi politikanın hayata geçirilip, iktisadi durumda belirli bir düzelme mücadelesindeki güçlükler, muhalefetin tek ülkede sosyalizmin zaferine karşı açtıkları bayrak, öte yanda, dünyadaki genel durumun, ya da devrimci şahlanışın gerilere çekilmesi oldukça olumsuz etmenlerdi. Fakat bu olumsuzluklara rağmen, Stalin önderliğindeki SSCB, sosyalizmi yerleştirmede kararlıydı ve birkaç yıl içinde Sovyetler Birliği istikrara kavuşmuştu; ama olanca güçlük içinde.

Dönemin koşulları içinde en çok tartışılan şey, SSCB'nde sosyalist bir iktisadi sistem kurmak mümkün mü, eğer mümkünse, kapitalizmin kavuştuğu istikrara, kapitalist ülkelerde devrimin gecikmesine rağmen sosyalist bir iktisadi sistem kurulabilir miydi? Stalin önderliğindeki öncü, bu sorulara olumlu cevap verdi.

Zira 1917 Ekim devrimiyle kapitalizm siyasi bakımdan altilenmişti. Kapitalistlerin ve toprak ağalarının mülklerine elkonulmuş, fabrikalar, bankalar, demiryolları, imalathaneler vb. kamunun mülkü haline getirilmişti.

Kulağa karşı tavırda Stalin tamimatına Leninizmin çizgisindedir.

Dahası, yeni iktisadi politika saptanmış, devletin mülkiyetinde sosyalist bir sanayi kurulmuş ve kooperatifçilik planı uygulanmaya konmuştu. Şimdi artık görev, sosyalist iktisadi sistemin kurulması yolunda ilerlemek ve kapitalizmi iktisadi bakımdan çökertmekti. Ne batıdaki devrimin gecikmesi ve ne de kapitalizmin kısmi istikrarı, sosyalist inşaa çalışmalarını engellemeliydi ve öyle de oldu.

Yeniden inşa döneminde görev, hammadde ve gıda maddesi elde etmek, sanayii yeniden ayakları üzerine oturtmak, ve her şeyden öncede tarımı canlandırmaktır.

Bunun için şunlar gereklidir a) Eskiyen, işe yarayan makinaları günün koşullarına uygun olarak donatmak, b) dar bir temele dayanan sanayii fabrika yapan fabrika temelinde donatmak c) Hafif sanayiden müteşekkül sanayi fazla geliştirmiyor, ağır sanayinin zayıflığı bunu engelliyordu. Dolayısıyla "terazinin ağır sanayi kufesine ağırlık vermek" gerekiyordu.

"Milyonlarca küçük, bireysel köylü çiftliklerinin geniş çapta kolektif çiftliklere dönüşmesini sağlamak için, traktör fabrikaları ve modern tarım araçları atölyeleri kurmak, tarımı bu araçlarla donatmak gerekiyordu. Bu, sosyalizmin kırık alanlarda zafere ulaşması için zorunluuydu."(65)

Nitekim 1929 yıllarına gelindiğinde Sovyetler Birliği'nde sosyalizm önemli başarılar kazanmış, sosyalist sanayileşme mesafe kazanmıştı. Kapitalist ülkelerse aynı yıl, bilinen ünlü 1929 buhranını yaşıyordu.

Tamda bu yıllarda, yani 1929 yılının sonunda kolhoz ve solhoz hareketinin gelişmesiyle birlikte, kulakları sınırlama politikasından kulakları sınıf olarak ortadan kaldırma, onları sınıf olarak yoketme politikasına geçildi.

Bu bir devrimdi, II. bir Ekim devrimiydi.

Bu devrimin ayırıcı özelliği şuydu: "Tepeden, devletin insiyatifi ile yapılmış ve tabandan, kulaklara kö-

63- Stalin, "SSCB Komünist (Bolşevik) Partisi'nde Sağ Sapma", *Leninizmin Sorunları*, s.304

64- Stalin, "Başarı Sarhoşluğu", *Leninizmin Sorunları*, s.373.

lelikten kurtulma ve kolektif çiftliklerde özgürlük için de yaşama mücadelesi veren milyonlarca köylü tarafından doğrudan doğruya desteklenmiştir.”

Devamla, “bu devrim, bir darbeye sosyalist inşanın üç temel meselesini çözdü:

a) Ülkemizdeki sömürücü sınıfların en kalabalığı olan kulak sınıfı, kapitalizmin yeniden kurulmasının başlıca dayanağını ortadan kaldırdı.

b) Ülkemizdeki en kalabalık emekçi sınıfı olan köylü sınıfını, sonunda kapitalizmi doğuran bireysel tarım yolundan çıkardı, kooperatiflere dayanan kolektif sosyalist tarımı yoluna soktu.

c) Milli ekonominin en yaygın ve hayati önemde, buna rağmen en az gelişmiş kolu olan tarımda Sovyet rejimine sosyalist bir temel sağladı.” (66)

Tarım Kapitalisti Sınıfı ya da Kulaklar Sorunu:

1929 yılına gelinceye dek, kolektivizasyon hareketinde yalnızca yoksul köylü grupları yer almış, 1929 yılında ise, orta köylüler yığın halinde kolhozlara katılmışlar; bu aşamadan sonra, Sovyet kırındaki kolektifleşme hareketi sınırlı köylü gruplarının değil köylünün temel yığınlarının milyonlarca insanın kitle hareketi olmuştur. Lenin’in hayatta olduğu 1923 yıllarında yığın halinde kolhoz hareketi yoktu. 1929 yılına gelindiği mearaya dek, proleterya diktatörlüğü kulak’a karşı politikayı çaptarken yalnızca SINIRLAMA ile yetinmişti. Ve tıpkı Çin’de Ulusal Burjuvaziye karşı uygulanan kısıtlamaya benzer bir hat izlemişti. (67)

Kısıtlama politikasının doğrudan sonucu olarak 15. kongre, a) toprağın kiralınması konusunda (çiftlik kiralıcıların önemli bir kesimini Kulak’lar oluşturmasına rağmen), b) kırdaki kol emeğine iş verilmesine ilişkin yasa yürürlükte bırakmıştır. Kırdaki kulakların lehine bir durum yaratan bu kararlar uzunca bir süre yürürlükte kaldı.

Stalin mevcut durumu şöyle açıklıyordu: “Biz, onların (Kulakların b.n) sömürge eğilimlerini sınırlandırma politikası uygulayarak, bu kan içicilere, bu akreplere, bu vampirlere katlandık. Onlara göz yumduk, çünkü kulak işletmelerinin, kulak üretiminin yerine koyacak hiçbir şeyimiz yoktu, şimdi artık onların ekonomilerinin yerini, kolhozlarımızın ve sovhozlarımızın ekonomisiyle elverişli bir biçimde doldurma olanağına sahibiz. Şimdi artık bu akreplere, bu kan içicilere daha uzun zaman katlanmamız için hiçbir neden yok. Kolhozları ateşe veren, kolhozcu militanları öldüren ve ekim işlerini baltalamaya çalışan bu akreplere, bu kan içicilere daha uzun zaman gözyummak için ve köylülerin çıkarlarına karşı durmaktır.” (68)

Onbeşinci parti kongresinin kararları uyarınca “sağlam bir şekilde yoksul köylülere dayanan, orta köylü ile ittifakı kuvvetlendirin ve kulaklara karşı şiddetli bir mücadeleyi yürütün” şiarı eşliğinde kulaklara karşı saldırıya geçildi. Kulakların sınıf olarak mallarından yoksun bırakılmak için, açık bir mücadele başladı. Bu sınıfın var-

lığı ve gelişmesini sağlayan, topraktan serbestçe yararlanma, üretim aletleri toprak kiralama, iş verme, iş kullanma hakları vb. karşı güçlü bir saldırı başlatıldı. (69)

Tam da bu aşamada bir yandan Troçkistler ve Zhovyeciler bloku tarafından başlatılan sosyalizmin kuruluşu ve kolektifleştirmeye karşı propaganda, öte yandan Buharinci “zenginleşin şiarı”, başlatılan hareketin karşısında tam bir engeldi.

Buharin’e göre, kolektif çiftlikler hiçbir fayda sağlamazdı ve kulakların ise kendi kendine sosyalizme geçecekleri ve burjuvazinin zenginleşmesinin sosyalizm için bir tehlike unsuru olamayacağı idi. Şüphesiz ki, gerek Troçki-Zinoyev bloku ve gerekse Buharincilerin kulaklar hakkındaki bu yaygaraları, kulakların Sovyet hükümetinin politikasına karşı direnme azmini güçlendiriyordu.

26 Haziran 1930’da toplanan 16. parti kongresi parti tarihinde, sosyalizmin bütün cephelerde geniş taarruzu, kulakların sınıf olarak kaldırılması ve tam kolektifleştirmenin gerçekleştirilmesi kongresi olarak tarihe malolacaktır.

Nedir ki, Buharincilerin vb. yaygaraları da fayda etmedi. 1929-1930’lu yıllarda köylüler yığınlar halinde kolektif çiftlikler içinde yer aldılar. Tam da bu dönemde traktör ve tarım makineleri üretmeye başlayan sosyalist sanayi gelişmiş, kolektif ve devlet çiftliklerinde önemli başarılar elde edilmişti. İşte bunların sonucu olarak köylüler, yöreler ve bölgeler halinde kolektif çiftliklere katılmaya başlayınca tam kolektifleşme yolu açılmış oldu.

Stalin önderliğindeki SBKP(B), tam kolektifleşmeyi, sadece köylülerin büyük çoğunluğunun kolektiflerde yer alması gibi barışçı bir süreç olarak ele almaz; bu süreç köylü yığınlarının kulaklara karşı mücadelesi ele alır. “Tam kolektifleşme, kolektif kurulacak bir köy alanındaki bütün toprakların kolektif çiftliğinin eline geçmesi demektir. Fakat bu toprakların büyük bir kısmı kulakların elindeydi. Onun için köylülerin bu toprakları zaptetmesi, kulakları kovması, ellerinden hayvanlarını ve makinelerini alması ve bölgedeki Sovyet makamlarından, kulakların tutuklanmasını ve sürülmesini istemesi gerekliydi. Bundan dolayı tam kolektifleşme, kulakların ortadan kalkması demektir. Bu da, tam kolektifleşme temeli üzerinde kulakların sınıf olarak ortadan kaldırılması politikasıdır.” (70)

26 Haziran 1930’da toplanan 16. parti kongresi parti tarihinde, sosyalizmin bütün cephelerde geniş taarruzu, kulakların sınıf olarak kaldırılması ve tam kolek-

69- “Sovyet iktidarı 1929’dan önce kulakları kısıtlama politikasını izlemişti. Kulaklara yüksek vergiler koymuş, tahıllarını devlete sabit fiyatla satmaya mecbur etmişti; toprak kiralama konusuyla, kulakların kullanabileceği toprağı bir ölçüde kısıtlayabilmişti; özel çiftliklerde ücret karşılığında işçi çalıştırılmasına ilişkin kanunla, Kulakların çiftliklerinin büyüklüğünü sınırlandırmıştı. Fakat toprak kiralama ve işçi çalıştırma konusundaki kanunlar, kulakların varlığına izin verdiğinden ve ellerindeki malları zaptı yasak olduğundan, kulaklar bir çeşit güvenlik altında bulundukları için, Sovyet iktidarı kulakları ortadan kaldırma politikasını daha uygulamamıştı.

70- Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, s.361-362

66- Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, 371.

67- Mao Zedung, “Çin’in Sanayileşme Sorunları”, Sovyet İktisadının Eleştirisi, s.130.

68- Stalin “Köylü Yoldaşlara Yanıt”, Leninizmin Sorunları, s.398.

tifleştirilmesinin gerçekleştirilmesi kongresi olarak tarihe malolacaktır.

Sürdürelim.

Kulakları sınırlandırma politikasından onların sınıf olarak köklü tasfiye politikasına geçişin koşullarının ayrıntılarına girelim. Zira, Stalin'e en çok haksız gelen eleştiriler bu noktadadır. Nedir ki, Stalin, bu politikada Leninist düzlemdedir.

Sınıflandırmanın, sınıf olarak tasfiye noktasına gelip dayanmasında temel etken koşullardır.

İlk olarak, Stalin'in sözleriyle şayet 1929'dan çok önce, 1923-24 vb. yıllarda kulakların sömürücü eğilimlerini sınırlandırma yerine, doğrudan sınıf olarak tasfiye politikasına geçilseydi bu serüvencilik olurdu. "Bu, mücadele oyunu oynayıp en büyük tehlikelere atılmak olurdu. Bunda başarısızlık kesindi. Ve böyle bir mücadele ile biz, ancak kulakların durumunu sağlamlaştırmış olurduk. Niçin? Çünkü henüz tarım bölgelerinde bize dayanak olabilecek büyük sayıda sovhoz ve kolhozlarımız yoktu. Çünkü o sıralarda, henüz, kulağın kapitalist üretimi yerine kolhoz ve sovhozların sosyalist üretimini yerleştirme olanağımız yoktu." (71) ikinci olarak, kulak kırdı yoksul köylü ve şehirdeki işçi sınıfını açıkla tehdit ediyordu; ve yola gelmiyordu, proletarya iktidarı meydan okuyordu.

İşte bu olgular "kulağın sömürücü eğilimlerini sınırlandırma politikasından, kulağın sınıfsal niteliğinin ortadan kaldırılması politikasına geçişin koşullarını sağladı. (72)

"Nitekim 1927'de kulak 600 milyon pudden fazla buğday üretiyor ve bu toplamdan tarım bölgelerindeki satılanın dışında pud buğdayı pazara sunuyordu. Bu hesaba katmak zorunda olduğumuz, oldukça önemli bir güçtür. Ya Kolhoz ve sovhozlarımız o yıllarda yılda ne kadar üretiyorlardı? 35 milyon pud kadarı satışa sunulan 80 milyon pud buğday, o sıra kulağın ürettiği satılık buğdayın yerine kolhozların üretimini koyabiliydik siz söyleyiniz? Besbelli ki koyamazdık. O halde, bu durumda, kulağa karşı kesin bir mücadeleye geçmek, ne anlam taşırdı? Bu durumda böyle bir mücadele hiç kuşku yok ki, kulağın durumunu güçlendirecek ve ülkeyi buğdaysız bırakacaktı. İşte bunun için Zinovyevist-Troçkist muhalefet serüvenlerinin parlak sözlerine karşın, o tarihte kulağa karşı mücadeleye girişemedik." (73)

Daha ileride Stalin şöyle diyecektir:

"Ya şimdi işler ne durumdadır? Şimdi artık kulağa darbeyi indirmek için onun direncini kırmak, onun sınıfsal niteliğini ortadan kaldırarak yerine kolhozların ve sovhozların üretimini koyabilmek için yeterli bir maddi temelimiz vardır. Bilindiği gibi 1929'da kolхозlarda ve sovhozlarda buğday üretimi, 400 milyon pudden az olmamıştır. (Yani 1927'deki kulak ekonomisinin toplam üretiminden 200 milyon pud eksik) Gene bilindiği gibi 1929'da kolhozlar ve sovhozlar 130 milyon pud buğdayı pazara sunmuşlardır (yani kuşağın 1929'da sunduğunun üstünde bir miktar). Gene bilindiği gibi 1930'da kolhozların ve sovhozların toplam üretimi 900

milyon pudden az olmayacaktır." (74)

Stalin mülkten tecridi politikasını nasıl uygulayacağı sorusuna, toptan kolektifleştirme bölgelerinde kulağın mülkten tecridi doğru bir hareket midir? sorusuna şöyle karşılık verecektir. Bu gülünç bir sorudur. Kulağın sömürücü eğilimlerini sınırlandırma görüşünü benimsemiş olduğumuz sürece, kesin bir mücadeleye girişmediğimiz sürece, kulak üretiminin yerine kolhoz ve sovhozların üretimini koyamadığımız sürece, kulağın mülkten tecridine izin veremezdik. O süre için kulağın mülkten tecridine izin vermeyen bir politika gerekiyordu ve doğrudu. Ya şimdi ne olacaktır? Şimdi durum bambaşkadır. Bugün kulağa karşı azimli bir mücadeleye girişmeye, onun direncini kırmaya, onun sınıfsal niteliğini ortadan kaldırmaya ve kulak üretiminin yerine, kolhoz ve sovhozların üretimini koymaya gücümüz yeter. Bugün artık, kulağın mülkten tecridi işi, toptan kolektifleşmeye giden yoksul ve orta köylülerin kendileri tarafından başlanılmaktadır." (75)

Kulağa karşı tavırda Stalin tamimatına Leninizmin çizgisindedir. Bilinir ki Lenin, tarım kapitalisti sınıfına yani büyük toprak sahibi köylüye karşı yeni kulaklara kapitalist girişimciler gözleriyle bakar. "Devrimci proletaryaya açıkça ve kesin bir şekilde düşmanı olan burjuva katları içinde en kalabalığı" bu sınıftır der. Devamla, "Komünist partileri, köye yönelmiş çalışmalarında, bu unsura karşı mücadele etmek, köy nüfusunun sömürülen emekçi çoğunluğunu bu sömürücülerin ideolojik ve siyasal etkisinden kurtarmak için en büyük dik-kati göstermelidir. Proletaryanın kentlerdeki zaferinden sonra, bu tabakanın, kaçınılmaz olarak karşı-devrimci nitelikte her çeşit direnme, sabotaj ve doğrudan doğruya silahlı mücadeleye başvurması kaçınılmazdır. Bunun içindir ki, ideolojik ve örgütlenme alanında, proletarya, bu unsuru bütünüyle zararsız halk getirmek için gerekli güçlerin hazırlığına hemen başlamalıdır; sanayi kapitalistlerinin üstesinden gelirken, aynı zamanda, ilk karşı koyma girişimi halinde, bu tabakaya en kesin, en amansız, en ağır darbeyi vurmalıdır; bunu yapmak için devrimci proletaryasının silahlandırılmak, sömürücülerin içinde yer alamayacağı, ama proleterler ve yarı-proleterlerin ağır basacağı köy Sovyetlerini örgütlemek zorunludur." (76)

Denilebilir ki; sömürücü olan bu toplumsal gruba karşı neden hemen tavır alınıp mülkten tecrid edilmedi ya da 1926'lı yıllarda Zinovyevist-Troçkist muhalefetin "kulağa karşı hemen taarruz" şiarı, Leninist çizgiyle uyum halinde değil miydi?

Hayır değil.

Değildi, çünkü, Lenin aynı makalesinde şu önemli yargıları da özellikle saptar:

"Ama, genel kural olarak, proletarya devleti iktidarı, büyük toprak sahiplerinin topraklarını ellerinde bırakmalı, ancak emekçiler ve sömürülenler iktidarına karşı koydukları zaman bunlara elkonmalıdır." (77)

Aynı makalesinde Lenin,

74- Stalin, "Sovyetler Birliği'nde Tarım Politikasının Sorunları", Leninizmin Sorunları, s.362-363

75- Stalin, "Sovyetler Birliği'nde Tarım Politikasının Sorunları", Leninizmin Sorunları, s.363-364

76- Lenin, "Tarım Sorunlarıyla İlgili Tezlerin İlk Taslağı", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.411-412

77- Lenin, "Tarım Sorunlarıyla İlgili Tezlerin İlk Taslağı", İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.412

71- Stalin, "Sovyetler Birliği'nde Tarım Politikasının Sorunları", Leninizmin Sorunları, s.361-364

72- Stalin, "Sovyetler Birliği'nde Tarım Politikasının Sorunları", Leninizmin Sorunları, s.363

73- Stalin, "Sovyetler Birliği'nde Tarım Politikasının Sorunları", Leninizmin Sorunları, s.362

"Ama büyük toprak sahibi köylülerin toprağının kamulaştırılması bile, iktidara ulaşmış proletaryanın ilk görevi asla olamaz; çünkü maddi, özellikle teknik koşullar, sonra bu işletmelerin kollektifleştirilmesinin toplumsal koşulları henüz biraraya gelmemiştir." (78)

Stalin, tam da Lenin'in yolunda yürüdü. Koşullar olgunlaşınca, kollektivizasyonun temeli oluşuncaya, kulaklar, şehirin ve kırsal yoksullarını ve işçi sınıfını açıkla tehdit etmeye, sabotaj ve emekçiler iktidarına karşı koydukları anda, kulağı tasfiye politikasına yöneldi. Bu Stalinci hat, yukarıda aktardığımız Lenin'in düşünceleriyle de uyum halindeydi. Bu sorundaki herhangi ileri ya da geri eleştirinin Leninizmi hedeflediği akıldan çıkarılmamalıdır.

Farklı çizgilere gelince.

İlk çizgi Troçkist-Zinovyevistlerle somutlaşan çizgidir. İkincisi Buharinci hattır.

Buharinci tez, özlü ifadesini, burjuvazinin sosyalizme doğru barış içinde ilerlemesi teorisiyle buluyordu. Bunlara göre, sosyalizmin zaferi, burjuvazinin yokedilmesi değil, burjuvazinin beslenmesi ve zenginleştirilmesiydi. Kulaklar açısından konuşmak gerekirse, Buharin, kulakların barışçıl bir biçimde sosyalizmle bütünleşmelerini öneriyordu.

SSCB'de sosyalizm inşasının zafere ulaşabileceğini reddeden ve bunun yerine "sürekli devrim teorisi"ni öne süren teori sahipleri hiç şüphesiz herkesin malumu olduğu üzere Troçkistlerdir. Yine aynı şekilde ülkenin teknik ve iktisadi bakımdan geri olduğu gerekçesinin altına sığınarak SSCB'de sosyalizmin zaferinin olanaksız olduğunu savunanların Zinovyevist ve Kamevci gruplar olduğunu herkes bilir. Ve bir dönem sonra, programlarında, bu grubun yani Troçkist ve Zinovyevist grubun Sovyetler'de sanayileşmeden yana olduklarını ve hatta sanayileşmenin yeterince hızlı olmadığından yakınıp MK'sini eleştirdiklerini de herkes bilir. Bunun, Troçki'nin hızlı sanayileşme planının açık bir ifadesi olduğunu da herkes bilir.

Ama ne var ki, bir yandan hızlı sanayileşmeden yana çıkıp, MK'sini hızlı sanayileşmeden yana olmadığı için eleştiren, öte yanda, MK'sini kollektiflendirmeyi yeterince hızlı yürütmemekle suçlayan bu grup, gerçekten Sovyetler'de sosyalizmin inşası çalışmalarını alay ediyor ve işçi sınıfı ile köylüler arasında "Çözümü imkânsız çatışmalar"ın kaçınılmaz olduğunu açıklayarak, tüm umutlarını kırık alanlardaki "kültürlü kiracı"lara yani kulaklara bağlamışlardı. Nedir ki bu teorinin, aradan geçen bunca zaman sonunda artık işe yaramaz bir teori olduğu yaşamın, pratiğin görüşü açısına cevap vermekten uzak olduğu herkesçe paylaşılan ortak bir düşüncedir.

Stalinçi çizgiyi soldan eleştiren bu grubun yanında,

bir diğer grup da Stalin'in sağından salvo atışlarına başlamıştı ve bu çizgi sahipleri de Buharincilerdi. Şi-arları ise, "zenginleşin".

Buharinci tez, özlü ifadesini, burjuvazinin sosyalizme doğru barış içinde ilerlemesi teorisiyle buluyordu. Bunlara göre, sosyalizmin zaferi, burjuvazinin yok edilmesi değil, burjuvazinin beslenmesi ve zenginleştirilmesiydi. Kulaklar açısından konuşmak gerekirse, Buharin, kulakların barışçıl bir biçimde sosyalizmle bütünleşmelerini öneriyordu.

Buharinci göre, tarımın sosyalist yeniden kuruluşu, tahıl sorununun çözülmesi için önerdiği yol şunları içeriyordu.

1) Sanayinin öngörülen hızlı bir tempoda gelişmesi-ne karşı durmak ve gelişme temposunu yavaşlatmak.

2) Kulak ekonomisi ve bireysel köylü ekonomisinin serbest pazar ve serbest fiyat oyunları temeli üzerinde gelişmesi, Buharinci teze göre, o, "pazarın 'normalleştirilmesi'ni ve pazarda tarımsal ürünlerin fiyatlarının serbestçe inip çıkmasının kabulünü, kısaca, tam bir ticaret özgürlüğünün kabulünü ön plana koyuyor." (79) Ayrıca o, sanayi hızlı bir tempo ile geliştirmeden köyü makine ve traktörle beslemenin olanaksız olduğu gerçeğini de görmek istemiyordu.

İşte onun tarımın yeniden kurulması ve tahıl sorununun çözümünü konusundaki planı "1) 'Pazarın normalleştirilmesi', sanayi üretiminin, hammaddelerin ve ekmeğin pahalılaşmasından korkmaksızın, pazarda, fiyatların serbestçe oynamasına ve buğday fiyatlarının yükselmesine izin verilmesi.

2) Bütün yöntemlerle, kolhozların ve sovhozların gelişmesinin belli bir ölçüde yavaşlamasına karşılık, bireysel köylü ekonomisinin çok yanlı olarak geliştirilmesi. (Buharin'in temmuzdaki tezleri, Buharin'in genişletilmiş temmuz toplantısındaki konuşması)

3) Hububatın kendiliğinden sağlanması yoluna gidilmesi, bu arada her zaman ve her türlü koşul altında yoksul ve orta köylü yığınları tarafından desteklenmeler bile, kulaklara karşı olağanüstü önlemlerin uygulanmaması.

4) Buğday sıkıntısı baş gösterdiği taktirde, yüz milyonlarca ruble karşılığında dışarıdan buğday satın alınması.

5) Ve eğer gerek buğday ithali, gerek sınıal tesislerin ithali için yeterli döviz olmadığı taktirde, tesislerin ithali ve bunun sonucu olarak sanayinin gelişme temposu yavaşlatılmalıdır, yoksa ülkemiz 'yerinde sayacaktır', yani tarım 'düşük düzeyde gerileyecektir'. (80)

Buharin'in bu burjuva planına rağmen, bireysel köylü ekonomisinin gelişmesi üzerine inşa olan bu planına rağmen Perinçek önderliğindeki SAÇAK'çıların hâlâ "Tarımda kollektifleştirme kararının arifesinde ise, Stalin'in alternatifi Buharin'in çizgisiydi" (81) deyip Buharinciliğe yumuşak bakmaları ve bir başka yerde "1929'da Stalin'in uyguladığı programın biricik alternatif olan Buharin'in zengin köylü programı tarih laboratuvarlarında denenmedi. O tartışmaya girmiyoruz" (82) yargıları, Stalin'in Leninist çizgisine kuşkuyla bakmanın ve bu kürsü "sosyalist"lerimizin burjuva takımı

79- Stalin, "SSCB Komünist (Bolşevik) Partisinde Sağ Sapma", Leninizmin Sorunları, s.303

80- Stalin, "SSCB Komünist (Bolşevik) Partisinde Sağ Sapma", syf.305

81- Saçak, sayı 49, syf.8

82- Saçak, sayı 59, s.6

nin diplomalı uşakları olduğunun açık bir kanıtı olsa gerek.

Stalin'in kolektivizasyon çizgisinin onca başarısına, yaşam tarafından doğrulanmasına rağmen; aradan geçen bunca yıl sonra, sözde, yer yer Stalin'i muhaliflere karşı 'savunur' gözüküp, özünde birçok ciddi sorunda anti-Stalinçilerin dümen suyuna girmeleri, SAÇAK'çıların Leninist olmadığının kanıtıdır.

Kapitalist Ülkelerde Tarım Kapitalist Biçimde Gelişir:

Sovyetler'deki kolektivizasyon hareketi ile Çin tarımındaki kooperatif dönüşüm hareketi aynı çizgi üzerinde değil, farklı yolu izleyerek başarıyla taçlanmışlardır.

Bu durumu Mao, "kapitalist ülkelerde tarım kapitalist bir biçimde gelişir" önemli formülüyle açıklamaktadır. Sovyet kırında kooperatifleşmede izlenen yol, makineleşmiş tarım tekniği piramidi üzerinde sosyalist yenden kuruluşun sağlanması yoludur. İkel tarım aletleri ve koşum hayvanlarının koşulduğu küçük çaplı üretimin adım adım büyük çaplı üretimce dönüşümü, tarıma sağlanan traktör ve tarım makinalarından sonra ancak arteller, ortaklıklar, komünler yoluyla olasıdır. "Milyonlarca küçük, bireysel köylü çiftliklerinin geniş çapta kolektif çiftliklere dönüşmesini sağlamak için, traktör fabrikaları ve modern tarım araçları atelyeleri kurmak, tarımı bu araçlarla donatmak gerekiyordu. Bu sosyalizmin kırık alanlarda zafere ulaşması için zorunluydu." (83) Bunun içindir ki, tarıma gerekli temelini sağlanması için SBKP(B) kısa tarihinde "şimdi görev terazinin ağır sanayi kefesine ağırlık vermektir" (84) denilecekti. (Yalnızca bu değil, dünya ölçeğinde yaklaşmakta olan savaş tehlikesinin tek sosyalist ülke için büyük bir sorun yaratması ve bir an önce savunma sanayinin kendine yeterli temelinde oluşturulması, geliştirilmesi vb.nin de hızlı sanayileşme ve ağır sanayi konusundaki kararda ciddi payı gözardı edilmemelidir.)

Gerçek ülkelerde durum farklıdır; buralarda kırda ekonominin sosyalist dönüşümü kırın mutlaka maddi ve teknik yönden ya da tarım tekniği yönünden gelişmesini öngörmez. Sovyet tecrübesini ya da kapitalist ülke gerçekliğinde izlenmesi gereken yolun, olduğu gibi, yarı-sömürge, yarı-feodal ülke statüsünde uygulanmasını, istemek demektir ki, bu da gerçeği olgularda değil, şablonculukta aramak demek olur. Farklı koşul ve ayrı çerçevede bir ülke devrimi için geçerli olan bir yolu, yani Sovyet tarımındaki sosyalist dönüşümü yolunu, Sovyetler'den çok geri seviyede olan yarı-feodal bir ülkede aramak, Marksizmi bayağılaştırmaktır. Sovyetler'de geçerli olan tarım tekniğinin gelişimi temelindeki dönüşümü yolu, Çin koşullarında farklı bir hat izler. Bilinir ki, kapitalist ülkelerde tarım kapitalist bir biçimde gelişirken; Çin vb. ülkelerde bu dönüşüm, tarım makinalarının kullanılmasından önce gelir. Dolayısıyla, önce tarım tekniği, sonra kooperatifleşme yolu, Rusya koşullarında hayat hakkı bulmuşken, aynı yol Çin koşullarında hayat hakkı bulamamaktadır. Rusya yolu, kapitalist ülkeler açısından genel geçerliliğini korur-

ken, Çin yolu, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için genel geçerliliğe sahiptir.

Mao, Sovyet yolu ile aralarındaki farklılığa dikkati çekerek şöyle açıklıyor:

"Tarımda bizim ülkemizdeki gibi koşullarda kooperatifleşme, büyük makinaların kullanılmasından önce gelmelidir (kapitalist ülkelerde tarım kapitalist bir biçimde gelişir). Dolayısıyla hiçbir koşul altında sanayi ile tarımı, sosyalist sanayileşmeyle tarımın sosyalist dönüşümünü birbirleriyle ilgisi olmayan ya da ayrı ayrı şeyler olarak görmeli ve hiçbir koşul altında birine ağırlık verip diğerini gözardı etmemeliyiz. Bu meselede de Sovyet tecrübesi bize izlenecek yolu gösteriyor. Ama bazı yoldaşlarımız buna hiç dikkat etmiyor ve bu sorunları her zaman birbiriyle ilgisi olmayan ayrı şeyler olarak görüyorlar." (85)

Mao'nun bu önemli pasajından şu önemli yargılar çıkarılabilir.

1. Çin vb. ülkelerde kooperatifleşme, Sovyet örneğini izleyemez. Zira Sovyetler kapitalist, Çin yarı-feodaldır. Ve dolayısıyla, büyük makinaların varlığı ya da tarım tekniğinin varlığı, kooperatifleşmenin koşulu değildir.

2. Bundan Sovyet yolunun yanlışlığı değil, koşulları sorumlu tutmak gerekir.

3. Çin vb. ülkelerde tarım kapitalist bir biçimde gelişmediği için terazinin ağır sanayi kefesine ağırlık vermek gerekmez. Bu koşullarımızdan dolayıdır. Oysa Sovyetler'de bu gerekliydi.

Neden Sovyetler'de bu gerekliydi?

Sözün Stalin'e bırakıyoruz; "Köylülüğün büyük yığınların, büyük çapta, kitle halinde satın alma sözleşmeleri yoluyla, kolektif yönetme biçimlerine götürmedikçe, tarıma önemli miktarda traktör ve tarım makineleri vb. sağlanmadıkça, kolhozları geliştirmenin olanaksız olduğunu, makine ve traktör istasyonlarının geliştirilmesinin olanaksız olduğunu tanıtmaya hiç de gerek yoktur. Ama sanayimizi hızlı bir tempo ile geliştirmeden köylü makine ve traktörle beslemek olanaksızdır. Tarımın kolektivizm temelini üzerinde yeniden kuruluşunun anahtar olarak, sanayimizin hızlı gelişme temposu bu yüzdendir." (86)

Bu demektir ki; her şeyi koşullar belirliyor.

Sovyet kırında, varlıklarını sürdürmelerine uzunca bir süre (1929 yılına dek) izin verilen (ama kısıtlanarak) kulak işletme biçiminin karşısına, halkı özendirip içine çekebilecek, kulak karşısında üstünlüğüyle köylülerin çekim merkezi olabilecek bir biçim, ancak tarım tekniği temelinde oluşturulacak arteller, ortaklıklar, komünler yoluyla sağlanabilirdi.

Tarımda Sosyalist Dönüşümün Kazanımları:

Önce Sovyetler açısından bir değerlendirme yapalım. Birinci dönem, yani NEP'in ilk dönemi açısından bir değerlendirme yapacak olursak, kolhoz ve sovhos işletmeleri, tüm tarımsal ekonomi içinde yalnızca birer noktacak gibidirler. Ulusal ekonomi içinde bunların sö-

85- Mao Zedung, "Tarımın Kooperatif Dönüşümü Üzerine", 31 Temmuz - Seçme Eserler, s.220

86- Stalin "SSCB Komünist (Bolşevik) partisinde sağ sapma" (Leninizmin Sorunları, s.301-303.

83- Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, s.342
84- Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, s.392.

zû edilebilecek bir önemleri yoktu; bu ilk yıllarda. Tarım kaitalisti sınıfı olarak adlandırılan kulakların ise, önemli bir gücü temsil ettikleri ve 1929 yılına dek bu güçlerini Sovyet iktidarının kısıtlama politikasına rağmen korudukları somut bir durumdu. Büyük toprak sahipleri ise Ekim'le birlikte tasfiye edilmişti. Ve bu dönemde tarımsal ekonominin tablosu şuydu: Kulak ekonomisi, bireysel köylülük, önemsiz miktarda kolhoz ve sovhoz ekonomisi. Bu dönemde kolhoz ve sovhozlar henüz oldukça zayıftı, kulaklar ise hâlâ kuvvetliydi. Toplumsal koşulların henüz olgunlaşmadığı, makine ve tarım tekniği temelinde tarıma henüz müdahale edilmediği bu dönemde kulaklara karşı tasfiye değil, sınırlandırma politikası güdülmüyordu. Ve bu dönemde Sovyet iktidarı, sosyalizmi geliştirmeye çalışırken, kapitalizme de bir ölçüde yeniden yaşama hakkı tanınıyordu.

Eğer köylülerin hepsini kooperatiflerde toplayabilseydik, iki ayağımız birden sosyalist toprağa basmış olacaktı.

NEP'in son döneminde ise durum farklıydı.

1929-1930'lu yıllarda kulak sınıfı tasfiye edilmişti. Bir ölçüde müsaade edilen kapitalizm, ulusal ekonominin tüm alanlarında tasfiye ediliyordu. Tarım alanında önemli başarılar sağlanıyordu. "Belirtilmesi gerekir ki, 1937 yılında (devlet çiftçileri hariç) yalnız kolektif çiftlikler, pazara 1 milyar 100 milyon pud'u aşkın tahıl fazlası arzettiler. Bu toplam, 1913 yılında büyük toprak sahiplerinin, kulakların ve köylülerin pazara arz ettikleri toplandan en az 400 milyon pud daha fazlaydı." (87)

Ve aynı dönem için SBKP(B) kısa tarihi şu verilerle tarımda kolektifleşmenin tamamlanmış olduğunu, ya da hemen hemen tamamlanmış olduğunu belirterek şöyle açıklayacaktır: "1937'ye kadar kolektif çiftliklere katılan köylü ailelerinin sayısı 18 milyon 500 bine ya da toplam köylü ailelerinin sayısının yüzde 93'üne ulaştı. Kolektif çiftliklerin tahıl üretimi yapılan toprakları, köylülerin tahıl üretimi yaptıkları topraklar toplamının yüzde 99'una yükseldi." (88)

Stalin, ülkede meydana gelen bu önemli değişimlere de değindiği "SSCB Anayasa Tasarısı Üzerine" adlı raporunda şu açıklamalarda bulunacaktı:

"Tarımda geri teknikleriyle bireysel küçük köylü işletmeleri okyanusu ve kulakların etkinliği yerine, şimdi, dünyanın en büyük makineli ve modern bir teknikle silahlanmış, üretimine geniş bir kolhozlar sovhozlar sistemine sahibiz. Herkes biliyor ki, kulaklar sınıfı tarımda tasfiye edilmişti ve geri, ortaçağdan kalma tekniğiyle bireysel küçük köylü işletmeleri kesimi şimdi önemsiz bir yer tutmaktadır. Tarımdaki payı, ekili olan genişliği olarak en çok % 2-3 tutmaktadır. Kolhozların emrinde bugün 5.700.000 beygir gücünde 316.000 traktör bulunduğu ve sovhozlarla birlikte hepsi 7.580.000 beygir gücünde 400.000 traktöre vardı; görmemezlikten gelinemez." (89)

Çin açısından konuşursak;

87- Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, s.406

88- Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, s.406

89- Stalin, "SSCB Anayasa Tasarısı Üzerine", Leninizmin Sorunları

Kollektif tarımsal örgütlenmenin ilk biçimleri olan karşılıklı yardım ekipleri ile kooperatifleşmeye doğru adım atılmadan önce Çin'de tarım alanında yarı-feodal ve kapitalist zengin köylü ekonomisi, yoksul ve orta köylülüğün bireysel küçük işletme ekonomisi vardı. 1949-1952 yılı arasındaki dönemdeki toprak reformunun tamamlanması aşamasından sonra başlatılan sosyalist dönüşüm hareketi ile, geri, dağınık, ilkel ve koşum hayvanlarının koşulduğu tarım, daha 1960'lara varmadan kolektifleşme hareketi yoluyla iki ayakları üzerine oturmuştu. 1950 yılında kurulmaya başlanan karşılıklı yardım ekipleri, 1955 yılında köylü ailelerinin yaklaşık % 60'ını kapsıyordu. 1955 yılında ise basit ya da ilkel tarım üretici kooperatifleri bu ekiplerin yerini aldı; 1956 Haziran'ında ise, köylü ailelerinin % 63'ü toprak, emek ve üretim araçlarının ortaklaşalığına dayalı ileri tarım üreticileri kooperatiflerinde yer aldı. Akabinde büyük illeri atılım ile birlikte 1958 güzünde halk komünleri oluşturuldu. Ve bu yıllarda kolektivizasyon hareketi esas olarak tamamlanmıştı Çin'de. (90)

Kooperatifleşme hareketinin kırsal bölgede yaygınlaşmasıyla birlikte, üretimde ciddi artış, tarımın gelişmesinde önemli adımlar atıldı. Bütün bunlarda, dağınık geri ve bireysel işletmelerin, ancak toprak, emek ve üretim araçlarının ortaklaşalığı yoluyla geniş çaplı işletmelere dönüştürülmesi sayesinde olanaklı hale gelmişti.

İşte rakamların dili: "Tahıl üretimine bakalım, 1949 yılında ülkenin tahıl üretimi 210 milyar katiyi biraz aşmıyordu, 1956 yılında 360 milyar katinin üstüne çıktı bu, aşağı yukarı 150 milyar katılık bir artış. Devlet tarım vergisi ağır değildir. Yalnızca yılda 30 milyar kati civarındadır. Devletin sabit fiyatlarla köylülerden aldığı tahıl, yalnızca yılda 50 milyar katinin biraz üstündedir. Bu ikisi birlikte 80 milyar kati eder. Dahası bu tahılın yarısından fazlası köylere ve yakınlarındaki kasabalara geri satılır. Açık ki, köylülerimizin yaşamında hiçbir düzelmeye olmadığını kimse söyleyemez. Tarım geliştirmek ve kooperatifleri sağlamlaştırmak için, gelecek birkaç yıl içinde, toplam yıllık tahıl vergisiyle devlet tahıl alımını aşağı yukarı 80 milyar kati civarında sabit tutmaya hazırlanıyoruz." (91)

Kısaca denebilir ki, gerek Sovyet ve gerek Çin örneğinde izlendiği gibi, kooperatifleşme hareketi sayesinde, özel mülkiyetin kökü kazınıp, insanın insan tarafından sömürüsüne son verilmiş, yoksulluğa ve kıtlığa kırsal kesimde son verilmiş, on milyonlarca yoksul köylü maddi güvenliğine kavuşmuştur. Sosyalizmden başka hiçbir yol, köylülüğün yüzyılların köleliğinden, tarla yaşamının yalnızlığı içindeki sefaletinden kurtaramazdı, tek alternatif sosyalizmdi.

Devamı gelecek sayıda

90- Mao, Çin Köylülerinde Sosyalizmin İlerleyişi'ni basıma hazırlarken, buna 104 not yazmış, bu notların ... "1955 yılının sosyalizmin kapitalizme karşı verdiği belirleyici savaşta temel zaferin kazanıldığı yıl olduğu yolunda bir elinde vardı; meseleyi bu şekilde koymak doğru değildir. Mesele şu şekilde konulmalıdır: 1959 yılı, üretim ilişkilerinde mülkiyet bakımından temel bir zaferin kazanıldığı bir yıl oldu. Öte yandan hem üretim ilişkilerinin diğer yönleri, hem de üst yapının bazı yönleri bakımından, yani ideolojik ve siyasi cephelemler temel bir zafer kazanılmadı ya da kazanıldıysa bile, bu zafer tam bir zafer değildi ve daha fazla çabayı gerektiriyordu", "Çin Köylülerinde Sosyalizmin İlerleyişine Yayıncının Notları", Mao Zedung, Seçme Eserler (5 sy, 274-275)

91- Mao Zedung, "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine", Seçme Eserler (5), s.460

Uluslararası İlişkiler Üzerine FKP Önderinin Görüşleri

Filipinler'de gerilla mücadelesine önderlik eden FKP (Filipin Komünist Partisi)'nin Başkanı Armando Liwanag'ın uluslararası ilişkiler üzerine söylevi belli yönleriyle de olsa son zamanlarda FKP'nin doğrultusunu anlamak bakımından bazı ipuçlarını ihtiva etmektedir.

Röportajda geçmiş FKP hattı ile söylenenler mukayese edildiğinde bazı sapmaların (İttifaklara ilişkin yaklaşım-uluslararası planda modern revizyonizmin iktidarda olduğu ülkelere bakış-Mao Zedung'un bilime katkılarını özümleyerek pratikte buna uygun bir davranış çizgisi içinde olmama vb..) olduğu açıktr. Bunları eleştiri gelecek yazılarımızda kapsamlı bir biçimde ele alınacaktır. Okuyucularımıza FKP-MK'nın yayın organı Ang Bayan'ın Temmuz 87 sayısında yer alan röportajı sunuyoruz. Bu röportaj Kazanılacak Dünya'nın 12. sayısında yayınlanmıştır. Dergimiz bu röportajı Kazanılacak Dünya dergisinden olduğu gibi aktarmaktadır.

1968'den bu yana FKP ve Filipin devrimci hareketi önemli ölçüde güçlendi. Bunu nasıl izah ediyorsunuz? Evrensel teorinin ve uluslararası ilişkilerin etkisi nedir?

A.L.: Esas ve en belirleyici şey, FKP'nin, Marksizm-Leninizm'in rehberliği altında, Filipin halkının tarihi ve durumunun, aynı zamanda eski Komünist ve Sosyalist Partilerin birleşik partisinin doğru bir eleştirisini bağımsız olarak yapması; sayısız Lava'cı hataları reddetmesi; ve Filipin halkının ABD emperyalizmine ve yerli sömürücü sınıflara karşı kendi gücüne dayanan mücadelesi için ulusal demokratik devrim programını formüle etmesidir.

Bir yandan 1960'ların ideolojik tartışmalarında da tavır aldığımız halde, FKP, esas olarak ve özünde, Filipin halkının içinde bulunduğu sömürücü şartlardan ve devrimci ihtiyaçlarından ötürü 1968'de yeniden inşa edilmişti. Parti peşpeşe zaferler kazanabilmiştir, çünkü yarı-sömürge, yarı-feodal Filipin toplumunun doğru eleştirisini, doğru ulusal demokratik devrim programını gerçekleştirmiş ve halk içinde derin kökler salarak kendi hakları ve çıkarları uğruna savaşımalarında onlara dayanmıştır.

Uluslararası komünist harekette 1960'lardan bu yana süregelen açık ve şiddetli tartışma ve bölünmelerden FKP ne gibi avantajlar veya dezavantajlar sağlamıştır? Avantajları sağlamlaştırmak ve dezavantajların üstesinden gelmek için neler öneriyorsunuz?

A.L.: Başlıca avantajlardan biri, Filipinler de dahil Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın birçok ülkesinde devrimci silahlı mücadelenin doğruluğu ve haklılığının vurgulanmasıdır. 1960'dan bu yana, bir düzineden faz-

la ülkede halk, emperyalistlerarası dünya savaşından doğrudan yararlanmak zorunda kalmaksızın, devrimci silahlı mücadele yoluyla ulusal kurtuluşlarını kazanmışlardır. Filipin halkı ABD emperyalizmine ve yerli sömürücü sınıflara karşı ulusal kurtuluş ve demokrasi için devrimci silahlı mücadele vermek üzere şevklendirilmiş bulunmaktadır.

Ancak, silahlı mücadelenin bütün ülkeler için her zaman mümkün ve gerekli olduğunu söyleyecek kadar ileri gitmek istemem. Her ülkede, uygun mücadele biçimlerini belirleyen somut şartlara gereken dikkat gösterilmelidir. Bundan da öte, hiçbir parti veya herhangi tek bir ülke devrimi, tüm dünyadaki proleterya ve halk için tek model veya merkez olarak götürülemez.

Başlıca dezavantajlardan biri ise, uluslararası komünist hareketin ve sosyalist ülkelerin, kapitalizmin her geçen gün daha kötüleşen bunalımından azami fayda sağlayamamış, ulusal kurtuluş hareketlerine desteği azamileşememiş olmasıdır. Neticede, Filipin halkının devrimci mücadelesi hak ettiği kadar uluslararası destek alamamıştır, özellikle de iktidarda olan veya olmayan diğer komünist ve işçi partilerinden. Aynı zamanda, FKP, ilerici güçlere destek vermede ve bu güçlerle emperyalist saldırganlık, müdahale ve savaş hazırlıklarına karşı ortak eylemler gerçekleştirmede başarılı olamamıştır.

Ne üzücüdür ki, açık ve sert tartışma ve bölünmeler, aynı zamanda, ABD ve gericilerin işine yarayan şiddetle uluslararası komünist hareket içerisinde anti-emperyalist birlik ve proleter ruhu teşvik etme şeklindeki bağımsız tavrı benimsemektedir. Marksizm-Leninizm ve proleterya en-

ternasyonalizminin rehberliğinde, FKP, ulusal bütünlük, bağımsızlık, birbirinin iç işlerine müdahale etme, tam eşitlik, karşılıklı saygı, karşılıklı destek ve karşılıklı yarar temelinde yabancı partilerle ilişkiler kurup geliştirmektedir.

FKP'yi, diğer ülkelerdeki komünist ve işçi partileri ile olan ilişkilerini genişletmeye iten veya zorlayan sebepler nelerdir? Yabancı desteğin artması kendi gücüne dayanma ilkesine ters düşmez mi?

A.L.: ABD emperyalizmi, Filipin meselelerine askeri ve askeri olmayan müdahalelerini yükseltmektedir. ABD, tam-tekmil savaş istikametinde hareket etmektedir, çünkü kukla Aquino rejimi altında uygulanan sömürüne "tam savaş" ve "düşük ölçekli çatışma" taktiklerinin başarısızlığa uğraması kaçınılmazdır. Devrimci mücadele daha yüksek bir aşamaya, özellikle de stratejik denge aşamasına yükseldikçe, ABD, kaçınılmaz olarak müdahalesini yükseltecek ve daha sert hareket edecektir. Her halükârda, halk savaşı mevcut olsun veya olmasın, ABD, Filipin halkı üzerindeki baskı ve sömürüyü şiddetlendirmekle meşguldür.

FKP ve tüm Filipin halkının, devrimci mücadeleleri için mümkün olan en geniş uluslararası destek aramalarını acilen gerekli kılan, ABD'nin emperyalist müdahalesi ve saldırganlığıdır. Düşmanın artan barbarlığı ve yıkıcılığından ötürü, halkın her zamankinden daha çok moral ve maddi desteğe ihtiyacı vardır.

FKP ve halkın uluslararası desteğe olan ihtiyacından samimi olarak söz ederken, şu da görülmeli ve vurgulanmalı ki, onlar da, kardeş partilere ve dünya halkına Filipin devrimini yürütmekle destek uzatmaktadır. Zaferle-

rimiz aynı zamanda dünyadaki bütün devrimcilerin ve halkların da zaferleridir. FKP önderliğindeki devrimci mücadele dünya proletaryasının devrimci teori ve pratiğinin ilerlemesine katkıda bulunmaktadır. Gücümüz elverdiği ölçüde, dışardaki devrimci güçlere en somut ve en direkt biçimlerde destek de uzatıyoruz.

Kendi gücüne dayanma, uluslararası desteğin artmasıyla birlikte muhafaza edilebilir ve hatta sağlamlaştırılabilir. Gelen destek, mücadelelerini genişletmeleri ve yoğunlaştırmalarında devrimci güçlerin ve halkın kapasitesini sadece tamamlamalıdır, fakat aynı zamanda artırılmalıdır da. Dolayısıyla, uluslararası destek çoğalsa bile, halkın bütünsel kendi gücüne dayanma çabalarıyla orantılı olarak azlığını korur veya daha da azalır.

FKP, ihtiyaç duymadığı, elde edemeyeceği veya indiremeyeceği ve devrimci halkın kendi gücüne dayanan çabasının artmasıyla orantılı olarak azaltamayacağı desteği hiçbir zaman istemeyecektir. Ne de olsa, haklı davalarında zafere ulaşmak için savaşçı ölenler Filipin'li devrimcilerdir.

Tam zafer kazanıldıktan sonra bile, pekiştirme, ulusal yeniden inşaa, sosyalist devrim ve inşaa için diğer komünist ve işçi partileri ile yardımlaşma ilişkilerine ihtiyaç duyulacaktır. Bunların seyri içerisinde, dünya çapındaki anti-emperyalist mücadelenin ve komünist hareketin gücü ve birliğine daha büyük katkılar yapma imkânına sahip olacağız.

Şu anda Doğu Avrupa ve diğer yerlerde iktidarda olan partilerle, partilerarası ilişkiler kurma süreci içerisinde misiniz? 1960'lardan bu yanaki ideolojik ve siyasi farklılıkları nasıl izah ediyorsunuz?

A.L.: Evet, şu anda Doğu Avrupa ve diğer yerlerde iktidarda olan partilerle ilişkiler kurmayı arıyor ve kuruyoruz. FKP'nin, onlarla anti-emperyalist birliği güçlendirmede kendi payını yerine getirmesinin ve dünya kapitalist sisteminin bunalımından yararlanmasının artık zamanı gelmiştir.

Doğu Avrupa'da iktidarda olan partilerin Filipin devrimine büyük yardımları dokunabilir, biz de ABD emperyalizmine karşı devrimci mücadele yoluyla onlara yardımcı olmaya çalışabiliriz. Her şeyden önce, ABD emperyalizmi gibi 1 numaralı ortak bir düşmanımız var.

Doğu Avrupa'da iktidarda olan partilerin ulusal kurtuluş hareketleri-

ne ve yeni kurtuluşa kavuşmuş halklara büyük yardımı dokunmuştur. Komünistlerden ve komünist-olmayanlardan oluşan hareketlere ve hükümetlere yardımda bulunmuşlardır. FKP'nin veya onların ilişki kurmayı reddetmesi; ve FKP önderliğindeki Filipin devriminin onlardan hiçbir destek almaması doğrusu garip bir durum olur.

Doğu Avrupa ve diğer yerlerdeki partilerle FKP arasında dostça ve kardeşçe ilişkilerin oluşturulması önünde hiçbir aşılacak engel görmüyorum. FKP ile onların herhangi biri arasında hiçbir doğrudan anlaşmazlık noktası yoktur. Dostça ilişkilerin temeli ABD emperyalizmine karşı ortak mücadeledir. Dostça ilişkiler bir kez tesis edildiğinde, kardeşçe ve yoldaşça ilişkiler de gelişmeye başlayabilir.

(...)

Bazı partilerin Lava grubuyla ilişkileri olması gerçeğini nasıl izah sunuz? Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve ona yakın olan partiler, FKP'nin Lava grubuyla birleşmesini veya bir birlik cephe oluşturmasını talep etmeyecekler mi?

A.L.: ..Herhalükârda, FKP'nin Lava'cılar sorununu ele alışı, Filipinler'in iç işlerine ait bir sorundur. FKP, Lava grubunun siyasi bir ceset, ya da en fazlasıyla, ekşimeye yüz tutmuş bir şarap olduğu kesin görülmüştür.

Resmi veya gayri-resmi bir birlik cephenin, bir dereceye kadar anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist olmak suretiyle yeniden canlanan ve FKP'ye saldırı konusunda uzmanlaşmaktan vazgeçen her siyasi cesedi barındıracak kadar geniş olması mümkündür...

Tahminimize göre, FKP'nin Doğu Avrupa'lı partilerle, özellikle SBKP ile ilişki kurup geliştirmesi karşısında Çin Komünist Partisi'nin tutumu ne olur? ÇKP ve FKP arasındaki ilişkileri koruyabilecek misiniz?

A.L.: Çin Komünist Partisi ve Filipin Komünist Partisi, birbirlerine karşılıklı saygı besleyen iki bağımsız partidir. ÇKP ve FKP'nin partilerarası ilişkiler konusundaki ilkeleri, her ikisi tarafından da kabul edilir niteliktedir.

ÇKP'nin kendisi, Sovyetler Birliği hariç Doğu Avrupalı partilerin hepsiyile ilişkilerini restore etmiş bulunuyor. Arnavutluk Emek Partisi ile ilişkiler dondurulmuş vaziyettedir.

Çin ve Sovyetler Birliği arasında,

partilerarası ilişkilerin yeniden tesis edilmesi ihtimali üzerinde etki icra edebilecek anlaşmazlık noktaları henüz mevcuttur.

Bununla birlikte, ÇKP ve SBKP'nin dünyanın birçok ülkesinde aynı partilerle ilişkileri vardır. ÇKP, bu partilerin SBKP ile ilişkileri olmasından gocunmamaktadır. Keza SBKP'de, bu partilerin ÇKP ile ilişkileri olmasına gocunmamaktadır...

FKP'nin uluslararası ilişkilerini genişletme girişimi konusunda, 1960'larda ortaya çıkıp Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'ne bağlılıklarını ilan eden partiler ve küçük grupların tavrı nedir?

A.L.: Kendi devrimci pratiklerinde başarılı olmuş olanlar FKP ve Filipin halkının ihtiyaçlarından anlarlar; ve FKP'nin, kendi uluslararası görevini, Filipin devriminin tam zafere ulaşmasına önderlik ederek ve tüm iç ve uluslararası faktörlerden Filipin devrimi lehine faydalanarak en iyi bir şekilde yerine getirebileceğini teslim ederler. Aynı zamanda, kendi ülkelerindeki devrimci pratikten kopuk bir şekilde, hababam tartışan, teorik ve uluslararası sorunlar üzerine partilerini veya gruplarını bölüp tasfiye eden dogmatikler de vardır.

FKP, Mao Zedung'u nasıl değerlendiriyor?

A.L.: FKP, yarı-sömürge, yarı-feodal toplumun en kapsamlı ve derin eleştirisini yapmış, yüz milyonlarca insanın yaşadığı Çin gibi muazzam bir ülkede yeni demokratik devrimin zafere önderlik etmiş ve orada sosyalizmin temellerini inşa etmiş olmasından ötürü, Mao Zedung'a, dünya çapında öneme sahip bir komünist düşünür ve önder olarak büyük saygı duymaktadır.

FKP, emperyalizm ve feodalizm sorunları ve ulusal-demokratik devrimin tamamlanması ve sosyalizmin inşası için silahlı devrimin yoluna ışık tutması açısından, Mao Zedung'a özel bir saygı duymaktadır.

FKP Mao Zedung'a çok şeyler borçludur. Mao Zedung Düşüncesi, Marksizm-Leninizm'in muazzam hazinesinin önemli bir parçasıdır. Ama dışarıdan -bütün büyük komünist düşünür ve önderlerden- öğrendiğimiz temel ilkeler ve dersler, sadece kendi somut şartlarının somut tahlilini yapabildiği ve devrimci pratik sürecinde kendi zaferlerini kazanabildiği ölçüde FKP'ye yararlı ve değerli olabilir.

Devrim Şehitleri Ölümsüzdür

Toplu devrimleri, dönüşümleri ve tarihi belirleyen sınıf mücadelesidir. Zıtların birliği ve mücadelesi üzerinde şekillenen toplumsal gelişmeler devrimlere dönüşürler. Devrimler; insanlığın uzun yürüyüşünün uğrak merkezini oluşturur. Her toplumsal dönüşüm bir devrimi zorunlu kılar. Devrimler ise; kendiliğinden (Spontane) değil, toplumu dönüştüren üretici güçlerin; bu üretici güçleri temsil eden sınıfların ve bu sınıflara öncülük eden öncünün zorunlu mücadelesiyle gerçekleşir. Köleci toplumdaki feodalizme, feodalizmden kapitalizme, kapitalizmden sosyalizme doğru ilerleyen insanlık tarihi hep bu temel üzerinde dönüşüme uğradı.

Sınıf savaşlarının alev alev dünyanın her yerinde tutuşmaya devam ettiği günümüzde; insanlığın altın çağa uzanan uzun yürüyüşünde devrimler zorunlu bir kavgayı, acımasız bir savaşı, bu savaşta binlerce onbinlerce insanın yaşamını feda etmesini beraberinde getiriyor ve getirmeye devam edecektir. Emperyalist hegemonya devam ettikçe toplumsal dönüşümleri sağlayan devrimler kanlı olacak; tarih, şimdiye değin olduğu gibi bundan sonra da kanla yazılacaktır.

İnsanlık tarihi; Paris Komünü, 17 Ekim Sovyet, 49 Çin vb. devrimlerin yüzbinlerin canı kanı pahasına gerçekleştiğine tanık oldu. Ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleri tarihe adını hep kanla yazdırdı. Günümüzde yükselen ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleri tarihin bu zorunlu yasasına uygunluk arz ediyor, etmek de zorunda. Aksi takdirde insanlığın altın çağa uzanan tarihsel yürüyüşünde kilometre taşlarını katetmek mümkün olamaz. Toplumsal dönüşümler, devrimler spontane bir şekilde gerçekleşmedi. Emperyalizmin dünyaya hükmeden egemenliği devam ettikçe de bu tarihsel dönüşümler kanlı olmak zorundadır. Toplumsal dönüşümler hep kan ve barutla gerçekleşti ve gerçekleşmeye devam edecek. Bu; toplumsal dönüşümlerin karşısında direnen, gelişen her hareketi vahşet, zulüm ve kanla bastırmaya çalışan egemen sınıflara karşı emekçi yığınların yeniyi inşa etme eskiyi yıkmaya, düşmanın zulüm ve vahşetine o kahreden gücünü; devrim şiddetini kullanmaya itmektedir. Yeniyi yaratma eskiyi yıkmak demektir. Yeni bir şeyleri yaratmak eskileri parçalayıp yok etmeyi gerektirmektedir. Savaşlar bu tarihsel zorunluluğun bir ifadesidir.

Tarihi kitlelerin o kahredici gücü yaratmıştır. Devrimler de bu gücün bir sonucu. Ülkemizdeki devrimi de kitlelerin o kahredici gücü yaratacaktır. Devrimde öncünün zorunlu bir müdahalesini ve bu müdahalede bulunurken savaşmak zorunda bıraktırmış birçok öncünün, devrim savaşçılarının, yığınların yitimini de getirecektir. Bu kavga bir anlamda akan şehit kanlarıyla sürecektir.

Ülkemizde süregelen toplumsal kavgada; yüzlerce şehit kanıyla sulandı bu topraklar. Süren bu kavgada daha nice devrim şehidinin kanı akacak. Bu kan denizinin üstünde kızıl bir şafak sökecek. Bunca şehidin verildiği, verilmeye devam ettiği bu kavgada, bu kızıl gülleri tek tek anmak da mümkün olmayacaktır. Ülkemizdeki devrimin tarihi belki de ismini bile anımsayamayacağımız onbinlerce adısı kahramanın yarattığı kızıl destanlarla yaratılacak. Kızıl şafak yere düşen, düşecek olan bu kızıl güllerin omuzlarında sökecek. Ama biz bu kızıl güllerimizi teker teker anma zamanı bulamayacağız. O zaman devrim tarihimiz için büyük bir anlam ifade eden bir ayda, bir haftada bu kızıl gülleri hep bir arada anmak en anlamlısı olacak. Çünkü onlar hep bir ideal uğruna, sökecek bir şafak uğruna gözlerini kırpmadan ölüme gittiler. Bir çoğu işkence tezgahında düşmanı dize getirirken, devrimin kızıl bayrağını burada dalgalandırırken, onlarcası darağaçlarında düşmanı yargıladılar, yüzlercesi dağda, sokakta, barikatta direnişin destanını yarattı. Devrim, sosyalizm ve altın çağ uğruna süren bu kavgada düşmanın kahpece katlettiği, yüreğimize gömdüğümüz bu yoldaşlarımızı, Ocak ayında hep birlikte anmayı, insanlığın nihai kurtuluşu için anılarını yaşatmayı, mücadele bayraklarını devralıp sürdürmeyi bir görev olarak görüyoruz.

Bu, kan ve can pahasına gerçekleşeceğine inandığımız egemen zorbaların sömürü ve zulüm düzenlerinin yerle bir edilerek yeni demokratik Türkiye'nin yaratılarak, sömürü düzeninin bekçilerinin ve sürdürücülerinin tarihin derinliklerine gömerek altın çağa uzanıştaki uzun yürüyüşün şehitlerimizin omuzları üstünde yükseleceğini göstermektedir.

Devrim şehitlerini anmak; onlar için yas tutmak, ağıt yakmak değildir. Bu onların kızıl mücadele geleneğine sırt dönmek olur. Onlar direnişleriyle, kavgalarıyla, yarattıkları destanlarıyla bu kavganın mutlak ve mutlak devrimci bir şiddetle, uzun erimli bir mücadeleyle gerçekleşeceğini gösterdiler. Mücadele bayraklarını sürdürmemiz için bizlere devrettiler.

Ocak ayının Türkiye devrim tarihinde önemli bir yeri var. Komprador burjuvazi ve toprak ağalarının faşist diktatörlüğü çeşitli milliyetlerden Türkiye halklarının yeni demokratik Türkiye'yi yaratma doğrultusundaki mücadelesini bastırarak devrimcilerden komünistlere ve en geniş emekçi kitlelerine karşı baskıyı, zulmü, katliamı her biçimiyle bugüne kadar uygulayageldiler. Tuzla'da, Silopi'de, Cizre'de vb. yerlerde katliamlar serisine devam ediyorlar.

Komprador patron ağaların bu vahşeti, döktüğü kan Türkiye proletaryasının öğretmenlerinden **Mustafa Suphi** ve 14 yoldaşını Karadeniz'de 1921 yılının 24 Ocak'ta katletmekle başladılar. 1972 yılının 24 Ocak'ta Türkiye proletaryasının ölümsüz önderi ML-MZD bilimi ışığıyla devrimimizin yol göstericisi **İbrahim Kaypakkaya** ve arkadaşlarının Vartınik'te kaldığı köme düzenlenen baskında **Dersim halkının kızıl gülü Ali Haydar YILDIZ**'in şehit düşmesiyle, 29 Ocak'ta **Önder İbrahim**'in yaralı yakalanarak üç aylık uzun işkenceler sonucu **Diyar-İ Bekir** zindanında kızıl direniş destanı yaratarak **ser verip sır vermeyerek işkenceci cellatlar tarafından katledilmesiyle devam etti**. Daha sonraki yıllarda Türkiye proletaryasının öğretmenlerinden Süleyman Cihan, Kazım Çelik, proleter öncülerden Hayrettin Bakış'lar, Orhan Bakır'lar, M. Zeki Şerit'ler, Kemal Yılmaz'lar, Ünal Küçük Bayrak'lar, Ali Mete'ler, Meral Yakar'lar, Ahmet Muharrem Çiçek'ler, Ali Uçar'lar, İbrahim Polat'lar, Hüseyin Tosun'lar, İ. Hakkı Adalılar'la daha ismini burada sıralamadığımız birçok proleter nefes yaşamını yitirdi. Yine Türkiye devrim tarihinde önemli roller oynayan darağacındaki üç fidan; Deniz, Yusuf, Hüseyin, Kızılder'e'de kahpece katledilen Mahir Çayan ve 10 arkadaşı, Zeki Yumurtacı, Fatih Öktülmüş, Osman Yaşar Yoldaşcan, Kemal Pir, Hüseyin Aslan'lar egemen zorbaların düzenine karşı yürüttükleri kavgada vurulan devrim şehitlerinden sadece birkaçı.

Devrim kavgasında şehit düşen bu can yoldaşlar ve proletaryanın yılmaz zaferleri yolumuza ışık tutuyor, mücadele bayraklarını daha yükseklere taşıyarak onlara sahipleniyor ve anıyoruz. Onları anmak direnişlerini, kavgalarını, destanlarını, azim, inanç ve savundukları ML-MZD bilimi bayrağını daha bir bilinçlice taşımaktadır.

Onları kavgamızda, inancımızda, yüreğimizde yaşatmalıyız.

Devrim Şehitleri Ölümsüzdür! □

ÖLÜMSÜZLER
ŞEHİTLERİ

DELİRİM